CARTEA DE VACANTĂ
ion bodunesc
uCoperta și ilustrațiile de ILIE VICTOR
ion bodunescu

EDITURA SPORT- TURISM
București - 198
***0*POVESTIRI TIMPURII**

Cu prilejul unei reuniuni cultural-distractive date în onoarea „bobocilor", promoția de tineri locotenenți veniți în unitate l-a invitat pe inspectorul șef Banu să le vorbească. Dar despre ce anume nu-i precizase nimeni. Colonelul Banu știa însă că acestor băieți *mici,* aflați în treburi *mari,* trebuie să le spui, într-o asemenea împrejurare, ceva care să nu facă notă discordantă, ceva autentic, o poveste de viață. Desigur, și-a
zis, dar ar trebui să le spun nu numai ,,ceva“ plăcut, ci și util și adecvat. Ușor de gîndit, dar greu de realizat.

Cu aceste gînduri colonelul a luat loc în fotoliul ce i s-a rezervat. Era înconjurat de tineri și tinere, pentru că la acea reuniune locotenenții și-au luat și soțiile, iar cei care nu aveau, prietenele, căci dansul, în frumoasa sală de marmură a Palatului culturii, prea era așteptat. Și totuși trebuia să le vorbească...

— Iubiții mei băieți, perioada pe care o parcurge un ofițer pînă la gradul de căpitan, cum bine știți, se mai numește perioada locotenenției. Socotiți-mă un coleg de-al vostru mai mare, care a cunoscut, în urmă cu ani, și sînt ceva ani de atunci, pe un anume Banu — sublocotenent. Numele... considerați-1 o coincidență întîmplătoare.

Chemat în cadrele active ale Ministerului de Interne — organe revoluționare ale statului democratic românesc — tînărul, foarte tînărul pe atunci, Ion Banu, care simțise pe pielea lui mizeria și nedreptatea fostelor clase doborîte de la putere, s-a identificat relativ ușor cu activitatea acestui important sector.

Ba mai mult, o anume pasiune pentru explorarea zonelor necunoscute l-a îndemnat, dincolo de munca directă, concretă să studieze ceea ce îndeobște se numește „arta obținerii informațiilor".

Interesul, justificat, pentru documentare în domeniul în care lucra îi aducea cunoștințe pe cît de inedite, pe atît de utile în ceea ce avea să înfăptuiască în calitate de ofițer. Treptat o anume vocație deve-
nea certitudine. Și ceea ce îi împrospăta mintea și judecata nu ținea numai pentru el.

Un seminar profesional începuse într-o după- amiază și avea ca temă „Modul de obținere a infor- mațiilor“. Acestui tînăr i se dădu cuvîntul spre sfîr- șit și... aproape că i-a prins miezul nopții în plină dezbatere. El exprima cu convingere ideea că activi-tatea de culegere a informațiilor este în fond o *artă* și că această artă datează de foarte multă vreme... de atunci de cînd „și zeii făceau spionaj"...

...Trebuie să mă explic, altfel veți crede că glumesc și fac literatură. în fond cred chiar că istorisirea mea poate fi utilă.

Acordul a fost repede formulat pentru că Banu avea faima unui povestitor plin de farmec.

...Arta de a obține informații s-a născut din necesitatea de a cunoaște, cu un ceas mai devreme, intențiile vrăjmașilor, pentru a putea lua măsuri de apărare corespunzătoare, sau pentru a ataca cu mai mari șanse de succes.

Cînd ne apare, așadar, pentru prima dată în istorie interesul pentru informații, în sensul în care azi folosim noțiunea de spionaj ?

Chiar în epoca bronzului și a fierului, chiar în comuna primitivă, apar „elemente de spionaj". Prezența lor devine tot mai pregnantă pe măsură ce omenirea evoluează spre civilizație. Acțiuni de spionaj întîlnim în istoria antică a Egiptului, Mesopo-tamiei, Feniciei și Palestinei, spionajul fiind practicat, de asemenea, în India, China, Persia, Grecia și mai ales, în Imperiul roman.

Prezentînd înfruntarea dintre oameni și zei, protectori ai grecilor sau ai troienilor, *Iliada* consemnează numeroase acțiuni în acest sens.

Necesitatea imperioasă a obținerii știrilor este evidentă în încleștarea dintre ahei și troieni. „Ce-or fi ’îndind să mai facă troienii ?“ se întrebau adesea conducătorii grecilor. Urmînd sfatul înțeleptului Nes- tor ei trimit spre tabăra troienilor două iscoade încercate, pe Diomede și pe istețul Ulise, pentru ca, „...la marginea taberei lor, pe vreunul să prindă sau de la dînșii, din zvon, să afle cumva, să ne spuie ce-o fi gîndind să mai facă troienii ?“

în același timp Hector, cel mai viteaz dintre troieni, făgăduiește să dea un dar important celui care se încumetă „...pe la corăbii să meargă pe-ascuns ca să prindă de veste, dacă mai stau priveghind și-și apără tabăra aheii...“

Tînărul Dolon, feciorul lui Eumede, cu chip slut, dar neîntrecut în picioare, se hotărăște să pătrundă în tabăra aheilor, pînă în apropierea cortului lui Agamemnon, pentru obținerea știrilor necesare troienilor în vederea pregătirii de război. Iscoadele por-nesc și se încrucișează pe drum. Cu toată iuțeala picioarelor sale, Dolon este prins de ahei. Captivul este supus de iscusitul Ulise la un „interogatoriu" și informațiile se înlănțuie una după alta. După ce află amănunte cu privire la misiunea încredințată prizonierului său, Ulise se interesează de situația din tabăra lui Hector : „Ia mai răspunde-mi tu iară și spune-mi curat adevărul : unde lăsași la plecare pe Hector, a oștilor frunte ? unde sînt armele lui așezate și unde-i sînt caii ? cum stă cu paza și locul de mas al oștirii troiene ? ce gînd mai au după asta ? Mai vor ei pe loc să rămîie lîngă corăbii, departe de-ai lor, și spre zidul cetății nu se vor trage-napoi pînă nu-i vor înfrînge pe-ai noștri ?"

Dolon, fire slabă, n-are de ales și furnizează informațiile cerute de Ulise cu privire la Hector și căpeteniile sale, la pază, la luptători și dispunerea lor în tabără, la starea de spirit a populației din cetate și, în speranța că astfel va dobîndi bunăvoința lui Ulise și a tovarășului său, și, ca urmare, îi vor cruța viața, le dezvăluie un punct vulnerabil în tabăra troienilor, prin care s-ar fi putut pătrunde fără riscuri mari. Fiind stors de informații, Dolon devine de prisos, iar Diomede, cu toate că îi făgăduise drept răsplată să-i cruțe viața și să-1 elibereze, îl ucide pentru ca „nici ca iscoadă pe-ascuns, ori chiar ca potrivnic pe față“ să nu poată pricinui vreo pagubă oștilor aheene. Din punct de vedere tactic a fost — oricum — o greșeală. (Astăzi s-ar proceda altfel). Informațiile primite de la Dolon sînt fructificate cu succes de cei doi eroi ai Iliadei. Ei pătrund în tabăra troiană, prin punctul vulnerabil dezvăluit de Dolon, pricinuindu-i acesteia numeroase pierderi în vieți omenești și materiale. Chiar Resos, craiul tracilor, venit în ajutorul troienilor, este ucis de Diomede. Folosindu-se de informațiile exacte furnizate de Dolon, Ulise și tovarăș-ul său, Diomede, se întorc victorioși în tabără, adu- cînd cu ei o pradă bogată.

Ulise, legendarul erou al grecilor, apare astfel nu numai ca un înțelept, ca un războinic de seamă și un vestit călător, ci și ca un desăvîrșit cunoscător al tainelor informațiilor. El pătrunde ca iscoadă în cetatea Troia pentru a o determina pe Elena să-i trădeze pe troieni, născocind cu mintea-i ageră acel fabulos dar, calul de lemn, în pîntecele căruia se va ascunde el însuși împreună cu alți 500 de ostași greci.

Războiul purtat lîngă zidurile cetății Troia și povestit cu atîta măiestrie în poemul homeric îi aduce
și pe zei în arena spionajului. Numeroase zeițe sînt prezente pe eîmpul de luptă, îndeletnicindu-se cu observarea mișcărilor grecilor sau troienilor, strădu- indu-se să pătrundă în tainele deținute de o tabără sau alta. Artemis, Atena, Afrodita sînt doar cîteva dintre zeițele care se înfruntă pe eîmpul de luptă, culegînd, în același timp, informații în favoarea troienilor sau a grecilor, în funcție de interesele și conflictele existente și în rîndul zeilor.

Așa că afirmația mea inițială nu a fost deloc o glumă, ea poate fi încă demonstrată !

Numeroase metode (practicate și în spionajul modern) erau deja folosite. De pildă, exploatarea, în scopuri informative, a unor simțăminte omenești, îndeosebi a sentimentului de dragoste. Astfel, firul celebru al Ariadnei îl ajută pe Teseu să găsească scăpare din coridoarele întortocheate ale labirintului din Creta. Înșelînd însă credința și trădînd iubirea Ai'iadnei, Teseu o părăsește, după ce, s-ar putea spune, își îndeplinise misiunea, iar fiica regelui Minos nu-i mai era utilă. De asemenea, argonauții reușesc să-i răpească lui Aectes lîna de aur numai fiindcă Medeea, fiica regelui, se îndrăgostește de unul dintre tinerii eroi. lason, sprijinit de Medeea, înfruntă pe Aectes și, cunoscîndu-i toate tainele, reușește să fure lîna și să scape de urmărire...

Un alt exemplu : vastul imperiu persan a cunoscut, în timpul lui Darius I, chiar o organizare evoluată în acest sens, pentru acele vremuri. în scopul păstrării teritoriilor cucerite, imperiul a fost împărțit în districte denumite satrapii, administrate de trei funcționari care nu depindeau unul de altul: satrapul, secretarul și generalul conducător al oștilor. în afară de aceștia, exista însă și un funcționar secret, cu-
noscut sub numele de „ochii și urechile regelui", ce avea sarcina de a raporta suveranului informații cu privire la întreaga activitate.

Un interesant episod poate fi desprins din perioada războaielor greco-persane, exemplu din care se relevă una din numeroasele metode de spionaj folosite în acele timpuri. Pentru a culege informațiile necesare, grecii trimit în tabăra lui Xerxes trei spioni. Capturați în momentul în care își aduceau la îndeplinire misiunea, ei nu sînt executați de Xerxes (vechea greșeală nu se mai repetă!), ci sînt purtați prin toată tabăra, oferindu-li-se astfel posibilitatea cunoașterii amănunțite a forței de care dispuneau perșii, pentru ca, la înapoiere, relatările lor să producă un puternic efect psihologic asupra grecilor. Dar aceștia nu se lasă intimidați de povestirile iscoadelor și Xerxes este înfrînt în luptă. Sau, Alexandru Macedon, mare conducător de oști, dotat cu o inteligență sclipitoare, prețuia foarte mult informațiile, acordînd atenție deosebită obținerii lor. El nu s-a aventurat niciodată în luptă fără a cunoaște potențialul uman și militar al adversarilor. Cînd luă parte la prima luptă, „merse el însuși iscoadă", iar înaintea bătăliei decisive de la Gaugamela, a îmbrăcat, potrivit legendei, hainele unuia dintre generalii săi și a pătruns, în chip de sol, în tabăra persană pentru a observa starea de spirit, pregătirile militare, dispozitivul de apărare. Fiind descoperit de unul dintre perșii care îl cunoșteau, el reușește să iasă din palatul regelui, recurgînd la un șiretlic, și scapă de urmăritori cu ajutorul lui Duci- pal, celebrul cal.

Părăsind legenda, despre care ar mai fi de spus cîte ceva, să revin la istorie. în lucrarea sa *Războaiele civile,* pe lîngă faptele de arme obișnuite, Appian
prezintă și unele acțiuni informative de spionaj. Cel de-al doilea război civil îl opune pe Cezar lui Pompei. Cezai' nu scapă nici un prilej pentru a cîștiga aliați în rîndul armatei lui Pompei. El îi eliberează pe prizonieri, nu înainte de a le aminti purtarea sa omenească și „dacă voi purtați recunoștință pentru aceste fapte ale mele, atunci să le spuneți tuturor sol- daților lui Pompei aceste lucruri".

Din cuvîntarea rostită de Cezar în fața oștirii sale, înainte de a-1 înfrunta pe Pompei la Pharsalla, rezultă o cunoaștere perfectă a efectivelor de care dispunea adversarul și a unor alte amănunte legate de starea de spirit a ostașilor lui Pompei, instruirea acestora, dispunerea pe cîmpul de luptă. Lumea antică ne oferă și alte exemple cu privire la arta informațiilor și contrainformațiilor, uneori chiar teoretizate.

Istoricul și filozoful chinez Sun Tzu include în cartea sa *Arta războiului* și un capitol intitulat „Folosirea agenților secreți", în care enunța numeroase principii, unele valabile pînă în zilele noastre. Definind activitatea informativă, Sun Tzu arată că aceasta „se referă la toate lucrurile ce pot fi cunoscute în vederea unei acțiuni", iar aceste lucruri nu pot fi obținute „de la zei sau spirite, nici prin analogie cu evenimentele petrecute și nici prin calcule". Ele trebuie obținute cu ajutorul oamenilor care cunosc situația inamicului. Pentru Sun Tzu, prin obținerea informațiilor se urmărește un scop bine definit, fiind necesar să existe un cod de reguli și principii pentru procurarea unor informații de calitate, învățatul chinez formulează recomandări privind organizarea serviciilor de informații, arătînd că acestea trebuie să fie ca o plasă de pescuit, cu ramificații
laterale, cu fire numeroase care converg spre un singur nod central. în aceeași lucrare, discută și o serie de laturi ale spionajului, ca războiul psihologic, dezinformarea inamicului, contrainformațiile etc. Sun Tzu se referă și la cei care se îndeletnicesc cu procurarea informațiilor, la oameni, clasificîndu-i în agenți „interiori", ceea ce înseamnă, în limbajul contempo-
ran, „agenți pe loc", apoi agenți „dubli", adică agenții adversarului prinși și recrutați pentru propriul serviciu, „agenți de sacrificiu", care sînt trimiși pentru a-1 induce în eroare pe inamic prin răspîndirea de informații false și, în sfîrșit, „agenți vii", adică cei care pleacă la inamic, culeg informații și se înapoiază în tabăra proprie.

în antichitate, spionajul a fost așadar practicat pe scară largă, devenind o adevărată artă. Putem crede și afirma că tot atunci au fost descoperite chiar și numeroase căi și metode de obținere a informațiilor, care sînt folosite și în epoca modernă. Cele mai multe deosebiri țin în special de tehnică... și de experiența acumulată de-a lungul secolelor.

Ce, astăzi recrutarea spionilor și agenților nu se face pe baza unei selecții riguroase ? în prezent nu sînt exploatate slăbiciunile femeilor, dragostea, așa cum au procedat și eroii din mitologia greacă și după aceea ?

Chiar și aviația, folosită nu o dată, în epoca modernă, în scopuri de spionaj a fost anticipată de imaginația oamenilor încă în antichitate. Și nu este departe vremea sateliților...

Unul dintre colegi a scăpat o undă de rîs.

Stai, Puiule, nu te grăbi cu rîsul pentru că am o „dovadă" și... „cine rîde la urmă, rîde mai bine !“ Potrivit unei legende, Alexandru Macedon, purtat
de un vultur pînă la cer, a măsurat întinderea uscatului, munții și mările și astfel a cunoscut teritoriile imensului imperiu străbătut și cucerit mai tîrziu. Iată că și cei din antichitate nu au exclus posibilitatea folosirii spațiului aerian pentru procurarea informațiilor necesare, dar... Alexandru Macedon nu a avut la îndemînă mijloace evoluate. în zilele noastre, avioanele ,,U 2“, avioanele cu și fără pilot, sateliții artificiali de tipuri diferite fac parte din arsenalele de spionaj ale unor țări.

Sînt necesare numai informațiile cu privire la efectivul trupelor, la tehnica de luptă, spre exemplu, sau constituie informații utile orice date care se obțin de la inamic ?

Să vă amintesc, în acest sens, ceva interesant din trecutul, oricum mai apropiat, din timpul campaniei întreprinse de Napoleon în Rusia.

în timp ce armata rusă se afla în retragere, în- frîntă, în toamna lui 1812, la Kutuzov se prezintă un fierar jerpelit, purtînd cu el un rucsac. Toți ofițerii îl credeau nebun, cînd acesta le spunea că poartă în rucsacul său cheia victoriei. Bătrînul general l-a ascultat însă cu atenție. Fierarul purta în rucsacul său potcoavele pe care le desprinsese de la copitele cailor ce aparținuseră francezilor căzuți pe cîmpul de luptă. La o examinare mai atentă se putea constata un fapt deosebit de important : potcoavele nu aveau colți, erau plate. Făcînd din acest mic amănunt un aliat prețios al armatei sale, Kutuzov a atras, la Berezina, cavaleria franceză pe gheață, obținînd victoria.

Prin urmare, orice informație, chiar dacă aparent este lipsită de importanță, poate deveni deosebit de prețioasă pentru cel care știe să o interpreteze și să o folosească. Un agent bine instruit poate oferi ele
-mente pentru concluzii importante chiar și din simpla contemplare a ferestrelor iluminate ale unei clădiri în care lucrează un stat major. Astfel, el știe că în serile și nopțile liniștite, sînt iluminate doar anumite ferestre, iar cînd statul major face pregătiri febrile în vederea ducerii unor noi acțiuni, clădirea întreagă este inundată în lumină.

Am trecut în revistă, cu permisiunea dumneavoastră, doar cîteva din aspectele privind activitatea de informații, suficiente însă pentru a susține că preocuparea în acest domeniu nu este o invenție a epocii moderne, ci s-a dezvoltat și a fost practicată din cele mai vechi timpuri.

Sînt atîtea de spus, dar nu vreau să vă mai obosesc, poate altă dată !...

Și totuși măcar cîteva cuvinte despre arta informațiilor la români mai trebuie să adaug.

Pămîntul bogat al Daciei a fost ținta acțiunilor multor popoare războinice atrase de lanurile de grîu, de aurul munților, de mierea care „curgea în pî- rîuri“. Oamenii acestor pămînturi au știut să-și apere avutul și rodul muncii nu numai prin tăria brațelor, ci și prin ascuțișul minții.

Una dintre primele expediții pe pămînturile românești este cea întreprinsă de Alexandru Macedon. Expediția acestuia i-a surprins pe geți, care considerau că armata macedoneană nu putea să treacă Dunărea decît după construirea unui pod. De aceea, trecerea Istrului — cel mai mare dintre toate rîurile — cu ajutorul luntrilor creează elementul surpriză, iar geții înfrînți sînt nevoiți să se retragă.

Cîțiva ani mai tîrziu, în vremea lui Dromihete și Lisimah, conflictul dintre geți și macedoneni atinge
apogeul. în mai multe războaie purtate în jurul anului 300 î.e.n. Dromihete îi învinge pe macedoneni, reușind să-1 ia prizonier chiar pe Agatocles, fiul regelui dușman. Eliberarea din prizonierat a lui Agatocles nu duce la încetarea conflictului între geți și

macedoneni. în anul 292 î.e.n., Lisimah va porni din nou împotriva lui Dromihete. Epilogul acestei expediții este îndeobște cunoscut. Trufașul rege al macedonenilor cade prizonier, iar geții îi dau o lecție usturătoare, după care îl eliberează din captivitate. Procedeele de luptă folosite de Dromihete arată însă și desfășurarea unei intense activități de cunoaștere a celor ce se petreceau în tabăra adversă. Prin iscoadele sale, el a fost în permanență la curent cu situația din tabăra macedoneană atît în timpul expediției lui Agatocles, cît și a celei a lui Lisimah, ceea ce i-a permis să cîștige bătăliile și să-i captureze pe cei doi.

în timpul lui Burebista, al lui Cotiso, dar mai ales pe vremea lui Decebal, găsim iar numeroase elemente care atestă existența unei activități susținute pentru obținerea informațiilor.

încă din cele mai vechi timpuri, în Dacia erau folosiți de către băștinași numeroși meșteri romani „pentru a le zidi cetăți, a le fabrica mașini de război, a le bate monede", de obicei, prin imitarea denarilor republicii romane. Acești meșteri erau recrutați, de regulă, dintre fugari, care primeau însărcinări multiple, oferind totodată informații și ducînd „negocieri diplomatice".

Făcînd portretul lui Decebal, Dio Cassius arată că acesta „era priceput în ale războiului și iscusit la faptă, știind cînd să năvălească și cînd să se retragă la timp, meșter în a întinde curse, viteaz în lupte".
în războaiele purtate cu romanii, Decebal s-a folosit adeseori și de informații.

Sînt semnificative faptele dramatice trăite de Mi- capora, fiica lui Decebal, în perioada de după victoria viteazului rege la Tapae asupra armatei romane și pînă după ocuparea unei părți a Daciei de către romani.

Tînăra și frumoasa Micapora, după campania amintită, la care ia parte ca oștean dac și înscrie fapte vitejești, înduplecîndu-și tatăl, pleacă cu o ceată de oșteni daci într-o misiune dificilă de cercetare și recunoaștere în direcția taberei inamice.

în această misiune ceata dacă cade într-o ambuscadă a armatei romane. Gallianus, comandantul detașamentului — care era și logodnicul Mica- porei — și ceilalți sînt uciși în lupta de aproape cu săgeți. Micapora și Badunus (dacul însărcinat de Decebal să asigure securitatea fiicei sale) reușesc să scape datorită maiestuosului și rapidului cal Rosma- rin. Ei cad însă prizonieri ai armatei generalului Te- tinus lulianus. Badunus .este aruncat în corpul gladiatorilor, unde se va lupta cu tigrii și leii, iar Micaporei — dată fiind frumusețea și condiția ei de fiică de rege — i se acordă de la început statutul de *femeie liberă.* Treptat, generalul imperial se va îndrăgosti pînă la patimă de Micapora și aceasta nu are de ales decît să accepte căsătoria cu el. în timpul care va urma — peste 17 ani — pînă la războiul lui Traian împotriva dacilor, fiica lui Decebal va folosi din plin noua ei situație (soție de demnitar imperial), pentru a obține informațiile de care tatăl avea nevoie. Prin reușita aducerii în casa ei a lui Badunus (care este scos din arenă) și a unei femei dace — Dada, ca oameni de casă, își făurește un mic „stat
major" pe care se va sprijini din plin în planurile ei de obținere și transmitere a informațiilor către Dacia.

Mărturiile sînt desigur încă sărace pentru a contura tabloul artei procurării informațiilor pe pămîn- tul Daciei, dar suficiente pentru a dovedi existența acestei activități încă din timpuri străvechi, fiind folosită ca mijloc de apărare a independenței unui stat în care oamenii munceau pașnic, dar care luptau cu abnegație împotriva celor ce se încumetau să le calce hotarele.

De-a lungul secolelor se mai pot găsi și alte exemple.

în timpul domniei lui Basarab I, în Țara Românească se aplică, pentru prima dată în istoria medie, un nou procedeu de luptă, și anume retragerea din fața dușmanului și pustiirea locurilor din calea oas- tei lui, pentru a-i slăbi forțele prin înfometare și prin atacuri răzlețe executate prin surprindere, îndeosebi noaptea. Acest procedeu a fost reluat și în veacurile următoare, ori de cîte ori oștile române erau nevoite să lupte cu dușmanii care le copleșeau ca număr. Atragerea armatei lui Carol Robert în defileul de la Posada, „loc umbros și păduros închis cu întărituri", a fost urmată de o ploaie de săgeți și bolovani prăvăliți asupra oștenilor acestuia.

Este neîndoielnic că „spionii" lui Basarab I au însoțit în permanență armata lui Carol Robert, infor- mîndu-1 pe domnitorul român asupra situației din tabăra dușmană.

Cu timpul vor fi folosite căi dintre cele mai variate : și negustori, și slujbași ai bisericii, și diferiți fugari ce-și găsesc adăpost la curțile domnești...
Astfel, la curtea lui Mircea cel Bătrîn, își găsește refugiu Musa, cel care, cu sprijinul domnitorului valah, va ajunge sultan, apoi
șeicul Bendr-ed-Din, gîn
-ditor politic turc, care, sprijinit de același domnitor, va organiza o răscoală în Balcani împotriva Porții. O seamă de fugari din Imperiul otoman se vor adăposti în Țările Române și în secolul următor, furni- zînd domnitorilor noștri informații prețioase.

Atît în secolul al XlV-lea și mai ales în secolul al XV-lea, pe lîngă faptele de vitejie săvîrșite pe cîmpul de luptă, mulți domnitori s-au dovedit buni organizatori ai războiului ascuns, fiind deosebit de talen- tați în arta culegerii informațiilor absolut necesare. Mircea cel Bătrîn, în așteptarea momentului prielnic pentru bătălia de la Rovine, și-a lăsat dușmanul să înainteze prin pădurile aflate în calea lui, fără însă a pierde contactul cu el, urmărindu-1 în tot locul. Domnul a aplicat o energică apărare activă, sleind forțele dușmanului cu atacuri date prin surprindere, de obicei în timpul nopții.

Lupte asemănătoare vor purta și Vlad Dracul, Vlad Țepeș, Ștefan cel Mare și atîția alții.

In acțiunile sale războinice îndreptate împotriva cotropitorilor otomani, lancu de Hunedoara a recurs și el la același război ascuns, căutînd să fie bine informat asupra manevrelor dușmanului, asupra forței și înzestrării acestuia. Astfel, la asediul Belgradului, în anul 1440, „un bilet legat de o săgeată*' informează garnizoana orașului asupra unui atac prin surprindere plănuit de turci. Același domnitor apelează adeseori la serviciile populației subjugate de turci și astfel găsește mari posibilități de informare asupra dușmanului.

Contemporanul său, domnitorul muntean Vlad Dracul, a folosit cu succes informațiile dobîndite de localnici sau prin iscoadele trimise în fața armatei sale. La cucerirea cetății Pereț, el a aflat de existența unei subterane prin care turcii puteau fugi în
taină din oraș, după care, așteptîndu-i la ieșire, i-a măcelărit fără să-i scape nici unul. Cu alt prilej, Vlad Dracul, aflînd prin iscoadele sale că garnizoana turcească din cetatea Dîrstor este foarte puternică, renunță la asediul ei, evitînd astfel vărsări inutile de sînge. în bătăliile purtate pe Dunăre, Vlad Dracul dă de știre brașovenilor despre acest eveniment, cerîndu-le arcuri, săgeți și tunuri spre a întări cetatea „căci ea e tăria și vouă, și nouă și tuturor românilor".

Un episod important, care relevă rolul deosebit al informațiilor, este cel al cursei pe care Hamza, beiul de Nicopol, urmărea să o întindă lui Vlad Țepeș pentru a-1 prinde pe voievod. Aflînd la timp despre intenția lui Hamza, domnitorul muntean îi hărăzește propria-i cursă, care îl va duce în final pe bei, împreună cu toată ceata sa, în pădurea de țepi.

în timpul scurtei dar glorioasei sale domnii, Vlad Țepeș reușește să organizeze o intensă activitate de informare, fiind la curent cu mișcarea oștilor turcești nu numai pe uscat, ci și pe mare, ceea ce îi va permite să organizeze lupta de hărțuire a dușmanului.

Domnitorul muntean a iscodit oastea turcească și a dat atacul în momentul oportun, pe timp de noapte, prin surprindere, realizînd, după cum spunea Nico- lae lorga, „unul din cele mai interesante episoade ale istoriei militare a osmanilor" întrucît pînă atunci „nu se întîmpină în istoria turcească un act de îndrăzneala atacului împotriva persoanei împărătești înseși".

Interesante sînt informațiile care prezintă importanță din punct de vedere strategic. îi scria de la Giurgiu Vlad Țepeș lui Matei Corvin „cum se va deschide vremea — adică primăvara, au de gînd să
vie dușmănește, cu toată puterea lor (turcii — n.a.). însă vaduri n-au, căci vadurile lor de la Dunăre, în afară de Vidin, am pus să le ardă, să le nimicească și să le facă pustii. Deoarece pe la vadul Vidinului prea puțin pot să ne aducă vreun rău, ei ar vrea să-și aducă vasele de la Constantinopol și Galipole, pe mare, la Dunăre/'

Referindu-se la agentul său, Vlad Țepeș îi recomandă lui Matei Corvin : „Să crezi ce va spune Măriei Tale acest om al nostru, Radu Farma (Grămăticul) ca și cum am grăi noi de față cu Măria Ta."

Desigur, multe se mai pot spune despre „istoria" artei informative, dar de data aceasta chiar că mă voi opri.

— Bine Banule, întrerupem aici, a spus căpitanul Goga, șeful nostru de atunci. Dar ne mai rămîi dator. Va trebui să reluăm discuția peste o săptămînă și atunci să te știi, pentru că vom fi mai bine pregătiți și vom năvăli peste tine cu întrebări !

Acordul a fost general.

în sala de marmură povestirea colonelului Banu fusese ascultată cu interes și emoție. Mulți au priceput aluziile delicate și îndemnurile discrete ale comandantului către studiu permanent și răbdător, nevoia cunoașterii istoriei, în general, a istoriei pa- triei, în special.

— Să trecem însă de la istorisiri de fapte trecute, la prezent... continuă inspectorul șef. Partenerele vă așteaptă, muzica e

gata... așa că...
Eu vă stau oricînd la dispoziție.
— Vă mulțumim tovarășe inspector șef. Vom organiza cît mai curînd o nouă reuniune la care vom fi onorați și fericiți dacă veți veni din nou în mijlocu
lnostru și veți relua firul „povestirii". Acum, am fi bucuroși dacă ne-ați mai spune ceva și din activitatea profesională a tînărului Banu. Pînă la ora 21,00, cînd am programat dansul, mai avem timp suficient.
— Cu plăcere..., și colonelul primi provocarea de a retrăi puțin cîteva din paginile de viață pe care niciodată nu le-a uitat și nu le va uita..
.
Era dimineața, negura se destrăma lăsînd să apară prin ger lumina lăptoasă, securiștii înaintaseră kilometri întregi, cuprinzînd aproape întreaga zonă într-un cerc viu. Nimeni nu se mai gîndea acum la paharele de șampanie negolite, la atmosfera caldă a revelionului, de la care fuseseră alarmați, la soțiile care îi așteptau. Oamenii erau atenți și sco-
toceau ogașele și ravenele, pilcurile de pădure de pe dealurile dezgolite de frumoasele podoabe de verdeață. Privindu-i, așa cum arătau în zorii dimineții, puteai crede că sînt niște vînători vrednici, ieșiți să-și caute norocul chiar din prima zi a noului an.
Era însă o vînătoare fără gonaci, fără prepelicari și fără focuri de armă, era o vînătoare grea, încărcată de liniște și de tensiune. Iepurii speriați tresăreau din tufișuri și alergau peste dealuri. (Dacă ar fi fost într-adevăr la vînătoare, în mod sigur n-ar fi întîlnit atîția iepuri !) Nici un indiciu, cît de mic, nu se descoperise încă, deși călcaseră numeroase locuri, și trecuseră peste sute de hectare.
Frigul îi ,,dezmierda“ cu înțepături și iarna se desfășura uscată, cu țurțuri mici lipiți de ramuri. Era peste tot o tăcere de gheață. Nu se auzeau decît pă- mîntul tare și crengile uscate care trosneau uneori sub apăsarea încălțămintei. Era o iarnă a liniștii și oamenii îmbujorați de ger scotoceau pădurile.
Deodată, un foc de armă a spart tăcerea locurilor provocînd ecouri pînă departe, peste dealuri și văi.
Lanțul „vînătorilor“ s-a strîns în direcția dinspre care se auzise împușcătura. Incertitudinile de pînă acum au primit brusc și ascuțit, ca un țipăt, o replică și oamenii se înviorară. înaintau cu prudență, mai mult ascunzîndu-se după copacii, pădurii, care, dezgoliți de frunze, nu ofereau totuși o prea bună mascare. într-un luminiș... oameni. Curios ! între ei se afla și un milițian, sau, cel puțin, așa părea după uniformă.
îi studiară discret, dar cu atenție. Erau șase. Unul purta o scurtă din piele și pantaloni de motociclist, pe cap avea o căciulă țărănească de miel, doi aveau pufoaice simple, ca ale sondorilor, altul era învăluit într-un cojoc lung și gros, iar celălalt nu avea pe el
decît un flanel negru de lînă, lucrat într-un cîrlig și pantaloni de dimie. Mai era milițianul. Un milițian printre spioni parașutați!? Banu era convins că aceștia erau spionii căutați de atîtea ore și, privindu-i, își dădu seama că erau bine pregătiți. Doi dintre ei strîngeau o parașută, milițianul și cel cu scurta de piele discutau ceva, iar alți doi studiau, după cîte se putea observa, aparatul de radio-emisie. Arme ? Da, aveau și arme : cel în uniformă — o armă obișnuită, purtată de toți milițienii, și pe care el putea să o strecoare nestingherit, în văzul lumii, prin gări, prin sate și orașe. Nu l-ar fi întrebat nimeni, purta doar uniforma de milițian. Dintre ceilalți, doi aveau arme de vînătoare, altul un pistolet pe care îl trecea dintr-o mînă în alta într-un fel de joc, iar lîngă cei cu parașuta se vedea pe pămînt o armă automată.
Banu a analizat repede situația. Grupa pe care o conducea putea să facă ușor față celor șase, care nu și-au luat nici o măsură de prevedere, fiind, se pare, prea siguri de ei, așa că s-a decis să treacă la acțiune repede, fără să aștepte ajutoare. Făcu un semn și camarazii lui s-au și repliat, ocupîndu-și locurile după copaci, după ridicăturile solului. Locotenentul, cu o voce hotărîtă, a strigat : „Sus mîinile și aruncați armele !“
Luați prin surprindere, oamenii au ridicat mîinile, privind năuciți în direcția din care venise somarea.
— Sergent major, aruncă arma dacă nu vrei să-ți demonstrez că sînt bun ochitor, s-a auzit din nou glasul lui Banu.
Falsul milițian se execută imediat.
— La cea mai mică mișcare vă curăț. E clar? Sergent lonescu, împachetează-i urgent și ai grijă de gulere ! Banu știa din experiență că, în gulerele că-
mășilor și ale hainelor, se păstrau, de obicei, fiole de otravă și, nu o dată, spionii și-au pus capăt vieții spărgîndu-le între dinți. Era prudent și nu voia să culeagă din pădure cadavre.
Sergentul lonescu culese armele și le grămădi ceva mai departe, apoi trecu și le goli buzunarele și, în același timp, le coborî mîinile fixîndu-le în cătușe. Indivizii îi priveau năuciți. Cel în haină de piele protestă.
— Tovarășe sergent, eu sînt Nicodin Zavracu, președintele Sfatului din Valea Mare, greșiți tovarășe sergent. Noi am plecat...
— Gura !
— Sînt Nicodin Zavracu, președintele Sfatului, și eu am plecat să caut spionii, nu sînt eu spionul.
— Lasă gluma, părinte Nicodin, ai un nume de călugăr și vrei să fii președinte de sfat. Nu ține !
— Am acte.
— Asta te cred. Ai venit pregătit !
Banu s-a ridicat, iar ceilalți l-au urmat. Era și eazul, pămîntul înghețat i-a făcut să dîrdîie de frig. A mai dat un ordin scurt unui subaltern.
— Du-te, anunță că am capturat șase și așteptăm noi dispoziții.
— Permiteți să raportez, tovarășe locotenent.
— Pe scurt.
— Zice că e președintele Sfatului din Valea Mare, satul prin care am trecut azi noapte. îl cheamă și Nicodin, nume de la mănăstire. I-am spus că nu ține, dar el vrea să ne demonstreze cu acte, are acte domnul...
— Bine sergent, o să vedem.
— Nu sîntem vinovați, tovarășe locotenent. Eu sînt președintele Sfatului, iar el șeful de post.
— Am pătit-o tovarășe președinte, eu am spus de la început să anunțăm securitatea, că nu-i de nasul nostru... zise cel în haină de milițian.
— Ai spus pe dracu, mă grăbeai să plecăm să-i prindem noi și ziceai că te face cel puțin căpitan, asta spuneai !
— Nu mai discutați nimic, să nu mai aud o vorbă'. Supravegheați-i să nu mai vorbească între ei, să nu-și facă semne ! Vînătorule, ia hai cu mine, ur- mează-mă ! S-au retras puțin mai departe de luminiș.
— Ia spune, ce-i cu voi ? Cum te cheamă ?
— Tănase Popescu, să trăiți.
— Ce cauți aici ?
— Am venit cu tovarășul președinte.
— Ce vorbești, care președinte ? Nu minți !
— Nu mint, să trăiți. M-a chemat azi noapte pe la unu, așa cred, că era după miezul nopții.
— Și ? !
— Mi-a spus că trebuie să prindem niște spioni.
— Zău !
— Așa mi-a spus.
— Și tu te-ai simțit în stare cu pușca ta să ții piept cu spionii ?
— Mi-a spus că mă aranjează dacă nu vin, că s-a zis cu permisul. Eu nu sînt vinovat, așa mi-a spus, să trăiți. Era și șeful de post cu dînsul.
— Cum îl cheamă pe președinte ?
— Nicodin Zavracu.
— Și pe șeful de post ?
— Caraculacu Nicolae, să trăiți.
— Bine, pleacă la loc.

Privindu-1 cu teamă, sergentul major s-a apropiat de Banu.
— Ți-e frig sergent, ori de frică ?...
— De frig, tovarășe locotenent.
— Mă, da v-ați însușit bine noțiunile ! De ce nu-mi spui domnule ?, fiindcă așa ești obișnuit. Ascultă, cine-i șeful tău ?
— Care șef ?
— Șeful tău direct.
— Tovarășul căpitan Ariton Sîrbu.
— Și alții ?
— Tovarășul locotenent Ionică Stanciu, tovarășul maior Marcel Popa, iar la regiune șeful ăl mare, tovarășul maior Harătău, pe care-i mai vreți ?
— Bine informați, n-am ce zice, dar ia spune ce căutai aici ?
— A venit la mine Costică, să fi fost trecut de doiș’pe.
— Care Costică ?
— E aici cu noi, Costică a lu..., cum dracu-i zice?
— Nu contează, și...
— Să fi fost trecut de doiș’pe, băusem, de, ca omul de Anul nou, să iertați, dar eram treaz. Dumneavoastră știți că milițianul întotdeauna este în post, chiar și cînd doarme, veghează.
— Lasă astea, pe scurt !
— Cum zic, era trecut de doiș’pe, vine Costică, băuse și el, se cunoștea. Mă cheamă afară și zice : „Tovarășe sergent, chefuiești și spionii coboară din cer peste sat“. Eu zic : „Costică, ești nebun, nu-mi strica cheful, că nu-mi arde de glume". El zice : „Să mă bată dumnezeu, tovarășe sergent, au venit «americanii» cu parașuta, eu i-am văzut cum te văd."
— Cum i-a văzut, că era beznă ?
— Așa am spus și eu, dar ăla, de colo, se blestemă cu măsa, care a murit astă-vară, și zice că era în grădină : zbîrnîia un avion, lătrau cîinii. El stă la marginea satului.
— Ce făcea noaptea în grădină ?
— De, ca omul, avea stomacul greu după atîta mîncare de sărbători și...
— Bine ticluită și asta, pe toate le-ați calculat, fiecare lucru bine gîndit.
— Costică, ia fă-te încoace !
Cel cu flanelul negru se desprinse de grup și înaintă spre ei.
Banu intenționă să-1 interogheze, dar se răzgîndi. O umbră de îndoială i se strecură în suflet. Dacă în- tr-adevăr sînt din sat și e adevărat că au pornit și ei pe urmele celor parașutați, iar el întîrzie cercetările lungind o anchetă care poate fi de prisos ? ! S-ar putea lămuri repede printr-o identificare. Luă o nouă hotărîre. Se adresă sergentului Ionescu.
— Sergent, ești iute de picior ?
— Da, tovarășe locotenent, am făcut suta-n 11 secunde.
— Dă o fugă pînă în sat și te întorci cu primul cetățean pe care-1 întîlnești !
Sergentul Ionescu și-a dezbrăcat mantaua și a pornit ca un alergător veritabil prin pădure spre sat.
între timp au sosit și ceilalți.
— Aceștia sînt, locotenente ?
— Da, tovarășe comandant. I-am găsit și corpurile delicte vorbesc de la sine. Se pregăteau să le camufleze, să le ascundă, însă e o problemă : toți îmi spun că sînt din sat. I-am interogat, dar în zadar, mi-au mărturisit că și ei au plecat după același „vînat“. Nu știu ce să mai cred. Ori sînt foarte abili, ori... Am trimis pe sergentul Ionescu să aducă pe cineva din sat să-i recunoască.
— Ai procedat bine, dar nu înțeleg.
— Nici mie nu-mi vine să cred că ar fi din sat. îmi dau seama că sînt foarte abili, s-au îmbrăcat în așa fel, încît să nu atragă atenția și...
— Așteptăm, nu ne grăbim, așteptăm ca să lămurim pe deplin problema. Pînă atunci fixează elemente de pază care să continue scotocirea, cercetați cu atenție efectele aduse cu ei, actele, căutați dacă mai dosesc ceva, ordonă comandantul.
Din ascunzătoare, peste care au grămădit crengi uscate și frunze, mai scoaseră la iveală încă o parașută, două arme automate, muniții, cîteva grenade, bombe cu plastic, cîteva arme albe și încă o stație de radioemisie-recepție de proveniență daneză.
— Un arsenal întreg, spune șeful eșalonului 2. Fără îndoială, Banule, ai făcut o captură bună. îl trase apoi la o parte și-i șopti amical : ai noroc în dragoste, dar și la infractori. Iți cad în mînă ca pe tavă, așa cum era curcanul din care n-am apucat să gust măcar.
— îți arde de glumă, și eu...
— Tu ?
N-au mai continuat discuția. Printre pomi și-a făcut apariția sergentul Ionescu însoțit de un om.
— Tovarășe comandant, sînt sergentul Ionescu, permiteți să raportez ! L-am adus pe dînsul din sat !
— Bine, sergent.
— De unde ești, mă ?
— Din Valea Mare, să trăiți 1
— Cum te cheamă ?
— Florea Condoi, oamenii îmi spun Flori, sînt lăutar s’trăiți.
— Bine, Flori, pe ei îi cunoști ?
— Cum să nu-1 cunosc pe tovarășul majur Cara- culacu, că m-a ținut o noapte la post cînd l-am bătut pe Meri al lui Găleață, anul trecut la nunta lui Vrabie. A fost mare scandal atunci, mare dandana. Și p
etovarășul președinte Nicodin să nu-1 cunosc ! ? Dumnealui mi-a dat o grămadă de lemne, de nu mor de frig. Eu cînt și la cămin, nu numai la nuntă, dar mi-a dat o premă : lemne. Așa sîntem noi, nu cîntăm pe degeaba, că la noi vioara e profesie, din asta trăim.
— Și ceilalți cine să fie ?
— Păi, dînsul e Tănase, brigadier la gospodărie. Are și pușcă, e vînător. Și tu, vere Costică, ce dracu făcuși, ce cauți aici în pădure, că nu ești vînător, nu ești președinte și nici milițian ? !
— Eu am descoperit spionii.
— Spionii ?
Securiștii, auzind felul cum se exprimă lăutarul, au început să rîdă. Rîdeau chiar și de întîmplarea care, acum, le stîrnea ilaritate, după ce, la început, le-a produs neliniște, iar, mai tîrziu, desigur, supărări. Acum însă pădurea era încărcată de un rîs sănătos și general.
S-au lămurit repede. Cei căutați erau alții.
— Nesocotiților, voi știți ce-ați făcut ?
— Am vrut să facem un lucru bun.
— Pînă aici, totul e bine. Dar cine a tras ?
— Eu.
— Tu, vînătorule ? Mă mir. E drept, hăitașii fac zgomote, dar vînătorul pîndește și trage numai cînd e sigur.
— Nu știu cînd s-a descărcat. îl cercetam, jucam arma pe deget și s-a pornit. N-am văzut un asemenea pistol pînă acum, deși am trecut prin război.
— El s-a jucat și vînatul a zburat. Banu, acum înfuriat, se apropie de ei.
— Nu știu ce-ați merita să primiți ! Ați pornit cu surle și tobe să-i urmăriți, să le dați de știre că îi căutați, bine că n-ați luat și felinare cu voi.
— Lasă-i Banule, acum totul s-a consumat. E necesar să o luăm de la început. Un lucru este cert : pasărea și-a lăsat ouăle în

pădurea aceasta. Și avem dovadă sigură că pe aici au trecut, dar do atunci sînt nouă-zece ore și ei se află, poate, departe.

îi vom găsi chiar dacă s-ar dosi în bârlogurile cele mai ascunse.

Unde s-or afla aceste bîrloguri ?

Cei parașutați, spioni și diversioniști, parcă au intrat în pămînt. Cu excepția unei radiograme, interceptată de stațiile noastre, nu se mai semnalase nimic. Nici o urmă. Nici un indiciu. Radiograma cuprindea doar două cuvinte și la cifru s-au făcut tot felul de prezumții asupra înțelesului. Logica era de fapt simplă : anunțau sosirea și au trecut în așteptare. Pentru un moment nu mai aveau ce transmite. Probabil mai tîrziu, dar trecuse prea mult de la prima transmisie.

Planul operativ, întocmit inițial la securitate, nu avansa cu nimic. Toate potecile, toate coclaurile au fost răscolite ; casele probabile, la care ar fi putut încerca găsirea unui adăpost, erau supravegheate cu atenție, paza obiectivelor de interes în zonă a fost întărită. Dar nimic. Și totuși spionii existau, dovezile materiale găsite erau concludente. Dar unde ? O pistă cît de mică ar deschide căi de cercetare, ar da speranțe de găsire, dar de la acel început de an nu s-a întîmplat nimic. Evident că nu vor acționa imediat și c greu să dai de urma unora care nu acționează. Inactivitatea lor nu oferea nici o posibilitate de căutare. Este încă timpul să credem că acei parașutați, aidoma ursului în zilele de iarnă, au trecut în hibernare ! Planul pus în aplicare la securitate nu

aadus decît cîteva indicii foarte vagi. Deși s-au scurs multe zile și nopți, ,,afacerca“, acum, în prag de primăvară, părea mai încâlcită decît în primele zile ale lui ianuarie. Dacă la început totul părea simplu și momentul capturării spionilor parașutați era doar treabă de ore, de zile, acum se prelungea în timp. Atunci erau necesare forțe multe, desfășurate pe drum, prin păduri, era necesară verificarea atentă a persoanelor suspecte, fiindcă spionii nu erau încă stabilizați. De astă dată, urmărirea se prezenta sub alt aspect. în cele două luni care s-au scurs, ei au avut tot timpul să se ascundă și... nu numai să se ascundă. Un gură-cască putea chiar să-i încadreze undeva în producție, așa că infractorul periculos putea oricînd să apară pe stradă, la muncă, ori nu mai știu unde, în postura unui om onorabil cu acte în regulă.

Toate acestea îl frămîntau pe Banu părăsind cabinetul de lucru al comandantului. Era mîndru de sarcina încredințată, dar, în același timp, îngrijorat, copleșit și marcat încă de ceea ce se petrecuse în pădure. Avea sub braț dosarul 17. Filele, deși multe, erau ,,goale“, fără însemnătate. S-a oprit la masa sa de lucru, a răsfoit atent, filă cu filă, și apoi, cu o mînă fixată în buzunarul vestei, a început să străbată gînditor, în lung și-n lat, biroul său. Nici n-a observat când umbrele serii s-au furișat încet-încet în încăpere și l-au învăluit. A învîrtit comutatorul. O lumină prietenoasă s-a revărsat în cameră. într-un tîrziu, după ce a mai revăzut, pentru a cîta oară, ultima filă a dosarului, l-a închis mîhnit. Ocoli iar și iar încăperea și gîndurile au început parcă să se limpezească. A luat o hartă și s-a așezat în fața ei. A tras cu creionul un cerc în jurul zonei în care au fost descoperite urmele parașutiștilor. Cercul închidea cîteva orașe și zeci de sate. Zona mai cuprindea

2*

<

-obiective militare și de interes strategic care nu trebuiau omise.

A doua zi s-a prezentat la comandant și i-a înfățișat un plan de acțiune. Șeful a aprins o țigară și, în timp ce fumul îl învăluia, s-a concentrat asupra hîr- tiilor pe care Banu își desfășurase pe larg gîndurile sale, concluziile la care a ajuns.

— E cam riscant, Banule, spuse comandantul în- tr-un tîrziu.

— Fără risc nu se poate în meseria noastră !...

— Ai dreptate, dar în cazul acesta vrei să mergi singur în gura lupului ?

— Dacă el nu se arată, dacă nu vine spre noi, e necesar să-i aruncăm o momeală.

— îmi vine să-ți dau dreptate și nu știu ce mă oprește. E riscant...

— Nu văd o altă soluție acum. Ar fi singura, tovarășe colonel !

— Dacă ar fi o alta nu am discuta, dar așa... Mă simt obligat să cedez. Aprob planul tău, dar am și unele precizări : să lucrezi cu multă atenție, să iei toate măsurile de siguranță ; caută, împreună cu Gă- nescu și ceilalți, să asigurați sincronizarea tuturor forțelor ; ei îți vor asigura spatele și tot ei vor fi legătura ta cu noi. îți repet un lucru fundamental : vei avea sprijin în rîndul populației din zonă, al oamenilor cinstiți care trebuie să fie angrenați direct, mai ales în culegerea datelor. Avem nevoie de in- formații... Fii atent, planul se poate modifica de la o zi la alta în funcție de informațiile ce le veți avea, de situațiile inedite care apar. Pe linie de gonio trebuie să ne pice ceva informații, să dăm de firul mesajelor pînă la capăt. E timpul ! îți voi comunica la momentul oportun tot ce vom afla, bineînțeles dacă e cazul. Mai ai nevoie de ceva ?

— Nu.

— Atunci îți doresc succes ! Cînd vrei să pleci ?

— Chiar în noaptea asta. Vă mulțumesc pentru indicații, tovarășe colonel.

Șapte mesaje ciudate, formate dintr-un nume propriu și cîteva cifre își așteptau dezlegarea în seiful căpitanul Bendescu de la cifru. Nu exista zi în care colonelul să nu se intereseze dacă cheia a fost găsită, iar pentru căpitanul Bendescu nu exista nici un moment de liniște. Se descurcase în repetate rînduri în situații deosebit de complicate și de fiecare dată enigmele au fost dezlegate cu multă repeziciune. E drept, în alte rînduri mesajele erau mai lungi și cheia cădea datorită unor repetiții. De data aceasta cele șapte mesaje înregistrate de radiști nu cuprindeau decît trei nume care se repetau : unul de patru ori, altul de două. Cel de-al șaptelea mesaj a fost înregistrat în urmă cu patru ore. Cifrele n-au revenit niciodată și în cele șapte mesaje nu au fost nicicînd mai mult de trei. Ele nu spuneau nimic, numele la fel. Și totuși ce putea să ascundă Luca sau Marcu ? Ce putea să însemne acest ,,Matei XXI—8—11“, lansat în eter cu o noapte în urmă ?

A întors cifrele pe o parte și pe alta, a făcut numeroase legături, numeroase supoziții și prezumții, a construit diferite variante, dar cifrele nu se legau cu nimic, nu se legau între ele, nu ofereau nici o pistă pentru elucidarea cazului, pe care el l-a numit, neoficial, „Revelion X“.

Căpitanul Grigore Bendescu era trecut de patruzeci de ani și lucra în securitate chiar de la înființare. Războiul l-a făcut la un stat major și de cifru s-a

ocupat încă de cînd era militar în termen. Avea o bogată experiență în acest domeniu și mai era ceva : căpitanul era un pasionat al treburilor încîlcite. El trecea drept un om cult, un om avid de lectură. Acasă avea o bibliotecă pe care ar fi invidiat-o și un profesor universitar. Mulți dintre tinerii ofițeri înscriși la cursurile universitare fără frecvență apelau adesea la cărțile căpitanului Bendescu. împrumuta. Niciodată n-a refuzat pe nimeni. Cărțile sînt făcute ca să fie citite, spunea el, dar să nu-i fi înapoiat o carte pătată de ceva, ori cu colțurile îndoite, că pierdea! creditul. Ținea la cărțile lui foarte mult.

A răscolit biblioteca sa personală, a răscolit biblioteca orașului, a răsfoit cu atenție tratate de matematică, a citit cu înfrigurare cărți de specialitate, dar cifrele și numele au rămas totuși o enigmă. Comandantul, după ultimele mesaje, îl presa și mai mult și adesea se oprea în biroul său. înțelegea graba pe care i-o impunea prezența comandantului, cu toate că acesta nu i-a reproșat niciodată faptul că nu a găsit încă înțelesul mesajelor din eter, mesaje care, logic, erau în strînsă legătură cu activitatea spionilor parașutați în ianuarie.

A apucat de pe birou o coală albă și a început să deseneze pătrate, așa cum își amintea că făcea cînd era pedepsit la școală, în clasele primare, apoi căută să așeze cele trei nume Marcu, Matei, Luca ; Luca, Marcu, Matei ; Marcu, Luca, Matei. Deodată se trezi că șoptește cu glas tare : ,,cei patru evangheliști au fost trei, Luca și Matei“.

Da, Luca și Matei și mai e Marcu...

A sărit deodată de la biroul său și a pornit în goană pe scări. Ofițerul de serviciu l-a privit uimit. Nu era obișnuit cu graba căpitanului Bendescu, nu

l-a văzut niciodată așa de agitat. Dealtfel oricine s-ar fi mirat. Era renumit pentru calm, pondere și echilibru.

S-a oprit pe strada Toamnei nr. 14. A sunat.

l-a deschis o femeie corpolentă care se legăna greoi. Părul alb îi trăda vîrsta înaintată.

— Părintele e acasă ? întrebă căpitanul, după ce o salută.

— Da. Poftim măicuță, că n-ai mai trecut pe la noi.

— Am avut foarte mult de lucru, se scuză el în timp ce grăbea pașii să intre mai repede.

Părintele Miltiade avea aproape șaptezeci de ani. Ieșise de mult la pensie, dar mai slujea la una din bisericile mărginașe ale orașului. Bendescu era prieten cu părintele Miltiade și aceasta se datora afinității pentru cultură. Părintele Miltiade se bucura de faimă, avînd o vastă pregătire și nu numai bisericească.

După ce a strîns mîna firavă a preotului, căpitanul a intrat direct în subiect.

— Părinte, dumneata poți să-mi spui cam ce ar putea să însemne ,,Luca XVII—10 ?“

— E un text din evanghelie. Dacă ai răbdare, îl căutăm. își îndreptă ochii spre bibliotecă. Căpitanul trăia o emoție și o bucurie pe care aproape nu mai putea să le stăpînească. Dealtfel a rămas surprins de ușurința cu care a reacționat părintele. Să fie oare ?... Părintele răsfoi filele subțiri ale cărții. Luca XVII—10 ai spus ?

— Da, părinte.

— „Slugi netrebnice sîntem ! Ce eram datori să facem, am făcut.“

— Iar „Marcu X—25 ?“

— Să căutăm fiule. Căutăm. Bendescu îl urmărea cu înfrigurare. Da, da ! Marcu. E o parabolă. Uite : „Mai lesne este cămilei să treacă prin urechile acului decît bogatul să intre în împărăția lui Dumnezeu[11].

— Ce se înțelege prin aceste parabole ?

— Fiule, evanghelia trebuie tălmăcită just.

— Părinte, nu poți să-mi împrumuți și mie cartea ?

Căpitanul interveni precipitat în monologul preotului, care se voia lung.

— Ba da, fiule, cu toată dragostea. Și să știi de la mine că un om care nu a citit învățătura bibliei nu poate fi considerat niciodată că este cult, oricîtă cultură ar fi adunat el din toate cărțile pămîntului, fiindcă biblia — pentru noi — este cartea cărților...

Vrednicul părinte zîmbi și îi întinse cartea. Căpitanul Bendescu, cînd o avu în mînă, parafrază în gînd : de data asta este și „cartea cifrului“ și cheia mult căutată. Mulțumi părintelui și refuză politicos invitația de a mai rămâne la un pahar de „grijanie" și se retrase.

în biroul său, în liniște, taina celor șapte mesaje începu să se dezlege, apoi îl sună pe comandant.

Acesta intră vijelios în biroul lui Bendescu.

Au trecut repede peste formulele obișnuite de introducere și au intrat direct în problemă. Bendescu explică concis și clar : comunică prin biblie, o ediție londoneză obișnuită.

— Nu mă interesează detaliile. Spune ce și-au zis pînă acum !

— în primul mesaj, cel din 5 ianuarie. Căutați în evanghelie, după Luca, capitolele XVII, paragraful al 10-lea.

— Băiete, n-am avut în viața mea o evanghelie în mînă. Arată tu, dacă te pricepi !

Căpitanul a deschis biblia la pagina 1012 și a citit : „Tot așa și voi, după ce veți face tot ce vi s-a poruncit, să ziceți : Sîntem niște robi netrebnici, am făcut ce eram datori să facem.“

E ușor de ghicit ce se ascunde sub înțelesul acestor cuvinte : au ajuns și s-au aranjat.

— Raționamentul tău e just. în celelalte mesaje e ceva mai important ?

— Ultimul mesaj îi anunță că sosește cineva și precizează chiar data.

— Cînd ?

— în Luca, capitolul al II-lea, la paragraful 46, se spune : „După trei zile l-am găsit în templu..."

— Și mesajul cînd a fost recepționat ?

— Ieri noapte.

— Deci trebuie să ne pregătim. Comandantul ridică receptorul.

— Un moment. Mai e ceva important în evanghelia lui Matei, tot din ultimul mesaj : „Cei mai mulți din norod își așterneau hainele pe drum, alții tăiau... etc.“, iar în Luca—II—33 se dau instrucțiuni să nu se folosească semnale luminoase.

— Despre loc nu se spune nimic ?

— Nimic.

— Mai cercetează amănunțit mesajele, poate mai găsești ceva important. îmi raportezi imediat !

— Am înțeles, să trăiți !

Comandantul a ridicat receptorul telefonului. Sună. Lansă comenzi scurte și după cîteva minute la sediul securității s-a produs o animație deosebită. Securiștii se aflau în alarmă.

*

La un moment dat cîinii de urmărire au luat-o razna și nu mai știau încotro să meargă, erau parcă tentați să pornească pe urmele pe care veniseră. Căutau mereu în același loc și iarăși se reîntorceau. Cineva a lansat ideea să se renunțe la cîini. Curînd toți s-au convins că patrupezii nu le mai pot fi de nici un folos, deoarece cel parașutat mai înainte cu o jumătate de oră a așternut pe urmele sale o soluție care inhibă mirosul cîinilor. Așadar s-a renunțat la cîini și s-a pornit grabnic înainte, pe direcția indicată de ei. Mergeau desfășurați în lanț și cercetau îndeaproape locurile pe care le străbăteau. Au ajuns după cîteva ore într-un sat. Chiar în marginea lui au întîlnit un sătean plecat de cu noapte spre cîmp.

I-au spus bună dimineața, apoi au intrat în vorbă.

— N-ai văzut pe nimeni pe drum ? întrebă Banu.

— Am văzut. Era un străin îmbrăcat într-o scurtă de piele și avea o geantă, o geantă mare. I-am dat bună dimineața.

— încotro a luat-o ?

— înainte, pe uliță. Cred că a mers la gospodărie. Cînd l-am întîlnit mă miram de unde o fi venit, că la ora asta nu trece nici o cursă.

— Vii cu noi să ne arăți pe unde s-a dus ?

— Vin, taică.

Au înconjurat sediul gospodăriei : o casă veche, un fost conac probabil, cîteva magazii și, mai în spate, o șură.

O femeie cam de vreo patruzeci de ani, cu niște mîini vînjoase, capabilă să țină ușor piept unui bărbat ca lumea, s-a apropiat de unul dintre securiști.

— Dumneata ești cel mai mare ?

— Da, îi spuse Banu.

— Hoțul e înăuntru, în șură. îl pîndesc de vreo jumătate de ceas.

— Zici că a intrat în șură ?

— L-am văzut cu ochii mei cum s-a furișat. Cred că vrea să ne fure...

— Unul singur a intrat ?

— Numai unul am văzut. Hoțul a intrat singur.

— Mulțumim femeie că ne-ai spus. Te rog să nu mai vorbești tare și intră în casă.

— Ba eu vreau să văd cum îl prindeți.

— Ascultă de mine și intră în casă, dacă vrei să nu pățești ceva.

Tonul grav, deși în șoaptă, cu care Banu rosti aceste cuvinte, a convins-o pe femeie și ea se retrase.

De la geamul casei vecine femeia urmărea însă cu atenție securiștii care strîngeau tot mai mult cercul în jurul șurei. Comenzile se lansau de data aceasta doar prin semne și urmăritorii se fixau în tăcere, cu atenție sporită, cu degetele pe trăgaci.

Locotenentul Banu somă și schimbă locul. Nu se auzea nimic, nu se mai simțea nici o mișcare. După cîteva minute, el făcu un semn și sergentul Ionescu, cu ajutorul unei prăjini, și-a împins cascheta pe intrarea șurei. în acel moment se auziră împușcături. Cînd a retras-o, două găuri mari confirmau că individul știe să țintească bine. Cascheta era definitiv compromisă.

S-au privit în tăcere. Ecoul împușcăturilor se pierduse de mult. Banu tresări. Un tractor KD, care se găsea în apropiere, i-a sugerat o idee. L-a chemat pe plutonierul Tiberiu Marinescu, specialist în probleme mecanice.

— Poți să pornești tractorul ?

— Se poate.

— Atunci, dă-i drumul, dar repede !

După puțin timp se auzi duduitul motorului.

— Pune-l pe direcția șurei !

— Cîteva minute, să se încălzească.

Plutonierul porni tractorul înainte, încet. în spatele său — feriți de armătura metalică și de șenilele care mușcau pămîntul — înaintau Banu și plutonierul Tiberiu Marinescu. La intrarea în șură, tractorul se opri, poticnit de un stîlp, dar, sub puterea motorului, stîlpul plesni și căzu, lăsîndu-i cale liberă. în acel moment peste tractor zbură o grenadă. Cu o maximă iuțeală și spectaculoasă abilitate plutonierul a apucat s-o prindă, fără să-i permită să atingă pămîntul, și a azvîrlit-o mai departe. Ea a explodat la cîțiva zeci de metri, în curtea vecină. Ca dintr-un arc, Banu a sărit peste tractor, a atins șenila în mers și s-a prăbușit asupra individului care se pregătea să tragă. Arma lui, deviată de lovitură, s-a descărcat totuși, dar glonțul porni în altă direcție, fără țintă. Cînd tractorul ieși în partea opusă a șurei, se de- clanșă parcă automat lupta corp la corp cu banditul. Individul se dovedea bine pregătit ; bun boxer și bun cunoscător al jiu-jițului. Para cu dibăcie atacurile insistente ale locotenentului. Balanța luptei înclina cînd într-o parte, cînd în alta. Atacurile banditului erau furibunde. Securiștii s-au apropiat în grabă strîngîndu-i într-un cerc pe cei doi. Banu lovi năprasnic și necunoscutul se prăbuși. Spre el se repezi sergentul Ionescu și îi smulse reverul hainei, pe care acesta apucase să-1 strîngă între dinți.

— Se otrăvește nemernicul, spuse el.

Pe reverul hainei se scurgea o substanță verzuie.

— Repede, căutați în vecini niște lapte și lansați semnalul pentru medicul F. Popescu, să vină urgent, le ordonă Banu.

Trei rachete, albastre, sparseră tihna cerului luminat de zori.

L-au întins pe o ușă si l-au transportat într-un loc mai ferit. Omul se zbatea in convulsii puternice și, cînd încercară să-i dea lapte, și-a încleștat fălcile cu disperare. Abia reușiseră să-i toarne cu forța laptele, cînd o mașină intră în curte în plină viteză. Medicul sări sprinten și se îndreptă spre ei. Din cîteva explicații înțelese despre ce este vorba. îi luă mai întîi pulsul. Apoi începu tratamentul.

— E vreo speranță ?

— Pare să fie. Omul încă trăiește.

Doctorul începu o luptă aprigă cu moartea. Broboane mari de sudoare i se scurgeau pe frunte. Intervenția lui era însă prea tîrzie. Otrava acționase cu repeziciune.

— Nu mai e nimic de făcut, spuse — resemnat — medicul F. Popescu, după un timp, depărtîndu-se de ușa pe care era întins acum un cadavru. Antidotul ori era prea slab, ori a fost administrat tîrziu.

Armele și obiectele aflate asupra necunoscutului atestau că era spion. Urmau cercetările de identificare și... alte ipoteze.

Oamenii din sat, copiii și, mai ales, bărbații îl pri- vreau pe cel care se lăsase cu parașuta pe pămîntul românesc, atunci, în anii aceia ai războiului rece, pur- tînd cu el un arsenal întreg de arme și gînduri vrăjmașe. în față nu aveau acum decît un cadavru. Cîteva babe începură, din obișnuință, să bocească.

*

Comandantul recapitula evenimentele ultimelor zile. în primul rînd s-a obținut pînă acum un cîștig serios : cifrul a fost dezlegat și nu mai reprezenta
nici o enigmă, ba mai mult, ultimele mesaje erau pe deplin confirmate. Exact la trei zile un avion străin a violat spațiul nostru aerian și au fost parașutați alți doi spioni : unul dintre ei a reușit să dispară, iar celălalt, cînd s-a văzut încolțit, și-a luat viața. De reținut : bandiții cunosc acest lucru. Ultimul lor mesaj confirmă :

„Arcașii au tras asupra împăratului Iosua și împăratul a zis slujitorilor săi : Luați-mă că sînt greu rănit.

Slujitorii l-au luat din car, l-au pus într-un alt car al lui și l-au adus la Ierusalim. A- murit și a fost îngropat în mormîntul părinților săi.“

Colonelul a subliniat cu stiloul în textul biblic cuvintele ce-1 interesau.

în al doilea rînd „mortul^ din șură a fost identificat. Actele găsite asupra sa erau false, dar, prin confruntări cu unele fotografii, s-a stabilit că era Fili- mon Iancu, individ cu o biografie care se confundă cu a altor fasciști transfugi. S-a încadrat în organizația legionară în 1937, iar în 1941 a participat la rebeliune. A fost arestat și judecat nu numai pentru participarea la rebeliune, ci și pentru un asasinat comis. Nu a ispășit cei zece ani de muncă silnică la care a fost condamnat, fiindcă a reușit să evadeze din închisoare și să fugă în străinătate.

Ce importanță mai avea acum un om mort ? Ce mai putea să ofere ?

Dar celălalt ?

într-o poiană din pădure, copiii au găsit niște fîșii de pînză albă, așezate în formă de cruce. O substanță fosforescentă impregnată în pînză oferea un semnal deosebit de prețios pentru avion, vizibil și pe timp de noapte.

Se impunea o concluzie fără echivoc : în timpul parașutării, careva dintre spionii veniți mai înainte a lansat semnalul ; simțind primejdia, s-a făcut nevăzut.

în august, cîteva fapte petrecute în mai multe locuri din țară au relevat că dușmanul a început să acționeze.

într-un sat, două incendii dezlănțuite simultan au mistuit sectorul zootehnic al gospodăriei colective și casa secretarului organizației de partid ; pe linia ferată Bumbești-Livezeni au fost demontate cîteva șine și numai datorită vigilenței unui picher s-a putut evita în ultimul moment o catastrofă ; în mai multe localități, în preajma zilei Eliberării, au fost împrăștiate fițuici cu caracter subversiv.

Primind sarcina să localizeze punctul de unde se transmit mesajele, căpitanul Bendescu a stabilit împreună cu radiștii săi cîteva detalii semnificative : noaptea se emitea la aceeași oră — la unsprezece, iar ziua erau oarecari variații, probabil după necesități. Prin măsurători gonio s-a localizat, cu toată precizia, și locul de unde se emitea. Mai mult chiar s-a aproximat pînă și casa de unde plecau semnalele : era locuința unui bătrîn, fost jandarm.

De două săptămîni de cînd au stabilit acest lucru, Bendescu și radiștii săi erau în alarmă. Au instalat un aparat de radio emisie-recepție în turla bisericii, iar un altul într-o casă mărginașă, unde, dealtfel, căpitanul Bendescu se stabilise împreună cu ajutorul său — radistul — și un alt lucrător din securitate. Au venit în sat sub pretextul că sînt geologi și, zilnic, purtînd după ei teodolitul, mire, jaloane, aparate
de măsură, își făceau de lucru pe dealurile din apropiere.

întîrziau seară de seară lingă aparat, așteptînd să surprindă în eter mesajul captat în nenumărate rîn- duri și pe care și l-au apropiat.

Ofițerul de sector, Nae Panduru, la indicația comandantului, venise de asemenea în aceste zile, în sat, pentru a da, la nevoie ajutor radiștilor și pentru a cerceta îndeaproape activitatea bătrînului jandarm. Era încă o verificare. A tras, ca de obicei, în casa bătrînului. L-au primit bine, chiai' foarte bine. Bă- trînul Anghel l-a cinstit cu țuică de prună din noua recoltă și au vorbit despre multe.

Bătrîna a răsturnat pe masă o mămăligă aspră, apoi au venit puii rumeniți bine și mujdeiul ...și tot așa, un păhărel, două... discuția s-a prelungit pînă tîrziu.

Satul devenise într-un fel un cartier general al securității. Se aștepta. Panduru n-a luat legătura cu căpitanul Bendescu, iar acesta nu s-a arătat de teamă să nu se desconspire. îi convenea postura geologului și, în plus, nu avea nici o încredere în Popovici, ba chiar îl suspecta. Aparatul nu se putea înșela.

Seara s-a lăsat devreme, carele scîrțîiau pe uliți retrăgîndu-se spre case, prin curți oamenii mai tre- băluiau, dar în curînd s-a așternut liniștea și doar cîinii mai hămăiau singuratici prin ogrăzi. Ici și colo mai licăreau lumini pe la geamurile unor case. Noaptea de toamnă stăpînea peste sat.

La geamul casei în care era găzduit, rezemat de pervaz, căpitanul Bendescu trăgea setos dintr-o țigară. Era aproape unsprezece și aștepta. Aparatul era deschis de cîteva ore și radistul îl supraveghea îndeaproape. Au trecut două săptămîni de cînd — seară de seară — așteptau.

Ca un făcut însă, de cînd s-au instalat în noul loc, nu s-a mai transmis nimic. Și acum căpitanul își privi ceasul. Era unsprezece fără trei minute. îl văzu pe radist încordat.

— Ei, se aude ceva ?

— A început să bîzîie. Cred că noaptea aceasta sîntem norocoși.

— Stabilește coordonatele imediat. Vei lua legătura cu turla și îmi comunicați unghiul de întîlnire.

în cameră se auzea un țăcănit ușor. încordarea le-a oprit respirația și nu se auzeau decît semnalele venite din necunoscut.

Era tîrziu și peste satul adormit se lansau semnale vrăjmașe.

Nici cinci minute nu s-au scurs de cînd stația necunoscută a încetat să mai emită. Căpitanul era afară, urmat de radist, de sergent și de gazda casei, un om de încredere, cinstit, căruia i se ceruse sprijin. De la biserică spre același punct porneau în grabă alți doi securiști.

Calculele goniometrice le-au confirmat vechile ipoteze : se transmitea din casa fostului jandarm, din casa în care era găzduit chiar unul dintre ofițerii de securitate. Nu mai era nici un dubiu, nu mai era nici o îndoială și... nu mai era timp de pierdut. Căpitanul decise. Risca, dar era hotărît să înfrunte orice primejdie. A transmis la bază constatarea făcută și, fără să mai aștepte răspuns, a și pornit înainte urmat de ceilalți. Mergeau prin grădini în linie dreaptă, pentru a scurta drumul.

în grădină, Bendescu îl instală, lîngă o claie de fîn, pe omul la care a stat și i-a încredințat pistoletul pentru lansare de rachete.

— Dacă simți ceva, tragi în sus și te adăpostești. Ai făcut armata ?

Omul a răspuns afirmativ și l-a încredințat că va face întocmai.

A luat legătura cu cei din turlă. I-a fixat în posturi de pîndă, iar el cu ceilalți doi s-au îndreptat spre casă.

A stabilit repede camera în care se afla colegul lor Panduru și a bătut ușor la geam. Acesta a apărut după cîteva momente. în sat oamenii se culcă devreme. Și ofițerul fusese destul de repede „furat“ de somn. Bendescu îi șopti încet despre ce este vorba. Lui Panduru nu-i venea să creadă.

— Ești nebun, Bendescule ? Doar am fost aici !

— Nu sînt nebun. De aici s-a transmis în urmă cu un sfert de oră. Gonio a arătat cu exactitate această casă. N-are rost să discutăm, cum fiecare secundă e prețioasă, trebuie să căutăm.

— Urcați-vă pe fereastră, în liniște. Cîți sînteți ?

— Doar noi.

— Bine, hai să căutăm !

Panduru își luă arma. Au pornit să cerceteze casa. Pe bătrîn l-au imobilizat într-o cameră. Radistul rămăsese să-1 supravegheze. Bătrînul — de reținut — nu dormea în momentul cînd au pătruns în odaia sa.

în cîteva clipe toată casa a fost cercetată. Mai ră- mînea podul. Căpitanul Bendescu trecu în tindă și începu să urce scara. în acel moment, din cameră, se auzi o bufnitură, care sparse liniștea nopții. (Radistul avea să spună mai tîrziu de unde provenise zgomotul : bătrînul Popovici a cerut voie să aprindă lampa și el i-a încuviințat. Vulpoiul însă, prefăcîn- du-se că o aprinde, a lovit-o cu cotul și a răsturnat-o.)

Bendescu, ajuns în pod, a zărit printre țigle lumina rachetei. S-a convins că pasărea zburase din
cuib. Se auziră și cîteva schimburi de focuri. Era negură și individul reuși să dispară în pădurea apropiată.

Cercetară pînă tîrziu, dar fără rezultat.

In hornul casei, care era fals, burlanul trecînd prin margine și fiind în același timp o sursă de căldură, au descoperit un culcuș și un adevărat arsenal, bineînțeles aparatul T.F.F. și o biblie. S-a mai găsit o listă cu oameni : activiști de partid și de stat. în dreptul’ multora dintre ei, fostul legionar, după un vechi obicei cîștigat la școala crimei, făcuse o cruce. Pe altă listă erau însemnate cîteva obiective economice mai importante, pe care desigur spionul le avea în vedere.

S-au lămurit și asupra modului cum individul a reușit să dispară. în streașină casei era tăiată o ușiță în dreptul căreia bătrînul proptise cîteva lemne, pe care se putea coborî ușor. Lemnele n-au trezit nici o bănuială, întrucît în mod obișnuit, pe aceste locuri, se propteau de case lemnele de construcții, pentru a se usca și a fi ferite de putrezire.

Dintre prietenii Leliei, cel mai mult i-a atras atenția lui Banu inginerul Calotescu. Era un bărbat frumos, bine legat, cu mult farmec și maniere excelente. Cu toate că era puțin trecut, se bucura de mare succes la femei.

Lelia Tănăsescu se îndrăgosti sincer de Calotescu și au început să frecventeze împreună restaurantele cele mai elegante și barurile de noapte. Calotescu o trata din belșug. îi făcea cadouri dintre cele mai costi-
sitoare și, sistematic, o obișnuia cu un mod de viață deosebit de cel cu care ea era deprinsă pînă atuncL

Domnișoara Lei ia l-a prezentat mamei sale și‘ Calotescu a intrat treptat în viața familiei Tănăsescu. Curînd traiul îmbelșugat de altădată a revenit în casa văduvei. Datoriile au fost plătite și cele două femei au început din nou să trăiască pe picior mare.

Văduva Tănăsescu dorea ca acest inginer strălucitor, și cu mulți bani, să-i devină ginere și nu avea nimic de obiectat ca el să-și petreacă o parte din nopți sub acoperișul ei.

Calotescu reuși astfel să devină stăpînul sufletesc al Leliei. Ideea realizării formalităților civile de căsătorie era însă amînată cu tact și îndemînare, îneît pînă la urmă s-au mulțumit cu dragostea lui și cu... speranțe.

Calotescu și-a ales cu grijă momentul pentru a-i dezvălui adevărul Leliei. I-a vorbit despre ,,greută- țile“ situației sale de agent al unei puteri străine introdus în secret pe teritoriul românesc și i-a spus că superiorii lui din străinătate îl recheamă, fiind nemulțumiți de eșecurile din ultima vreme.

Lelia Tănăsescu n-a putut suporta ideea de a-și pierde amantul și, profitînd de slăbiciunea ei, Calotescu a încredințat-o că, dacă va reuși să-și ducă la bun sfîrșit misiunea, se vor căsători, vor pleca în străinătate, iar cu banii cîștigați vor putea trăi împărătește !

Fata a acceptat să lucreze pentru el.

Lelia Tănăsescu a devenit astfel o verigă în lanțul de spioni. Seara, îi aducea documente din uzină, pe care Calotescu le fotografia cu grijă, apoi ele erau repuse la locul lor ; altele erau direct copiate la mașina de scris de către Lelia.

Inginerul Calotescu era deosebit de sigur de sine: se înfipsese bine în uzină, într-un post cheie. A fost angajat cu ușurință, uzina fiind într-o perioadă cînd nevoia de cadre era mare, iar verificările s-au făcut superficial.

Locotenentul Banu, cuprins de gîndurile care se furișau cu repeziciune în ritmul cîntecului roților de tren, rememora faptele petrecute în ultimul timp, de cînd zilele și nopțile sale se întîlneau mereu cu cele ale inginerului Calotescu. în primul rînd, presupunerea că în uzină ar fi pătruns unul dintre spionii parașutați s-a confirmat, dar cel mai greu a fost să fie identificat individul printre cei peste două mii de angajați.

Legăturile sale cu Lelia Tănăsescu l-au scos pentru început de sub orice bănuială (constituind o acoperire aparentă). Cu Lelia Tănăsescu a cutreierat mult, și, ceea ce nu era lipsit de interes, nu a neglijat nici o zonă cu mai mare pondere economică. Uneori, sîmbăta după-amiază, plecau în „excursie" de unde se întorceau duminica seara, alteori chiar luni dimineața. Erau mereu împreună și, după scurt timp, se vorbea chiar de însurătoare.

Trenul înainta cu repeziciune în noapte și Banu refăcea mintal drumul pe care l-a parcurs pînă aici, cînd se găsea poate la începutul unei noi misiuni, sau poate la o cotitură în activitate. Treaba pe care o făcuse cu multă discreție, de identificare a spionului, de urmărire apropiată a mișcărilor sale, era aproape pe sfîrșite și nu îl satisfăcea încă pe deplin. Tehnica folosită de inginer era limpede. Calotescu își fotografia iubita. La prima vedere, fapta părea cu totul' nevinovată, firească, dar aproape întotdeauna obiec-
tivul aparatului ora îndreptat și spre un viaduct, o uzină, un tunel și, mai cu seamă, spre unele obiective militare, pe unde inginerul ,,pasionat excursio- nist“ își plimba iubita.

Lelia Tănăsescu îi oferea pretutindeni, în drumurile sale prin zona apropiată, o acoperire prețioasă. Doi îndrăgostiți care se fotografiază nu atrag niciodată atenția. Dar femeia nu era doar un simplu paravan, ea deținea și o funcție prețioasă în uzină. Ca secretară a directorului știa foarte multe, mai ales că era singura care răspundea de teleimprimator și se bucura de o deplină încredere.

Noaptea era lungă și lui Banu i se părea că trenul merge încet. La un moment dat îi văzu pe cei doi pe coridor. Fumau. Era întuneric și se conturau doar umbrele lor.

Sigur, gîndea Banu, colonelul are dreptate, nu a aprobat arestarea inginerului Calotescu dintr-un motiv foarte serios : ca să afle dacă lucrează singur sau nu. Lelia îi furnizează date, îl ajută, dar nu se știe precis dacă cunoaște scopul pe care îl urmărește Calotescu. Se aștepta o legătură care să-i ofere o nouă pistă.

*

Pătruns de frig, Banu s-a trezit. Simțea o durere ascuțită în ceafă și se văzu legat strîns peste brațe. în jur era un întuneric de nepătruns. Capul îi vîjîia. Nu reușea să-și amintească cum a ajuns în acel loc. Durerea era puternică și îi destrăma gîndurile.

încet, încet căuta să se obișnuiască și cu durerea și cu întunericul. încerca să identifice mediul din jur. Primele reacții de orientare îi arătau că se află undeva, într-o subterană ; într-un beci, probabil. își încordă
mușchii și, așa legat cum era, începu să se rostogo- lească. Paiele pe care fusese aruncat foșneau ușor. Se lovi de un perete și căută să-1 simtă, să-1 cunoască, deși nu putea să-1 atingă cu mîinile și nici cu picioarele. Căpătă însă convingerea că se găsea într-un bordei săpat de curînd. îl copleșea liniștea apăsătoare și grea. Se găsea parcă într-un cavou, fără putința de a se ridica. Se rostogoli în partea opusă Și se lovi curînd de peretele celălalt. Bordeiul era strîmt, nu avea o lărgine mai mare de doi metri. Se găsea într-un loc necunoscut, îngropat de viu și fără posibilitatea de a acționa. îl cuprinse furia și se rostogoli într-o parte și în alta, căutînd să găsească o soluție, dar nu întîlnea decît paiele pe care fusese aruncat. Cînd s-a convins că în grotă era singur, începu să se mai liniștească. Se opri într-un colț și își adună gîn- durile. Revăzu drumul parcurs în noapte pe motocicletă în urmărirea trenului, revăzu călătoria cu trenul, îi reveniră în memorie imaginile proaspete din orașul de la poalele munților...

Căuta febril, depănîndu-și gîndurile, să-și explice situația. Unde se afla ? O urmărise pe florăreasă, care îl purtase pe o stradă mărginașă a orașului ; se furișase în curte și prin geamul întredeschis auzise o discuție importantă. Ce s-o fi întîmplat ?

Și cei de acolo care i-au dat ca ajutor o fată ! N-au găsit ceva mai bun ! S-o descurca ea cu inginerul Calotescu ? E om al dracului, s-a convins de acest lucru de cînd i-a devenit umbră. Se va sesiza ea că el lipsește și va porni în căutarea sa, negiijînd ce este important, negiijîndu-1 pe Calotescu, care, nestingherit, va preda documentele în păstrarea sfîntului Antonio ? Și de acolo unde vor ajunge oare ? Tresări auzind zgomotul unor pași.

închise ochii și se lungi pe paie.

— Ce faci ? Dormi ?

— Am ațipit puțin.

— Individul ce face ?

— Dracu știe. Cred că nu-și va reveni curînd. I-am dat o lovitură zdravănă în moalele capului, să-i țină.

Vorbele veneau dintr-un loc apropiat, printr-o deschizătură, pe care locotenentul nu o sesizase. Curînd simți pe fața sa fascicule luminoase, probabil ale unei lanterne.

— Ai dreptate, auzi el vorba. Nu și-a revenit, stă nemișcat.

— Ce-ai de gînd să facem cu el ?

— îl lichidăm, ce să facem ?

— Altă posibilitate nu găsim ? Să-1 aruncăm undeva !

— E riscant. Nu rămîne altă soluție decît să-1...

— Nu vreau !...

— Ți-e milă de el ?

— Nu din milă, dar n-am mai omorît oameni și mi-e scîrbă de treaba asta.

— Ascultă, nu mai fă pe nebunul. îl lichidăm și gata.

— De ce spui îl lichidăm ? Nu mă băga într-o afacere pe care nu o accept.

— De ce, mă rog ?

— Fiindcă, ți-am spus, nu sînt criminal.

— Crezi că dacă te prind ăștia o să conteze că ai omorît un om ? E tot un drac. Tot moartea te așteaptă și pe tine. E clar ! Nu avem altă soluție !

— Ce faci cu pistolul, vrei să-1 omori acum ?...

Pe fața locotenentului se iviră broboane mari de sudoare. îl cuprinse groaza și fiori reci îi străbăteau tot trupul. Asista parcă la o deliberare din partea unui complet de judecată necunoscut, reprezentat
doar prin două voci grave, care răzbăteau înfundat printr-o firidă dc pămînt. Ciudat, îi era groază de ce auzea, dar nu îi era teamă.

— Prostii ! auzi el vocea metalică, dură, conti- nuînd dialogul. L-aș lichida chiar acum, dar vreau să aflu ceva de la el. Mă interesează ce știu ei despre noi. îl fac eu să spună.

— O fi reușit neamțul ?

— Ar trebui să sosească.

— Mă gîndesc că totuși am procedat rău. Nu trebuia să se ducă la întîlnire.

— Nu e o întîlnire. Va lua din mers documentele. Mișcarea nu va fi observată decît de sfîntul... înțelegi !

— înțeleg, dar îmi mențin părerea.

— Se pierdea legătura. Nu mai aveam cum să-1 anunț pe Calotescu. Misiunea noastră e riscantă și, în acest caz, riscăm. Dacă cineva nu se prezintă la sfînt să ridice servieta, e mult mai periculos.

— Ai dreptate, într-un fel. E mai simplă ridicarea servietei ; bătrîna în nici un caz nu mai putea să ia legătura cu el. Primejdia era mai mare.

— Cel care ne-ar fi creat-o e aici. Și mai e ceva. Am încredere în Kramer.

— Da, neamțul e prevăzător. Dacă va observa ceva suspect în biserică va ști să fie doar un credincios oarecare și să se retragă la timp.

— Te cred și eu. L-am instruit bine !

— Cred că și la înapoiere o să fie cu ochii în patru.

— Meticulos și prevăzător cum e Kramer, cred că o să ocolească tot orașul pînă să ajungă acasă.

Se auziră din nou pași pe pămîntul tare. Banu își imagină că încăperea alăturată a bordeiului este ceva mai mare. Un anume simț îl ajuta să se orienteze în catacombele subpămîntene. Simțea așezarea bordeiu-
lui, deși nu putea să vadă aproape nimic, fiind cufundat în beznă.

— Pleci ?

— Plec sus. îl aștept pe Kramer. Să mă anunți dacă se trezește !

— îți spun. Voi avea grijă. Cine va pleca ?

— Tu sau Kramer.

— De ce tocmai eu ?

— Fiindcă întrebi !

— Sînt cunoscut acolo. Nu-mi convine deloc. Ai auzit ?, nu-mi convine.

— O să mai vedem.

— Bine !

Se așternu o tăcere apăsătoare. Banu parcă visa și, dacă legăturile nu l-ar fi strîns, dacă rnîinile nu i-ar fi fost amorțite, poate ar fi trăit visul cu adevărat. Realitatea i se dezvăluia prin rnîinile prinse în frînghii, prin pămîntul tare pe care fusese aruncat, prin gaura, aidoma unui mormînt, în care se găsea. Cerberul său începu să răsufle ușor și Banu intui că adormise. Era momentul să încerce pe orice cale să se elibereze. își încordă rnîinile și simți sforile cum intră în carne ; era strîns legat. Dar, treptat-treptat parcă se realiza o anume întindere a legăturilor. Rostogolirile dinainte și mișcarea ritmică a corpului deplasau cîte puțin lațul care-i strîngea trupul. O ! dac-ar reuși să-și aducă nodul legăturii în față ! Un răsuflat ușor răzbătea dintr-un loc apropiat. Paznicul continua să doarmă. Se întoarse pe o parte, apoi pe cealaltă, începu să aibă vagi speranțe. O durere ascuțită se strecură pe la încheieturi, dar altă soluție nu exista. Paiele foșneau enervant.

în bordeiul întunecos locotenentul Banu era chinuit de gînduri negre. îl apăsa liniștea, îl dureau brațele. îl obseda ideea eliberării.

Deodată tresări. Cu un efort care i-a provocat chiar un geamăt, pe care cu greu .și l-a putut acoperi, reuși să-și treacă picioarele prin legătură. Acum mai avea o armă. Putea spera să desfacă nodul cu gura.

Se apropie cu greu de peretele bordeiului. își propti umerii și se ridică în picioare. Timp ! Avea nevoie de timp ! Mîinile îl dureau din ce în ce mai tare, dar dinții prinseseră zdravăn nodul lațului, încă puțin ! încă puțin ! Simți ceva cald cum se prelingea pe mîini. Era sînge. Mușcase din greșeală din propria lui mînă. întunericul era tot mai adînc, cînd, într-un tîrziu, nodul cedă. Era liber.

Era obosit, capul îi vîjîia, brațele îi tremurau vizibil și avea nevoie de puțină odihnă. Puțină ! Măcar puțină ! Timpul nu iartă și

n-avea voie să facă greșeli. Clipele de încordare maximă își spuneau cuvîn- tul. Răsufla din greu și inima îi bătea să se spargă. Pipăind peretele, ajunse în dreptul despărțiturii de cealaltă încăpere subterană. Auzea bine răsuflarea odihnitoare a celui care îl păzea. Dormea și ar fi putut să-l ia prin surprindere. Dar dacă...

*

Calotescu, după ce făcu un tur de orizont, se opri în dreptul sfîntului Antonio, pentru care părea că are o mare admirație. Marga Enescu era ceva mai departe și se arăta preocupată să fotografieze cîteva detalii de la vechile covoare expuse pe pereții interiori ai bisericii. Era o oră matinală și în biserică se găseau puțini vizitatori. în afară de ei mai erau doar vreo trei bătrîne cernite, care se rugau, iar la intrare un cerșetor șchiop. Cufundată în extaz, Marga privea covoarele vechilor meșteri, privea covoarele aduse, în depărtate vremuri, din Orient, iar inginerul sta
nemișcat. Unul din colegii Margăi își găsise de vorbă cu cerșetorul, iar celălalt se așezase în genunchi și murmura versuri învățate la școală, închinîndu-se din cînd în cînd. Marga, cînd îl văzu în această postură caraghioasă, de-abia se abținu să nu zîmbească. în biserică, lovind ușor mozaicul cu un baston, intră un bătrînel roșcat, cu pistrui pe față. Cercetă cu privirea în sus, trecu pe lîngă Marga și chiar o atinse ușor, era foarte aproape. Inginerul, preocupat de sfîntul Antonio, așează servieta pe postamentul pe care se găsea icoana și se îndepărtă puțin.

Bătrînul se apropie și el de soclul unde de veacuri a fost pictat portretul sfîntului, iar Marga presimțea că se va petrece ceva important, că, probabil, bătrînul pistruiat era cauza venirii inginerului la biserică. Continuă să fotografieze ținînd în cadrul imaginii pe cei doi. Cînd bătrînelul se apropie, inginerul îl atinse imperceptibil, făcu o plecăciune, apoi se îndreptă încet spre ieșire. Colegii Margăi îi luară urma. Ea a rămas cu ochii țintă spre bătrîn. Acesta, firesc, ridică servieta neagră de vinilin și o porni spre ieșire. Fata plecă după el. Afară o aștepta un coleg care îi șopti că inginerul nu mai are servieta. Ea îi arătă discret direcția în care a pornit bătrînul. Indicația era clară. Porniră după el. Trecură prin piață, trecură prin cîteva prăvălii și magazine, se opriră în fața unui centru de pîine, la un chioșc de legume și fructe, poposiră la un bufet unde cel supus observației sorbi calm un sfert de vin. Apoi el îi purtă spre marginea orașului. Pistruiatul mergea agale și, din cînd în cînd, își întorcea capul înapoi. Drumul său pe străzile mărginașe șerpuia aidoma unui labirint încîlcit, cu întretăieri. Părea că nu vrea să ajungă nicăieri.

Cînd au intrat pe strada Vîntului, Marga era purtată la braț de colegul său. Bătrînul intră fără teamă
într-o curte, la numărul 3. Marga și colegul său s-au întors, după ce au ocolit pe la capătul străzii. în dreptul numărului 3, s-au oprit... să studieze în liniște locul unde intrase bătrînul.

Casa era așezată într-un cadru destul de plăcut, printre pomi fructiferi și flori. Boschetele de trandafiri bine îngrijite, celelalte flori de pe alei vădeau o mînă pricepută și grijulie. După cîteva momente tinerii porniră în sus pe stradă, cu aceeași tandrețe, ca doi îndrăgostiți autentici.

Banu tresări. Se auzeau pași în încăperea alăturată. Pașii răzbăteau încet pe pămîntul tare.

— A venit neamțul ? întrebă vocea somnoroasă a celui pe care îl mai auzise vorbind cînd celălalt îi hotăra moartea.

— A venit, dar mai încet cu „neamțu“ că iar se șucărește Kramer.

— Și ? !

— A adus documentele. Le-a dat tîmpitul. N-a avut încotro, trebuia să le dea. Voia să se întîlncască cu mine să-i ascult laudele, să-mi arate că el s-a descurcat bine și să ne impute că noi n-am realizat nimic.

— Cum n-am făcut nimic ? Dar manifestele răs- pîndite în București, dar fotografiile făcute pe culmile munților ?

— Ai fotografiat și tu niște cai și ai făcut mare brînză.

— Cai spui ? Tu, domnule Mavropol, niciodată nu ești mulțumit ! Nu știu ce isprăvi aș putea să fac, ori să facem, ca să fii mulțumit.

— Tu n-ai știut că treaba asta nu e potrivită pentru tine ? Tu ești bun doar să mănînci și să dormi și să nu faci absolut nimic. Ciupitule, nu te-a interesat nici repararea aparatului T.F.F. și stăm cu mîinile legate și nu ai pic de inițiativă ! Ți s-a sculat „amicul'[1] ?

— Amicul meu, de ce ? Ce crezi că am cu el ?

— Te-am întrebat dacă s-a sculat.

— Cred că nu, nu l-am auzit. Doarme dus. L-a înnebunit și lovitura și cloroformul.

— Mă duc să-1 scol. Am nevoie de el.

Individul, Mavropol, se apropie de intrare fără grijă. Purta într-o mînă o lanternă și cînd ajunse ia firida în care se găsea locotenentul, o îndreptă în jos, spre locul știut. Descoperi cu uimire că locul e gol și vru să se întoarcă spre celălalt. Nu apucă să schițeze decît un gest și o lovitură năprasnică îl țintui locului. Banu nu-i oferi timp să se dezmeticească și o nouă lovitură cu stînga îl trimise definitiv la pămînt. Locotenentul nu mai pierdu nici un moment, sări peste el, îndreptîndu-se spre locul unde presupunea că se află Ciupi tu. își subaprecie însă adversarul, poate fiindcă îi auzise mai înainte luîndu-i oarecum apărarea, poate că îl credea încă adormit, așa că fu surprins cînd în drumul său se poticni de o izbitură puternică primită în burtă. Banu se aplecă și o durere ascuțită îi paralizâ mîna stingă. Norocul său a fost că lovitura s-a oprit în antebraț și nu l-a atins din plin în plex ; putea să-i taie răsuflarea. într-o fracțiune de secundă a stabilit poziția adversarului cu tot întunericul dimprejur și a izbit cu capul în direcția de unde venise lovitura. Nimeri bine și amplifică șocul prin cîteva directe de dreapta pînă cînd și acest adversar se prăbuși la pămînt. Era stăpîn pe situație, dar se găsea într-un întuneric de nepătruns.

Bîjbîi cu mîinile împrejur pentru a găsi ceva. Nu știa prea bine ce. Umbla după o lumină — un chibrit ori lanterna pe care știa că o au bandiții, dar pipăia și pereții sperînd să dea de urma ieșirii spre lumină. Nu găsi nici ieșirea, nici ceva cu care să facă lumină și se reîntoarse spre locul unde stătuse legat, să caute lanterna banditului care venise să-1 omoare. Se aplecă pipăind pămîntul. Locul era strimt și simțea respirația celui pe care îl doborîse, dar nu-i dădu nici o importanță, fiind preocupat de găsirea lanternei. O lovitură nu prea puternică, dată pe neașteptate, îl făcu însă să-și piardă echilibrul și să ajungă la pă- mînt. O neatenție de cîteva secunde îl readuse din nou în dezavantaj. Banditul sări ca o panteră peste el și îi apucă gîtul încercînd să siringă cu putere.

De cînd devenise ofițer de securitate, lui Banu i-au prins bine puținele lecții de box și antrenamentele de judo.

Adversarul său credea că i-a venit de hac și a slăbit strînsoarea, dar se trezi încleștat într-un dublu nelson și azvîrlit cu putere în peretele opus. Banu simțise puterea banditului și nu mai ezită nici un moment. îl așteptă să revină cu brațele încordate. Lupta reîncepu, o luptă corp la corp. Banu lovea cu putere și se ferea, schimbînd locul. Lupta se desfășura în tăcere. Nimeni nu vorbea, se auzeau doar loviturile seci, doar icniturile celor doi. Se regăseau în beznă mai mult prin intuiție și prin răsuflarea sacadată. Banu, după ce primi în plin o lovitură, se aruncă asupra banditului și îl cuprinse cu brațele, imobili- zîndu-1. Riposta a venit la timp. în momentele următoare au fost cuprinși într-un fascicul de lumină.

— Trage, spuse cel pe care Banu îl strîngea ca într-o menghină.

— Ești nebun, cum să trag, vrei să te omor ? !

— Trage, cînd îți spun !

Banu știa că individul nu va trage atîta vreme cît îl va avea în mîini pe Mavropol și își schimbă poziția. Era sigur că dacă acesta s-ar fi găsit în locul lui Ciu- pitu ar fi tras și i-ar fi omorît pe amîndoi, dar așa, discuția auzită îi dădea siguranță că acesta nu va fi în stare să tragă și țeava cu amortizor a pistolului, care se arăta lîngă lanternă, nu-i inspira teamă.

— Trage, strigă din nou.

— Nu am cum să trag.

— încetează odată, porunci Banu, altfel... Nu mai continuă, dar își încordă brațul și omul se zvîrcoli. îl împinse cu genunchii înainte, ieșind din locul strîmt în care se găseau. Lanterna, urmărindu-i cu fascicolul ei de lumină, era supărătoare. Cu mîna liberă, Banu scotoci la iuțeală buzunarele omului pe care îl avea la discreție și-i scoase pistoletul.

— Domnule Ciupitu, am împrumutat pistolul ,,ami- culuiˮ, așa că te rog împrumută-mi-1 și pe al tău.

— Cum, ce ?

— Aruncă pistolul !

în loc de răspuns, pe la urechea lui Banu țiui un glonț.

— Aruncă pistolul !

Sc auzi un nou glonț șuierînd.

— Te-am avertizat, domnule Ciupitu, te-am rugat chiar, spuse Banu, și în momentul următor trase. Glonțul se opri undeva în

tavanul bordeiului, fără să-și atingă ținta. în momentul în care a apăsat pe trăgaci, Mavropol s-a smucit. Dar a doua oară Banu trase mai atent și un strigăt prelung dovedi că lovise în plin. Culese apoi pistolul și lanterna, purtîn- du-și prada înlănțuită strîns. Lumină bordeiul și găsi firida prin care aceștia ieșeau afară. Plimbă din no
ulanterna prin încăpere. Omul se zbătea și gemea, dar rana nu era prea gravă. Glonțul îi atinsese doar mîna și el se văicărea de se prăpădea. Locotenentul a reușit să-1 rănească doar.

în bordei se găseau trei paturi înguste, improvizate din scînduri, și o măsuță pe care se odihneau un gestetner și un aparat T.F.F. demontat. Banu nu avea prea mult timp de pierdut și ghiontindu-1 pe Mavropol îl făcu să o ia spre firidă. Urcă niște scări tăiate în pămînt printr-un loc strîmt. Omul nu se mai împotrivea și acest lucru îi dădu de gîndit lui Banu.

Se arătă o lumină și el grăbi înainte. Clipi de cîteva ori și rămase uimit cînd, în loc să nimerească în odaia pe care o aștepta, se trezi într-o seră încărcată cu flori. N-avu timp să admire florile, nici să se orienteze bine asupra locului în care se găsea. Zări un stilou întinzîndu-se spre el, ținut de o mînă ascunsă într-un boschet, și totul se așternu în negură. Ceva, ca o ceață, se lăsase peste el. Mavropol se smuci și scăpă din strînsoare. Din instinct, Banu sări într-o parte și nimeri lîngă o etajeră pe care simți prezența unor ghivece de flori.

— Ce-ai făcut Kramer, m-ai orbit și pe mine ?

— Ce-ți faci probleme, știi doar că c verificat stiloul și pînă mîine îți trece, dar îl avem în mînă pe nemernic. Altfel te căra cu el pînă la securitate.

Banu azvîrli un ghiveci cu flori în direcția de unde auzea vocea. Se auziră geamurile sparte ale serei, care cădeau puzderie. O idee îl străfulgeră. Aruncă la repezeală alte ghivece în diferite părți ale serei. Voia să atragă atenția, dar neamțul și-a dat seama de intențiile sale. Aerul pătrundea în seră din mai multe părți și geamurile sparte de pe acoperiș se mai scurgeau, plesnind la întîlnirea cu pămîntul. între

5 — Inspectorul șe

fKramer și Banu se încinse o luptă pe viață și pe moarte. Împiedicîndu-se, Banu se lungi la pămînt, iar Kramer se aruncă asupra sa și îl burdușI bine, lo- vindu-1 cu cizmele pînă ce locotenentul își pierdu cunoștința.

Se trezi într-un coșmar. O sudoare grea îl cuprinse și ceva îl țintuia locului. încercă să se ridice, dar o durere ascuțită răzbătu prin tot corpul. — Stai liniștit ! Auzi o voce caldă, dar imperativă, care i se părea cunoscută, însă nu-și dădea seama a cui poate să fie. Era cu ochii larg deschiși și totuși nu distingea nimic. Era în plină noapte. își încordă din nou toate forțele să se ridice, dar nu reuși.

— Vasile, tu ești ? !

— Eu.

— Ce s-a întîmplat cu mine ?

— Nimic grav.

— Nu mă pot ridica.

— Stai liniștit !

— Spune ce s-a întîmplat cu mine. Nu văd nimic, absolut nimic. Nu se poate face lumină aici ? Tu cum ai ajuns aici ? Ne aflăm tot în bordei ? Te-au prins și pe tine ?

— Nu mai sîntem în bordei.

— M-au burdușit rău ticăloșii. Simt dureri peste tot ! M-am împiedicat. Nu-mi amintesc precis cum a fost, dar...

— S-a dezlănțuit fascistul cu furie asupra ta. Cred că te omora dacă nu picam la timp.

— Unde sîntem ?

— Undeva în deplină siguranță.

— îmi amintesc totul pînă la un punct, de acolo nu mai știu nimic. Acum îmi explic de ce nu văd. De ce nu ești sincer, Vasile, de ce ocolești adevărul ? Știu de ce nu văd. Mi-au dat cu ceva în ochi. Kramer ăla avea o siringă sub formă de stilou, de care-mi amintesc, și m-a orbit cu un lichid.

— Așa e !

— Atunci de ce cauți să te ascunzi de mine ?

— Mă gîndeam să evit provocarea unui șoc, acum după ce ți-ai revenit. Medicii analizează soluția și speră să-i găsească antidotul.

— De unde au soluția ?

— Cîteva picături din cele rămase în stilou ; în pistolul-seringă...

— Lucrează degeaba. Ce oră e acum ?

— E noapte, e chiar noapte. A trecut de unsprezece.

— Pînă mîine îmi voi reveni.

— Ce te face să fii așa de optimist ?

— Mavropol e în aceeași situație cu mine.

— Tu de unde știi ?

— Păi, nu-1 aveam în brațe, nu mă luptam cu el cînd a apărut Kramer și ne-a orbit pe amîndoi ? ! Ce s-a petrecut mai departe, nu știu, dar îmi amintesc perfect că înainte de a sări asupra mea, neamțul i-a spus că soluția are efect trecător, nu durează mai mult de douăzeci și patru de ore.

— E bine, dacă...

— Mă doare însă tot corpul. Sînt parcă bătut în cuie.

— Te-a lovit rău, nemernicul ! Stai liniștit ! Totul este bine. Au fost prinși pînă la unul.

— Cei de aici ?

— Da ! E necesar- să strîngem cercul și să-i capturăm și pe ceilalți. Mă gîndesc la cei din capitală.

— E o codiță și la...

— De unde știi ?

— Mi-au spus-o ei în subterană. Mai precis, i-am auzit discutînd. Ai văzut ce arsenal aveau în bordei, ce organizare și-au făcut ?

— Da ! Le-am adunat pe toate. Și armele, și aparatul T.F.F., care era defect. Acum îl reparau. Avem și gestetnerul cu matrițele.

— Cum ați dat de urma mea ? Sînt curios să știu.

— Tovarășii de aici au preluat firele părăsite de tine și Calotescu i-a pus pe urmele tale din nou.

— Deci, cineva a fost la întîlnirea de la biserică ?

— Evident! Avem și fotografii, păcat că nu le poți vedea. Au acționat prompt colegii noștri de aici. Kramer i-a purtat prin tot orașul, dar pînă la urmă tot acasă la el au ajuns. Era cunoscut individul pentru colaborarea cu naziștii. Eu, să-ți spun, m-am bucurat cînd am aflat că pe alte căi ai fost condus spre același loc, strada Vîntului, cartierul general al spionilor. îi am în obiectiv de aproape două luni. Am fost ca o umbră a lor și n-au făcut un pas fără să știu.

— înțeleg, dar de ce nu i-ai arestat dacă știai, dacă le cunoșteai bîrlogul ?

— Așteptam legături, te așteptam pe tine.

— Glumești, Vasile.

— Nu glumesc deloc. N-am venit noi atunci cînd ne-ai dat semnalul, cînd ne-ai chemat ?

— Eu ?

— Tu !

— Nu înțeleg.

— Nu tu ai aruncat ghivecele de flori de ai prăpădit frumusețe de seră ?

— Am făcut-o într-un moment de furie, de disperare, dar și ca să atrag atenția..

.— Ei, să știi că florile ți-au salvat viața. Kramer era hotărît să te omoare. Se dezlănțuise bestia din el. Noi ne găseam în apropiere, așteptam semnalul să descindem. Dacă nu aruncai ghivecele cu flori interveneam poate prea tîrziu, interveneam

cînd nu mai era nimic de făcut. Tu erai fără cunoștință și te pisa fiara, așa că am intrat în momentul cînd se mai auzeau zdrăngănind geamurile ce se scurgeau de pe acoperișul serei. Totuși a fost o intervenție oportună, am fost pe față. Nu ?...

— I-ați luat ca din oală, cum se spune.

— Nu chiar așa. într-o rezervă alăturată e un sublocotenent de aici pe care nemernicii l-au rănit. Au tras asupra noastră.

— Cine ? Că eu le luasem două pistoale și unul dintre ei era orb ca și mine.

— A tras Kramer și a opus rezistență cu o armă automată și cel din subterană, Ciupitu, dacă-1 știi.

— îl știu și pe el. E rănit rău colegul nostru ?

— în umăr. Cred că nu va avea nici o urmare. O să-i treacă repede.

— Calotescu, ce s-a întîmplat cu el ? V-a scăpat ?

— Cred că a fost foarte surprins cînd s-a văzut așteptat în gară, la sosire.

— A fost arestat ?

— Și el, și iubita sa, frumoasa Lelia.

— Deci s-a încheiat un capitol.

— Cam așa.

— Atunci pot să te urmez în bătălia finală.

— Crezi că e bătălia finală ?

— Sper că în curînd vom reușit să lichidăm întregul grup.

— Da, și eu cred că e spre sfîrșit, dar încă mai avem de lucru

.— S-au rupt niște fire pe undeva. Dar le venim noi de hac. Pornim din nou.

— Nici nu te-ai ridicat din pat și ești gata de drum ? Pînă una alta stai liniștit. Comandantul îți trimite felicitări și e de părere să te refaci și să te odihnești.

— Mulțumesc, dar mîine sînt refăcut. Precis voi fi gata de drum.

— Pînă atunci, am să-ți fac o surpriză. Cineva a venit lîngă tine de cîteva ore și este nerăbdătoare să-ți audă vocea. Ia să vedem, cam cine poate fi ?

— Marga ?

— A tremurat pentru tine și aici.

— Păi ce mă ții de vorbă !

— Ai fermecat-o într-un timp atît de scurt. Am observat eu că are ceva în suflet pentru tine. Și nu-i urîtă fata !

— Să știi că atunci cînd eram singur în beznă m-am gîndit la ea. Era de fapt ultimul om cu care am stat de vorbă...

Vasile rîse și o invită pe Marga să intre.

Cînd îi auzi vocea caldă, fața lui Banu se lumină și ochii săi, care încă nu vedeau bine, erau cuprinși de zîmbet

.

O promhmrse respectată

Reuniunea următoare a tinerilor a avut loc după două săptămîni. Inspectorul Banu, după cum promisese tinerilor locotenenți, dădu curs invitației. Se așează în același fotoliu și reluă povestirea.

— înainte de a mai evoca una dintre acțiunile concrete de luptă, trebuie să vă relatez ce s-a mai întîmplat cu dezbaterea teoretică.

Învățămîntul profesional a reluat tema pusă în discuție : „arta informațiilor", de data aceasta însă în prezența unor cadre superioare.

La grupa lui Gănescu, grupa în care tînărul Banu a avut intervenția pe care v-am povestit-o, a venit chiar comandantul regiunii — colonelul Calousec. Colonelul, informat de tot ce s-a discutat anterior, a intervenit discret :

— Vreau să văd ce știe și cît știe fiecare despre problema informațiilor și, fiindcă am aflat că proaspătul ofițer Banu și-a întrerupt data trecută comunicarea, aș dori să-și dezvolte mai departe ideile. Sper că nu ai nimic împotrivă să te ascultăm și noi, Banule ?...

— Nu, tovarășe comandant, dar trebuie să recunosc că sarcina este cu mult mai grea pentru mine acum, dacă adaug emoțiile și...

— Lasă emoțiile și dă-i drumul, îl încurajă colonelul.

— Data trecută am selecționat cîteva exemple din istoria universală și din istoria poporului nostru pentru a demonstra vechimea, tradițiile și importanța acestei „arte“.

Voi încerca acum să completez această imagine cu alte fapte pe care documentele ni le pun la înde- mînă.

Așadar să o iau de unde am rămas.

Demnă de menționat este acțiunea întreprinsă de Ștefan cel Mare cu ocazia primei campanii turcești din Moldova, cînd reușește să-și plaseze unul dintre oamenii săi (un muntean) drept călăuză a oștirii turcești. Acesta, după aducerea turcilor acolo unde moldovenii așteptau ascunși, la pîndă, a trecut la Ștefan. Călăuza pe care „și-au luat-o“ turcii era desigur justificată. Pătrundeau pe teritoriul Moldovei și erau cuprinși de neliniște. Se puteau aștepta la orice.

Ștefan va realiza însă un fapt de o nemaipomenită îndrăzneală. El va trimite o solie moldovenească încărcată cu daruri la puternicul Mahomed al II-lea, cu misiunea „să-i aducă la cunoștință că niște tîlhari, niște izgoniți și surghiuniți au călcat hotarele Moldovei, pricinuind multe pagube și că ceata de hoți a fost nimicită". Dar solii lui Ștefan cel Mare mai cereau „ca pe cei care au mai rămas din acești tîlhari, dacă cumva s-au refugiat prin părțile sultanului, să-i dea pe mîna lui ca să-i pedepsească cu aceleași meritate pedepse ca și pe ceilalți"...

Solii moldoveni nu au fost uciși la Constantino- pol și nici aruncați în Bosfor (conform obiceiului), ei s-au întors acasă aducîndu-i lui Ștefan cel Mare vești despre „mînia și oștile mari pe care le adună turcii să le trimită asupra sa“.

îndrăzneala solilor moldoveni apare deci ca un act de abilitate tactică și subtilitate diplomatică pusă în slujba nobilelor țeluri ale domnitorului.

Foarte interesante sînt de asemenea acțiunile întreprinse de Despot Vodă în relațiile sale cu hab- sburgii. Astfel, loan Belsius și Martin Literatul — agenți ai habsburgilor pe lîngă Despot Vodă — „vor fi trimiși și puși de voievod să lucreze în favoarea sa, să trimită stăpînilor lor scrisori pe care el le dictează". loan Belsius, venit în Moldova cu instrucțiuni precise de la habsburgi, ascunde sub oblîncul de la șaua calului un cifru pentru întocmirea rapoartelor. Imediat ce ajunge la Suceava, este prins și re- crutat și de Vodă Despot, acționînd, din acest moment, cu credință pentru domnitor, îndeplinind rolul de agent dublu. Maximilian de Habsburg, cel pentru care lucra Belsius, desigur nu prea putea să se aleagă cu prea multe din informațiile primite de

la agentul său „datorită stilului încîlcit în care acesta îi trimitea rapoartele și a unor fapte obscure pe care le prezenta". Desigur, era și normal, deoarece rapoartele trimise sînt inspirate chiar de Despot Vodă și ele treceau sub tăcere aspecte importante, trans- mițînd doar fapte mărunte, neesențiale.

Multe momente interesante pe linia activității informative și contrainformative găsim și în epoca lui Mihai Viteazul.

Peste tot el a trimis oameni de încredere care îi reprezentau interesele, iar în caz de primejdie, de război, îi ofereau informațiile necesare. Iată doar cîțiva dintre cei care au slujit în felul acesta cauza voievodului și a Țării Românești. Dionisie Rali Pa- leologul, mitropolitul de la Tîrnova, l-a informat fără întrerupere pe Mihai Viteazul cu privire la situația din Imperiul otoman și l-a îndemnat să lupte, găsin- du-și, la rîndul său, adăpost în Țara Românească cînd a fost gonit și urmărit de turci ; la Constanti- nopol, raguzanul Niccolo di Luca Lovicali și grecul Dimo Celebi, împreună cu fratele său, au adus servicii importante voievodului muntean, dovedindu-i credință ; Dimo Celebi se află în serviciul lui Mihai Viteazul pînă în toamna anului 1600, cînd turcii, „după ce îl schingiuiesc groaznic, tăindu-i nasul și urechile, îl împușcă din milă" ; ca să nu-1 mai amintesc pe bănișorul Mihalcea — cel care se ocupa direct de culegerea informațiilor și era mîna dreaptă a voievodului în ale diplomației.

Amintesc că, în acțiunile sale, Mihai a folosit și mijloace de dezinformare a inamicului. Astfel, Sinan scria la Constantinopol că : „...s-au arătat pe celălalt țărm creștini fără număr, poloni, transilvani, moldoveni și alte neamuri", iar un bătrîn capturat de turci

îi informează că ,,oastea lui Mihai, care cuprindea peste o sută de mii, s-a tras spre București". E ușor de înțeles că... moșneagul era pus anume de Mihai să dea turcilor vești de felul acesta. Și tot așa de bine înțelegem că legendele puse în circulație erau un chip de a încetini marșul dușmanilor.

Reprezentativi în legătură cu modul cum și-au organizat serviciile pentru culegerea de informații sînt și Constantin Brâncoveanu și Dimitrie Cantemir, dar să ne apropiem de epoca modernă.

în timpul revoluției de la 1848 și după instaurarea guvernului provizoriu, o mare atenție asupra activității de informații și contrainformații a acordat-o generalul Magheru care, prin subordonații săi, reușește să organizeze o rețea activă, bine pusă la punct, la Dunăre, în zona Calafatului. Prin aceasta, a reușit să cunoască din timp pregătirile și mișcările trupelor turcești de la Vidin și Nicopole.

Puțin mai tîrziu, în epoca lui Cuza, nevoia de informații a fost deosebit de acută, chiar vitală pentru existența tînărului stat românesc și domnitorul era conștient de aceasta. Cuza, pentru a sonda din timp intențiile pe care le aveau puterile Europei, pentru a obține recunoașterea „faptului împlinit" al Unirii și a celorlalte reforme care au fost înfăptuite, a organizat un serviciu de informații și diplomatic de seamă, pe care l-a folosit cu succes în acțiunile sale, sub forma unor misiuni speciale și sub forma unor reprezentanțe particulare cu caracter semioficial.

în această perioadă, poșta a fost trecută în patrimoniul statului, iar în conducerea serviciului telegrafic Cuza numește pe Cezar Libricht, unul dintre bunii săi agenți secreți. Acesta nu s-a rezumat nu-
mai la culegerea informațiilor din interior sau din afară, ci a înființat și o rezidentură personală, pla- sînd în diferite posturi agenți care îi erau credincioși, pregătindu-le slujbe, în special în cadrul serviciului telegrafic.

în 1876, colonelul Alexandru Cernat desfășoară pe lîngă activitatea militară și o activitate intensă informativă și contrainformativă în Oltenia, orga- nizînd apărarea frontierei între Turnu Severin și Calafat. El și-a asigurat observatori și a cules informații asupra operațiunilor militare ce se desfășurau între sîrbi și turci, care se aflau deja în război, și îndeosebi despre armata turcă, despre capacitatea ei de luptă, armamentul, înzestrarea tehnică, strategia și tactica ei.

Oare dacă această activitate ar fi fost mai amplă și mai penetrantă — în timpul Războiului pentru Independență din 1877 — victoria strălucită de la Grivița ar mai fi fost însoțită de numărul acela impresionant de pierderi omenești din partea armatei române ? Poate am fi știut din timp structura redutelor și a întregului sistem de apărare organizat de turci și atunci.

în perioada următoare, la începutul secolului XX, datorită unei mai bune organizări și interesului depus pentru obținerea de informații, serviciul secret român reușește să obțină date foarte utile cu privire la activitatea de spionaj pe care o desfășurau diplomații străini acreditați la București.

Astfel, folosind procedee diversificate, pline de îndrăzneală, organele contrainformative române au stabilit că cei doi miniștri de la București ai Germaniei și Austro-Ungariei desfășoară o activitate de
spionaj, provocînd căderea rețelei de agenți pe câte aceștia o utilizau.

Cazul contelui Czernin a devenit celebru. Acesta, ambasadorul austro-ungar la București, a fost „prădat" de o voluminoasă servietă în care avea importante documente diplomatice și de spionaj, între care și cifrul pe care îl folosea. Autoritățile române au fost prompte în „găsirea hoților" și au înapoiat servieta diplomatului, bineînțeles nu înainte de a fotocopia prețioasele hîrtii.

Contele Czernin, derutat de organele române care „au depus mult zel în căutarea servietei și în restituirea ei intactă", într-un timp scurt, nu a luat măsuri pentru schimbarea cifrului, ba mai mult, de teama consecințelor pentru neglijența sa, a trecut sub tăcere acest fapt. în acest fel contele diplomat austro-ungar, a acceptat tacit o colaborare cu serviciul secret român, care s-a folosit timp de doi ani de cifrul diplomatic austro-ungar, intrînd în posesia unui bogat material informativ.

Remarcăm ingeniozitatea dovedită în acest caz de lucrătorii de informații români pentru etapa respectivă, căci nu au propus expulzarea lui Czernin (după vechi uzanțe), ci au considerat mai importantă folosirea sa, utilizînd cheia cifrului corespondenței diplomatice austro-ungare, cu acordul tacit al contelui. Viitorul ministru de externe al Austro-Ungariei în perioada neutralității, contele Czernin, fusese nevoit să îndeplinească rolul unui agent dublu, făcînd astfel jocul serviciului de informații român.

Nici Von den Bussche, ambasadorul german, care cunoștea probabil pățania colegului său, nu a fost lipsit de o surpriză asemănătoare, servieta sa diplomatică dispărîndu-i chiar în ziua cînd se pregătea să
plece din București, misiunea sa terminîndu-se prin începerea războiului. Cum de data aceasta nu mai exista nici o obligație față de Germania, documentele diplomatului german au rămas în original la dispoziția organelor de siguranță române ; cîteva liste cuprindeau numele celor care, pentru mărcile date cu dărnicie de spionul Von den Bussche și emisarii săi, au trădat țara.

Spionajul feminin, învăluit în mister și legendă, care a dat naștere unei întregi literaturi după război și unor controverse care nu s-au încheiat nici azi, a avut reprezentante demne și pe meleagurile românești. Vreau să amintesc doar două cazuri.

Românca Chiajna, fiica lui Petru Rareș, ne apare și în ipostaza unei veritabile și abile spioane a secolului al XVI-lea. Doamna Chiajna, ajungînd prin farmecul frumuseții sale în corpul de cadîne al sultanului, obține informații importante, chiar din seraiul turcesc, în favoarea țării sale, reușește să impună pe fiul său, Petru cel Tînăr, în conducerea Țării Românești. Se știe însă că tînărul Petru — numai de 18 ani — nu putea să cîrmuiască țara, așa că mama sa, devenită preferata certă a sultanului, era cea care cîrmuia. Ciudata Chiajna se dovedește însă și un iscusit diplomat întrucît ceea ce transa era în cele din urmă în favoarea țării sale.

Mult mai tîrziu, agentul „B 9“ prezent activ în Banat, era căutat cu febrilitate de serviciul de contraspionaj austro-ungar și autoritățile austriece care ofereau sume fabuloase pentru capturarea sa.

„B 9“ era o femeie, originară din Banat, și fusese recrutată la începutul războiului de către serviciul secret român. Prin relațiile cultivate cu ofițerii germani și austro-ungari din Timișoara și Arad, agen-
tul ,,B 9“ a adus imense servicii României și Serbiei în anii primului război mondial.

Agentul ,,B 9‘ a oferit serviciului român informații asupra pregătirilor militare și asupra mișcării trupelor austro-ungare din Banat, precum și planurile pe care Puterile Centrale le preconizau împotriva României. Agentul ,,B 9“ nu a putut fi identificat de organele de contraspionaj austro-ungare foarte mult timp. Fisura s-a ivit undeva la București, astfel că, în cele din urmă, serviciul de spionaj al Puterilor Centrale află în frumoasa Maria Bălan, care era dirijată să se afle mereu în anturajul ofițerilor germani și austrieci, pe versatul agent. Căutata spioană, descoperită astfel, a fost imediat arestată și judecată de un tribunal militar care, conform obiceiului, a condamnat-o la moarte prin spînzurătoare. în graba lor de a o executa, autoritățile austro-ungare îi refuză cererea de grațiere către împărat, acordată pînă atunci tuturor osîndiților la moarte.

De aici înainte întîmplările adevărate par de domeniul fanteziei și merită să fie povestite. Zorii unei zile tulburi cu nori cenușii... călăii se îndreaptă spre celulă pentru a ridica osîndita să o așeze în funia spînzurătorii pregătită din vreme. Dar, stupoare : celula e goală ! „B 9“ dispăruse ! Maria Bălan a apărut după cîteva zile la București. Evadarea a fost organizată de serviciul secret român printr-o combinație deosebit de curajoasă, bine pusă la punct. Maria Bălan, ajunsă la București după evadare, este primită cu onoruri de către serviciul secret român și bine recompensată pentru informațiile care le-a furnizat, pentru serviciile aduse României. Această femeie frumoasă și inteligentă, care a scăpat ca prin minune de funia spînzurătorii, s-a bucurat la vre-
mea respectivă și de o mare popularitate. Un ziar din perioada postbelică, referindu-se la activitatea ei, menționa „eă planurile serviciului de spionaj al Vienei erau dejucate de o spioană desăvîrșită“, iar cotidianul francez ,,Paris soir“, asemuind-o cu Mata Hari, o numește „faimoasa Maria Bălan, regina spio- najului“...

în perioada dintre cele două războaie mondiale numărul exemplelor crește în mod firesc ; serviciul secret român a avut, pentru o bună perioadă de timp, în persoana lui Mihail Moruzov, un organizator capabil, stăpîn desăvîrșit al artei informațiilor și con- trainformațiilor, abil și de o îndrăzneală uluitoare.

în decembrie 1917, pe cînd era șeful serviciului secret în Deltă, acesta intră în legături oficiale directe cu reprezentanții serviciului de spionaj german și bulgar — prin intermediul agentului său „Fo- mino“. Avea să conlucreze mai mult cu Hans Heling care îndeplinise funcția de subșef al serviciului de spionaj al Puterilor Centrale din Dobrogea. Colaborarea dintre cei doi avea să continue pînă la moartea lui Moruzov. Contactul direct cu spionajul german a reprezentat, pentru omul plin de inteligență, o sursă de informații pe care a știut s-o exploateze cu pricepere și folos pentru țară.

După 1933, printr-un intermediar, Moruzov reia legătura cu Heling, acum ofițer superior în Abwehr, care se afla la Regensburg, iar în anul următor, acesta vine în România pentru a se întîlni cu el, ac- ceptîndu-i colaborarea într-o perioadă în care era o

adevărată vînătoare de spioni. Este de crezut că M. Moruzov a găsit de astă dată motive mai substanțiale de cointeresare pentru Heling. Cert este însă că, încă din această perioadă, M. Moruzov reușește
să aibă un informator prețios în serviciul secret al armatei germane. Prin intermediul lui Heling, va obține informații valoroase privitoare la organizarea amănunțită a serviciilor informative și de poliție germane. Pe această cale află, în amănunt, și programul preconizat pentru România în anul 1934 de către căpeteniile naziste : Hitler, Rosenberg, Hess, Himmler și Heydrich, program care avea caracter strict secret și la care nu putea ajunge decît un om ce lucra în culisele spionajului nazist. Prin Hans Heling, Moruzov este informat, după 1935, și despre fricțiunile care existau între diferite servicii de informații germane, mai ales între Abwehr și Gestapo, și se folosește cu pricepere de acestea mai ales în perioada de după 1938 cînd agenții Gestapoului începuseră să se infiltreze în țară, ajutați și de unele elemente legionare.

Hans Heling a colaborat în secret cu Mihail Moruzov chiar și după ce între șeful său suprem, amiralul Canaris, și Moruzov se stabilesc contacte oficiale nemijlocite.

Arestarea lui Moruzov a fost motiv de mare panică pentru Hans Heling.

în toamna anului 1940 (cînd Moruzov se afla arestat de legionari), Heling vine în țară sub pretextul controlării rezidenței abwehr, dar cu scopul principal de a sonda și a para eventualele indiscreții pe care le-ar face Moruzov și pentru a pune eventual mîna pe documentele compromițătoare. Heling locuiește la București în lunile septembrie și octombrie, iar în noiembrie și decembrie 1940 la Ploiești. Tensiunea de excepție în care a trăit în aceste patru luni, frica de a nu fi descoperit de către legionari și dat pe mîna șefilor săi i-au creat o stare psihică atît de
nefavorabilă încît a înnebunit. Heling nu știa că putea să fie foarte liniștit, întrucît omul versat — care a fost șeful serviciului secret român — nu era capabil de indiscreții, iar în privința documentelor care l-ar fi putut compromite, acestea nu mai existau, ele fuseseră distruse de Moruzov cu cîteva ore înainte de a fi arestat.

în timpul celui de-al II-lea război mondial, organele informative românești, conduse de Eugen Cris- tescu, pe care-1 amintesc trecînd peste aspectele negative ale activității lui, cu toată colaborarea care le-o impuneau serviciile germane, au păstrat și clare rezerve față de acestea, reușind uneori să lucreze chiar împotriva lor.

în primul an al războiului îi este semnalat de către o femeie oarecare parașutarea, în apropiere de Alexandria, a unui grup de spioni englezi. Despre acest grup vor afla și nemții, dar primii ajung oamenii lui Cristescu.

Grupul de englezi ascuns în clădirea jandarmeriei din București, ferit de ochii nemților și organele lor de spionaj, care-1 cereau cu insistență, a fost pus să lucreze pentru România, fiind determinat să ducă tratative cu forțele engleze de la Cairo în vederea încheierii unei păci separate între România și Puterile Aliate.

Așadar, exemple ! Ele se pot înmulți, indiferent de epoca pe care o supunem cercetării. Vreau să cred că din ele putem și astăzi trage învățături utile.

Istoria ,,artei informative" nu este în primul rînd' o „lectură" palpitantă și, uneori, picantă; ea este o sursă inepuizabilă de pilde atît pentru cei ce lucrează nemijlocit în acest domeniu, cît și pentru toți oamenii, căci se poate învăța și din succese și di ngrețeli, mai cu seamă că, nu o dată, ni se înfățișează impresionante caractere și destine omenești.

Tocmai de aceea m-a pasionat tema și dacă vreodată voi avea răgaz de studiu și de scris poate...

îmi amintesc cîteva cuvinte din cartea maiorului Chiriță T. Atanase, *Tactica înjormațiilor în micile unități,* apărută între cele două războaie, carte pe care chiar tovarășul comandant mi-a împrumutat-o. Vorbind despre cel care lucrează în acest domeniu, autorul scria : „el trebuie să fie setos mereu după informații noi, dotat cu imaginație și plin de curiozitate și, în același timp, un psiholog discret și nerău- tăcios“...

Nu vă mai povestesc discuțiile care au urmat. S-a vorbit despre selectarea informațiilor, despre verificare și rigoare, despre intuiție și instrumentare pe baze științifice, s-au pus întrebări, s-au corectat interpretări. A fost o ședință furtunoasă pe care ne-o mai amintim și astăzi noi cei tineri pe atunci.

Mai am însă o datorie față de dumneavoastră. V-am promis că vă voi mai relata și alte episoade din activitatea practică a tînărului Banu. Mă gîndesc să vă vorbesc, de data aceasta, despre..

.

în biroul 'comandantului intră în grabă locotenentul Miu. Raportul a fost scurt :

— Tovarășe comandant, acum un minut și jumătate am interceptat un mesaj ciudat : ,,Sîntem L.1.2. ! Sîntem L.1.2. ! Ne aflăm în pericol, cerem ajutor ! Sîntem atacați !“

— Ce se întîmplă ?! — a sărit ca ars comandantul. Locotenent Miu, dă-mi coordonatele !

— Linia aeriană București—Timișoara !

— Continuați recepția și păstrați cu orice preț legătura !

Imediat, 'comandantul a sesizat unitatea de aviație și a solicitat grabnice verificări. între timp s-a pri- ,mit și un telefon fulger de la șeful securității din- tr-o zonă învecinată. Acesta informă că, deasupra satului Măciuca, un avion de pasageri zbura cu totul anormal. Face tot felul de viraje și rostogoliri de parcă s-ar afla la o demonstrație aviatică. Da, ceva nu e în regulă ; se întîmplă lucruri grave ! își zise comandantul. Unitatea de aviație a confirmat și ea că e vorba de cursa de pasageri București—Timișoara și că echipajul a schimbat brusc linia de direcție și se află în mare pericol. Care să fie motivele ? Radarul indicase repetatele sforțări ale echipajului de a ateriza.

*

Ofițerul Miu intră din nou în biroul comandantului :

— Tovarășe comandant, L.1.2. nu mai lansează nici un mesaj și nici nu răspunde la apelurile insistente ale bazei. Sîntem informați că avionul a aterizat forțat într-un lan de porumb din apropierea localității Măciuca.

Se impuneau măsuri urgente pentru a salva supraviețuitorii, a preveni un eventual incendiu și a cerceta cauzele aterizării forțate.

Forțele locale de securitate erau insuficiente și, în -circa 20 minute, un elicopter își făcu apariția la locul untîmplării. Din el a coborît un grup de ofițeri de
securitate de la regiune, printre aceștia găsindu-se și proaspătul căpitan Banu, care primise misiunea de a proceda la cercetări minuțioase, spre a clarifica enigma.

Avionul de pasageri a fost găsit, cu roțile strînse sub el, nedesfăcute, cu fuselajul înclinat mult în jos, gata-gata să intre în pămîntul reavăn, ce părea arat. Avea o aripă distrusă.

Spre locul aterizării veneau în grabă zeci de săteni atrași de eveniment. Curiozitate firească... Cu teamă, ei se apropiau, făcînd inel în jurul avionului înfipt în pămîntul umed, răvășit. Pasagerii nu-și reveniseră încă din spaima prin care abia au trecut. Aveau chipurile palide și nu înțelegeau mai nimic din ce s-a petrecut.

Și-a făcut apariția și șeful securității locale — tî- nărul locotenent Marin. Neprevăzutul eveniment l-a găsit pe sălile maternității, unde aștepta venirea pe lume a primului său copil. Avusese multe emoții, dar vestea primită l-a făcut parcă să uite de ele, să uite chiar de bucuria firească a ivirii noului-născut.

Fără să piardă nici o clipă, au început cercetările. Grija inițială a fost să se dea primul ajutor pasagerilor și să se asigure evitarea unui incendiu. Pilotul Condoiu le-a spus de la bun început că a fost victima unui atac pirateresc și că autorii au reușit să fugă.

Căpitanul Banu a și ordonat să se înceapă cercetarea împrejurimilor cu ajutorul sătenilor, dealtfel gata să sprijine organele securității. S-au stabilit primele legături.

— Ei, tovarășe Condoiu, acum te rog — clar și pe scurt — relatează cum s-a întîmplat. Ai grijă să nu
uiți nimic ce m-ar putea ajuta, mai cu seamă fă-ne descrierea ticăloșilor.

— Cursa asta a fost o aprigă înfruntare cu moartea. Eram în cabina de pilotaj împreună cu Drago- mir, mecanicul de bord, și cu radiotelegrafistul Cer- năianu. Atenția ne era încordată, deoarece în zori vizibilitatea fusese mult redusă. Deodată, ușa a fost izbită cu putere. Patru indivizi înarmați cu pistoale au năvălit asupra noastră. Au încercat să ne imobilizeze. Unul dintre ei voia cu tot dinadinsul să se instaleze în locul meu, în carlingă. S-a încins o luptă pe viață și pe moarte. Mînuiam maneta și mă apă-

ram atît cît puteam. Am acționat imediat în raport cu situația critică ivită. într-o fracțiune de secundă, am coborît în picaj cu o viteză nepermisă prin defileul dintre cele două dealuri, cam înalte, ce străjuiesc cursul Oltețului. Să te strecori, cu o astfel de viteză, prin valea asta îngustă și cu un avion greu, e o treabă foarte dificilă, cred că mă înțelegeți ! Cu mușchii și nervii încordați la maximum, am pilotat cîteva minute în culoarul în care m-am băgat spre a provoca deruta și dezechilibrul făptașilor, urmărind să găsesc neapărat și un loc propice pentru a pune pe burtă aparatul. Voiam ca treaba s-o fac în apropierea unei localități, pe un teren cît mai plat, pentru a evita catastrofa. De pasageri uitasem aproape cu totul. Majoritatea dintre ei, și chiar cele trei femei, acelea pe care le-ați văzut cu rochiile rupte, au reacționat totuși cu mult calm.

Pilotul vorbea agitat, cu răsuflarea întretăiată. Broboane mari de sudoare i s-au scurs pe față. Spaima prin care trecuse nu-1 părăsea încă.

— Și acum să vă dau semnalmentele atentatorilor...

Foarte mulți săteni s-au oferit voluntar să-i sprijine pe urmăritori. Participanții au început scotocirea terenului. Toți erau animați de dorința de a-i prinde cit mai grabnic pe infractori. S-a format un fel de centură vie în jurul localităților, conform planului stabilit de Banu.

Era de rezolvat un caz deosebit. Acești infractori, pirați ai aerului, urmăreau ceva, aveau probabil un plan și legături, păreau, indiscutabil, niște teroriști. Emoția răspunderii pentru această misiune și o ușoară neliniște se puteau citi pe fața căpitanului Banu, altfel calm și ferm în decizie. Era o experiență nouă, căci se confrunta concret cu o realitate pe care, pînă acum, o studiase doar teoretic.

*

Înaintînd spre versanții dealurilor, căpitanul își verifica continuu planul. Desișul verde al pădurii oferea ticăloșilor condiții bune de fugă, puteau să se ascundă cu ușurință... Dar dacă fugarii și-au găsit adăpostul în vreun sat, în vreo casă de oameni cumsecade pe care acum îi amenința ? Sînt doar înarmați ! Cum să acționezi ? Să verifici toate casele? Să scotocești toate cotețele ?

Mda, om vedea-o și pe asta ! Trebuie să reușim capturarea lor, trebuie 1 Nu se poate altfel.

Cercetașii, înarmați fiecare cu ce avea — pari, ciomege, furci — pășeau precauți, iscodind cu atenție postața de teren dată spre observare. Banu i-a prevenit pe toți să fie atenți pentru că teroriștii sînt
înarmați, cu siguranță că n-au scrupule și că trebuie prinși vii.

Acțiunea continua. Din cauza urcușurilor și cobo- rîșurilor pe un sol umed, alunecos, înaintarea devenea din ce în ce mai greoaie. Cercul se strîngea treptat. Eforturile păreau însă că rămîn fără rezultat. La un moment dat urmele dovedeau că elementele fugare au mers în direcția satului Spălății.

*

Un zbîrnîit de telefon îl făcu să tresară. Ridică receptorul cu un gest scurt.

— Da, vă rog !

— Să trăiți ! Sînt Pascu din Spălății. Vă informez că în satul nostru se tot învîrt niște indivizi sus- pecți. Acum se găsesc la bătrîna Oana din capul satului și se dau drept geologi, sau... așa ceva. M-am gîndit că o fi ceva în legătură cu avionul acela de care ne-ați făcut atenți. De aceea vă și telefonez, poate vă interesează...

Locotenentul Marin mai-mai să izbucnească în strigăte de bucurie, dar s-a abținut.

— Caută-1 urgent pe șeful de post și repetă-i tot ce mi-ai spus. Să organizați o strictă supraveghere cu oamenii din sat ! Nu acționați mai mult. Venim imediat.

— Am înțeles, tovarășe locotenent. Fiți liniștit. Eu am fost sergent în armată.

Marin a și pornit spre comuna cu pricina luînd între timp legătura cu Banu, pentru a-1 încunoștiința de noua descoperire. Dealtfel și căpitanul plecase în aceeași direcție.

La marginea satului, lume multă strînsă cerc. Doi indivizi cu mîinile legate fedeleș, iar în fața lor un munte de om le striga :

— Vă puneți voi cu un fost sergent din armata română, nefericiților !

Și Banu, prezent printre oameni, cărora le mulțumea, zîmbea la această scenă.

...De la începutul acțiunii trecuseră cîteva ore. Căpitanul nu se arătă totuși prea încîntat de rezultatul final. După informațiile pilotului trebuiau să fie cinci. Unde sînt ceilalți ?

*

Pe masa de lucru a căpitanului Banu se adunaseră teancuri de informări, sesizări, scrisori. Cutia poștală, instalată în apropiere de noul sediu, se dovedea din ce în ce mai utilă.

Se lăsa noaptea. Se aprindeau luminile. Deși obosit, Banu continua să studieze datele misiunii sale. Insăilă mintal proiectul de pătrundere acoperită în incinta cetății.

Analitic, perseverent, căuta să nu omită nici un detaliu care ar fi putut să-1 ajute în cursul acțiunilor ce vor urma.

Gîndurile ofițerului Banu căutau să străpungă liniștea austeră a cetății, scufundată în noapte, încer- cînd să ghicească așezarea dușmanilor, punctele lor slabe.

Liniștea îi fu însă întreruptă de ușa deschisă brusc, în grabă.

— Am sosit, tovarășe căpitan ! A rămas surprins bătrînul protopop.

— Ce-a zis ?

— Pentru domnul Banu dau toată garderoba. Ne-a rugat numai să nu afle ăi mari ai lui.

— Nu i-ai spus, noi și Dumnezeu ? ! Bine, Puiule ! Acum intră-n legătură radio cu locotenentul Doru, vezi frecvența II. întreabă-1 dacă are ceva pentru noi și înștiințează-1 că, peste o jumătate de oră, unul din noi pătrunde acolo în straie duhovnicești.

— Am o părere, tovarășe căpitan. E rost de luptă aici. Știți că mă pricep. Aș vrea...

— Ce vorbești, Puiule, te pomenești că vrei să mergi tu în locul meu ? ! Cel mai bine ar fi să mergem amîndoi ! De acord ? Ia asta, poftim și fesul. îți vine bine ? Mda, mie văd că-mi pică... De m-ar vedea mama, s-ar închina precis !...

— Oricine s-ar închina, cred că ne-ar pupa și mîna.

— Mai ales femeile... Ai grijă că ți se vede browningul și popă cu pistol... doar în filme poți întîlni.

— Să-1 țin mai bine în buzunarul din spate. Doru a reținut mesajul. Nu are de comunicat nimic deosebit.

— Putem merge. Mai întîi, eu o să-i fac o vizită „protocolară“ părintelui Dănilă așa cum i-am promis. Poate mai are ceva de zis. în orice caz, ar fi ideal să ne găsească nemernicii în bîrlogul lor. Ești pregătit să încasezi ?

— Sînt pregătit să... tovarășe căpitan.

— în astfel de situații nu poți numai să dai, ci... mai și încasezi. Important e cine cîștigă și, în cazul de față, trebuie să-nvingem numai noi. Avem și avantajul costumului, adică vreau să spun că derutăm, și loviturile vor veni... ca de la Dumnezeu.

Peste o jumătate de oră, după ce a transmis indicațiile pentru acțiunea „Dumbrava“, căpitanul Banu se afla cu părintele Dănilă.

— Arătați ca un adevărat prelat, domnule căpitan !

— De, sfinția voastră, glumi Banu, nu toți putem fi salariați pe statele domnului...

Zîmbiră, în timp ce gazda îi invită la o plimbare prin cetate.

— Părinte Dănilă, există oameni care, cînd e vorba de lucruri ce nu-i privesc direct, au impresia că nu au reținut nimic. De data asta înțelegeți ce aș dori de la dumneavoastră ?

Ce pot să vă spun, parcă le-am luat și eu seama ! Păreau tineri. După cum v-am mai spus, vin mereu tîrziu. Nu m-am uitat atent la ei, iar îmbrăcămintea și-o schimbă. Mă surprinde totuși și pe mine ținuta lor. Acum înclin să cred că sînt mai degrabă diavoli decît... cercetători.

Să mergem să vizităm și, pe drum, vă rog să-mi spuneți tot ce vă mai amintiți.

— Da. Poftiți !

„Cercetașii" în sutane au ajuns în chilia pusă la depoziția „cercetătorilor" — fosta cameră secretă a cetății situată în partea de sud, și au zărit o bucată de hîrtie pe care era scris următorul text: „Kulman, Cernavoda a rămas obiectivul de bază. Vineri vom explora în final. Ar fi bine să vii așa cum ne-am înțeles. Dacă nu mai poți fi cu noi, te privește, descurcă-te“.
Biletul găsit în fosta cameră „secretă" avea deci un destinatar. Acesta trebuia să apară

!Cantonul din apropiere deveni.se punct de 'm.'.'v- vație pentru partea sudică a vechii mănăstin-co/y. Izlazul despărțea calea ferată de zidurile mânastl./. iar cîțiva pomi răzleți nu împiedicau vizir/.itat^.. Erau așteptați la gară, dar nu erau neglijate nici a.te zone ale orașului. Cei care i-au văzut pe „ccrcetă- tori'[1] îi descriau cu lux de amănunte, dar identificarea lor se efectua, încă, dificil. Doar in ascunzătoare nu era postat cineva ; acolo, pînă la această
oră, nu fuseseră așteptați.

Au trecut zile în care nu s-a întîmplat nimic. După o vreme, cînd se putea crede că indivizii <i părăsiseră cuibul, de la canton sînt în sfîr.șit semnalați doi inși care se îndreptau spre o spărtură din zidul vechi al cetății. Unul purta o sacoșă albastru închis, ținînd-o în mînă, îmbrăcat ca un sportiv, celălalt fredona ușor un cîntec la modă, mergînd cu mîinile înfundate în buzunare. Erau doi trecători oarecare, ori cei așteptați ? La prima vedere puteau fi doi călători care scurtau drumul prin curtea mănăstirii. Deodată însă ei au dispărut printre vechile ruine. Căpitanul Banu decise să-i abordeze în sutană...
Seara se lăsa încet deasupra orășelului dintre dealuri. Trecătorii erau din ce în ce mai răi. între ei, trei preoți, învăluiți în negurile serii, se grăbeau spre mănăstire. Preotul Dănilă se dovedi curajos și nu a ezitat să-i însoțească spre a le camufla drumul. Alai stătuse de vorbă cu indivizii și cît de cît îi cunoștea. Curajul lui era dat și de o anume temere ; îi era frica să nu rămînă fără prețioasele icoane adăpostite î
nlăcașul sfînt; erau icoane dăruite mănăstirii de Vodă Brâncoveanu și păstrate cu multă grijă.

Au intrat pe poarta principală, o poartă masivă din stejar, care era deschisă. Așa stătea mai tot timpul, în ultima vreme. Un turn ridicat deasupra ei era, în vremuri trecute, de restriște, loc de veghe și bastion de apărare. Prin zidurile groase se des-chideau crenelurile de unde se putea trage cu flinta.

Se mergea în șir indian, cu părintele Dănilă în față. S-au oprit în pridvor pînă ce acesta a descuiat ușa. în interior era întuneric și preotul a aprins o luminare așezată pe un sfeșnic. O lumină palidă se răspîndi în jur. Părintele își îndreptă privirea spre altar.

— Sînt aici, spuse el.

Banu, instinctiv, duse mîna spre pistoletul aflat sub sutană.

— Ce spui, părinte ? Unde ?

— Acolo. Sînt toate la locul lor. Nu le-a mișcat nimeni.

Urmărind privirea bătrînului, Banu înțelese că era vorba de icoane. Pe figura părintelui se distingea o evidentă liniștire.

— Să urcăm spre turn !

în aceeași ordine, încet, pășeau pe scara întortocheată care ducea spre clopotniță. Preotul purta în față sfeșnicul său.

Nu se simțea nimic, nici o mișcare. Privirâ afară, dar în zadar. în negura serii nu se putea zări mare lucru, ceea ce-i făcură să creadă, cel puțin pentru un moment, că indivizii erau încă în camera lor.

Acea cameră „secretă" se afla ceva mai departe, în latura sudică, fiind așezată în apropierea izvorului, chiar lîngă zidul de apărare. Se îndreptară în- tr-acolo și s-au oprit cîteva clipe la izvor unde au
gustat din apa rece, atît de plăcută la gust, și atît de binevenită. Ca un ghid veritabil, starețul Dănilă le explica rostul izvorului, rostul boitelor din apropiere.

— Se spune că în spatele izvorului ascuns de piatra aceea, pe vremuri, era un tunel care ajungea pînă departe, la Tomanda. Era un loc pentru refugiu în cazul căderii cetății. Tot loc de refugiu, un ascunziș iscusit, era și sub un foișor — un fel de cameră ascunsă, chiar aici deasupra, în zid. Sub acest foișor se găsea camera secretă.

— Se poate ajunge pînă acolo ? întrebă Banu cu voce tare.

— Se poate. E cam întuneric acum, dar se poate. Poftiți după mine.

Părintele se apropie de zid și începu să urce pe scară veche din lemn. în urma lui veneau, atenți și gata de orice, Banu și Puiu. Au trecut de mijlocul zidului, mai aveau puțin pînă sus în momentul cînd, pe marginea foișorului, apăru o umbră.

— Cine-i? strigă o voce cu un ușor accent străin în negură se distingea cu greu o făptură omenească.

— Eu, părintele Dănilă, starețul cetății.

— Văd că nu ești singur, părinte ?

— Am o vizită de la centrul eparhial. Părintele loachim și părintele Paul sînt în trecere prin oraș și doresc să vadă cetatea.

— Ce să vadă acum, noaptea ? Mîine nu e mai bine ?

— Pleacă mai departe spre Severin. Au tren peste două ore.

— Aha ! Am înțeles. Dar aici ce să vadă ?

— Le explicăm rostul acestui fort al mănăstirii, e foarte important...

— Vă sfătuiesc să nu urcați !

Tonul vocii semăna a amenințare. Starețul Dă- nilă se trase înspre zid așa cum se stabilise, făcînd loc căpitanului să treacă, urmat de Puiu. El continua să discute cu individul pentru a le da celor doi răgazul să ajungă în foișor, sau, oricum, să mai cîștige teren.

— Vă prevenim să nu mai urcați, că o pățiți !

— Ce spui, fiule ! Oare nu mai sînt eu stăpîn aici ? Mănăstirea încă nu aparține Departamentului Monumentelor. Nu aveți nici un drept să dați porunci !

— Coborîți și lăsați-ne în pace, altfel...

— Altfel ce ? se auzi pentru prima oară vocea lui Banu.

— Altfel, veți coborî cu forța, vă arunc de pe zid. Nu glumesc, părinților ! Nu vă permit să urcați !

în bătaia lunii, căpitanul observă sclipind în mîna „cercetătorului[11] lama unui cuțit. Era însă prea tîrziu.

Dintr-un salt, Banu se și află lîngă el și-1 cuprinse peste brațe. După cîteva clipe, sări și Puiu care se înfruntă cu un al doilea individ apărut din întuneric. Acesta se smuci cu putere, plasîndu-i o lovitură zdravănă și ofițerul, pierzîndu-și echilibrul, se pră-buși în gol.

Căzuse prin chepengul prin care se ajungea în camera secretă. în cîteva secunde, căpitanul Puiu se afla imobilizat de noul apărut.

Situația era dificilă. Banu, pe un spațiu strîmt, purta o luptă îndîrjită, cu cel care îl întîmpinase. Sutana largă îl incomoda. Tînărul blond se dovedea sprinten și vînjos. Prin chepeng se arătă și umbra celuilalt. De acolo de jos se auzi strigînd :

— Kulman, aruncă-1 de pe zid, lichidează-1 că nu e popă. Eu l-am lichidat pe al meu...
Intuind primejdia, Banu își încordă forțele. Știa că în starețul Dănilă, care se afla probabil pe undeva
,pe aproape, pe lîngă fîntînă, așteptînd sfîrșitul confruntării, nu își putea pune vreo speranță. Puiu dispăruse prin chepeng, amețit de loviturile ticălosului. își încordă brațele și își izbi puternic adversarul cu o lovitură năprasnică în care-și pusese toată speranța, dar și toată disperarea. Acesta se prăvăli prin chepengul în care dispăruse mai înainte Puiu. în cî- teva secunde, Banu îi urmă în interiorul strimt al camerei pe care apucase s-o cunoască în amănunt.

Stînjenit de ținuta ,,de ocazie", continuă să lovească și să se apere de atacul celuilalt. Zări în lumina venită de la sfeșnicul starețului, care se apropiase de locul luptei, lama cuțitului.

Avu timpul să sară într-o parte.

în clipa următoare, cuțitul se frînse în zid și brațul ce-1 purtase se trezi încleștat. Căpitanul reuși să-i răsucească brațul la spate, făcîndu-1 să îngenuncheze.

Cei doi indivizi zăceau acum jos și, alături de ei, se găsea Puiu. Banu îl invită pe preotul Dănilă să coboare. Acesta privi scena, făcîndu-și semnul crucii, dar nu putu să-și stăpînească rîsul, mai cu seamă că Puiu începu să-și revină.

— Domnule Banu, ați avut dreptate. Ăștia sînt draci nu cercetători, cum mi-au spus. Nu știu cum am putut să-i cred așa de ușor !

— Nu-i nimic, prea sfinte ! Bine că i-am prins, cu toate că, după textul pe care l-am găsit, sînt cu siguranță mai mulți. Oricum

unul ar mai trebui să vină.

— Dacă nu mă-nșel, pe aici au trecut vreo cinci. E posibil să-i împingă Dumnezeu și pe ceilalți să vină. Vă anunț imediat. Puteți să-mi lăsați mie ăla...'

7 — Inspectorul șe

fcum îi zice, emițătorul, „știorn-ul", cum v-am auzit - pe dumneavoastră că-i spuneți. Cu ăsta pot vorbi și cu duhul sfînt....

♦

Sirena navei „Cernavoda" șuieră prelung, anun- țînd plecarea în larg. Pe Dunărea liniștită în acest fapt al dimineții de aprilie sunetul său se răsfrîngea în ecouri. Ultimii călători întîrziați se grăbiră să : urce pe punte și, după cîteva momente, nava se des-
; prinse de țărm. Se auzeau comenzile scurte, precipitate ale marinarilor. Motorul duduia puternic și paletele turbinei se înșurubară treptat în apă mișcînd nava spre firul fluviului, căutînd culoarul de navigare. Pe punte era o mare hărmălaie, oamenii își căutau locuri pentru ei, pentru bagaje, alții fluturau batiste, luîndu-și rămas bun de la cei care i-au condus pînă în port. Caporalul Nicolae Călin răsuflă ușurat, avusese de lucru cu controlul actelor. în timp ce se îndrepta spre postul său de veghe de la pupa vasului, examina sumar fețele călătorilor. Pe unii îi știa, mai călătoriseră pe acest traseu, alții, cei mai mulți, erau pasageri noi ; îi vedea pentru prima dată. Ostașul se instală la pupa, își rezemă arma de genunchi și lăsă privirea să-i lunece pe întinderea fluviului. Era ca într-o vrajă. Privirea îi zăbovea pe urmele lăsate în apă de mișcarea navei care înainta lin. Drapelul, aflat pe catargul ce se ridica la pupa, flutura în adierea vîntului. în față, la proră, colegul său, caporalul Ion Frangulea, scruta cu privirea întinsa și lina cale de apă. Se distingeau geamandurile, stîncile, care, la Porțile de Fier, străpungeau valurile.

Dimineața părea liniștită și vîntul care adia ușor aducea de pe munți aroma primăverii. înspre Cazane mai stăruia ceața învăluind în pîcla ei munții. Se apropiau de Ada-Kaleh, străveche insulă-cetate din mijlocul Dunării. Marinarii, care pînă atunci trecuseră neobservați, se agitau din nou. Se făceau pregătiri pentru a se ajunge la țărm. Pasagerii se înghesuiau în partea stingă a vasului, curioși să vadă peisajul insulei. Au coborît grăbiți cîțiva pasageri, care, în răgazul de douăzeci de minute, anunțat de căpitanul vasului, voiau să se dezmorțească pe chei sau să servească o cafea turcească la bufetul din port.

După ce vasul porni din nou și pasagerii schimbară impresii despre aroma și gustul cafelei turcești, despre turcoaica ce îi servise, desprinsă parcă dintr-o poveste orientală, după ce trecură și de Orșova, pe punte se așternu monotonia. Erau cîteva ore de cînd vasul pornise din Turnu Severin și majoritatea pasagerilor moțăiau, legănați de valurile calme ale Dunării.

„Cernavoda" înainta prin Cazane și marinarii erau atenți la fiecare mișcare a vasului. Pasagerii de pe navă priveau valurile și apele învolburate, munții învăluiți în ceața ce se lăsa amenințătoare peste fluviu. Marinarii, care în atîtea rînduri trecuseră prin acest loc, erau obișnuiți și cu Cazanele și cu peisajul Dunării, și cu pasagerii mereu înghesuiți să vadă această curiozitate a naturii, a cursului Dunării.

Ceața stăruia încă și cerul începuse să se înnoureze. Erau semne că se strică vremea. Totul devenea din ce în ce mai cenușiu.

în postul său de veghe de la pupa, caporalul Călin, rezemat de armă, era purtat de gînduri. Pe vas era din nou liniște ; oamenii își regăsiseră locurile și moțăiau. Vremea aceasta, își spuse ostașul, te trage
spre somn. în spatele său, doi pasageri priveau peisajul pe care-1 lăsau în urmă. îi privi cîteva clipe, apoi se întoarse cu spatele spre ei. Gestul i-a fost fatal. In momentul următor cei doi se repeziră asupra lui și, luat prin surprindere, caporalul se trezi într-o situație mai mult decît dificilă. Se propti în armă și îl împinse cu putere pe unul dintre adversari, nerealizînd încă bine despre ce este vorba ; celălalt era încleștat de brațul său drept și ostașul îl îmbrînci cu furie. Caporalul, deși luat prin surprindere, ripostă cu hotărîre și cei doi agresori se retraseră pentru un moment. Călin era în primejdie și înțelegea bine acest lucru. în fața lui sclipi lama unui cuțit. Pară și această lovitură cu patul armei, dar locul era prea strimt și nu-i permise să aplice o lovitură mai puternică atacantului, reuși doar să ricoșeze lovitura în brațul său sting. Caporalul știa să se apere în lupta corp la corp, dar bandiții erau doi. Unul se năpusti spre el și nu mai avu cum să evite lovitura. Simți arsura cuțitului. Strigă ! Dar vocea sa se pierdu în zgomotul produs de motorul vasului. Lupta caporalului Călin era disperată și fără sorți de izbîndă. Se gîndi cum să dea alarma. Strigătul n-avea nici un efect. Trebuia să facă ceva. încercă să se apropie de arma care-i căzuse undeva pe jos. Dar n-avu timp. Un al treilea bandit a apărut ca din senin :

— Ei, ce faceți ?

Era momentul ! Adunîndu-și ultimele forțe, caporalul se aruncă asupra noului venit care, surprins și speriat, trase în plin. Zgomotul armei, zgomot dorit, fu ultimul lucru pe care-1 mai auzi caporalul. Căzu și sîngele începu să se întindă pe podeaua punții. Bandiții s-au apropiat de el, l-au ridicat și l-au az- vîrlit peste bord. Repede, corpul caporalului fu în
-ghițit de ape și cei trei ucigași se îndreptară spre cabina comandantului navei.

Focul de pistol a produs agitație pe vas, marinarii alertați alergau care-ncotro, să vadă ce s-a întîm- plat. în față, la proră, încolțit și el de doi pirați, caporalul Frangulea ducea și el, cu disperare, o luptă inegală. Focul de pistol îl prevenise și atacul îl găsise în gardă.

Radiotelegrafistul de pe navă începu să emită cu insistență :

„S.O.S. ! S.O.S. ! „Cernavoda" în pericol ! S.O.S. ! „Cernavoda" în pericol ; un ostaș a fost ucis. Se dau lupte. S.O.S. ! S.O.S. ! Sîntem la mila..."

Sirena navei lansa și ea, cu disperare, semnalele de alarmă.

Comandantul navei, căpitanul Erghevițeanu, îi în- tîmpină pe cei doi bandiți, care înaintau spre cabina sa, cu compasul în mînă și făcu din el o adevărată armă.

Pe vas era o hărmălaie teribilă. Femeile își înălțau glasurile într-un cor de țipete. Marinarii loveau cu frînghii și cu ce apucaseră în mînă, uneori nu tocmai în cine trebuia. Nu se cunoșteau pe deplin agresorii. Cîțiva săriră în ajutorul căpitanului și reușiră să-1 elibereze pentru un moment. Se auzeau focuri de armă. Lotul Bobolea își făcuse dintr-o frînghie un fel de lasou și îl aruncă spre bandiți. La un moment dat reuși să prindă pe unul din ei și, trăgînd cu putere, l-a răsturnat și l-a tîrît pînă aproape de cală. O zdravănă lovitură marinărească îl aruncă pe bandit în interiorul calei.

Din cînd în cînd șuierau gloanțe și, odată cu zgomotul lor, creștea și panica. Un marinar s-a prăbușit lovit de glonț. Ceilalți se îndîrjiră și se năpustiră
asupra piraților, care încercau să formeze un front, înspre pupa.

Comandantul coordona lupta marinarilor care treptat reușiseră să echilibreze raportul de forțe.

— Depuneți armele, depuneți armele ! striga î.i port-voce comandantul.

Nimeni însă nu lua în seamă apelul său. Piratii trăgeau fără milă, căutînd să se apropie de cabina de comandă.

Lupta era încă inegală. Agresorii erau mai bine înarmați dar marinarii transformau în arme tot ce le pica la îndemînă : cutii, butoaie, geamantane, tot felul de bagaje...

Semnalele radiotelegrafistului sunau continuu în eter :

„Aici „Cernavoda", „Cernavoda". S.O.S. Sîntem în pericol. Nu mai putem rezista. Teroriștii au cu ei arme de foc."

— Cernavoda, Cernavoda ! Mă auzi ? Treci pe recepție !

— Am înțeles. Trec pe recepție.

— Aici „Săgeata". Sîntem pe urmele voastre. Rezistați încă puțin, unde vă aflați ? Comunicați-ne...

— Am înțeles.

Timonierul, la ordinul comandantului, îndreptă brusc nava spre țărm. Bandiții, în urma virajului, se descumpăniră, dar continuau să atace.

— Curaj, marinari ! Curaj, marinari ! strigă căpitanul în port-voce. Ne sosesc ajutoare. Ochește bine Frangulea, curaj, îndemna comandantul.

Din aval duduiau motoarele unei nave care își anunța prezența. Sprijinul care se apropia i-a încurajat pe marinari, care atacară cu mai mare înverșunare. Unul dintre atacatori s-a aruncat asupra cîrma- ciului doborîndu-1 cu lovituri puternice. Nava s-a
dezechilibrat și se legăna bezmetic. Piratul, după ce-1 făcu inofensiv pe cîrmaci, îi luă locul și întoarse timona. Era însă prea

tîrziu.

Comandantul a apucat să ordone oprirea motoarelor iar vedeta „Săgeata*[1] ajunse deja în dreptul navei atacate de pirați.

Șeful bandei ordonă teroriștilor să se arunce în apă.

— Scăpați cum puteți. Ne regăsim la locurile stabilite.

El sări primul, urmat în grabă de ceilalți.

Căpitanul Banu venit cu o vedetă rapidă dirija de pe „Cernavoda** pescuirea bandiților care înotau spre țărm. Acțiunea nu era fără riscuri. Unii dintre bandiți continuau să mai tragă chiar și în timp ce încercau să se îndepărteze.

Banu urmărise grupul de pirați și legăturile lor încă din momentul încercării de deturnare a avionului și al evenimentelor din satul Măciuca. I-a supus unui presing strîns, urmărindu-i pas cu pas. Doi au fost prinși mai repede, alți doi i-au dat de furcă la cetatea medievală. Al cincilea reușise să scape și să stabilească legături cu grupul, căutat de mai multă vreme, de pe Valea Dunării. Pe ăsta l-a însoțit Banu pînă la Cazane. Semnalul de pe „Cernavoda** l-a găsit pregătit. Acum îl căuta în apele învolburate ale Dunării.

Trecuse aproximativ o oră și echipa căpitanului ajutată de toți marinarii a reușit să-i pescuiască, unul cîte unul, pe toți piraților.

„Cernavoda** se întorcea pe Dunăre în aval cu o încărcătură neobișnuită pentru cursele sale. Era pentru prima dată cînd nu atingea punctul terminus al destinației, însă nici unul dintre pasageri nu protesta. Cei șase bandiți se găseau legați și bine păziți.

în tăcerea care se lăsase, bucuria tuturor era ciuntită. Trupul caporalului Călin nu fusese găsit. Mort la datorie, el dăduse semnalul care a putut permite echipajului să reziste. Căpitanul Banu stătea la pupa și se gîndea că aici, în aceste locuri, s-a consumat un suprem act de eroism. Simțea nevoia să spună : „Caporal Călin, nu te vom uita niciodată, îți mulțumim !“ și discret a trebuit să-și ridice mîna pentru a-și șterge obrazul ce se umezise.

Căpitanul Banu intră în biroul comandantului. Respectuos, cu un ușor zîmbet la colțul gurii, cu ochii jucîndu-i a bucurie, ceru voie să raporteze.

— Spune, căpitane Banu !

— Tovarășe comandant, grupul de pirați care au acționat începînd cu încercarea de deturnare a avionului L.1.2. a fost în întregime lichidat. Permiteți să vă depun dosarul și să vă informez că întregul grup dușmănos se găsește reținut ; putem începe ancheta...

— Căpitane Banu, îți mulțumesc ție și întregii echipe. Acum, hai să bei o cafea cu mine. Știi, mi-a venit o idee ! Astă seară trebuie să mă întîlnesc cu tinerii. Este reuniunea noastră tradițională de la Casa Armatei. Am despre ce să le vorbesc... Sper că familia Banu nu va lipsi. Nu de alta, dar am auzit că te pricepi și la dans...

— La ordin, tovarășe comandant !

— Ăsta nu e un ordin, Banule. E o rugăminte. în fond este foarte probabil ca tu să-mi preiei ștafeta. Ai grijă, nu confunda niciodată rugămintea cu ordinul..

.FOVESTRI

TÎRZE8

înconjurat de culmile tocite ale dealurilor, orașul din sudul țării, prin care trece una din magistralele cele mai circulate ale Europei, a fost cunoscut multă vreme numai pentru depozitele sale de cereale, din care morile acționate mecanic, de vînt sau de ape, aduceau în căpistele plămădeala celei mai gustoase pîini din România, lucrată cu trudă de meșteri brutari locali. Apa potabilă era tocmai de la Lăceni, und
ețîșneau o puzderie de izvoare. Sute de sacale, în caravane, trase de măgari, cărau apa atît de necesară pîinii, atît de necesară vieții.

Cu timpul, prefacerile noi, contemporane au produs schimbări în zestrea orașului, iar zecile de mii de hectare irigate ale Burnasului aveau să aducă pîine și mai bună și mai multă pe masă. Da. multă pîine pe masă. Apa, pompată mecanic de la binefăcătoarele izvoare, peste zece la număr, este acum din abundență. Sacagiii, oameni întîlniți pe drum, în caravane sau la umbra unei prăvălii „de colț" din orașul de odinioară, sacagiii care-și făcuseră o îndeletnicire de bază din adusul apei, nu mai pot fi vă- zuți azi pe străzile largi și drepte.

Și așa se face că, precum florile de diferite culori din scuarurile orașului, s-au înmulțit și profesiile celor care trudesc în acest sud de țară românească și meșterii brutari căpătară noi frați, care își rumenesc fețele în dogoarea instalațiilor fierbinți ale chimiei, la bîlbăra gazului metan, sau la tăiatul voltaic al barelor de metal prefăcute apoi, tot la mari temperaturi, în gogoloaie pe care alunecă roțile automobilelor.

Era prin septembrie cînd s-a petrecut evenimentul de care este vorba. Orașul devenise foarte aglomerat, iar la hotelul ,,Parc“, pentru a obține o cameră, îți trebuia ceva bani în plus sau o ,,relație". Nu era însă cazul să aibă grija hotelului nici Zarcu și nici Vlase, care erau obișnuiți cu „rezolvarea" imposibilului.

Doamna Irene, soția unui tehnician străin, specialist în irirații, cazată împreună cu soțul ei la hotel „Parc", etala mai în fiecare seară trei brățări masiv
ede aur pe brațul sting, iar la gît purta un splendid colier, împodobit cu briliante și smaralde. Mărturisea că îi fuseseră făcute cadou de un fermier din Congo, unde-1 însoțise pe Davis, soțul ei, cu trei ani în urmă, și că bijuteriile ar data de vreo trei secole. Ce l-o fi găsit oare pe fermier să se debaraseze de valori atît de vechi și scumpe ? Să fie la mijloc frumusețea Irenei și farmecele ei — care, ce-i drept, erau într-adevăr evidente ? Să fie bijuteriile false ?... Doamna Irene nu făcea deloc economie la vorbă. O rupea destul de bine românește, dar găsise printre interlocutori și din cei care știau engleza. Se afla cu regularitate, seară de seară, în salonul principal al restaurantului de la parterul hotelului, unde lua masa, de obicei împreună cu soțul. Aici au cunoscut și pe cei doi, care, dealtfel, de cîteva zile, fuseseră cazați într-o cameră vecină. Ei s-au recomandat a fi tehniceni din București, veniți în detașare, pentru cîteva zile, la Fabrica de rulmenți, pentru a instala un agregat. Urcau cu toții în lift la etajul VI, unde locuiau, și, fie unii, fie alții, mai luau ceva „tărie“ pentru a face mai agreabil jocul de cărți în cameră, întrucît localul se închidea la miezul nopții.

Doamna Irene se pricepea bine la jocul de cărți chiar mai bine decît soțul ei, și-i deposedă repede pe parteneri de vreo 900 de lei. Cum cîștiga banii îi și introducea într-o poșetă gravată cu niște romburi metalice aurii, pe care o ținea mereu agățată de co-tul drept. La terminarea partidei restituia cîștigul, cu tot „protestul" interlocutorilor. Pasionată de jocul de cărți, gusta cu voluptate drama mută din jurul mesei. Ii plăceau mobilierul confortabil din lemn de stejar masiv, fotoliile comode ; îi plăcea să simtă, sub brațul drept, pe care își ținea poșeta, atingerea paharului rece cu șampanie sau căpșunică roșie d

eprin partea locului și admira îndelung o copie după „Cap de copilă" de Grigorescu, atîrnată pe perete, în timpul jocului, nu-i adresa soțului nici o vorbă, nici un gest, pentru că, așa cum se vedea, doamna Irene era o pătimașă și respecta strict „regulile jocului". Asta o știa bine și Davis și au înțeles-o și ceilalți doi parteneri de joc. Asemenea scene s-au repetat de cîteva ori. într-o seară, oboseala și-a spus cuvîntul și, la un moment dat, doamna Irene n-a mai rezistat, s-a ridicat de la masa de joc, în ciuda dorinței soțului ei și a partenerilor de a mai rămîne. Era trecut mult de miezul nopții, astfel că ură tuturor distracție frumoasă și *good luck* și se îndreptă spre camera ei, însoțită, politicos, de Zarcu.

Acesta, după ce sărută mîna delicată a doamnei și-i ură noapte bună, mai rămase cîteva secunde în hol. Se aplecă și observă, prin gaura broaștei de la ușă, cum gazda, dezbrăcîndu-se, dădea la iveală, fără să știe că este văzută, frumosul ei trup, cum își scoate prețioasele podoabe și cum își împachetează colierul într-o cutie de fildeș, și ea foarte valoroasă, pe care o așează pe noptiera din dreapta patului.

♦

Ziua loviturii a fost hotărîtă pentru luni noapte, imediat după *sărbătoarea recoltei,* și zvonul spargerii marelui complex „Crinul", cu nu mai puțin de treizeci și două de magazine în el, avea, cu siguranță, să umple de comentarii diverse, și multă vreme, gura localnicilor. Alegerea acestei date fusese făcută, pesemne, și datorită faptului că, lunea, marele magazin avea mai puțini vizitatori decît în celelalte zile ale săptămînii. Cu puțin timp înaintea închiderii, cei do

iau făcut o ultimă incursiune de recunoaștere în sectorul bijuteriilor, au dat tîrcoale prin locul unde era instalată casa de bani. Au studiat, așadar, ultimele amănunte în legătură cu posibilitatea pătrunderii, ajungînd la concluzia că altă cale decît a *efracției* nu există, mai cu seamă că obiectele de interes se aflau la parter. S-au retras, trăgînd niște înjurături nu prea delicate la adresa arhitectului și a constructorului pentru neprevederea nici unei ferestre la acest nivel. Avînd în mînă cîte o sacoșă, ca orice localnic aflat în viitoarea cumpărăturilor de seară, Zarcu a mai dat o raită prin magazin să mai vadă și partea din spate a ,,Crinului", pe unde se părea că-i posibil de pătruns fără a fi observați, adică prin intrarea de serviciu. Pe aici, de regulă, se făcea și aprovizionarea cu mărfuri.

S-au instalat apoi într-un separeu al restaurantului ,,RA“, „Răsărit de soare", cum le place localnicilor să-1 numească. în timpul acesta, încercau să-și memoreze cît mai exact toate amănuntele legate de poziția salonului care adăpostea sectorul cu bijuteriile, precum și drumul din stradă pînă la ultima ușă, gîndindu-se cu ciudă că atîtea obstacole nu prea mai avuseseră în cariera lor de spărgători.

— De două ori cîte un Milcov mare ! comandă bine dispus Zarcu.

— Și cîte o minerală, completă celălalt.

După ce a sorbit gînditor aproape un sfert de pahar, făcîndu-și complicele nerăbdător, Zarcu îi făcu semn acestuia să-1 asculte cu atenție.

— Va trebui să folosim fie sudura, fie o rangă metalică. Spatele are două uși. Prima este masivă și are un sistem de broască mai complicat, dar cred că îi venim de hac cu setul nostru de chei. A doua ușă,
pe lîngă încuietoare, are și un lacăt care, clacă nu reușim în același fel, va trebui să-l decupăm cu flacăra. Sper că arzătorul cu plasmă e în ordine ?

— E în ordine, șefule. Azi, în baie, cît ai fost „prin vecini“, i-am schimbat duza de ejecție...

— Ușa a doua ne va da de lucru, are încuietoare dublă și mă gîndesc la lacăt, cum să-i venim de hac.

— Lasă, șefule, că-i dezlegăm noi ochetele, cît ar fi secretul de mare, îl întrerupse Vlase, sigur de el.

— în ce privește poarta, poarta cea mare prin care se intră mai întîi în curte, am observat că nu o încuie nimeni, iar paznicul se plimbă pe o rază mare. L-am văzut aseară tocmai pe la cinematograf ; se pare că nu are de păzit numai „Crinul“, ci și altele. Și-apoi, să nu ne facem probleme, una după ceafă, și se mai trezește mîine.

— Dacă se mai trezește...

Vlase s-a reîntors la hotel „Parc“ pentru a-și lua ustensilele și bagajul și, fără a achita hotelul, a revenit la masă unde, în lipsa lui, „șeful“ mai „tră- sese“ un Milcov mare, după care comandase și de două ori mușchi de vită „în sînge“ și un roșu de căpșunică. Au terminat de înfulecat pe îndelete și au dat pe gît ultimele pahare de vin.

— în regulă, șefule, exclamă supus Vlase, bătînd darabana cu degetele pe masă. Să știi că sufăr cînd te văd că manifești neîncredere în mine ; eu, care am lucrat la fabrica de lacăte, să nu fiu în stare să... Pentru mine este, să știi, o jucărie să mîngîi cu mîinile astea, uite, cu degetele astea cam strîmbe, metalul dur al oricăror uși și încuietori. Și-ți voi dovedi că în noaptea asta o să lucrez mai simplu.

— Adică, cum ? !

— Simplu, cu o rangă rezolv totul...

— Vrei să lași neapărat urme, nepriceputule ?

— Eu, urme ? Se poate șefule ! Am avut grijă să mă asigur. Nici o grijă.

— Fii atent, s-ar putea să faci zgomot fără să vrei și ratăm totul.

— N-am mult de lucrat. Prima ușă o voi deschide repede. La a doua, o să mă folosesc de o rangă, doar este sus, în interior, și zgomotul n-o să se audă. îmi va trebui o bară. începem acțiunea la ora 24,00. Tu îmi deschizi poarta și-mi asiguri intrarea. Restul mă privește pe mine.

— Bine, a răspuns Zarcu, dînd amîndoi pe gît conținutul paharelor care, între timp, fuseseră iar umplute. Au achitat consumația, fiind deosebit de atenți cu „slăbiciunile'[4] ospătarului și au plecat ca doi oameni pașnici și nevinovați.

Vlase și-a procurat cu ușurință o bară de metal de la șantierul aflat la numai 25 de metri mai încolo și, profitînd de liniștea și întunericul nopții, au procedat întocmai planului stabilit.

Dimineața, la ora deschiderii, vînzătorii și directorul au intrat în „Crinul[11], spre a-și ocupa fiecare locurile lor de muncă. Ca de obicei, fiecare povestea banalități, tot felul de evenimente ale zilei de ieri, mai cu seamă meciurile echipei „Unirea", din divizia „B", pe care o simpatizau. Cînd au ajuns la raionul bijuteriilor, au înghețat și toți au rămas muți de surpriză și spaimă. Ușa metalică, inertă și grea, era lăsată întredeschisă, iar pe jos, ruptă în bucăți, toarta lacătului cu care fusese încuiată. A doua ușă, de jos, deschisă și ea. încasările din ziua precedentă, de cîteva zeci de mii de lei care, din neglijență, nu fuseseră duse la bancă, dispăruseră. Au dispărut însă și o parte din bijuteriile de aur, care valorau cu mult mai mult...

O primă analiză scurtă la inspectorul șef a emis ipoteza că spargerea era opera unor inițiați, ca să nu le spunem maeștri ai genului, și că la ea trebuie să fi participat cel puțin două persoane. Sistemul de încuietoare al celor două uși de metal fusese făcut „șah mat“, iar lacătul de la ultima ușă fusese transformat în bucăți cu ajutorul unui corp contondent de o duritate cel puțin egală cu a lui. „Urme“ nu prea erau. Numai la prima ușă, cea de la intrare, rămăseseră ceva semne la broască, probabil făcute de spărgători pentru a-și modela cheia universală în așa fel, încît să poată fi deschisă numai prin descuiere și, după ce ei vor fi plecat cu prada, s-o poată încuia, spre a nu trezi bănuieli prea devreme. Ceea ce n-au mai făcut.

Totul arăta că nu era vorba deci de niște amatori. Se simțea mîna unor recidiviști. Datele dosarului au fost transmise, din ordinul inspectorului șef, în cursul aceleiași dimineți, tuturor milițiilor județene, cu rugămintea de a conlucra la rezolvarea cazului. Telefoanele date au determinat pe colegii din alte județe să-și consulte dosarele, cazurile asemănătoare și fișele delicvenților.

— Căpitane Popeangă, întocmești o hartă „operativă" a spargerii, pe care să putem efectua toate calculele, schițele, ipotezele, asemenea stat-majoriș- tilor în preajma declanșării unei ofensive de capturare a inamicului ! Soliciți date și informații de la Inspectoratul General al Miliției privitor la cazuri similare de pe teritoriul țării, periodicitatea aceluiași gen, mișcările mai frecvente, în zone anumite, ale diferiților infractori.

— 'Nțeles, tovarășe colonel

!Au fost adunate și supuse analizelor și probelor de laborator bucăți de metal găsite la fața locului, au fost fotografiate porțiunile unde ar fi putut fi lăsate urme sau eventuale amprente care să fie supuse relevării ; cu ajutorul unui furtun aspirator s-au adunat fire de păr, particule de praf, sortind micro- elementele, supuse apoi analizei chimice și microscopice. Cu toate insistențele în cercetări, rezultatele scontate se lăsau, în continuare, așteptate.

S-a ivit apoi o piesă esențială la dosar : raportul subofițerului pe care Dox, cîinele de serviciu, l-a tî- rît pînă la gară. Era deci de presupus că hoții s-au urcat în primul tren. Ipoteza s-a dovedit convingătoare.

Au început verificările tuturor suspecților din raza județului, în conformitate cu ordinul comandantului.

Curînd, au început să sosească și primele date în legătură cu prezența fiecăruia dintre suspecți în noaptea cu pricina. Dar, timpul trecea și cercetările, investigațiile nu aduceau încă elemente deosebite. Informațiile erau chiar contradictorii, fotografiile presupușilor infractori, prezentate unora dintre lucrătorii magazinului și hotelului din apropiere, n-au folosit, cei mai mulți declarînd că nu i-au văzut niciodată pe indivizii din fotografie. Alții pretindeau că recunosc numai anumite amănunte : pigmentul pielei sau privirea ochilor etc.

Telefonul inspectorului șef zbîrnîi insistent și centralista ceru permisiunea să dea legătura cu o persoană feminină pe care n-o prea înțelege, căci amesteca cuvinte străine și românești. în orice caz, persoana dorea să vorbească numai cu comandantul.

— I want to speak to Mr. chief of inteligent service from this area... I am Irene Davis, Davis tehni- cian’s wife, we live at .,Parc“ hotel.

— Yes, the person who you look foi is hiic, chief inspector Banu, răspunse colonelul, într-o englezească nu tocmai perfectă.

Oricum, ‘persoana de la capătul celălalt al firului a înțeles cu cine vorbește. Dorea, atît ea cit și soțul, să reclame ceva, o întîmplare neplăcută, gravă, „cave ne apasă și dorim să ne ascultați personal".

Este întrebată de inspector despre ce este vorba în mare, spre a ști pe cine să trimită spre ajutor.

— Plunder, robbery, Mr. inspector...

— Even robbery ? ! I shall send someone to you, as soon as, if I can I come myself...

Inspectorul și-a început deplasarea lentă în lungul biroului, gest atît de binecunoscut de toți colaboratorii : „kilometrii șefului". Un gînd încolțit de timpuriu dădea tot mai multe semne de viață. Nu cumva există o legătură cu furtul de la „Crinul“ ? Hotelul este lîngă marele magazin și n-ar fi exclus ca autorii să fi fost cazați în același loc. Ca urmare și ia ho- tărîrea să discute personal cu străinii. însoțit de căpitanul Dumitru, care stăpînea mai bine ca el engleza, în cîteva minute ajunge în holul hotelului „Parc“, unde soții Davis așteptau.

— Este chiar comandantul, îi făcu atenți Stănica, recepționera hotelului, o fată blondă, frumoasă, ca mai toate recepționerele. Povestiți tot fără sfială, cu deplină încredere... bineînțeles vă rugăm să nu exagerați.

— Colonel Banu ! Am făcut tot posibilul să vin personal.

— Doamna Irene Davis și domnul John Davis ! făcu ea prezentările.

Sînt cu toții de acord să ia loc în fotoliile din hol, și, de îndată, un tînăr ospătar aduce pentru fiecare cîte un pahar de campari, pe care inspectorul s-a și grăbit să le plătească, cu tot protestul interlocutorilor care, se pare, au făcut comanda mai înainte. Interlocutorii se întrețin ură destul de bine în românește, apelînd la engleză numai pentru precizarea unor nuanțe.

— Ce necazuri ziceți că vi s-au întîmplat în orașul nostru, doamnă și domnule Davis ? îi întrebă colonelul.

Cei doi încercară să explice, ajutîndu-se și de gesturi, că ea, doamna Irene, fusese prădată, în împre- jurări pe care nu le poate fixa, de un frumos colier, o brățară din aur și 300 de dolari, toate acestea fiind ținute în poșeta sa, iar soțul fusese văduvit de un aparat de filmat, altul de fotografiat și un casetofon, obiecte valorînd cam 2 000 de dolari, care au fost luate din portbagajul Mercedes-ului parcat în fața hotelului.

— Explicați-mi, vă rog, cîteva lucruri, cîteva împrejurări de detaliu : locul unde era ținută poșeta, timpul cînd s-ar fi putut fura bijuteriile și banii doamnei Irene, iar în ce privește aparatele tehnice, cum s-au putut fura. A fost spart portbagajul mașinii, s-au folosit chei potrivite ?...

Prima se grăbi cu explicații doamna Irene, care se arăta oricum mult mai volubilă decît soțul ei, dar și mai agitată :

— Banii îi țineam întotdeauna în poșeta pe care, cînd plecam la plimbare sau la restaurant, o luam cu mine, iar bijuteriile, la gît. Cînd plecam să fac piața sau la cosmeticiană nu luam cu mine nici poșeta, nici colierul, nici brățara. Le lăsam în camera noastră, pe noptieră. Așa am făcut de un an de zile de cînd ne aflăm aici, soțul meu fiind chemat pentru asistență tehnică la irigații, dar nu ni s-a întîmplat pînă acum nimic.

— Eu cred că aparatele mi-au fost luate noaptea din portbagaj. Am impresia că am uitat portbagajul deschis, altfel ar fi fost greu de desfăcut și nu este nici o urmă de a fi fost folosite alte chei. Și eu, ca și soția mea, am trăit cu ideea că aici nu mi se poate întîmpla nimic. Acest lucru m-a făcut să fiu mai neglijent. Dorința noastră ar fi să fie găsite măcar bijuteriile soției.

— Acum, dacă nu vă supărați, mai am încă o întrebare : aveți vreo bănuială ? Ne-ați mai putea furniza anumite indicii ?

Soții Davis s-au uitat unul la altul și au rămas puțin pe gînduri invitîndu-se cu privirea. Cum era de așteptat, dă relații tot Irene.

— Știți, domnule inspector, noi am cunoscut aici multă lume, dar, de bănuit, am bănui doar pe doi bărbați, tehnicieni din București, a căror cameră era lîngă a noastră. Uneori luam și masa împreună, seara, aici, în restaurantul „Parc". Le-am făcut, în cîteva rînduri chiar și vizite în cameră, fiind invitați pentru a juca cărți. Englezii sînt politicoși din fire și nu i-am putut refuza...

în timp ce doamna Davis povestea, John Davis s-a deplasat la bar spre a comanda încă un rînd de cam- pari, probabil pentru a demonstra politețea englezească sau pentru a nu rămîne datori față de inspector. Irene profitînd de lipsa soțului, destăinuie inspectorului și faptul că unul dintre „tehnicieni" îi făcea o evidentă curte, la care însă ea a rămas, firește insensibilă...

La cererea inspectorului, Irene încearcă să-i descrie pe cei doi indivizi, completată, din cînd în cînd ,de soțul ei, revenit între timp. Acesta se dovedea • a stăpîni bine ceea ce în criminalistică se numește „portret vorbit“. Ba, mai mult, John Davis reușește să deseneze pe cîte o bucată de hîrtie din bloc-note- sul lui capetele celor doi, priviți din față. Mînă bine antrenată de desenator, nu glumă, la acest John Davis !

— Pot să reții desenele ?

— Evident, pentru aceasta le-am făcut, poate vă sînt de vreun folos. Aș fi chiar mîndru dacă ele ar reprezenta ceva în găsirea celor doi, cu toate că nu m-aș bucura să fie tocmai ei hoții. Prea erau simpatici.

Colonelul era însă acum convins că cele două portrete în creion îl vor ajuta în cercetarea cazului și mulțumi.

Au mers împreună spre a vedea locul de cazare al celor doi cetățeni străini, locul unde ținea Irene geanta ei aurie cu bijuteriile dispărute, cît și camera în care au locuit „tehnicienii", vecinii lor, dispăruți în noaptea precedentă fără să mai achite hotelul. Inspectorul observă că, de pe fereastra din camera „tehnicienilor", se putea vedea destul de bine spatele marelui magazin „Crinul", locul unde se dăduse atacul prin efracție. Relația bănuită începea să se contureze ca certitudine. Deci, de aci, hoții și-au putut face o parte din calcule. Nu întîmplător luaseră chiar acea cameră.

Apoi au studiat portbagajul mașinii din care au dispărut aparatele amintite. într-adevăr, nici o urmă de striațiuni, de forțare.

înainte de despărțire, John mai spuse un amănunt inspectorului :

— O precizare care, poate, v-ar interesa : unul din „tehnicienii" pe care-i suspectăm spunea că tre- buie să ajungă într-un oraș Văieni, Văceni, Văleni, sau cam așa ceva, și m-a rugat să-i duc acolo, dacă • pot și am timp, cu mașina. N-am putut onora cererea lor, întrucît eram foarte ocupat la serviciu ; tocmai acum se pun în funcțiune cîteva din punctele principale care împing apa din Dunăre pe canale, și trebuia să fiu prezent.

Inspectorul mulțumi soților Davis pentru datele furnizate și le spuse :

— Ne vom strădui să-i găsim pe hoți. Este adevărat că la noi sînt mai puțini infractori ca în lumea din care veniți dumneavoastră. Societatea noastră luptă să nu mai fie nici unul, sau să rămînă cît mai puțini. Dar, cum știți, nicăieri în lume nu există pădure fără uscături... Vă vom da de știre și, sperăm, cît mai curînd.

— Good bye.

— Good bye and thank you very much, dear inspector chief.

întors la birou, inspectorul aprecie, împreună cu cei ce lucrau dosarul, informațiile obținute de la soții Davis. Era acum convins că hoții care au dat atacul la „Crinul^ sînt tocmai aceia care-i furaseră și pe străini. Ordonă imediat fotografierea portretelor întocmite în creion de John Davis și trimiterea lor la organele de miliție din toate acele localități din țară care poartă denumirea de Văleni (evident numele real al orașului aproximat de soții Davis). Ceru sprijin din partea tuturor organelor în identificarea celor ce ar semăna cu cei din portrete, întîi și întîi să fie comparați cu foști și actuali infractori, fie cei din detenție, fie cei liberi, să se constate cu ce s-au îndeletnicit toți coi suspecți în ultimele zile, pe unde s-au aflat, cum își motivează lipsa din localitate etc., etc.

Ba, mai mult, inspectorul ordonă să plece cîte un lucrător în localitățile cu numele Văleni, avînd fiecare în buzunar copii fidele după *prețioasele* portrete în creion.

Nu trecură nici douăzeci și patru de ore și primele comunicări au și început să apară. Ele însă nu aduceau încă nimic pozitiv în cazul cu pricina.

A doua zi, telefonul din biroul inspectorului șef îi întrerupse acestuia mica ședință profesională legată de acest caz.

— Alo ! Doresc cu tovarășul inspector șef.

— La aparat.

— Sînt locotenentul Monea, permiteți să raportez.

— Da, Monea, te ascult.

— Cred că am dat de „porumbeii" de la „Crinul".

— Ești sigur ?

— Mai bine de nouăzeci și opt la sută. M-a ajutat mult portretul venit de la dumneavoastră. Cer permisiunea să-i bag la colivie, spre a nu-i scăpa.

— Nu, nu te grăbi, Monea. „Porumbeii" aceștia vor căuta să mai găsească și altă grămadă cu grăunțe bune, știu ei locurile din care să se înfrupte copios, nu degeaba au poposit acolo. Lasă-i să se năpustească pe o nouă grămadă, și atunci le pregătești colivia... împreună cu prietenii de acolo. îl trimit în grabă cu o mașină și pe Popeangă, să te ajute ca să nu scapi „porumbeii".

— ’Nțeles, tovarășe inspector șef.

. Șase ore îi trebuiră căpitanului Popeangă ca să ajungă la Văleni. îi găsi pe locotenent și pe ceilalți băieți, localnici, în plină desfășurare de forțe.

Cei doi urmăriți s-au foit de cîteva ori în jurul magazinului cel mare din oraș, cînd pe dinăuntru, cînd pe dinafară, s-au înfundat apoi în restaurant, au mîncat și au băut copios, apoi au luat un taxi cu care au mers și la „Hanul Salinei"', unde iar au mîncat, și iar au băut pînă spre seară, antrenați și cu niște oacheșe, cunoscute de localnici ca „rele de muscă“, cu care își completară tabloul zilei.

între timp, căpitanul Popeangă, în baza aprobării pe care o avea, trecu la verificarea amănunțită a bagajului lor de la hotel și nu mică-i fu mirarea cînd dădu cu o ochii de o geantă cu bijuterii, între care și un colier și o brățară, negravate, semn că erau chiar ale doamnei Irene. în geamantanul din piele de la capul patului, greu de nu-1 puteai ridica, se aflau aparate și iar aparate : de filmat, de fotografiat, ca- setofoane, cîteva pachete de cărți de joc cu femei goale pe ele, o brichetă „Ronson", o mînă de bancnote — dolari americani — și alte mărunțișuri. Toate obiectele au fost fotografiate și lăsate la locul lor, conform instructajului făcut la plecare de inspector.

Către orele 22 eroii au venit la hotel, însoțiți de cele două oacheșe. După ce au controlat camera, a urmat orgia pentru care, dealtfel, brunetele au fost aduse, după care traseră cîteva ore zdravene de somn. Scenele interioare au fost „observate".

între timp, căpitanul Popeangă l-a sunat pe inspectorul Banu și l-a asigurat că, într-adevăr, „porumbeii" respectivi sînt aceiași cu cei de la „Crinul".

Banu ordonă să se acționeze numai cînd și numai dacă vor pleca cu „marfa", altfel nu. „Să-i supra-
vegheați mai departe și, pe cit posibil, să-i filmați și să fotografiați momentele care ar interesa cercetarea și documentarea cazului. Poate mai au și alte „legături !“

La ora 23, cei doi scot din cameră oacheșele cu tot protestul gălăgios al acestora. Ei mai rămîn pînă la orele 24, cînd părăsesc camera, fără bagaje, doar cu geanta pe care au avut-o și ziua asupra lor. Au coborît pe scara de serviciu în stradă. Lucrătorii, fixați la locurile lor, emiteau semnale către căpitanul Popeangă, cu privire la terenul și direcția spre care protagoniștii se îndreptau.

— Au ajuns lîngă magazinul cel mare.

— Sînt la ușa laterală, care este asigurată cu un lacăt.

Cei doi se uită discret în dreapta, se uită în stînga, privesc cu atenție înapoi... umblă la geantă și scot de acolo o mînă de chei, pe care le încearcă, pe rînd.

Nu trec 5 minute și lacătul este deschis. Se vede, își zise Monea, că aici nu a fost nevoie de efracție, ca la „Crinul". Hoții intră tacticos în „inima" magazinului, trăgînd după ei ușa, siguri că nimeni nu i-a observat. Se îndreaptă direct spre raionul cu bijuterii, locul care îi atrăgea cel mai mult.

Lumina se aprinse brusc. Patru oameni, în civil, apar ca din pămînt.

— Sus mîinile, hoților ! Miliția 1 îi somă căpitanul Popeangă, în timp ce locotenentul Monea îi și fotografiază. Nu avură încotro, se executară. Au fost apoi conduși la „domiciliul" din hotel, unde, la o cerce- . tare mai atentă, s-au mai găsit bani și alte obiecte furate, deosebit de scumpe

.în dimineața următoare, „Aro-ul“ rula către orașul păgubit, transportînd o captură aparte : cei doi spărgători și „agonisita" lor avere. Aceasta urma să reintre în posesia proprietarilor de drept.

Reconstituirea de la „Crinul" a fost asistată de mulți dintre cetățenii orașului. își exprimau astfel și satisfacția și respectul pentru cei care atît de discret și eficient le-au redat liniștea și au făcut dreptate. Printre ei se găseau și soții Davis care, dincolo de dificultățile de limbă, au înțeles totul și au simțit nevoia să-și adreseze personal mulțumirile. Nu trecuse nici o săptămînă și hoții fuseseră prinși..

.

Trecuse de miezul nopții. începea o nouă săptă- mînă. Noaptea era calmă, senină. în stația R. era așteptată sosirea acceleratului de la București. Pe peroane era, ca de obicei, o mare vînzoleală. Glasul crainicului de la informații anunță o întîrziere. Operatorul, analizînd situația, dădu cale liberă spre Craiova trenului de marfă 11003.

Mecanicul, după ce și-a primit documentele de bord, a pus în mișcare locomotiva, care trăgea 24 de vagoane mari, încărcate cu minereu de fier.

— Acceleratul ne va ajunge din urmă tîrziu. O să cîștig un avans bun și, pe la două, voi fi la Craiova, și-a spus în gînd mecanicul, în timp ce conducea locomotiva spre ieșirea din gară, mărind tot mai mult viteza.

Traseul îi era cunoscut. De cînd lucra ca mecanic, l-a străbătut de nenumărate ori și cunoștea foarte bine fiecare amănunt al drumului. Se apropiau de podul de pe Bratcov. Bordul îi indica peste 40 de kilometri la oră. Viteza nu era mare. Abia porniseră • la drum și se gîndea că, în curînd, va trebui să oprească pentru a aștepta, într-o gară, trecerea acceleratului întîrziat. Era cald. A deschis geamul, ca să privească noaptea de primăvară, cu cerul încărcat de stele. Era o noapte calmă. Ajutorul său și-a aprins o țigară.

Deodată răzbătură pînă la ei zgomote și lovituri puternice. Locomotiva începu să se clatine într-o parte și în alta. într-o fracțiune de secundă, mecanicul se repezi spre panoul de bord. Trase cu repeziciune toate contactele de la tabloul de comandă, frî- nînd și, în același timp, oprind motorul „Diesel“. Colosul de oțel, împins de inerție, mai înaintă, le- gănîndu-se, și cu un zgomot asurzitor se izbi de banchetul de piatră. Zgomote puternice continuau să se audă din spate, unde vagoanele săreau de pe linie sfărîmîndu-se în albia rîului, care își avea vadul la vreo douăzeci de metri sub pod. Locomotiva era înclinată și în pericol de a se rostogoli. Mecanicul strigă celor doi însoțitori să părăsească locul și, îm-
preună, cu mare greutate, din cauza poziției înclinate a locomotivei, reușiră să deschidă ușa și să sară.

îi întîmpină un tablou de-a dreptul dramatic. Vagoanele răsturnate tîrîseră, în cădere, pomi. Coloșii de fier, rostogolindu-se, se turtiseră. în întunericul nopții imaginea era și mai înfricoșătoare.

Nu aveau timp să caute cauza accidentului. Mecanicul luă repede hotărîrile de rigoare : pe unul dintre însoțitori îl trimise, pe jos, spre R., pentru a anunța accidentul, pe celălalt îl postă de pază lîngă trenul avariat, iar el porni, pe linie, în direcția opusă, pentru a putea semnaliza în caz că vreun tren ar fi venit spre locul accidentului. Era extrem de necesar acest lucru, deoarece observase că vagoanele deraiate avariaseră și blocaseră și al doilea fir al liniei. Se impuneau de urgență măsuri pentru a preîntîmpina o nouă catastrofă.

N-a parcurs mai mult de o jumătate de kilometru și auzi, .din sens opus, zgomotul unui tren. S-a tras în marginea liniei pregătindu-și lanterna ca să facă semnale de oprire. Trenul avea viteză mare. începu să agite lanterna făcînd tot felul de socoteli între viteza pe care o aproxima și posibilitatea de frînare... Se mai liniști puțin cînd observă că semnalele sale au fost recepționate, înțelegînd, după scrîșnetele roților, că mecanicul lua măsuri de frînare rapidă a trenului. Și totuși...

Un nou zgomot asurzitor se lăsă în ecouri peste cîmpie, spărgînd tihna nopții de primăvară. S-a produs o a doua deraiere, într-un interval de cîteva minute. Fiind cu o viteză prea mare, mecanicul n-a mai putut să oprească definitiv mărfarul și acesta a apucat să lovească cele două vagoane deraiate, care ocupau gabaritul firului doi al liniei.

în gara R., acceleratul a fost oprit. Cei aproape 700 de călători își manifestau dezaprobarea pentru întîrziere. Era gălăgie, oamenii erau nervoși, întîr- zierea încurca multora treburile planificate.

*

Inspectorul Banu sosi în plină noapte la locul accidentului. Echipa sa de cercetare își începu lucrul imediat. Prima întrebare a inspectorului a fost dacă sînt victime.

— Nu sînt, tovarășe colonel, nu sînt, dar puteau să fie... Pe aici, la ora accidentului, trebuia să treacă acceleratul.

în fața spectacolului pe care-1 privea, colonelul Banu își închipui pentru o clipă ce s-ar fi putut în- tîmpla și se îngrozi. Puțini călători ar fi scăpat cu viață.

— în toată nenorocirea am avut totuși puțin noroc, spuse maiorul Fătu, șeful echipei, care era deja gata să dea primul raport.

— La circa 25 metri, înainte de intrarea pe pod, pe firul exterior al căii ferate, s-au găsit demontate ambele eclise de la

joantă, precum și elementele celelalte care fixează șina de traverse. Se pare că este vorba de o acțiune premeditată.

în puțină vreme, organele din subordinea inspectorului Banu erau alertate. Toți suspecții din noapte erau supuși unei investigări riguroase. Era de presupus că cel care săvîrșise actul criminal nu putuse ajunge departe.

Pîcla nopții, încet-încet, începea să se destrame. Scheletele metalice ale vagoanelor cu minereu de fier răsturnate, sfărîmate în cădere, distruse de pro

-pria lor greutate în timpul rostogolirii, zăceau încolăcite peste pămîntul răscolit, un copac bătrân, retezat pe jumătate, un altul, cu rădăcinile scoase din pămînt, aminteau de forța impactului. Sub pod, aproape de firul Bratcovului, alte vagoane, căzute, au fost turtite pur și simplu. în lumina Începutului de zi, spectacolul era de-a dreptul cutremurător.

Echipa de cercetare ajutată și de doi specialiști din centrală sosiți de urgență lucra cu febrilitate.

Se făceau măsurători, deducții, calcule, Însemnări, toate căutînd un răspuns precis, clar, la întrebările : cine ? cum ? în ce împrejurări a produs catastrofa ?

Ochiul rece și obiectiv al aparatului de fotografiat înregistra insensibil amănuntele dezastrului.

Vagoanele trenului de marfă zăceau răsturnate pe pod, ca și în vadul rîului : patru vagoane erau prăbușite în vadul pîrîului, iar alte șase, împreună cu locomotiva, deraiaseră pe terasamentul liniei. Intacte, salvate de greutatea mare a încărcăturii, de viteza redusă, și de eforturile depuse pentru frînare se aflau doar celelalte paisprezece vagoane.

Odată cu ivirea zorilor, printre piesele sfărîmate ale trenului avariat — tampoane, conducte de frână, uși, părți laterale, arcuri — printre bucățile metalice rupte din structura podului și printre minereul aruncat de vagoanele in cădere, au început să fie puse în evidență cîteva date edificatoare. Se înjghebau primele elemente, primele probe.

în locul în care calea ferată a fost avariată prin desprinderea ecliselor și a buloanelor, prin deșuru- barea piulițelor, s-au găsit : un creion de culoare roșie, un magnet în formă de U, avînd pe unul dintre brațe imprimat un N, un ciocan, o bucată me-

9 — Inspectorul șe

ftalică de formă cilindrică și o bucată de sîrmă zincată.

Indiciile erau încă insuficiente și greu de însumat într-un unic raționament.

în curtea unui gospodar din Măldăeni, cea mai apropiată comună de locul catastrofei, Fătu, însoțit de Mihalcea, șeful miliției județene, după întocmirea formelor de rigoare, și asistați de doi vecini, ca martori, au început verificările.

Ion Putredu făcea parte din „faună", cum îi plăcea să spună inspectorul șef. Tînărul de 26 de ani era deja în atenția miliției. Ținuta sa, barba și pletele, hainele țipătoare, stridente, consumul de băutură și țigări, lipsa de ocupație, cu toate că era în plină putere de muncă și avea și o meserie căutată, aceea de mecanic, la care se adăugau și desele călătorii frauduloase pe C.F.R. erau cîteva din indiciile care au condus la includerea lui pe lista celor sus- pecți și, ca urmare, vizita făcută la el acasă devenise necesară.

Putredu nu era de găsit. Plecase în seara trecută. Fratele său, Alexandru, care i-a întîmpinat pe cei veniți în cercetare, nu știa să spună încotro o apucase. A precizat doar că el a plecat în sat, la o nuntă, pe la orele 19, și Ion era încă acasă, iar cînd s-a înapoiat, după zece, nu l-a mai găsit.

Plecarea precipitată a lui Ion Putredu nu era pentru familie un motiv de îngrijorare. Erau obișnuiți cu astfel de dispariții. înștiințările de amenzi, ce se păstrau, dovedeau că Ion avea un obicei statornicit în a călători pe trenuri fără rost.

în camera lui Putredu, în afară de o mare dezordine, nimic neobișnuit. Ochii exersați ai ofițerilor

care cercetau nu au scăpat însă amanun d i prima vedere, erau fără importanță. Intre p instrumentate, au adunat de pe masă 5 coli de i pe care se deslușeau vizibil urmele unui scris apasa , mai multe bucăți de hîrtie rupte și aruncate între masă și pat, iar în curtea casei mai descoperiră un fapt semnificativ — o piuliță nouă, identică cu cele folosite la buloanele de la calea ferată. O sîrmă gal-

vanizată, asemănătoare cu cea văzută la locul faptului, nu scăpă nici ea atenției maiorului Fătu.

Pe la nouă dimineața, în timp ce mergeau, împinși de curiozitate, spre locul gravului accident, doi copii au descoperit într-un salcîm, dintr-o lizieră de lîngă calea ferată, un plic mare, albastru. Tot în direcția aceea, cîinele-lup îl trăgea după el pe plutonierul Petrașcu, parcă zicîndu-i : pe aici a luat-o, simt urma !...

Cei doi elevi priveau spre pod.

— Să ducem plicul tovarășei diriginte, spuse Ghiță, cel mai mic dintre ei.

— Eu cred că-i mai bine să-1 ducem miliției.

Ezitară cîteva momente. Știau că nu e voie să se apropie de locul accidentului. Pînă la urmă, și-au înfrînt teama și s-au apropiat de pod.

I-a întîmpinat subofițerul în uniformă albastră.

— Ce-i cu voi, băieți ? N-aveți ce căuta aici ! Locul vostru e la școală.

Marian își luă inima în dinți :

— Spre dumneavoastră veneam, tovarășe căpitan.

Nu cunoștea gradele, dar știa că în armată există căpitani...

Marian nu mai spuse nimic și îi întinse plicul albastru, plic pe care era gata-gata să-l înșface clinele, parcă necăjit că i-o luaseră înainte niște copii.

După lectura textului găsit în plic, inspectorul șef Banu ordonă ca un echipaj să cerceteze de urgență librăriile din zonă. Plicul nu era unul obișnuit și cel care îl cumpărase ar fi putut să atragă atenția vînză- torului de la papetărie. După vreo oră și jumătate, echipa de cercetare s-a întors.

La librăria 3, responsabilul Petrescu își amintea că sîmbătă după-amiază a vîndut un astfel de plic unui tînăr de peste douăzeci de ani, care purta barbă și plete și o haină în carouri. A reținut doar atît, faptul că avea o ținută extravagantă. Dar și faptul că asemenea plicuri mari erau cerute foarte rar...

Cînd sosi și maiorul Fătu din sat, s-a formulat ipoteza că există o identitate între cumpărătorul plicului și Ion Putredu. Probele erau concludente.

Trebuia găsit de urgență Putredu !

Colonelul Mihalcea socotea că acesta nu putea fi ₓ decît undeva, printr-o gară, ori într-un tren. Obiceiurile lui anterioare, amenzile date de organele de control ale C.F.R.-ului justificau o asemenea variantă.

La indicația inspectorului șef, pe lîngă alte măsuri, s-a și alcătuit un „portret vorbit" și, prin C.F.R., acesta s-a răspîndit în toate stațiile.

Inspectorul Banu era sigur că ceferiștii îi vor ajuta, că îl vor găsi pe Putredu. Nu de puține ori, în acțiunile sale, atunci cînd avusese de rezolvat ecuații grele, găsise sprijin de seamă în rîndul populației.

Concomitent, pe altă filieră, erau alertate miliția și securitatea. Portretul vorbit al infractorului ajungea din ce în ce mai departe

.Către ora prînzului, după ce s-au scurs aproape douăsprezece ore de la comiterea accidentului, unele rezultate începură să se arate.

Se continua cercetarea amănunțită a împrejurărilor. Trebuiau cît mai multe detalii. Cei doi mecanici de locomotivă nu observaseră nimic. Au declarat că, la un moment dat, s-au trezit că părăsesc linia ferată. Au frînat trenurile, apoi au acționat în sensul evitării altor accidente. în împrejurimi, cu toate că era noapte cu cer senin, n-a.u observat nimic deosebit, nici o mișcare suspectă...

Cei din echipa de cercetare la fața locului și-au pus, firesc, întrebarea : care era mobilul faptului grav ?

S-au emis iar multe ipoteze. Ele trebuiau analizate și selectate.

Pe baza exploatării urmelor și a dinamicii autorului la fața locului s-a conturat o concluzie. încet, dar cu siguranță, unele dintre variantele formulate încă în faptul nopții erau eliminate. Dintre numeroși sus- pecți — ,,fauna" — a căror verificare era făcută cu minuțiozitate de către ofițeri, pista centrală rămî- nea tot Ion Putredu. Colonelul Banu nu renunța nici la celelalte verificări.

Cercetările au condus spre un punct, spre o soluție. Să fie aceasta și rezolvarea cazului ?

Acarul Savu Dan, care era de serviciu, a informat și el că a zărit, pe la miezul nopții, pe unul Putredu, pe care pretindea că-1 cunoaște, trecînd prin apropiere. Părea speriat — spunea acarul — și mergea cu fereală prin liziera de pomi, uitîndu-se cînd

înainte, cînd înapoi. Pe cărarea pe unde trecuse Putredu, cărare indicată de acar, s-a găsit și o cheie.

Este adus cîinele Dox, unul dintre cei mai buni urmăritori pe care îi avea inspectoratul și care îden-
tificase și urma cu plicul. Este pus să ia noua urmă și, după multe ocolișuri, o luă drept înspre sat, oprin- du-se... la locuința acarului. Ușoară stupoare !

Ofițerii încep verificarea și la domiciliul acestuia. Le-au atras atenția traversele de cale ferată depozitate în curte, iar într-o magazie, în spatele casei, au găsit chei, clești și ciocane ce se foloseau de revizorii de cale la verificarea și repararea liniilor. Savu Dan făcuse un adevărat depozit.

Cine este acarul S.D. ? Nu ar fi prima dată cînd un infractor se oferă să ajute organul de miliție pentru a îndepărta bănuielile, mai cu seamă că, de data aceasta, acarul era cunoscut ca un element veșnic nemulțumit, cîrcotaș, era cunoscut pentru răutatea sa. Fusese impiegat de mișcare, dar a fost retrogradat pentru încălcarea repetată și gravă a instrucțiunilor de circulație. Era și reclamagiu cunoscut, dar nici una dintre sesizări nu avea temei.

Să fie el oare cel care a demontat linia ?

Din sat, cîinele Dox refăcu și un traseu invers.

La casa lui Putredu, situată pe aceeași direcție, i se dădu să miroase o pereche de pantofi, din cei pur- tați de tînărul pus în urmărire.

— Miroase, Dox, miroase, băiatule ! îi zise subofițerul care îl conducea.

Cîinele, după ce mirosi pantofii, porni iar să adulmece urma. Căută prin curte, intră în pătul, apoi porni pe uliță spre marginea satului, intră într-o vie, o luă apoi spre liziera de pe marginea liniei ferate și, după cîteva ocolișuri, apucă spre podul de pe rîul Bratcov.

De la locul faptului, din nou prin liziera de pomi, cîinele îi conduse spre gara orașului.

Cineva confirmă că, imediat după miezul nopții, îl văzuse pe o bancă în gară pe același Putredu.

Datele conduceau tot mai mult spre această ipoteză și erau prea multe ca să nu fie verosimile.

Și totuși ?

Colonelul Banu și-a strîns oamenii și a făcut o analiză operativă a cazului.

Rînd pe rînd, s-au prezentat succinte rapoarte asupra verificărilor făcute, asupra cercetărilor în general.

,,Fauna" a fost supusă unui filtru total.

S-au analizat cazurile și s-a eliminat tot ce nu avea vreo legătură cît de mică cu accidentul supus investigației.

S-au purtat discuții aprinse. Ofițerii superiori din centrală : Gheorghiță Vlaicu și Miroiu Pavel, precum și cei de la departamentul căilor ferate — Nițulescu și Anghelache — alături de inspectorul Banu (un fel de comandament înființat ad-hoc) au supus analizei toate ipotezele.

Pe umerii lui Banu se afla însă răspunderea hotă- rîrilor ce trebuiau luate.

Varianta „Putredu“, cu toate că părea cea mai verosimilă, mai trebuia verificată. Un lucru nu stătea încă în picioare. Nu se găsea încă un motiv plauzibil care să explice de ce un tînăr de 26 de ani comisese un act atît de grav.

*

Pe peronul gării din Botoșani cobora un tînăr zvelt, bine făcut, cu mustața în furculiță, cu perciuni pînă aproape de bărbie, și cu plete lăsate pînă pe umeri. A privit în toate părțile, și apoi a trecut pe la biroul de informații.

Un impiegat de mișcare l-a observat și a remarcat asemănarea cu „portretul vorbit“ pe care tele-spi-
cherul îl lansase. Făcu semn unui alt ceferist să se apropie și reuși să-1 alerteze și pe șeful postului de miliție T.F., plutonierul major Irimescu, care apăru imediat.

— Cred că e vorba de bărbosul de acolo, tînărul care, răzimat de un geam, privește absent prin gară.

— Să nu ne scape, spuse plutonierul major, în timp ce se apropia, urmat de impiegatul de mișcare.

— Să mai chem ajutoare ? întrebă impiegatul.

— Nu e nevoie ! răspunse plutonierul major, apro- piindu-se și mai mult de pletos. Acesta îl privi cu neliniște. Cînd s-a convins că plutonierul major îl vizează pe el, a încercat să fugă. Prea tîrziu. Dintr-un salt, plutonierul major l-a și ajuns și, împreună cu cei doi ceferiști, l-a imobilizat.

— Stai frumos, Putredule, avem puțină treabă, o chestiune de rezolvat...

Tînărul, încolțit, și bine „încadrat" făcea pe nevinovatul. Era uimit că în această stație depărtată cineva l-a putut cunoaște. Faptul că plutonierul i s-a adresat pe nume l-a dezarmat complet.

Maiorul Fătu, cu toată experiența sa și cu tot calmul care-i era caracteristic, se simțea cuprins de nervozitate, de supărare. Infractorul nu voia să recunoască nimic. <

— Lăsați-mă în pace, n-am făcut nimic ! spunea acesta de fiecare dată.

Inspectorul Banu era și el obosit, dar se arăta mai calm :

— Cum ai călătorit de la Botoșani încoace ? întrebă inspectorul

.— Bine !

— Nu te-a supărat nimeni pe drum ?

— Nu m-a supărat și nu m-a mai amendat nimeni. De mult doream eu să fac un drum lung, cu mașina mică. Mi s-a împlinit dorința...

— Și ce altă dorință mai ai ?

— N-am apucat să văd mormîntul lui Eminescu de la Botoșani, aș fi vrut să-1 văd.

— Mormîntul lui Eminescu ?

— Da. Voiam să-i văd mormîntul.

— Dar mormîntul lui Eminescu e în altă parte, nu la Botoșani.

— Nu se poate.

— E în altă parte, mă mir că nu știi atîta lucru, tu, care te pretinzi...

Putredu se lăsă astfel antrenat în discuție. De unde pînă acum nu ieșise din „nu știu“, devenea treptat tot mai volubil.

Inspectorul Banu îl examina plin de uimire. în îndelungata sa activitate se obișnuise cu fel de fel de infractori, chiar criminali înrăiți, se obișnuise cu căutătura lor cruntă, cu privirile furișe, cuprinse de șiretenie sau de spaimă. Putredu arăta însă altfel. Nu-și putea explica, cum, după catastrofa declanșată, tînărul mai purta veselie în ochi, iar fața îi exprima chiar blîndețe. Cu nasul său cîrn, cu ochii săi aparent blajini, Ion Putredu era de-a dreptul simpatic.

— Ia spune, Ioane, cum ai reușit să demontezi linia ?

— De unde știți că am demontat-o eu ?

— Știm tot, absolut tot ceea ce-ai făcut de cînd ai plecat de-acasă, dar vrem să auzim de la tine cum s-a întîmplat. M-ai înțeles, Putredule ?

— Aș vrea să fumez o țigară, dacă se poate.

— Serviți-1 cu o țigară și, de ce nu, chiar și cu o cafeluță.

Putredu și-a aprins țigara oferită de maiorul Fătu. Trase de două ori cu sete.

— După cum știți — începu el să povestească — de cînd am terminat profesionala nu am lucrat nicăieri. Am 26 de ani și nici o ocupație. Am devenit un om inutil. Acasă nu aduceam decît înștiințări de amenzi. în ultima vreme, din cauza situației în care mă găseam, trăiam într-o permanentă stare de nemulțumire. Umblam fără rost, fără nici o ocupație și fără bani. La toate acestea se mai adaugă și faptul că părinții mei plăteau tot mai des amenzi pentru călătoriile pe care le făceam, fără bilet, cu trenul. Atît părinții, cît și fratele și sora mea îmi reproșau tot mai des aceste fapte. Doar mama, săraca, mă înțelegea. Toți banii de la C.A.P. îi cheltuia cu mine. Conflictele între mine și familie erau din ce în ce mai mari. îmi spuneau, de fiecare dată, că, după ce nu fac nimic, nu aduc bani în casă pentru mîncare, din cauza mea mai trebuie să plătească și amenzile C.F.R.-ului.

— Așa ai ajuns la concluzia că trebuie să te răzbuni pe C.F.R. ?...

— Toate astea mi-au> creat o stare de nemulțumire și...

Putredu se opri. O tăcere lungă se așternu în biroul de anchetă. Inspectorul șef sesiză impasul.

— Mai vrei o țigară ?

— Cred că da.

Fătu îi întinse pachetul eu țigări.
— Erai nemulțumit și te-ai gîndit să provoci o nenorocire.
— Da ! Așa e !
— Cînd ai luat această hotărîre ? în ce împrejurare ?
— în ziua de vineri, 7 mai, pe la prînz, cînd veneam de la București. Controlorul mă amendase iar.
— Pentru o amendă, pentru că nu erai încadrat nicăieri — adică pentru fapte care, toate, se întîm- plau din cauza ta — te-ai hotărît să te răzbuni pe oameni nevinovați, să-i ucizi, zise tăios Banu. Nu te-ai gîndit că în trenul acela ar fi putut să fie chiar și mama ta ?
— N-avea cum. O lăsasem acasă. Așa că... M-am decis să iau cîteva sute de vieți omenești, „simplu și rece“.
Inspectorul și maiorul Fătu s-au privit scurt. Formula era identică. Din dosar Banu scoase plicul găsit de cei doi elevi și începu să citească : „Acum, cînd scriu aceste rînduri, iau cîteva..."
— Recunoști scrisoarea, Ioane ! ?
Putredu păli, dar încercă să braveze :
— E scrisoarea mea !
— Cum poți fi cinic la douăzeci și șase de ani, băiete ! Cinismul e o atitudine studiată, rece, o adopți atunci cînd nu mai trăiești cu adevărat.
*
Ce se ascundea în spatele acestei atitudini cinice a tînărului Putredu ? Cine l-a împins la monstruoasa crimă ?
Interogatoriul a continuat zile în șir. S-au făcut expertize grafologice și tehnico-științifice, au fost adunate și alte probe.
Nu mai rămînea nici un dubiu. Numai el provocase deraierea trenurilor, singur, fără ajutorul nimănui, fără să fie împins de cineva spre a provoca catastrofa. Pagubele se ridicau la peste 5 milioane de lei.
Erau pagube serioase pentru economia națională : locomotiva și 6 vagoane distruse, calea ferată și podul scoase din funcțiune, minereu de fier care n-a mai putut fi recuperat total, perturbarea traficului de circulație etc... și încă a fost un mare noroc. Putea trece acceleratul !
în procesul verbal de începere a urmăririi penale, maiorul Fătu, chiar în ziua comiterii faptului, scria că a fost săvîrșită infracțiunea „prevăzută de art. 163 c. pen.“, articol ce prevedea și pedeapsa capitală.
Cînd Putredu Ion a luat cunoștință de conținutul ordonanței, nici n-a clipit măcar. A ascultat în tăcere, apoi a început să rîdă.
♦
încă de la începutul anchetei, colonelul Banu a înțeles că Putredu nu era în deplinătatea facultăților sale mentale, că fapta a săvîrșit-o fără discernămînt. Era însă doar o convingere intimă, care trebuia probată.
După analiza amănunțită a cazului, Putredu a fost încredințat spre examinare medicilor. A urmat expertiza medicală. Adică expertize, pentru că mai multe comisii cercetară cazul. Cele trei comisii succesive de sub egida Institutului de expertiză medicală au ajuns la concluzia fermă că Putredu suferă de *psihoză discordantă* și că, atunci cînd a săvîrșit accidentul, a fost lipsit de discernămînt. „în mo-
mentul săvîrșirii faptei — se preciza în raportul de expertiză medico-legală —, avînd în vedere pregătirea acțiunii și modul cum a acționat, cu toată motivația delirantă a faptei, opiniem că discernămîntul său era diminuat".
Au fost însă și păreri contrare, tot din partea ex- perților medicali. Unii susțineau, și nu fără temei, că Putredu a acționat cu discernămînt din momentul pornirii infracțiunii și pînă la finalizare. Ba, mai mult, autorul, dîndu-și seama de consecințe, a dispărut fugind cît mai departe. Aceasta înseamnă că nu a acționat conștient, deliberat ?
— Bine, chiar dacă am accepta raționamentul că Putredu a avut discernămîntul faptelor în momentul comiterii lor, analizele medicale scot în evidență elemente de paranoism profund. Și, de cînd lumea, nebunii sînt ocrotiți. Ei și așa sînt pedepsiți de soartă, susțineau alții dintre specialiști...
— Dar valorile, valorile acestea mari, care au fost distruse, nu ar fi trebuit să fie ocrotite ? Dar dacă ar fi trecut acceleratul, cu cei 700 de oameni, condamnați să dispară „simplu și rece ? !“
Părerile au fost împărțite. Cei mai mulți dintre specialiști au rămas adepți ai „ocrotirii" nebunului și, drept urmare, vinovatul scăpa de prevederile articolului 163.
Populația ar fi dorit o pedeapsă exemplară. Dar, pînă la urmă, mărul putred fu izolat de cele bune și Ion Putredu fu predat organelor medicale.
Și totuși un gust amar rămăsese în sufletul lui Banu. Oare nimeni nu sesizase gradul de periculozitate al nebunului ? Cum a putut acesta să trăiască printre ceilalți oameni sănătoși și nimeni să nu acționeze în sensul prevederii vreunui act necugetat ?Cîte învățături nu se pot desprinde dintr-o asemenea tristă și reală întîmplare ?
încă un caz fusese rezolvat, dar ce bine ar fi fost dacă el nu s-ar fi petrecut. Și se putea. Trebuia numai ca oamenii să privească cu mai mare grijă și responsabilitate la tot ce se petrecea în jurul lor.
De la accidentul respectiv s-a scurs mai bine de un an, oamenii au început treptat să uite. Pe locomotivă se afla același mecanic care, într-o noapte de mai, părăsise cu o LDE acostamentul liniei. începuse și el să uite momentul de groază și trecea iarăși cu locomotiva peste podul de pe Bratcov, flu- ierînd vesel.
Inspectorul Banu privea, de la geamul unui vagon al acceleratului, cîmpia bogată a toamnei. Peisajul îi era cunoscut. Trăise aici ore întregi de înfrigurate căutări și neliniște.
Iată și zgomotul caracteristic trenului atunci cînd trece un pod : podul de peste firul de apă.
Acceleratul avea viteză.
La pupitrul de comandă al locomotivei, acul indică 100 kilometri/oră. •
Inspectorul șef își aminti că aici puteau să moară tragic, din cauza unui nebun, aproape 700 de oameni..
.
Era o dimineață caldă. Sergentul de la punctul de control, încremenit parcă în aerul uscat și cald, cu o mînă ușor sprijinită pe automat, privea la fata care s-a oprit în fața lui. Era frumoasă și zveltă, cu o rochie transparentă, vaporoasă, de vară. Avea ochii de ciută și obrajii catifelați, de piersică. Cu o mișcare tinerească, fata își aruncă pe spate părut căzut pe frunte și întrebă :
— Aici e securitatea ?
Sergentul Petrică, un ins negricios, cu pigment de indian, și cu mustăți bogate, nu părea să audă. Se uită mai departe, ușor descumpănit, la fata ce se oprise în fața lui. Apoi, revenindu-și :
— Da. Ce doriți ?
— Vreau să merg la comandant, sau, cum să spun... la cel mai mare de la dumneavoastră.
— în ce problemă ?
— Ceva urgent și foarte important.
Era atîta hotărîre și candoare în glasul și privirea fetei, încît Petrică se hotărî pe loc și o conduse la ofițerul de serviciu. Locotenentul Florea Dănuț o invită în biroul său.
— Vreți neapărat să mergeți la tovarășul comandant ?
— Așa aș dori, dar pot să vă spun și dumneavoastră. în orice caz, să știți că e foarte important și că nu suferă amînare, trebuie imediat luată o decizie.
— Chiar așa ? !
Locotenentul se lăsă și el impresionat de firescul și siguranța fetei și ceru încuviințarea s-o aducă în biroul comandantului.
— Mă numesc Maria Stănescu, sînt elevă într-a zecea la industrial... am aflat ceva foarte grav.
— Ei, ce-i așa de grav, fetițo ?
— La noapte, satul nostru va arde, ca Roma pe timpul lui Nero.
— Nu mai spune, zîmbi colonelul. Ce cărți ai citit în vara asta ?
— Multe, dar n-are importanță acum. Satul nostru va arde.
— ...Ca Roma pe timpul lui Nero.

— Nu rîdeți, că nu mint. Pe cuvîntul meu că vă spun adevărul. Eu nu mint, se precipită fata.
— Ei, dacă e așa...
— Gheorghiță nu m-a mințit niciodată, tovarășe colonel.
— Cine e Gheorghiță ?
— Un băiat din sat. El mi-a spus. Cum să vă explic. Gheorghiță e băiatul unui... zurbagiu, al unui fost bogătan, care acum face pe iehovistul — Vall îi spune, poate ați auzit de el. Băiatul a fost coleg cu mine la elementară. Acuma, taică-său nu-1 mai lasă la școală. Zice că nu-i trebuie. Dar, vara, cînd sînt în vacanță, Gheorghiță îmi cere cărțile mele. Eu i le dau. Așa că sîntem prieteni, și încă prieteni foarte buni. Gheorghiță mi-a spus că taică-său plănuiește niște lucruri rele ; cică să ardă satul... Mi-a mai spus-o, dar nu l-am crezut pînă azi. Zicea : „Să nu dormi noaptea asta, fiindcă vei vedea un spectacol". El, tovarășe șef, vrea să fugă de acasă, că taică-său îl bate mereu, nu-i dă voie să citească decît versurile lui lehova, nici la cinema nu-1 lasă și... nici nu-1 lasă să vorbească cu mine. Noi ne întîlnim pe ascuns.
Fata vorbea pe nerăsuflate și colonelul Banu o privea atent :
— în noaptea aceasta, spui ?
— Da, în noaptea asta.
— îți mulțumesc, fetițo, îți mulțumesc și să n-ai teamă !...
Trecuse mai bine de un ceas de cînd tînărul locotenent Dănuț Florea, care primi misiunea, supraveghea discret o casă de pe ulița mare a satului. Nu
observase încă nimic suspect și începu să se plictisească. îl cuprinse și dorința unei țigări.
îi trecea prin cap fel de fel de ciudățenii ; de pildă, ce-ar fi să inventeze un aparat-mască pentru fumat pe timp de noapte, fără să fie observată țigara ? Apoi, se gîndi la altele și altele...
Noaptea era frumoasă. Greierii țîrîiau și, dinspre cîmpie, odată cu miresmele aduse de adierea vîntului, venea o simfonie molcomă, odihnitoare. Căuta cu privirea pe elevul sergent Pascu — aflat în stagiul de practică — care-și fixase un loc de pîndă lîngă pod și, cu toate că-1 simțea aproape, nu putea să-1 descopere. Luă o țigară și începu s-o preseze între degete. Un scîrțîit ușor și, din casa pe care o supraveghea, două umbre, ca niște himere, se furișară în noapte spre ulița mare. Locotenentul le luă urma, simțindu-1 înapoia sa și pe elevul sergent Pascu. La o răscruce, cînd siluetele se opriră un moment, ei s-au retras ușor în umbra unui gard.
— Nu ți se pare suspect că au pornit-o în partea asta, Pascule ?
— E ceva. Ar fi trebuit s-o ia în direcția opusă !
— Știi ce, te întorci și rămîi mai departe la post. Supraveghează orice mișcare. Cu indivizii ăștia mă descurc eu !
— 'Nțeles, șopti elevul și se înaipoie la postul lui.
Locotenentul luă din nou urma celor două umbre, avansă atent pe uliță, pînă aproape de marginea satului. înainta cu mișcări feline într-o liniște mormîn- talã. Numai cîteva case mai rămăseseră pînă la marginea satului și cele două umbre se opriră din nou. Rămase lipit după un pom. Unul dintre indivizi, cu mișcări furișate, trecu gardul într-o grădină, iar celălalt se plimba scurt de colo, colo. „Aha..., își spuse locotenentul, unul stă de pază și altul acționează..
.Să vedem ce intenții au". S-a tras puțin mai in ui , a urcat gardul, lăsîndu-se apoi ușor în grădina, ici rămase nemișcat cîteva clipe. Auzi un fîșîit. Cineva smulgea fin dintr-o claie apropiată. Acum l-aș putea face inofensiv, gîndi ofițerul. Se răzgîndi însă brusc. Ei, și ce dacă arde o claie de fîn ? ! Nu asta e important, important este să prindem întreaga bandă... Individul provoacă un incendiu ca să creeze panică în sat, să atragă atenția în partea aceasta a satului. Totul va fi, desigur, dincolo... Asta trebuie să fie !
în timp ce astfel de gînduri îi sugerau modul de acțiune, mogîldeața se îndepărtă de căpiță și sări gardul. Locotenentul rămase puțin descumpănit : nu se arăta nici o flacără. Și totuși ? !... Se apropie de locul reperat. într-adevăr, nimic deosebit. Cîteva smocuri aruncate pe jos... Ce-a făcut nemernicul ? ! Vru să aprindă lanterna, dar abandonă imediat ideea. Pipăi cu mîinile și găsi locul de unde fusese smuls fînul și... o sudoare rece îi alunecă pe spate. într-o fracțiune de secundă, își zise, aș putea muri, dacă a lăsat aici o bombă cu explozie întîrziată. Sîngele îi năpădi în obraz. Scotoci totuși cu înfrigurare prin fîn. Nu mică-i fu mirarea cînd scoase afară niște cîlți. îi desfăcu repede și găsi doi licurici abia fume- gînd — o iască simplă, ca acelea din care foloseau bunicii în timpul războiului, cînd își aprindeau luleaua de la amnar. Da, e o explozie întîrziată — își spuse locotenentul. Sistemul nu e opera unui ignorant) nu sînt proști ; trebuie acționat cu băgare de seamă. Sînt chiar foarte periculoși. A rupt iasca fu- megîndă și a strivit-o de pămînt. A luat apoi, cu băgare de seamă, corpul delict și s-a întors pe ace-lași drum, grăbindu-se să nu-i piardă din urmă pe cei doi indivizi.
— Au intrat acum, îi șopti elevul Pascu.
— Ia drăcia asta ! S-o dai șefului și să-i raportezi că s-a încercat provocarea unui incendiu la marginea satului. Cred că, în cel mult o oră, vor fi dincolo. E clar ?
— Da. Să trăiți !
— Eu rămîn aici. Poate vin împreună cu ei. Așa, ca să nu se „rătăcească" vreunul...
— Mă întorc și eu ?
— Nu, rămîi acolo. Mi-e teamă că, întîlnindu-i pe drum, o să-mi sperii „păsărelele".
Pascu plecă. Locotenentul se instală din nou la postul său. Acum era mai liniștit. își cunoștea adversarii și parcă pofta unei țigări nu mai era așa arzătoare, își aminti cuvintele fetei : „Satul nostru va arde ca Roma în timpul lui Nero" — și-i păru rău că nu-i acordase deplină încredere. Dacă fetița aceea atît de frumoasă n-ar fi venit la noi, așa se întîmpla — ardea satul. Ce înseamnă să acorzi importanță informației, chiar dacă pare neverosimilă ? !... Totul trebuie verificat.
își privi ceasul fosforescent și observă că trecuse mai bine de jumătate de oră de cînd cei doi au intrat în casă. îl cuprinse grija și începu să-i pară rău că nu acționase cînd indivizii puteau fi prinși în flagrant la locul faptei.
Greierii țîrîiau în continuare și satul părea adormit. Auzi un zgomot aproape imperceptibil de la o ușă deschisă, îi stabili direcția și privirea îi lunecă spre casa din față. Nu mai încape îndoială, claia de fîn a fost folosită ca un pretext menit să deruteze, ei vor acționa în altă parte. Dar unde oare ?
Gîndurile se derulau cu rapiditate și ochii urmăreau umbrele care se furișau în uliță și iscodeau îm-
prejurimile. ,,Dacă mă observă unul, pot fi pierdut", își spuse ofițerul și, instinctiv, duse mina la buzunarul în care-și ținea pistolul. Se auzi un sîsîit ușor și cîteva umbre o porniră în sus, pe stradă, în șir indian.
Cîțiva purtau în mîini ceva, ceva ce semăna cu niște damigene sau canistre. Măi, ai dracului, s-au pregătit să facă incendiu în lege, duc cu ei bidoane și damigene cu benzină... că de vin, în afaceri din astea, nu au nevoie ; ori le-o fi plătit bogătanul arvuna dinainte... La răscruce, grupul s-a desfăcut fără ca vreunul să se oprească din drum, fără șoapte, doi plecară spre cîmp, iar ceilalți trei spre...
Deci planul — se vede — era ticluit la amănunt. Locotenentul așteptă ca indivizii să se depărteze, apoi se îndreptă spre un podeț, unde se afla șeful de post, și strigă încet :
— Grigore, ești aici ?
— Aici !
— Urmărește grupul care a apucat-o spre cîmp. în caz că merg în altă parte decît spre sediul cooperativei agricole, îi oprești înainte de acționa. Dacă merg la sediu sau la sectorul zootehnic — cunoști consemnul ! Nu acționezi decît în caz de nevoie.
— 'Nțeles, să trăiți !
După acest schimb de cuvinte, locotenentul se furișă înainte pe drum și nu-i slăbi din ochi pe cei trei care se legănau în întuneric.
La fîntîna din fața sediului gospodăriei umbrele s-au oprit.
După puțin timp, doi plecară, iar unul, surprinzător, a rămas la fîntînă. Ce voia oare ? I se făcuse sete dintr-o dată ? Omul meșterea ceva acolo și zalele lanțului se loveau una de alta. între timp cei doi s-au îndepărtat și locotenentul s-a decis să acționeze. Ceva
îl oprea însă ; nu intuia intenția omului... Deodată îl străfulgeră o idee : omul voia să facă fîntîna de nefolosit. Atunci... Se apropie încet, fără prea multe precauții, fiindcă individul, preocupat de munca lui, nu avea cum să-l observe, și l-a lovit scurt,

după ceafă. Apoi, în cîteva clipe, l-a legat bine și dădu să plece după ceilalți. Dar, după cîțiva pași, s-a întors și l-a împins pe individ imobilizat în șanț, ,,să nu încurce circulația", și-a spus el...

O rachetă roșie brăzdă cerul nopții și se auzi o voce tunătoare : „Aruncați tot ce aveți cu voi și sus mîinile ! Nici o mișcare !“ De undeva, dinspre grajduri, ca un ecou, răsună altă voce : „Sus mîinile !“ Era șeful de post din comună. Derutați, cei care duceau damigenele ridicară mîinile. Priveau speriați în jur, surprinși că din întuneric se desprindeau oameni. Președintele cooperativei, Niță Pogoreanu, un om șugubăț din fire, se apropie de ei :

— Hei, Vall, te pregătești să faci chef la sediu... și chiar cu invitați, hai ?

Dinspre grajduri apăru alt grup, escortîndu-i pe ceilalți. Locotenentul primi damigenele. Răsturnă ceva din conținutul uneia : benzină.

Privi către cei cu mîinile ridicate și, în timp ce-și fixa probele de vinovăție, din nou îi apăru în gînd fata cu ochii de ciută, gravitatea cu care, în contrast cu suavitatea chipului, spusese ce avea de spus... își amintea limpede vorbele ce i s-au părut, atunci, puțin ridicole : „Va arde satul nostru, ca Roma pe timpul lui Nero". într-adevăr, ce ar fi ieșit dacă liceana M. Stănescu nu ar fi anunțat organele de securitate ? Se gîndi la ea și, dacă ar fi avut-o alături în clipa aceea, ar fi sărutat-o. Fu întrerupt din gînduri de prezența comandantului sosit la fața locului.

— Unul unde e ?

— îl aduc imediat, l-am lăsat afară. E „asigurat" bine și cred că, încă o oră, nu va ști ce s-a întîmplat.

— Dacă-i așa, să descurcăm locul. Dădu cîteva ordine scurte și trimise pe cineva să anunțe telefonic pompierii că „exercițiul s-a terminat, nu mai este nevoie de intervenție"...

Peste sat se așternu din nou liniștea.

A doua zi, a început ancheta.

Rînd pe rînd, se conturau și se reconstituiau acțiunile dușmănoase plănuite de fostul bogătan și actualul „ostaș al domnului" — Vall, din Satul cu Plopi. Arderea sediului și a sectorului zootehnic cu aproape 1 000 de animale erau doar o parte din acțiunile pe care voiau să le săvîrșească, fără a mai vorbi de calomniile răspîndite de sectant în rîndul oamenilor.

*

în dimineața următoare, locotenentul Florea Dănuț fu chemat la comandant, așteptau împreună pe cineva. Pe poarta sediului intrau și doi elevi de liceu. Fata părea mai îndrăzneață. Au fost conduși în biroul comandantului.

— Eh ! Copii, îi întîmpină colonelul Banu, la voi în sat a fost totuși o noapte liniștită.

— Mulțumită dumneavoastră, care ne-ați dat crezare, zîmbi recunoscătoare fata.

— Eu trebuie să vă mulțumesc și chiar să vă cer scuze. Am crezut, o clipă, că totul nu era decît născocirea unor copii... și cînd colo am dat peste violența și prostia unor oameni mari. Pînă una alta voi aveți grijă ce faceți la școală. Sper că n-o să mă faci de rușine, Gheorghiță ? Nu-i așa ? E drept că o să-ți fie puțin mai greu acum la început — că ai cam rămas în urmă — dar cu ajutorul Măriei...

Președintele era un om trecut de a doua tinerețe, dar se remarca printr-o impresionantă energie. Pînă și cuvintele le rostea parcă într-un fel anume. Simțeai în ele și căldura și înțelegerea, dar și forța acestui om care, dealtminteri, era deosebit de prietenos, deschis și plin de umor.

Avea zi de audiențe. Cineva bătu la ușă. își făcu apariția un bărbat vînjos, cu riduri adînci pe față. Omul avea capul bandajat, iar pe marginea bandajului, ca și pe obraz, se vedeau urme de sînge închegat.

— Sînt Epurescu Vasile din Crînguleni. Am venit la dumneavoastră să-mi faceți dreptate, începu el ,precipitat. Mă vedeți în ce hal sînt. Am fost bătut crunt de Pândele lancu, de la noi din comună. Pe degeaba, tovarășe președinte. Zău că pe degeaba. Nici plutonierul major Andrei, șeful de post, n-a vrut să mă asculte. Că ăsta care m-a bătut e om mare în comună.

*

Fiind posibilă o încălcare a legilor, fapt pe cît de neplăcut, pe atîta de nedorit, președintele ridică receptorul telefonului și-1 sună pe inspectorul șef.

— Banule, îți trimit un om care a venit la mine în audiență. Vedeți voi despre ce este vorba și să-i trageți la răspundere pe vinovați. După cum mi-a explicat, s-ar putea să fie vorba de o încălcare a legilor făcută chiar de către oameni ai legii. După ce clarifici situația, informează-mă și pe mine.

*

Ofițerul de serviciu de la inspectorat îi conduse pe Epurescu și pe soția acestuia în cabinetul colonelului Banu.

— Luați loc, îi invită Banu, făcînd gestul caracteristic spre cele două scaune de lîngă masa de lucru.

După ce s-au așezat amîndoi, ca la o comandă, au și început să vorbească. Mai ales soția lui Epurescu, o femeie micuță, care spunea că lăsase acasă și un sugar de trei luni, toca cuvintele cu o viteză de mitralieră.

— Vă rog, lăsați-1 pe soțul dumneavoastră să vorbească, pentru că dînsul este în cauză, îi spuse calm colonelul.

— Știți... sînt bolnav, tovarășe colonel, și, fără să fac vreun rău, am fost bătut de un consătean, începu să se plîngă Epurescu. N-am vrut să ajung pînă aici, la județ, dar în comună nu mi-a făcut nimeni dreptate.

— Cum s-a întîmplat ?

Epurescu s-a așezat mai bine pe scaun și a început să explice.

— Mă duceam la vie și a sărit la mine Pândele lancu, secretarul de la primărie. Eu n-am dat, să nu pățesc ceva, că puteam să-1 birui...

După ce l-a ascultat, Banu l-a rugat pe Epurescu să-și dea ușor bandajul jos, pentru a se convinge dacă a fost, într-adev^r, bătut rău, așa cum reclama. Epurescu începu să se vaite : că-1 doare, că simte niște înțepături, ca de cuțit, în cap. Atunci, inspectorul chemă medicul unității, care sosi imediat. Rănile nu erau cine știe ce. Medicul Lepădatu, un specialist foarte bun, a stabilit că era spartă o bubă mai veche crescută după ureche, dureroasă ce-i drept, și că se mai vedeau urme de zgîrieturi.

Comportarea lui Epurescu începu să devină suspectă, rănile nu erau pe măsura reclamației, și, pentru a elucida cazul, colonelul hotărî să-1 ducă și la medicul legist pentru stabilirea unui act oficial. între timp doctorul Lepădatu i-a curățat rana cu spirt, i-a șters și zona cu urme și nu l-a mai bandajat deși Epurescu îi cerea cu insistență să-1 „aranjeze^ la fel cum a arătat la început. Inspectorul șef a chemat apoi pe ofițerul de serviciu.

— Căpitane Popeangă, te rog să-1 duci pe dumnealui la medicul legist; Să-1 examineze și să ne dea în scris concluzia, ordonă Banu.

Peste o oră raportul a și sosit : Epurescu nu avea leziuni, ci numai cîteva zgîrieturi pe față și o veche bubă redeschisă, probabil urmări ale unei încăierări. Lepădatu a avut din nou dreptate.

în tot acest timp Epurescu și nevasta au asistat, puțin agitați, la poziția inspectorului șef.

Colonelul Banu le-a spus să meargă acasă, să fie liniștiți, că de cazul acesta se va interesa personal. Vor veni în comună cadre competente și se va face lumină.

După plecarea lui Epurescu, colonelul Banu chemă pe maiorul Melinte căruia îi ordonă să meargă în comună pentru a verifica cele semnalate. Mai mult, s-a simțit obligat să-i atragă atenția că ceva nu i se pare normal în toată povestea.

Maiorul Melinte a trecut la executarea ordinului. A luat cu el și pe maiorul Dobrescu și au ajuns în comună în după-amiaza aceleiași zile.

A doua zi, cei doi ofițeri erau deja în posesia unor date care întăreau tocmai suspiciunile inspectorului șef. în anul precedent Epurescu fusese eliberat din penitenciar și, deși i se oferise un loc de muncă, nu a vrut să se încadreze.

Mai rezulta că, într-o zi, Epurescu a avut o discuție la bufetul din comună cu Pândele lancu care, vă- zîndu-1 în stare gravă de ebrietate și pus pe scandal, l-a avertizat. Intervenise atunci și ajutorul șefului de post și lucrurile se aplanaseră, iar Epurescu fusese condus acasă.

Ofițerii ajung cu cercetarea și la ziua ,,evenimen- tului“. Totul s-a petrecut dimineața. O dimineață obișnuită ca multe altele, cu soare generos. O dimineață ca ieri, ca alaltăieri, cînd..

....Marga plecase de acasă să culeagă strugurii rămași în vie. Era singură, soțul avea o mulțime de probleme de rezolvat în

sat. în împrejurimi nu era nimeni, căci ceilalți oameni culeseseră strugurii mai înainte. Pe la capul viei, trecu un om. îi dădu bună dimineața, pentru că nu ora încă ora 10, și merse mai departe. Peste cîteva minute, omul s-a întors și s-a oprit lîngă ea. A intrat chiar în vorbă.

— Singură ?

— Singură. lancu are treburi în sat, răspunse Marga. Nu vedeți, a rămas aci doar via noastră ne- culeasă și am venit eu s-o culeg. Nu e cine știe ce, dar cîteva vedre de vin nu strică.

Amabil, omul s-a oferit s-o ajute să ridice și să pună în cărucior cei doi saci plini cu struguri și femeia îi mulțumi. Apoi Marga apucă proțapul căruciorului, iar celălalt îl împingea din spate.

După nici douăzeci de metri, omul lăsă căruciorul și se repezi în spinarea femeii, trîntind-o la pămînt. O prinsese de gît, amenințîndu-o cu moartea în cazul că nu-i cedează. La țipătul femeii, bruta o lovi și îi smulse fusta. Marga cuprinsă de disperare încerca să se apere de furia dezlănțuită a bărbatului...

Istovită și dezbrăcată, Marga reușește la un moment dat să scape din mîinile huliganului și să fugă spre comună. Întîlnește pe ciobanul Pamfil, un om în vîrstă, căruia, cu rușine și scîrbă, abia reușește să-i explice cele întîmplatc, rugîndu-1 totodată să meargă el la vie să-i aducă căruciorul și obiectele de îmbrăcăminte. Ciobanul se îndreptă spre vie. Huliganul, văzînd că se apropie cineva, a rupt-o la fugă. Pamfil abia reuși să-1 vadă, în treacăt, din spate. Dar cine era acest om ?

în corespondența zilei, inspectorul șef dă și de o scrisoare venită din satul Caravaneț, o reclamație a unei femei, Floarea Ferecatu, care i se plînge că, du- cîndu-se la cîmp, a fost atacată „precum leul bivo- luF', trîntită la pămînt și batjocorită de un individ străin de sat ; ea credea că ar fi de prin părțile Crîn- gulenilor, că într-acolo a luat-o. Mai relata că s-a luptat cu el și de-abia a scăpat din mîinile lui datorită vocilor unor oameni, care treceau întîmplător pe acolo, ceea ce l-a făcut pe individ s-o ia la fugă.

N-o fi chiar clientul nostru ?

După ce își rezolvă problemele curente, șeful inspectoratului luă mașina și se deplasă personal la Crînguleni.

în biroul șefului de post, tăcerea se lăsă grea, plină de sensuri.

— La ce concluzii ați ajuns pînă acum, Melinte ?

Maiorul Melinte își mișcă brusc capul către inspectorul șef, gest ce-i trăda nervozitatea, și, cu un glas răsunător, foarte sigur, spuse :

— Așa cum vă raportam, ne aflăm în fața unui caz tipic de viol. Cred că infractorul nu este altul decît acest Epurescu, tovarășe colonel, și eu propun să-1 reținem...

— Stai, nu te grăbi cu reținerea, Melinte. Ce probe aveți ? De ce trebuie să ne grăbim cu reținerea ? Fără probe concludente nu reținem pe nimeni. Nu e prima oară cînd vă spun acest lucru.

— Tovarășe colonel, dar ăsta trebuie luat, sări de alături șeful de post, un tînăr cu vreo trei ani de meserie, vă rog să aprobați propunerea tovarășului maior, e justă, ăsta e individul !

— Nu reținem pe nimeni fără dovezi absolute, repetă Banu. Pentru aceasta ne trebuie probe, probe evidente și categorice.

Toți tăcură simțind în cuvintele colonelului o notă de supărare. Prezentară apoi informațiile, datele culese, declarațiile, fixările fotografice la fața locului etc., pe care inspectorul le examină pe îndelete.

— Un lucru esențial nu l-ați efectuat încă : o anume confruntare. Haideți s-o punem la cale. Che- mați-1 pe ciobanul Pamfil...

...Epurescu fu condus în zona și pe traseul identificat în așa fel ca el să fie zărit numai din spate de către ciobanul martor, avîndu-se grijă ca acesta să nu poată fi văzut. Reacția lui Pamfil a fost atît de spontană, încît era cît pe aici să se demaște.

— Ăsta-i nemernicul, tovarășe -comandant, ăsta s-a luat de femeia secretarului, îl recunosc, spuse, din ce în ce mai încet, la semnele disperate ale celui ce-1 însoțea.

Epurescu a fost readus în biroul șefului de post și stătea lîngă ușă. Maiorul Melinte îi oferi un scaun și-1 pofti :

— Ia loc !

Epurescu se așează sfios, privind lung înainte.

— Trebuie să lămurim niște lucruri, îi zise maiorul în timp ce descuia fișetul. Mîinile îi întîrziau anume pe rafturi, degetele se plimbau de la stînga la dreapta, peste coperțile unor dosare, oprindu-se îndelung pe cîte unul. Epurescu îl urmărea încordat, în sfîrșit un dosar a fost așezat pe birou. Mai căut
ăprin sertar niște formulare și le puse alături. Pe urmă se așează pe scaun, deschise capacul stiloului și începu să întrebe :

— Numele ?

Omul răspunse. A răspuns și la întrebările următoare și privea mîna ofițerului care completa rubricile. Cînd termină, ofițerul nu-1 mai întrebă nimic, și simți cum pe celălalt îl irită tăcereâ. Ofițerul se uita drept la el, iar lui Epurescu îi venea greu să privească așa clipe în șir. Se mai uită în jos și peste birou, își căuta parcă, cu ochii, vîrfurile pantofilor, își aranja rnîinile pe genunchi...

— Ascultă, Epurescule, declară-mi tot ce ai făcut. Cînd ai acostat-o pe Marga la vie ?

— Eu ? Pe Marga ?

— Da. Acum patru zile.

— Nici n-am fost la vie. Nu știu nimic. Care Marga ? Ce-i cu Marga ? Cine este Marga ?

— întrebările le pun eu, tu doar răspunzi.

— Nu știu despre ce vorbiți.

Era limpede că Epurescu încerca să se țină tare și n-avea de gînd să recunoască.

— Bine. Continuăm mîine. Pînă atunci, caută să-ți amintești.

★

A doua zi, cînd Epurescu intra din nou în birou, Marga tocmai ieșea. Ofițerul îi arătă scaunul și omul se așeză.

— A spus că i-am făcut ceva ?

Melinte arătă spre ușa pe care ieșise Marga. Făcu semn șefului de post să închidă ușa rămasă întredeschisă.

— Ți-am mai spus că întrebările le pun eu.

— Da, dar să știți că nu i-am făcut nimic.

— Nimic ? !

— Nimic, tovarășe, zău ! Are cineva pică pe mine și mă face vinovat pe degeaba.

— Deci, ești nevinovat ? !

— Să știți că dacă ea spune ceva, minte !

— Atunci vinovat e cel care spune că te-a văzut în vie. El o fi atacat-o și a fugit cînd ai apărut tu. N-ai văzut pe nimeni ? Poate ne ajuți...

— N-am văzut !

Imediat păli, înțelesese că a intrat în cursă și a recunoscut că a fost în vie. Broboane de sudoare începură să-i curgă pe obraz.

Melinte se făcea că nu observă panica lui Epurescu și își continua meticulos planul.

— Dar zgîrieturile astea de unde le ai ?

— ...Nevasta, ea mi le-a provocat, ne-am tupșit în parte mai acum cîteva zile, cînd am venit eu turmentat...

Și din nou simți că a greșit. Nu vorbise nimic cu femeia lui și dacă...

— Bine. S-o chemăm și pe ea, să vedem dacă confirmă.

Este adusă soția lui Epurescu, femeia aceea micuță, care de vorbă, ce-i drept, era bună, dar să-1 bată pe ăl găligan... Stătea cu spatele la Epurescu și cu fața la Melinte.

— Ți-ai bătut bărbatul, femeie !

— Tovarășe ofițer, eu... nimic, nu mă bat cu omul meu, este adevărat că el vine cîteodată beat, dar nu ne-am lovit niciodată, eu îl las în pace, că, după ce doarme, își revine singur.

— Da. Bine, mulțumesc. Puteți pleca

.Femeia ieși încet și Epurescu se lăsa tot mai mult cuprins de panică.

— Ce ai de zis, Epurescule ?
— Nimic. în orice caz, nu eu sînt cel pe care-1 căutați, eu sînt om pașnic, sînt un om lacrimă de cuminte...
Maiorul se ridică de pe scaun și deschise o ușă ce dădea în biroul alăturat. în prag apăru colonelul Banu.
— Vreau să-ți facem cîteva surprize, Epurescule, spuse inspectorul șef. Întîi să-ți revezi o altă dragoste pătimașă... greșesc : o altă victimă a patimei tale pentru femei singure, lipsite de apărare...
— Tovarășe colonel, să nu mintă, că eu nu i-am făcut nimic. Spune drept !, se adresă el femeii, care pătrunse în cameră. N-ai fugit cînd te-am luat în brațe ?
— El este, el m-a batjocorit, e un huligan fără leac, pedepsiți-1 tovarășe colonel, spuse femeia îndepăr- tîndu-se cu scîrbă.
— Ai luat-o în brațe și ai violat-o, Epurescule ! zise colonelul. Dar cu Lina, cu Lina din Baduleni cum a fost ? Acum două săptămîni, de astă dată în casa ei ?
— Eu ? Acum două săptămîni ?
— Da.
— Nu-i adevărat !
Colonelul se îndreptă spre ușă. Epurescu se ridică și el :
— Nu, nu mai este nevoie s-o chemați, tovarășe colonel. Este! Este și asta, vorbi grăbit Epurescu. Dar nici ei nu i-am făcut nimic, că a țipat nebuna și a fugit... Am intrat în casă la ea, este adevărat, dar atît...

21 — Inspectorul șe

fFu chemată totuși Lina. Aceasta, o femeie măritată, povestește cum Epurescu a intrat cu forța în domiciliul său, spărgînd fereastra, a strîns-o de gît, i-a pus piciorul în piept, înfricoșînd-o că, dacă nu va accepta, o va omorî. A țipat după ajutor. Pînă au venit vecinii, tîlharul a dispărut.
— Așa am scăpat, tovarășe colonel !
Lina ieși din birou.
— Și acum Epurescule, după ce ne-ai mințit pînă acum de trei ori, mai am o surpriză. Să-1 vezi și tu pe cel care te-a văzut. Dar să stai cuminte că ăsta e un munte de om și s-ar putea să nu reușim să te scăpăm.
în birou intră ciobanul Pamfil care s-a oprit un moment în fața lui Epurescu aruneîndu-i o privire plină de dispreț și apoi spuse cu un glas puternic :
— El este nemernicul ! N-am nici o îndoială. El este ! N-aș strica pe un asemenea om care și-a bătut joc de o femeie cinstită nici măcar ciomagul ăsta, că, mă iertați, dar bîta mea e din lemn curat.
— Bine, Pamfile, pleacă liniștit. Avem noi grijă să pedepsim ticăloșii, conform legii.
— Recunosc, tovarășe comandant, căzu în genunchi Epurescu, sînt un nemernic, vă rog să mă ajutați, am și eu nevastă, un copil...
— Ai recunoscut doar cîte ceva pentru că n-ai avut încotro, dar n-ai declarat tot...
— Declar tot, tovarășe colonel.
Epurescu simțea cum privirea colonelului Banu, ațintită asupra lui, îi sfredelește străfundul gîn- durilor.
— Să revenim la Marga. Cum a fost cu Marga ?
— Cu Marga, soția secretarului ?
— Da, da, în legătură cu ea te întreb. Mai cunoști și o altă Margă ?
Epurescu Vasile nu mai putea lega cuvintele.
— Spui sau nu spui, Epurescule ? Eu sînt un om foarte ocupat și n-am timp să aștept. Eu pot să-ți închei interogatoriul negativ. Cred că te-ai convins că posedăm destule probe. Ți-ai bătut joc de o seamă de femei împotriva voinței lor, cu forța, în mod brutal, animalic. Aceasta se numește viol — infracțiune socotită dintre cele mai grave. Și dacă fapta este făcută premeditat este și mai grav. Singurul lucru pc care-1 mai poți face este să-ți recunoști faptele, poate obții ceva circumstanțe atenuante...
— în dimineața aceea, începu el, am plecat de acasă cu gîndul de a mă duce pînă la un prieten. Trecînd pe la vii, am văzut-o pe Marga încercînd să urce într-un cărucior niște saci. M-am oprit s-o ajut și ea a acceptat. Era frumoasă Marga și, de la spate, părea și mai frumoasă. Am dat s-o sărut, dai' ea m-a împins. Am prins-o în brațe. Ea s-a zbătut și m-a amenințat : „O să te spun soțului. Și te spun și la miliție, să știi“. Dar eu mă îndîrjisem și i-am pus piedică, trîntind-o la pămînt. M-am aruncat peste ea și nu mai știu ce-a fost. Eram tare înfierbîntat. Știți... cum e omul. Asta e tot, am greșit, tovarășe colonel, recunosc, dar n-am să mai fac. Dealtfel, sînt bolnav, sînt bolnav, am fost accidentat și de un tractor, știe tot satul...
— ...Și ai rămas cu damblaua asta, de a ataca femeile singure, fără apărare ! Minți, Epurescule ! Ești un huligan și legile poporului nostru nu iartă ticăloșia și violența.
Colonelul Banu, după ce ordonă măsurile legale, părăsi postul de miliție din comună cu sufletul încărcat de mîhnire. Ajuns la sediul inspectoratului ceru de urgență legătura cu cabinetul președintelui pentru a informa cu privire la situația reală.

în acea zi de octombrie, în sufletul lui Costea se adunaseră parcă toate necazurile lumii. Se întorcea de la cîmp, înnegurat și gînditor. Ploua de zece zile, fără contenire, în dușmănie, și recoltele erau amenințate să se strice. înainte de a intra în sat, s-a oprit la S.M.A., pentru a se ruga de vreun tractorist să-i aducă și lui acasă porumbul, să-1 pună la adăpost. Dar toți erau ocupați pînă este cap. Costea își tufl
icăciula pe ceafă, fluieră a pagubă și o luă spre casă, cu pași tîrșîiți, cercînd cu bastonul drumul noroios.
Ce să facă ? Muncise toată vara, și acum ? ! ? ! Ridică privirea spre cer, într-o amenințare mută, și oftă, ca și cum ar fi ieșit dintr-o apă adîncă și tulbure...
La cei 55 de ani ai săi, Costea arăta destul de bine. Era de statură potrivită, bine legat, cu părul roșcovan, înspicat de fire albe, pe care-1 purta tuns perie și acum, după ce ieșise la pensie din armată, unde fusese subofițer de administrație. Pensia era bună, dar Costea se mai ocupa și de agricultură. Nu putea sta locului, și pace. Avea obrajii arși de soare, iar de sub streașină sprîncenelor stufoase te priveau ochii limpezi, căprui. Avea un mers domol, ca de urs mare și blînd, vorbea rar și apăsat. Prima nevastă se prăpădise repede, după o boală căreia medicii nu-i putuseră veni de hac. S-a recăsătorit, după un timp, cu o văduvă. Stăncuța Suruianu era o femeie care avusese și ea necazurile ei. împreună au luat viața de la început...
Ajuns în fața casei, Costea s-a oprit, ca și cum ar fi vrut să-și tragă sufletul. Peste casă cădea ploaia, subțire și repede, bătînd darabana pe acoperiș, iar printre salcîmi se încurcaseră zdrențe de pîclă urî- cioasă și neagră, ca o presimțire...
A doua zi, pe islazul comunei, Costea fu găsit mort.
★
Organele de miliție stabiliră că ar fi vorba de un autoaccident. Costea, bănuiau organele de miliție, în al cărui sînge analizele stabiliseră o inhibație de alcool, încercase să sară gardul și căzuse cu fața în
cuie. Alte urme nu se mai găsiră la fața locului. Cadavrul prezenta leziuni în pometii obrazului, de parcă ar fi fost înțepat.
Cum auzi despre ce este vorba, inspectorul șef Banu se deplasă la fața locului. Moartea pașnicului gospodar i se păru ciudată. Să fi fost chiar un auto- accident ? Dar dacă...
Victima n-avea dușmani, nici avere la care să fi rîvnit cineva. Zile în șir inspectorul a condus cercetările cu dorința firească de a stabili adevărul, cu atît mai mult cu cît mereu avea sentimentul că ceva nu este în regulă. Dar cam bătea pasul pe loc. Flerul îi spunea că oamenii cu care a stat de vorbă nu au mărturisit tot ce știau. Nici lui, nici celorlalți lucrători de miliție care erau angrenați în elucidarea cazului... Banu avea impresia că cineva coborîse parcă o cortină grea peste tot ce se întîmplase. O cortină pe care el și cu oamenii săi trebuia neapărat s-o ridice încet, și cu grijă...
— Moartea bătrînului este suspectă, tovarășe colonel, a spus, la un moment dat, un om din sat. De 30 de ani, poate, nimeni de aici nu-și aduce aminte să se fi întîmplat în comuna noastră așa ceva. în afară de mici furtișaguri, nimic deosebit n-a fost pe la noi...
Vestea găsirii cadavrului lui Costea se răspîndise și ceva ce aducea a spaimă i-a cuprins pe cei din sat... Curiozitatea, și poate nu numai ea, le purta pașii spre locul unde Costea fusese găsit mort... Oamenii comentau, făceau fel de fel de presupuneri, o întrebare venea pe buzele fiecăruia : cine l-a omorît pe Costea ? De fapt, întrebarea era și o certitudine, o

convingere intimă a fiecăruia și parcă și o concluzie a tuturor : Costea nu murise de moarte bună, cum se spune, ci fusese ucis. De cine și de ce ? Erau întrebări la care ar fi vrut să afle răspunsul și inspectorul șef.

Trecu o zi, trecură două, și lucrurile se încurcară. Puținele probe se spulberară ca stropii de ploaie. Anchetatorii umblau printre oamenii locului, întrebau, căutau. Dar, nimic. Nici o urmă, nici un indiciu...

...Veni și ziua înmormîntării lui Costea. în urma carului mortuar, cele mai apropiate rude, cei mai apropiați prieteni. Tristețea era grea ca și norii ce atîrnau jos, deasupra pămîntului.

Înmormîntarea îl interesa în mod deosebit pe inspectorul șef. Ordonă ofițerilor Fătu și Ionașcu să participe la înhumare în mod discret și să observe tot ce se întîmplă... La cimitir, discuții de tot felul. Unul spunea că auzise un cățel lătrînd ; o femeie auzise un cocoș cîntînd într-un mod ciudat ; un om, pe care nimeni nu-1 cunoștea, trecuse pe uliță în ajunul crimei ; unul se exprima bănuitor la adresa unui văr al mortului — Tîrnoveanu Stan.

Lui Stan îi ajunseră aceste vorbe la ureche și, fără să-i ceară cineva, începu să se disculpe că toată noaptea dormise tun, cum se spune. Chiar soția sa, Veta, care era bolnavă, știa că soțul său nu plecase nicăieri în noaptea crimei.

Mărturisirile unor săteni i-au atras însă atenția inspectorului. Îi ascultă cu atenție pe doi din ei : Mi- nică și Iorgu, de la care află că Tîrnoveanu Stan, văr cu victima, fusese văzut adesea pe acasă pe la Costea cînd acesta lipsea. Se spunea chiar că soția lui Costea „s-ar avea bine“ cu Stan. Erau elemente noi, deși putea fi o bîrfă oarecare.

Sînt restudiate probele criminalistice, este dezhu- mat cadavrul și, împreună cu procurorul și medicul legist, este reexaminat. A reieșit și mai clar că este vorba de o crimă. Da, o crimă ! Bătrînul a fost „în- țepat“ de cineva. Păcat că urmele acestui atac nu au fost evidențiate de la bun început. Petele negre de la tîmpla stingă nu au fost reținute și cercetate inițial.

Pe baza datelor și indiciilor obținute la dezhuma- rea cadavrului și după efectuarea unei necropsii, conform părerilor exprimate de specialiști din cadrul Institutului medico-legal „Mina Minovici“, solicitați să participe la dezhumare, precum și ale reprezentantului Procuraturii Generale, se apreciază că leziunile faciale și petele de la tîmplă ale victimei sînt profunde, efectuate cu un corp contondent, dur, neapărat metalic. Nimeni însă nu se poate pronunța asupra împrejurărilor producerii lor. Așa că greul rămînea tot pe seama organelor locale de cercetare.

Inspectorul șef Banu analizează din nou situația. Atenția i se concentrează tot mai mult asupra a doi cetățeni : Stanca și Tîrnoveanu. Fixează că principala sarcină a celor doi anchetatori și a șefului de post este să stabilească comportamentul celor doi, moment cu moment, atît înainte cît și după comiterea crimei.

Hotărăște, de asemenea, s-o abordeze direct pe Stanca, soția victimei. în primele sale declarații, Stanca susținuse că în acea seară soțul ei venise acasă băut. Fusese de-și luase pensia și apoi se abătuse și pe la M.A.T. S-a întors acasă cam tîrziu și parcă mai supărat ca de obicei. Nu găsise nici un tractorist care să-i aducă, de pe lotul personal, bruma de porumb. „Mi-a spus că se duce să caute în altă parte, avea el. un prieten cu care se mai cinstea din cînd în cînd. Pe Bică al lui Goanță. Șade la patru case de noi. Ăsta venea des pe la noi. Cunoștea toate ale casei. Cine știe... Eu am adormit, am auzit parcă ceva pe la ora zece seara, dar obosită cum eram nu m-am sculat. La ziuă, am văzut că nu era acasă și m-am speriat. Pînă la urmă am aflat prin vecini că este pe izlaz, mort. Asta e tot ce știu. îmi pare rău, nespus de rău și vă rog, tovarășe comandant, să-1 găsiți pe criminal... Cine a putut să-mi facă răul ăsta atît de mare ? !...“

*

Puțin mai tîrziu este chemat și Tîrnoveanu Stan, la postul de miliție. Acesta îl ia pe „nu știu, n-am văzut" în brațe, așa cum făcuse și Stanca.

— Nu știu nimic, n-am nici o legătură cu crima. Cum, credeți că aș fi fost în stare să-mi ucid vărul ? Nu tai nici un pui de găină. Știți... sînt milos din fire...

— Ai fost văzut în mai multe rînduri în gospodăria lui Costea, cînd acesta nu era acasă, zise cu un ton ceva mai ridicat, ieșindu-și ușor din fire, loco- tenent-colonelul Mihalcea.

— Nu neg... sigur, mă duceam, doar sîntem rude... O mai ajutam pe biata Stăncuța la treburi. Știți dumneavoastră... și pe străini îi mai ajuți, darmite pe-ai noștri... rude apropiate.

Banu ordonă întreruperea anchetei la acest nivel și le dădu drumul acasă la amîndoi. Apoi îi chemă în biroul postului de miliție pe toți cei care lucrau în acest caz. Ceru mai întîi dosarul și citi vreme îndelungată. Reluă de mai multe ori unele declarații luate celor din cercul de bănuiți și sublime cîteva rînduri care i s-au părut mai interesante. Cerceta cu grijă dacă se ivesc pe undeva nepotriviri. Nu. Nu erau și n-avea rost să le inventeze.

într-un tîrziu, zise :

— Crima este destul de bine pusă la punct chiar și în „simplitatea" asta a ei. înseamnă că ea a fost concepută la rece, iar autorii aveau bine înfiptă în cap ideea de a ucide. Deci, victima îi incomoda, le provoca complicații. Drumurile ne conduc către casa victimei și se cam încurcă în jurul acestui prea iubitor văr. Așadar trebuie să vedem comportarea lui Stan Tîrnoveanu. Trebuie să-i vedem prietenii, poate apare vreun indiciu. Apoi, trebuie să supraveghem bine casa și ca urmare ordon să stabilim un punct de observație — discret și eficient. La nevoie vom mai face o percheziție. Tovarășul procuror ne va da aprobare. Și acum la treabă !

o

— L-am găsit, cred, pe criminal, tovarășe comandant, spuse, intrînd fără să mai bată la ușă, locote- nent-colonelul Mihalcea. Verificările pe care le-am efectuat asupra lui Bică stabilesc că a fost văzut pe ulița satului în seara crimei, în jurul orelor 21,30, cu Costea. Despre Bică se mai știe că a mai fost condamnat pentru tentativă de crimă. în timp ce lucra pe un șantier din Galați a fost surprins în apartament de un cetățean făcînd dragoste cu soția lui. Ca să scape, a încercat să-1 sugrume. Deci, ceva aproape asemănător. Cred că trebuie să-1 arestăm, să nu dispară.

— Să nu ne grăbim, îi răspunse calm inspectorul șef. Am mai pățit noi de-astea. Vinovății ăștia prea evidenți nu toți, pînă la urmă, sînt vinovați. Adu- ceți-1 totuși să discutăm cu el

.Peste aproape o oră, subofițerul de la post trimis să-1 aducă pe Bică se înapoie și raportă că nu este de găsit acasă. Plecase în satul vecin.

— Perfect, exclamă locotenent-colonelul Mihal- cea. A observat că desfășurăm aici ancheta și a șters-o discret.

— îl vom găsi repede. Dacă nu azi, mîine tot va trebui să vină la interogatoriu, replică Banu, și dădu sarcină unuia dintre subofițerii de la post să-1 aducă pe Bică imediat ce acesta se va înapoia acasă.

— înseamnă că nu-i prea face plăcere să vorbească cu noi și caută, pe cît posibil, să amîne discuția. Asta spune multe, tovarășe colonel, completă Mihalcea.

— Poate că o să ne ducem noi la el acasă, imediat ce va apare. Acolo putem să discutăm și cu soția lui. Cred că ar fi cazul să fie abordată mai înainte. Infractorii caută întotdeauna să se acopere cu fel de fel de argumente. Trebuie să probăm tot.

A doua zi, Bică a apărut acasă. Colonelul Banu, împreună cu locotenent-colonelul Mihalcea s-au deplasat la domiciliul lui. L-au găsit pregătindu-se să mănînce.

După ce au intrat și s-au legitimat, Banu îndreptă discuția spre ceea ce îi interesa. Apoi, îl lăsă pe Mihalcea să continue...

înainte de a răspunde la întrebări, se părea că . soții se consultau din priviri. Faptul nu-i scăpă colonelului Banu. Discuția se înteți, dar răspunsurile soților erau date ca la... carte. Ca și cum ar fi fost pregătite dinainte. Ori n-aveau ce ascunde, declarînd totul cinstit, ori aveau și, în acest caz, se înțeleseseră de minune.

— La ce oră v-ați culcat în seara aceea ?, îl sfredeli cu privirea pe Bică.

Bică ezită cîtva timp înainte de a răspunde.

— Nu-mi aduc aminte exact. Să fi fost zece, poate zece și jumătate.

Banu se ridică de pe scaun și se apropie de el.

— Am nevoie de un răspuns precis.

Soția îl privi speriată. Bică încercă însă să fie calm și răspunse chiar cu o oarecare îndrăzneală :

— Vă dați seama, tovarășe colonel, că nu m-am uitat la ceas taman în momentul cînd m-am culcat!...

— Să vă ajutăm... Hai, să recapitulăm. Ce ziceți că ați făcut în seara aceea ?

— Ce să facem ? Ca de obicei. Am întîrziat puțin în sat. Cînd m-am întors acasă a venit la mine Cos- tea, vecinul, adică mortul, să mă roage să-i aduc niște porumb din cîmp. Știți... eu sînt tractorist. I-am promis că-1 servesc a doua zi și el, de bucurie, m-a invitat la M.A.T. să mă cinstească. Am plecat cu el. La M.A.T. mai erau oameni. Vi-i pot spune. După ce ne-am cinstit, am luat-o spre casă. Cu noi a mers și Ion Cărbunaru. La poartă, ne-am despărțit. Costea și Ion au mers mai departe, spre casele lor. Stau în aceeași direcție. Eu am intrat în casă și am mîncat. Poate să vă spună și Cărbunaru.

— Și după aceea ? De aici încolo ne interesează ce ai făcut !

— De fapt, n-am mai făcut nimic, sau aproape nimic. Cred că am mai stat puțin de vorbă, iar pe urmă am stins lumina... și am adormit... Asta-i...

— Sînteți siguri ?

— Da... altceva nimic. Poate să vă spună și ea.

Soția lui Bică izbucni într-un plîns nervos, aproape isteric, hohotind zgomotos. Soțul ei o privi o clipă, apoi se întoarse speriat spre cei doi.

— Ce vreți de la noi ? Ce vreți ? întrebați-ne ! Nu cumva vă gîndiți că eu..

.După cîteva minute, ofițerii Banu și Mihalcea ieșiră din casa lui Bică.

Trebuia să se discute și cu Ion, pentru a verifica cele declarate de Bică. Ion era agent fiscal la primărie. A confirmat că, într-adevăr, pe Bică l-a lăsat acasă, iar de Costea s-a despărțit la poarta acestuia.

în cele din urmă, colonelul Banu spuse :

— Dragă Mihalcea, dacă Bică avea de gînd să-1 omoare, nu-și permitea să fie văzut în seara crimei cu victima. Și apoi, el ne-a probat tot ce-a făcut. Eu cred că nu este el, anii de pușcărie l-au învățat minte. Să renunțăm deocamdată la el.

*

După ce au plecat de la postul de miliție, cei doi, Tîrnoveanu și Stanca, s-au despărțit ca și cum nu s-ar fi cunoscut niciodată.

Ea, gînditoare și abătută, a mers direct acasă și, plină de neliniște, a început să se învîrtească prin odăi, frecîndu-și mîinile. Trecură cîteva ore și concubinul nu-și făcu apariția, așa cum se aștepta.

Stan Tîrnoveanu s-a oprit mai întîi la M.A.T. și, la repezeală, a tras patru „albe“, fără să scoată o vorbă. Părea frămîntat de ceva și avea o figură gravă. Gestionarul îl văzu că nu-i sînt boii acasă și-1 întrebă de vorbă. Stan a mormăit ceva neinteligibil și a ieșit în uliță. Gestionarul privi în urma lui, întrebîndu-se ce-o fi avînd. Nu-1 văzuse niciodată așa cătrănit și avid de băutură. Mai mult de o „mas- toacă“ albă, nu lua niciodată.

Stan se opri la poarta casei și stătu acolo, parcă pironit, mai bine de o jumătate de oră. în sfîrșit, își luă inima în dinți și se îndreptă spre locuința Stan- căi, mergînd cu fereală, să nu-1 vadă cineva. Des-
chise ușa și intră în casă. în acel moment, căpitanul Popeangă, care era la punctul de observație, părăsi locul discret și se apropie încetișor de fereastră cu speranța că va putea distinge ceva. Peste sat se lăsase deja liniștea și căpitanul, puțin surprins, descoperi că discuția putea fi ascultată de afară, destul de clar.

— Pleacă ! Pleacă cît mai repede ! Te-a văzut cineva că ai intrat ? îmi spune mie ceva, nu știu ce, că ăștia o să ne dibuie. Este și ăla mare al lor aici, comandantul, ăsta unde se duce află tot.

— Nu fi proastă, se auzi glasul răgușit al concubinului. N-au cum să ne găsească, dacă ne ținem tari. Nu trebuie să recunoaștem nimic. Dacă o să ne mai cheme la post, ai grijă să spui tot ce-am spus și ieri. Am avut eu grijă și-am ascuns roaba. Unde ai pus șurubelnița ?

Stanca o căută în ulcică, acolo unde o pusese. Dar șurubelnița dispăruse. Stanca simțea cum o scutură fiorii și presimțirea îi întunecă fața. Se grăbi să-1 expedieze pe Tîrnoveanu fără nici o explicație.

Pe la orele 22, locotenent-colonelul Mihalcea raportă inspectorului șef, care între timp fusese chemat la sediul județului, la o ședință de comandament :

— Tot ce ați ordonat, s-a executat ! Am găsit și roaba ascunsă la domiciliul lui Tîrnoveanu Stan și, lîngă roabă, o cîrpă pătată de sînge.

— Să le trimiteți urgent la analiză, să meargă cei de la criminalistică, iar pe cei doi să-i aduceți aici, la județ.

Grupa sanguină de pe cîrpă și șurubelniță corespundea cu cea a victimei, iar amprentele erau ale lui Tîrnoveanu. Nu mai exista nici un dubiu.

Ancheta era condusă de inspectorul șef. Cei doi continuau să nege cu încăpățînare, dar, pînă la urmă, puși în fața probelor zdrobitoare, au fost nevoiți să recunoască. Mai întîi Stanca și apoi Stan, care ținuse să exclame că ,,a făcut ceea ce a făcut datorită ei, acestei femei, care este dracul pe pămînt.“

Costea băuse de supărare, de bucurie. Băutura însă l-a prins repede. în casă nevasta lui, Stăncuța, pe care, cu toate că o bănuia că-i cam „rea de muscă“, o iubea. Cam bănuia el și cu cine își împărțea patul Stanca în lipsa lui. Cu vărul lui primar, vecin de casă, pe care de atîtea ori l-a scos din necaz.

Lui Costea totuși nu-i venea să creadă ochilor. Cum, chiar el, vărul lui, cu Stanca ? Nu apucă însă să spună ceva, că se trezi înșfăcat și trîntit pe pat. Tîrnoveanu singur n-ar fi putut să-1 răzbească, dar l-a ajutat ea, Stăncuța. A crezut la început că e o glumă, dar cînd a văzut că vrea să-1 sugrume, a încercat să riposteze. N-a mai avut însă timp, căci a fost lovit în cap cu ceva tare și a leșinat.

— Dacă nu-1 omoram noi, tovarășe colonel, ne omora el pe noi, spuse, la un moment dat, holbînd ochii, Tîrnoveanu Stan. M-am gîndit să-1 ducem pe islaz, să-1 lăsăm acolo, să se creadă că s-a înțepat singur în cuiele din gardul părăginit. M-a ajutat și Stăncuța, că era tare greu.

— Și i-ați pus lingă el și căciula. El fusese văzut în seara aceea fără ea.

— Așa este, dar cînd.. nu-ți mai dai seama.

— Nemernicia este nemernicie, indiferent dacă îți dai sau nu seama. Ce-ați făcut voi are un singur nume : crimă cu premeditare și legile statului nostru pedepsesc un asemenea act. Luați-i din fața mea
!

Dimineață de toamnă tîrzie. Halate albe și albastre, o aglomerare de oameni, într-o nemișcare de piatră. Dacă aruncai un ac, nu avea unde să cadă. Mulți veniseră fără să fie anunțați. între ei, primarul orașului, directori, medici, ingineri, maiștri constructori, personal C.F.R. etc. Lingă aceștia, puțin mai la o parte, în dreapta, într-un spațiu rămas gol, se aflau urcați pe două piedestale : Victor Ciortu, Ma-
rin Deac și alți trei indivizi, asupra cărora privirile asistenței cad greu, ca plumbul.

Locul acestui ,,scenariu“ adevărat : piața centrală. Personajele principale : doi infractori recidiviști. Stau în văzul locuitorilor orașului, incapabili de a scoate un cuvînt. Unul din ei are acasă o soție și un copil ; amîndoi au meserii frumoase — primul, instalator sanitar, al doilea, lăcătuș. N-au înțeles însă să muncească, n-au înțeles că satisfacțiile adevărate omul nu le poate obține decît prin muncă cinstită.

Primarul orașului, un bărbat între două vîrste, om cu mare prestigiu în fața urbei, ia primul cuvîntul...

— Iată, așadar, adevărata față a acestor falși eroi. Victor Ciortu are doar 20 de ani, este descendent al unei familii descompuse din satul Călmățeni. Doar de cîteva luni se află în libertate, adică de cînd a beneficiat de decretul prezidențial. Era ultima lui condamnare — spun ultima pentru că el a mai fost condamnat și în 1974, și în 1975, pentru furt din avutul obștesc. Știți cu toții, dragi concetățeni, că avem multe de făcut în orașul nostru, în care și noi, ca pretutindeni în țară, sîntem și producători și stăpîni ai tuturor bunurilor. Aceste bunuri sînt avutul obștesc, averea noastră, a tuturor. Iată însă că sîntem nevoiți ca, la această adunare, să dezbatem niște fapte rușinoase. Nu e nimic mai neplăcut decît să constați că mai sînt oameni care disprețuiesc munca și violează spiritul cinstit al existenței noastre. Este vorba de cei doi din fața dumneavoastră, tineri, dar hoți, care parcă au vrut cu tot dinadinsul să ajungă din nou în fața instanței de judecată. Aceasta este calea pe care au ales-o, prin faptele săvîrșite. După cum ați văzut din reconstituirea efectuată în fața dumneavoastră, ei a
uescaladat aceste ziduri înalte ale marelui magazin al orașului, folosindu-se de cabluri și de alte scule pentru a pătrunde înăuntru și a scoate marfa într-un mod aproape gangsteresc. în loc să escaladeze schelele de construcție chiar de aci, din

centrul orașului nostru în plină ridicare, în loc să muncească alături de noi au preferat înălțimea marelui magazin, pentru un „spectacol'' nedemn și condamnabil. Te-ntrebi cum e cu putință ? Și ca să nu ne mai întrebăm atîta, ca să nu mai avem asemenea cazuri, am hotărît să-i punem în discuția dumneavoastră. Cine are ceva de spus ?

Făcîndu-și destul de greu loc, se apropie Pîrvan Victoria, vînzătoare la unul din raioanele complexului comercial „Macul", prima care s-a desprins din mulțime :

—; Oameni buni, cînd am venit dimineața la serviciu și am observat mărfurile împrăștiate și locuri goale în rafturi, mi-a venit rău. Dezaprob faptele să- vîrșite și rog ca vinovății să fie pedepsiți exemplar!

— Ţin să mulțumesc celor care i-au prins, interveni apoi Costea Aurel, șef de raion la același magazin, și vreau să le spun celor doi că au luat-o pe un drum greșit și rușinos. Vor cu orice preț să trăiască pe spinarea altora, să-i nenorocească pe alții, pentru ca ei să se îmbuibe. Nu-i pot considera deeît ca pe niște nemernici, niște hoți. Am și eu copii, cam de aceeași vîrstă cu a lor, și mi se rupe inima cînd știu că niște tineri vor fi pedepsiți de instanță. Dar ei nu sînt la prima greșeală, ci la a douăzecea. Nu merită nici o indulgență. își merită pedeapsa, iar nouă să ne fie învățătură.

— împlinesc 50 de ani în această toamnă și 30 de ani de muncă, spune Voicu Gheorghe, muncitor la
Quzină din oraș. Faptele celor de față m-au jignit grozav. Victor Ciortu era un bun meseriaș, dar în ultima vreme am observat la el o nedorită schimbare, lipsea des de la serviciu, iar după aceea n-a mai venit deloc. L-am întîlnit prin oraș și mi-a spus că lucrează în altă parte. L-am crezut, în acel moment. îl văd acum aici și-mi dau seama că s-a angajat, dar nu la muncă, ci la hoții. E destul de rușinos. Desigur că instanța îl va pedepsi. Ca om cu părul alb și ca tată de copii, mă doare sufletul pentru el, că și eu am un copil, dar trebuie să răspundă. După faptă și răsplată.

S-au perindat și alții la cuvînt și ar fi vrut să spună cîte ceva mulți, foarte mulți dintre participanții la adunarea populară pentru înfierarea faptelor celor doi infractori.

în timpul acesta, prin mintea inspectorului șef, aflat și el la dezbaterea publică, se depănau treptat tablourile eforturilor depuse zile și nopți de lucrătorii din subordine, pentru prinderea infractorilor.

*

în biroul inspectorului șef au fost chemați în miez de noapte șeful miliției județene, colonelul Mihalcea, și șeful judiciarului, căpitanul Popeangă.

— De necrezut, se adresă Banu celor doi. A două- zecea spargere de acest fel chiar în această noapte. Trebuie, de data aceasta, să se acționeze foarte operativ, cît timp urmele sînt încă proaspete. Contactul efectuat imediat cu locul faptei poate aduce indicii utile, dacă nu chiar clarificări ; cred că sînteți de acord cu mine !

în 15 minute, echipa de cercetare se afla în drum spre locul spargerii. în fața complexului comercial îi
așteptau cei de la miliția locală. Au coborît. Colonelul 'Mitu îi informă pe scurt despre spargere, despre unele caracteristici și formulă deja cîteva ipoteze.

— Pe aici, tovarășe colonel Mihalcea, zise el, con- ducîndu-i în magazin.

Responsabilul complexului se repezi și el să le arate ce se furase.

— Nu vă atingeți de nimic, dădu prima indicație Mihalcea.

în discuțiile purtate la fața locului revenea mereu aceeași întrebare privitoare la căile de pătrundere. Nu era nici o ușă forțată, nici un geam spart. Și totuși hoțul a pătruns 1 1

Se cercetează tavanul și se observă, într-un tîrziu, că ventilatorul de aerisire era smuls. Pe acolo ar fi putut intra infractorul... Dar cum ? Cum ar fi putut urca pînă la acel geam, sau, dacă a urcat pe acoperișul magazinului, cu ce a putut coborî ? Chiar și pentru niște cascadori o astfel de performanță ar fi fost dificilă.

Cei din echipă, în frunte cu colonelul Mihalcea, s-au urcat pe acoperiș cu ajutorul scării culisante care a fost adusă de pompieri. S-au găsit și urme, și chiar unele obiecte, între care un cablu și un furtun. Urmele duceau către acoperișul clădirii alăturate, o unitate a cooperației meșteșugărești. Pe peretele de trecere către această clădire, alte indicii, alte urme plantare. în felul acesta s-a ajuns în spatele complexului. Aici, într-o ladă de gunoi, s-a găsit o haină veche, strimtă și scurtă. A fost ridicată. Iată un indiciu evident asupra infractorilor. Probabil că unul dintre infractori a folosit această haină abandonată, înlocuind-o cu una dintre cele care lipseau din magazin. Modul de pătrundere era acum clarificat.

S-a alcătuit un cerc de bănuiți și au. început verificările. Dar dacă hoții sînt străini de oraș ? se gîndi căpitanul Popeangă. Toate speranțele rămaseră în urmele descoperite și în amprentele digitale de pe frigider și de pe șublerul cu care s-au forțat casele de marcaj.

Mai era însă o problemă la care colonelul Mihal- cea aproape că nu a vrut să se gîndească : dacă aveau de-a face cu „infractori primari", adică fără antecedente penale, înseamnă că amprentele nu se aflau în cartotecă și „urmele" își pierdeau din valoare.

Orașul se trezise de mult și oamenii din echipa de cercetare alergau dintr-un colț în altul. Suspecții din cercul de bănuiți erau eliminați rînd pe rînd și persoana care purtase haina găsită nu a putut fi încă identificată.

După-amiază se analizează cazul la inspectorul șef, deplasat și el în orașul cu pricina, prezentîndu-i-se primele măsuri ce au fost luate și rezultatele obținute.

— Trag concluzia, din ce-mi spuneți, conchise Banu, că există un stil aproape asemănător în toate aceste spargeri. Pare a fi o acțiune gangsterească. Aici trebuie să fie vorba, întîi și întîi, de mai mulți infractori, în al doilea rînd, cu siguranță măcar unul este recidivist, în al treilea rînd sînt indivizi care cunosc bine zona, orașul, sistemul de pază.

Pornind de la aceste raționamente, colonelul Banu ordonă să i se prezinte urgent situația eliberaților din detenție pe ultimele luni, cu deosebire cei din orașul respectiv și din comunele învecinate.

Lista cerută nu era mare, au fost reținuți : Geax Costache, Pancu Ilie zis Melcu, Pancu Gheorghiță,
Ștefan Ilie, Teicu Ivan, Enucă Ghiță zis Germanu și alti cîțiva.

Sînt aduși, pe rînd, în fața inspectorului șef și a șefului miliției. Unii dintre ei, cei mai mulți, s-au încadrat și muncesc cinstit. Dar alții... în sfîrșit, este identificată haina. Geax le declară că haina îi aparține, dar nu știe cum de a ajuns într-o ladă de gunoi ? ! Este lăsat să se „gîndească". Geax revine și declară că haina i-a fost furată din casă. Din nou căutări, verificări. în ziua următoare, Geax este rechemat în anchetă și își „aduce aminte'[1].

— Cred că Victor mi-a luat-o, avea o cheie de la camera mea. Știți, eram prieteni... dar acum nu mai sîntem, ne-am certat. A vrut să se agațe de nevas- tă-mea, ospătară la bufetul de la barieră.

— Unde-i Victor ?

— Nu știu. S-ar putea să fie acasă, la Călmățeni... dai- s-ar putea să-1 găsiți și în oraș, la Cora.

— Cine-i Cora ? ^Jj!

— O fată, adică o femeie. Sînt prieteni, uneori stă la ea. E fără bărbat și are un apartament. I l-a lăsat prostul de bărbată-su și s-a cărat, numai să scape de ea.

— Unde stă ?

— Pot să vă duc, să vă arăt. Nu-i știu adresa, dar am fost la ea. Cora stă pe Unirii, într-un bloc roșu, dar nu știu în care.

Este trimis la Călmățeni căpitanul Popeangă. îl ia cu el și pe ajutorul șefului de post. Pe Victor nu l-au găsit la domiciliu. Mama lui, puțin speriată, tot întreba temătoare, cu glas slab :

— Dar ce, iar a făcut ceva ?

— Nu știți unde vă este fiul ? răspunde tot cu o întrebare căpitanul Popeangă.

Femeia oftă și clătină din cap.

— Nu știu. N-a mai dat pe acasă de mult. Poate să fie o lună și jumătate de cînd a fost eliberat... Aaa, ba a mai fost odată. Ultima dată mi-a spus că lucrează cu o echipă la săpat fîntîni și cîștigă bine. Nu știu ce are copilul ăsta al meu, din instalator sa- nitar s-a făcut... fîntînar. Nu prea ascultă de mine, de cînd m-am despărțit de tatăl lui, care acum este la Sibiu, își face de cap. Eu, ce să fac ? Mă ocup de ăl mic, făcut cu bărbatul de acum. Să vă zic drept, nici lui bărbatu-meu nu-i convine cînd Victor vine pe-acasă.

Pe la orele 11, cînd locotenentul Popescu, îmbrăcat civil, a sunat, Cora i-a deschis cu întîrziere și plictis și, după un căscat

îndelung, după ce s-a frecat la ochi, l-a întrebat supărată ce dorește.
— îl caut pe Victor.
— Nu stă la mine, zise ea și împinse ușa.
Locotenentul Popescu își fixă vîrful pantofului în toc și ușa rămase întredeschisă.
— Am nevoie urgentă de el. Am fost împreună la „școală“, spuse el repede, și am să fac cu el o afacere grasă. Dacă nu dau de el, ne scapă din mînă.
— Bine, intră, spuse Cora încă neîncrezătoare.
Locotenentul nu s-a lăsat rugat.
în apartamentul Corinei Dumitrașcu era o dezordine boemă, la care se adăuga, crasă, necurățenia. Parcă de săptămîni nimeni nu mai măturase și nu mai ștersese praful. Cora se complăcea în starea asta. De cînd i-a plecat bărbatul, în urmă cu vreo jumătate
de an,, nimeni nu-i mai pretindea să țină ordine. Cu atît mai mult nu-și pretindea sieși. Tinerii pasageri, care trăgeau la ea, se complăceau și ei în această atmosferă.
— Nu știu unde poți să-1 găsești. Pe la mine trage rar și nu-1 primesc decît atunci cînd e în bani, spuse ea cu dezinvoltură.
Locotenentul Popescu nu își arătă nerăbdarea s-o iscodească mai departe. I se părea și așa că făcuse un pas serios. îi oferi un pachet cu țigări Kent.
— Mersi, dar nu-mi plac decît Malboro scurte și cartonate. Am un cartuș întreg, așa că le prefer pe-ale mele.
— De unde ai făcut rost ? Se găsesc mai greu.
— Mi le-a adus Victor, are relații...
— E băiat descurcăreț.
— Și culant, foarte culant.
— Nu mi-ai spus unde să-1 găsesc ?
— Nu știu ! îți place muzica ?
— Da.
— Am niște înregistrări a-ntîia. Cora întinse mîna spre casetofonul aflat pe o măsuță și în cameră se făcu auzită o muzică de dans pusă la maximum de intensitate.
— Nu vrei să-1 dai mai încet ? spuse locotenentul pe un ton amical, am impresia că nu ne mai auzim.
— Ba da, dacă zici tu, îl tutui ea. Lui Victor îi place să-1 dau tare. Am avut și discuții cu vecinii. Sînt niște ăia, invidioși.
La capătul dormezei, pe jos, se aflau trei sticle cu băuturi străine începute și una goală, răsturnată. El își îndreptă privirea spre ele.
— Dacă vrei poți să te servești ; toarnă-mi și mie un wisky canadian.
Locotenentul nu așteptă să-i fie repetat îndemnul.
— Cum te cheamă, nici nu te-ai prezentat. Ai dat buzna în casa omului...
— Dinu.
— Parcă mi-a spus ceva Victor de unul Dinu cu care a fost la „mititica".
— Eu sînt.
— Salut, Dinule ! închină ea.
— Și zici că nu poți să-mi spui cum să-i iau urma amicului ?
— Cred că-i pe la București, dar nu sînt sigură. A plecat ieri de dimineață de la mine, îmi spunea de o bișniță serioasă cu niște amici mai vechi.
— M-aș duce și la București, dar ce șanse am să-1 găsesc ? Orașul e prea mare...
— Poți, dacă nu te grăbești, să-1 aștepți în tîrgul nostru.
— Mă frige graba, dar, dacă văd că nu am încotro, voi rămîne aici ; bineînțeles, dacă mă primești.
— N-am unde, camera de dincolo e închiriată. Am două fete, adun o miară din afacerea asta, dar, dacă ești drăguț și mai ales atent cu ele...
— Se poate ? Am obraz. Dar unde-s fetele, că nu s-aud.
— în oraș, după potol. Mă ajută, spuse Cora.
Locotenentul Popescu ajunse la concluzia că nu mai avea ce să afle de la Cora, mai schimbă cîteva vorbe banale și se decise să se retragă. Treaba nu era deloc ușoară căci Cora manifesta acum’ o tentație deosebită față de farmecul tînărului bărbat. A scăpat promițîndu-i că se va întoarce mai tîrziu, ca s-o invite la un local.
*
Colonelul Banu îl ascultă cu atenție pe locotenent.
— Deci, încă o informație care ne poartă spre București. Datele se coroborează și numai acolo trebuie căutat, reflectă el, cu glas tare. Cît despre Corina Dumitrașcu, să se facă o cercetare amănunțită. Dacă e așa, să fie trimisă la muncă. Motive sînt destule : tăinuitoare de bunuri furate, complicitate și, precis, o să mai găsiți și altele, dacă treaba e cercetată atent.
în acțiunea de căutare a lui Victor au fost antrenați mai mulți ofițeri și subofițeri destoinici.
în baza adreselor stabilite, și presupuse ca gazde pentru Victor și alții cu care ar fi acționat, s-au deplasat echipe la Sibiu, Pitești, București și Brașov. S-a stabilit că, numai cu o săptămînă în urmă, Victor fusese la Pitești, la o rudă. Discutîndu-se cu gazda, o mătușă, femeia a declarat că Victor i-a cerut niște bani. Ea n-a avut încotro, a dat banii și el a plecat.
în ziua următoare, inspectorul șef primește o informație. „în dimineața spargerii magazinului „Macul" am văzut în gara orașului un tînăr care avea asupra lui două sacoșe din piele, sau imitație de piele, de culoare verde. Tînărul a plecat cu trenul spre București. Am auzit că obiectele furate au fost introduse în două sacoșe, tot furate și ele. N-o fi acesta „eroul" pe care-1 căutați ?...“
Sînt trimiși la București căpitanul Popeangă și plutonierul major Neculce Nicolae, ajutorul șefului de post din satul lui Ciortu, care-1 cunoștea bine pe „erou", precum și alți doi lucrători, plutonierul major Bunea Andrei și plutonierul major Stup Mihai, cu misiunea de a observa direct gara și marile bule-
varde ale capitalei. Evident, li s-a precizat să-1 rețină pe Ciortu în cazul în care dau de el.
între timp, colonelului Banu i se prezentase o altă informație. Amprentele recoltate erau ale lui Victor. Acum se știa precis că autorul spargerii era cel căutat.
Dar unde s-o afla oare ascuns Victor ? Pe cine cunoștea în capitală ? Să se fi deplasat cu marfa furată peste tot ?
Gîndindu-se la același caz, inspectorul șef și-a amintit că Ciortu a furat niște stofă scumpă, de culori diferite, metraj pentru două costume. Iată un amănunt care le-a scăpat. Ordonă ca un alt lucrător să plece la București cu eșantioane din cele două cupoane și, împreună cu căpitanul Popeangă, să verifice la toate croitoriile. S-ar putea ca infractorul să fi depus stofa pentru a-și confecționa haine. Era cam dezbrăcat și, în plus, pentru a deruta, uneori și hai- na-1 face pe om... în timp ce plutonierul major Stup Mihai a rămas la Gara de Nord pentru a urmări dacă Victor își face apariția la automatele de bagaje, ceilalți doi au mers să verifice adresele pe care le stabilise căpitanul Popeangă.
După cîteva ore de căutări, perseverența lucrătorilor s-a soldat cu un aparent succes. Mangu Vasile unul din prietenii lui Victor, a relatat lui Stup Mihai, chiar pe peronul gării, că Victor dormise, noaptea, la el. Avea cu sine două sacoșe doldora și i-a spus că are ceva de vînzare.
— L-am primit să mai discutăm, că ne cunoaștem din *pîrnaie.* Eu mi-am luat serviciu. Muncesc aici și sînt mulțumit. I-am spus că nu mă interesează ce are de vînzare și să nu mai vină. A plecat cam su
-părat. Mi-a spus că se duce la unul care ar fi fost și el cu noi... acolo, la Turnu. Ăsta ar sta pe strada Pî- rîul Rece, cred că pe la numărul 20...
în cîteva minute, subofițerul, împreună cu ceilalți, cu care luase legătura prin emițător-receptor, sînt la adresa indicată.

— Nu-i acasă băiatul meu, a răspuns o femeie cam de cincizeci de ani, uscățivă, micuță. A plecat de vreo oră cu unul Victor. Mi-au spus că se duc să se plimbe. Că n-o fi mai făcut ceva doamne ferește !...

— Nu, nu este nimic grav cu băiatul dumneavoastră, vrem să-l întrebăm ceva. Nu știți cam pe unde obișnuiește să se plimbe ?

— Pe la „Gambrinus", „Victoria", sau pe bulevardul Magheru. Pe acolo se duce băiatul, că nu și-a luat încă serviciu, deși l-au repartizat. Zice că să se mai distreze și el...

Bulevardul Magheru, lume multă, forfotă, îmbulzeală, ca și la „Gambrinus", ca și la „Victoria", ca peste tot în capitală.

— Unde 3ă-l găsim, Bunea ? spuse Neculce, ui- tîndu-se cu atenție la toți cei care treceau pe lîngă ei.

La un moment dat, apare un grup gălăgios de tineri care vorbeau într-un limbaj cam deocheat, arun- cîndu-și unul altuia niște cuvinte greu de reprodus...

Printre ei, plutonierul major Neculce l-a recunoscut cu ușurință pe Victor. Era îmbrăcat în haine elegante, gri, avînd în mînă o scurtă de piele. Tocmai oprise niște trecători și le oferea spre vînzare marfa.

— E turcească, domnule. Am un frate „șef", care merge des în străinătate. Am și un aparat de fotografiat, marcă bună, străină, îl dau ieftin, e de 5.000, dar îl dau la jumătate. N-aș face-o, dar am nevoie de lovele... i

într-o fracțiune de secundă, Neculce l-a și înșfăcat. Pînă să intervină ceilalți, Ciortu s-a smucit și a scăpat fugind prin mulțime. Au sărit dealtfel și prietenii lui în ajutor.

— Ce-i, domnule ? Ce aveți cu oamenii ? zise unul din ei, un găligan brunet, îmbrăcat într-o canadiană roșie.

Cei doi subofițeri sînt puși într-o situație dificilă. Neculce se legitimează calm. Văzînd că lucrurile nu-s chiar simple, „prietenii" au luat-o la sănătoasa.

Bravo, Neculce, o făcuși de mămăligă, scăpași pasărea din mînă. De află comandantul, om te-ai făcut. Trebuie să-ți cadă în mînă acest hoț înainte de a se afla de isprava ta, Neculce ! gîndea el, amărît.

Singura speranță rămasă, pentru un moment, erau veștile de la ofițerul Popeangă, care cutreierase toate croitoriile „de marcă", pentru a identifica stofa și, implicit, clientul, dat fiind faptul că acestuia trebuia să i se fi eliberat vreun bon. Informația nu se lăsă mult așteptată. Victor își depusese stofa la „Arta Modei", ca să i se facă *ceva ca lumea* pe măsura banilor pe care-i avea. Chitanțierul indica „Ciortu V."

Mană cerească ! Ce să mai zic, se gîndea ofițerul Popeangă. Se interesă de ziua și ora cînd Victor urma să vină la probă, raportă „pe direct" la inspectorat, de la un organ de sector, și se instală în „post" la croitoria „Arta Modei", în chip de client. In după-amiaza cu pricina, iată-1 pe Ciortu intrînd, jovial, în salonul luxos și, cînd i se proba costumul „ajutîn- du-l“ și el pe maistrul croitor, Popeangă îi puse în cîteva secunde cătușele clientului, spre stupefacți acelor prezenți. Fu depus în mașină și demarară spre provincie.

■ I III

Cîțiva dintre prietenii lui Ciortu, rămași afară să-1 aștepte, văzură scena și se făcură nevăzuți.

*

Secvențele se derulau rapid și condensat. Inspectorul urmărea pe de-o parte reacțiile opiniei publice, intervențiile ferme ale oamenilor care condamnau infractorii, și retrăia, pe de altă parte, tensiunea agitată a identificării și prinderii vinovaților.

Glasul ferm al primarului îi opri retrospecția.

— Legea nu-i va ierta. Este ceea ce ați cerut și dumneavoastră. Este ceea ce statul nostru apără. Dar nu numai acesta a fost scopul dezbaterii publice. Important ar fi ca asemenea „evenimente" să nu mai agite viața orașului nostru...

...în timp ce primarul Antip Sîrbeanu spunea ultimele cuvinte, Banu se urcă în mașină gîndindu-se ce frumos ar fi dacă în astfel de adunări oamenii ar sărbători numai rezultatele muncii lor cinstite

.

Era o zi frumoasă de vară. Colonelul Banu se pregătea de plecare, dar zbîrnîitul telefonului îl întoarse din drum. Ridică receptorul. De la celălalt capăt al firului se auzi vocea șefului miliției locale. Din raportul scurt și lapidar, colonelul reținu că pe malul Dunării s-a găsit cadavrul unei tinere.

Fără să stea pe gînduri, îi chemă pe maiorul Macu și pe locotenentul Odae. După ce le-a spus despre ce este vorba, au plecat la fața locului.

Cel ce descoperise cadavrul, caporalul Costea Nico- lae, din compania de grăniceri ce străjuia țărmul fluviului, le relată pe scurt :

— Eram pe malul Dunării. Priveam apa și, deodată, am văzut cum valurile aduc spre mal corpul acestei fete. Era exact între comuna Islaz și oraș, acolo unde apa face un cot de 45 grade. Cadavrul a fost împins spre mal de valuri.

— Unde este acum ?

— La morgă, răspunse șeful miliției locale. A început să intre în putrefacție. Abia l-au primit.

S-au dus la morgă, nu înainte de a-i mobiliza pe doctorul legist și pe procuror.

— N-ați găsit nici un act asupra ei ?

— Nu, tovarășe colonel. N-am găsit.

„Ce să fie cu ea ?“ își zise în gînd inspectorul șef. Să fie crimă sau moarte accidentală ? Fata, poate, a vrut să facă baie... Se vede treaba că moartea a survenit de mai multe zile. N-o fi a lui Toderică din Țigănească ?

Ordonă măsuri de verificare în județ.

Cu două zile înainte, pe cînd se afla în comuna Țigănească, la o expunere pe tema respectării legilor, colonelul fusese oprit de un sătean care-i relatase că fiica lui este plecată de acasă de două săptămîni și că nu știe nimic de ea...

— La morgă n-o mai putem ține, zise medicul șef.

Se hotărî de către procuror să fie înhumată la cimitirul orașului de la Dunăre, nu înainte de a fi făcute fotografii și de a se administra probele biologice necesare în astfel de cazuri : grupa de sînge, alcoolemia, dacă are ceva hematoame pe trup, ceea ce ar fi născut ipoteza că înecata nu mai era... înecată, ci ucisă etc.

Era joi, zi de audiențe la inspectorul șef. în biroul său este condusă o femeie trecută de 50 de ani. C femeie cu fața îngrijorată și cu privirile rătăcite, în care, parcă, se cuibăriseră toate durerile. Inspectorul șef o invită să ia loc.

— O situație gravă, tovarășe comandant... mă obsedează, îmi sfredelește creierii dc aproape trei săp- tămîni... Unde poate fi fata ? Unde, tovarășe colonel ? Eu sînt soția lui Toderică, care v-a povestit despre fata noastră. Am căutat-o peste tot ; și la rudele noastre din București, și la cele din Timișoara, și la Constanța. Am căutat-o... Femeia izbucni în plîns. Acum... acum am venit la dumneavoastră, poate mă puteți ajuta.

— Tocmai voiam să vă chem, să-mi spuneți mai în detaliu împrejurările în care a plecat de-acasă.

Femeia, mulțumită de atenția arătată de comandant, începu să povestească.

— După ce a căzut la admiterea în facultate, Steluța părea surmenată, nervoasă... Am trimis-o la mare, apoi i-am cumpărat bilet și pentru munte... Știți, ca să se refacă, pentru examenul din anul următor... Avem situație bună ; casă frumoasă, mare, cu grădină în spate, așa cum sînt destule în comuna noastră... După ce n-om mai fi, gîndeam că o să-i rămînă ei, că ea este ultimul copil. Celelalte fete au rosturile lor.

Cutele adînci de pe fața mamei trădau durere și multe nopți de nesomn. Timpul de cînd nu-și mai văzuse fata alunecase greu peste ea. își luase, povesti ea, și concediu de odihnă, ca să aibă timp s-o caute ; se mai învoise deseori de la serviciu, dar toate strădaniile i-au fost zadarnice.

— Dar de ce n-ai reclamat pînă acum ? o întrebă inspectorul șef.

— Am tot crezut că va veni acasă, tovarășe comandant !... Dar acum mi-am pierdut orice speranță.

Colonelul Banu îi ceru amănunte despre fată. Cum arăta, cum era îmbrăcată...

— Are ochi albaștri, e blondă, poartă părul lung. N-a vrut să ia cu ea decît o rochiță în carouri și o fustă roșie. E frumoasă, ce să vă mai spun ! Mai frumoasă decît celelalte două. Nu știu cui seamănă, așa frumoasă...

Un sentiment greu încercă și inspectorul, gîndin- du-se la cadavrul pescuit în Dunăre. Mai cu seamă că, după descriere, exista, cu mici deosebiri — cum ar fi fusta, o oarecare asemănare... O încredințăă totuși pe femeie că va face tot posibilul ca s-o

ajute la găsirea fetei și o rugă să stea acasă. Dacă se ivește ceva, o vor anunța organele de miliție. N-a avut inima să-i spună imediat despre corpul găsit pe malul Dunării. Dealtfel nici nu se putea pripi. încerca să se convingă singur că apropierea este doar aparentă.

După plecarea femeii, îi chemă la el pe maiorul Macu și pe locotenentul Odae.

Studiară împreună fotografiile, cu atenție, le comparară cu descrierea fetei, făcută de mamă. într-un tîrziu, inspectorul șef admise că s-ar putea ca Steluța să fie fata înecată. Semnalmentele corespundeau aproape întru totul ; în parte chiar și îmbrăcămintea. Fusta, într-adevăr, era altfel descrisă... S-au făcut asocieri, s-au purtat discuții aprinse. Pînă la urmă...

Au fost chemați soții Toderică, cei care se plînse- seră de dispariția de-acasă a Steluței. Li s-au prezentat fotografiile celei găsite în Dunăre și semnalmentele

.— Este fata noastră ! exclamă mama. Ea este ! O recunosc bine. Asta-i trupșorul ei. Părul este al ei. Doar fustița asta, fustița asta în carouri n-o știu ! Și dintele... Dintele pe care mititica și l-a pus luna trecută !... Aveam un inel de la părinți și ea m-a rugat să i-1 dau ei.

Și mama începu să bocească. O recunoscu și tai- că-său și întrebă unde este acum.

...în Banu se zbătea o bănuială care nu-i dădea pace. Nici el nu știa de ce, dar ceva îl nemulțumea. Așa că nu aprobă încă închiderea cazului. *Să mai vedem, să mai cercetăm,* decise el...

în aceeași zi, s-a efectuat deshumarea cadavrului. O măsurară : 1,60 metri. Ea este, e clar, ea este! spuseră din nou părinții îndurerați.

Cu toate că Banu avusese dubii — și mai avea încă — la insistențele părinților acceptă să le predea cadavrul. în fond, dacă era îngropată în cimitirul din orașul de lingă Dunăre, sau la Țigănească, era tot una ; moarta era moartă !...

Jale mare în casa soților Toderică din Țigănească. Au venit rudele, vecinii, toată comuna, să-și ia rămas bun de la cea care a fost Steluța, răsfățata familiei, a rudelor și chiar a tinerilor din sat. Doliul a rămas pus la o poartă din comuna Țigănească, iar casa devenise pustie. Mama nu-și mai găsea liniștea și căzu grav bolnavă la pat. Fu internată în spital.

*

A trecut o săptămînă de la înmormîntare.

Undeva, pe șoseaua Constanța—București, o tînără blondă făcea semne unei mașini. Amabil, omul de la volan opri. Un bărbat îmbrăcat după ultimul strigăt : pantaloni vernil, larg evazați, sacou imitație de piele, păr lung, perciuni, zîmbet șmecheresc.

— Poftiți, urcați...

— Unde mergeți ?

— Oriunde. Dumneavoastră ?

— La Țigănească.

— La rude ?

— Da.

Tînăra s-a urcat liniștită și mașina acceleră. Dar drumu-i lung și obositor. Așa că mașina oprește la grădina Parc din Slobozia, aflată în drumul lor. Dacă n-ar fi întîlnit-o pe dulcineea de alături, poate că tî- nărul „domn“ de la volan s-ar fi ocupat de altceva în ceasurile acelea, dar așa se plimba. E plăcut să te plimbi într-o dimineață de iulie, fără griji și fără un anume țel. .

Apoi s-au apropiat de Țigănească.

Ajunși în orașul din apropiere, se despart. S-au înțeles să se mai întîlnească. Fata s-a apropiat de casă, vede doliul la poartă. încremenește pentru o clipă. își zice în gînd : „Să știi că mama ; ea s-o fi prăpădit, că era cam șubredă..." Intră buzna în casă. 11 găsește numai pe tata.

— Ce-i cu mama ? Unde e mama ?

Toderică se îngrozește. începe să țipe, iese afară chemînd în ajutor vecinii : „Oameni buni, oameni buni, ajutați-mă ! Strigoiul a venit. Fata, prefăcută în strigoi !“

Fata încearcă să-1 liniștească, dar nu reușește.

— Piei de-aici, piei !

Vecinii din fața casei se alarmează, aleargă să vadă despre ce este vorba.

— Ea este Stela ? Da, Stela este, nu-i moartă, trăiește ! exclamă ei, bucuroși.

Tatăl își revine, o sărută, o strînge în brațe.

— Te credeam moartă, fata tatii ! Mamă-ta e bolnavă. Am internat-o ieri în spital, cînd îți făcurăm și pomana de 9 zile — și îi istorisește toate cîte s-au petrecut. S-au strîns și alți vecini, apoi alții și pînă la urmă s-a adunat aproape tot satul.

Dar pe unde fusese Stela ? Ce făcuse ea în tot acest timp ?

Răspunsul avea să vină de la miliția Constanța, atunci cînd lucrătorii miliției locale s-au interesat.

Vara aceea fusese călduroasă, dar plaja de la Mamaia, pe care se bronza tînăra fată, împreună cu o colegă, avea nisipul fin și din larg vîntul aducea o undă permanentă de răcoare și miros de alge. Venea pentru prima oară la mare și tot ce vedea în jurul ci o tulbura, dîndu-i impresia că se află într-o lume de basm, care ei îi lipsise pînă atunci. într-o zi, în timp ce juca volei cu alți tineri și tinere, unul din aceștia, înalt, blond, s-a înțeles prin semne cu ea. Stela l-a urmat aproape fără să-și dea seama ce face : băiatul îi plăcea. Sub un cearșaf prins în patru bețe, un cort improvizat, tînărul străin îi spuse, ajutîn- du-se de un dicționar, că ar dori s-o cunoască mai bine, că el o iubește foarte, foarte mult...

I-a mai spus că ea este „ființa care îi lipsește", că o caută de ani, că a văzut-o mereu în visurile lui și că, în momentul în care s-au întîlnit acolo — arătase spre grupul care continua să se joace — a simțit așa, deodată, că ea, și numai ea, este femeia pe care a visat-o mereu. O ceru de soție, chiar acolo, în cortul acela de pe plaje, prins în patru bețe...

— Chiar acum ?

— Oui, 'declarase el. Tu ești ființa care îmi lipsește. Pe tine te caut de atîția ani !

— Să mă mai gîndesc, răspunse Steluța, făcînd un apel disperat la cunoștințele de franceză învățate în liceu. Este un lucru deosebit ceea ce-mi ceri...

Străinul a scos dintr-o geantă de voiaj un șirag de perle artificiale, măiestrit meșteșugite, și i l-a așezat la gît, apoi i-a pus în deget un inel de aur. Urmă o verighetă, cam grea pentru degetul ei. Gesturile acestea curtenitoare o copleșiră pe Steluța. Niciodată, își zise ea, nu mai fusese atît de fericită ca acum, deși o plăceau mulți băiețandri frumoși.

„Ce rol poate juca întîmplarea !“ își spunea Steluța, în timp ce se îndrepta seara spre locul de întîl- nire cu proaspătul ei prieten... Citise undeva că visele fetelor tinere sînt poleite cu aur, dar unde anume nu-și putea aminti. Dar parcă acum mai era vorba de vise !...

Zilele treceau repede, nopțile la fel. Marea fremăta parcă neobișnuit sub soarele de aur topit. în compania blondului străin, pe care și-1 însuși ca „soț“, Steluța își petrecea nopțile în baruri și restaurante, cînd la „Melody“, cînd la „Riviera", cînd la „Internațional“. Prietena cu care venise la mare stătea acum singură. Noaptea, tîrziu, cînd se culca, lăsa ușa descuiată, să n-o trezească Steluța cînd va veni, dacă va mai veni. Dar nimeni n-a mai bătut la ușa camerei ei. Pe de altă parte Steluța avea să descopere că „minuni" de genul celor trăite de ea nu durează mai mult de cîteva zile, uneori nici atît. Străinul n-a mai venit la întîlnire. L-a căutat peste tot și, incredibil, a aflat că plecase în țara lui... Așa și-a petrecut Steluța zilele de odihnă și de pregătire pentru un nou examen de admitere la facultate...

La sfîrșitul lunii iulie, printr-o adresă de la Corabia, se comunica inspectoratului despre dispariția Minei, o fată căreia îi erau prezentate semnalmente similare și acestea cu cele ale fetei înecate, asemănarea fiind evidentă prin particularitățile comunicate anterior celorlalte organe.

Odată cu această știre a sosit și mama fetei. Dă explicații în legătură cu dispariția :

„De la examenul de treaptă, unde a luat nota 4 la matematică, n-a mai venit acasă Mina noastră. Este adevărat că noi i-am spus că, dacă nu ia examenul, să nu mai vină acasă, dar, știți, i-am spus-o fără convingere, fără răutate..., astea sînt vorbe care se spun în mod obișnuit. Mă înțelegeți !“

I s-au prezentat fotografiile și Mina este recunoscută de mama ei. Inclusiv felul în care era îmbrăcată...

Cei doi ofițeri care cercetau cazul au intrat la comandant și au raportat :

— Ați avut dreptate cînd n-ați aprobat propunerea de clasare. înecata a fost identificată abia acum. Nu este de la noi din județ, e de la Corabia. N-a luat un examen și, probabil, de rușine, de frică, s-a aruncat în Dunăre.

Cine știe ce vorbe necontrolate i s-or fi spus acasă. Sau o fi fost amenințată. Fata a făcut o tragedie din eșec și de aici pînă la nenorocire n-a mai fost decît un pas. Rugăm să aprobați o nouă deshumare și predarea înecatei părinților adevărați.

— Asta nu mai trebuie să aprob eu... Luați legătura cu procuratura și cu consiliul popular din Țigănească ; trebuie anulate și formalitățile de înhumar

eanterioare. Eu aprob acum închiderea dosarului... dar ce nu mai pot eu face este să redau vieții această tînără fată, victima prostiei sau iresponsabilității unor părinți. M-aș bucura dacă ar fi unicul caz, care nu și-au cunoscut și nu și-au înțeles propriul copil.

înecata nu mai era Steluța din Țigănească, ci Mina din Corabia. Era acum rîndul celor din Corabia să plîngă pe cineva..

.

într-una din zilele lui decembrie, două femei urcau scările clădirii inspectoratului județean. în mîinr aveau cîte o sacoșă și păreau foarte agitate.

— Vrem să stăm de vorbă cu tovarășul inspector șef, spuse precipitat una din ele...

— Numai cu dînsul, accentuă cealaltă.

Cînd ofițerul de serviciu a încercat să afle cauza acestei încrîncenate solicitări, reacția femeilor s-a dovedit foarte fermă.

— Să afle și dînsul de hoția din piața noastră, de aici, din orașul-capitală de județ !

— Și să-i bage la răcoare pe hoți, interveni din nou cealaltă.

Ofițerul de serviciu ridică receptorul telefonului și formă un număr. Nerăbdătoare femeile se legănau de pe un picior pe altul, sacoșele pendulînd greoaie.

— Imediat o să vă conducem la tovarășul colonel, le anunță ofițerul de serviciu.

...Inspectorul șef n-avea ore de audiențe în acea zi, . • . dar statornicise obiceiul de a primi oricînd — în orice clipă — pe cei care-1 solicitau. Același lucru îl făceau și subalternii săi. E drept, uneori, din această cauză, Banu era nevoit să-și prelungească programul pînă la ore tîrzii, spre a rezolva lucrările care se adunau pe biroul său. Oamenii care îl căutau veneau să-și spună necazurile, să-i ceară într-un fel ajutorul. Și aceasta făcea parte din sensul datoriei sale.

Inspectorul șef s-a ridicat de pe scaun și, făcînd cîțiva pași în întîmpinarea femeilor, le rugă să ia loc. Una din ele începu să vorbească precipitat, înghițin- du-și cuvintele.

— Nu vă grăbiți, am timp să vă ascult. E mai bine să pot afla totul clar și amănunțit.

încurajate de vorbele colonelului Banu, cele două femei au început să-și spună păsul.

— Eu sînt Natalia Arvinte, îi dădu drumul una din femei. Și dînsa este Maria Țurlea.

— Vă rugăm să ne scuzați, interveni vioi Maria, dar am venit la dumneavoastră să-i băgați la răcoare pe hoți...

— Dacă sînt hoți, o să-și primească „răsplata" cuvenită, interveni inspectorul șef.

— Cei din clanul lui Zlotu, tovarășe colonel, continuă volubil Maria, fură ca-n codru. Ne bagă mîna

în buzunar, cum se spune, și, dacă zicem ceva, tot ei cu gura. Că, dacă nu ne place, să nu luăm și să nu mai facem atîta agitație... Poftiți, să vedeți și dumneavoastră...

Maria scoase din sacoșă unu pachet pe care îl desfăcu. Era carne sîngerîndă, o carne mai ieftină, despre care inspectorul știa că se vinde cu cel mult șase lei și cincizeci de bani kilogramul.

— Unșpe lei și cincizeci de bani pe kil, atîta ne-a luat, tovarășe inspector șef, interveni revoltată Na- talia... Spuneți, nu-i bătaie de joc ? Doar muncim pe bani, nu ne pică din cer.

— Și încă în ture, completă cealaltă.

Inspectorul Banu se înnegură dintr-o dată și privirea lui deveni aspră și rece. De cei din ,,clanul“ lui Zlotu, cum se exprimase Maria, se ocupa de o bucată de vreme ; mai primise și alte sesizări. Și nu numai despre ei. Ar fi putut organiza „flagrantul^ și acum, dar asta ar fi însemnat să-i alerteze și pe alții, să zădărnicească, poate, sau să lungească depistarea și prinderea și a altor legături. îi dăduse deja în atenția lucrătorilor inspectoratului. Era vorba de o acțiune mai amplă, mai delicată și mai grea... și se urmărea o rezolvare definitivă. Despre asta însă cele două femei n-aveau de unde să știe. Totuși, inspectorul șef trebuia să le dea satisfacție. Femeile nu concepeau să li se fure banii cîștigați prin muncă cinstită. Veniseră la el convinse că avea să li se facă dreptate. Veniseră cu încredere și el n-avea voie, nu putea să le dezamăgească. La urma urmei, nu era vorba numai de el, ci, în primul rînd, de organul pe care-1 reprezenta.

Femeile poate observaseră licărul acela tăios din privirile inspectorului șef, pentru că nu mai insistară.

Maria a împachetat carnea și a lăsat-o să cadă greu în sacoșă. Și ea și Natalia așteptau.

— O să luăm măsuri, își auzi deodată Banu pro- priile-i cuvinte și tresări, ca și cum nu le-ar fi rostit el. I se păru puțin, prea puțin, acest „o să luăm măsuri", pentru ceea ce ar fi trebuit să le spună celor două femei.

— Bine, spuse neutru Maria și inspectorul șef se simți dator să adauge :

— Fiți încredințate că vom lua măsuri...

Femeile tresăriră surprinse, de data aceasta, de nuanța gravă din glas. Se ridicară de pe scaun, amîn- două deodată.

— Vă mulțumim, tovarășe colonel, spuse Maria.

— Și eu vă mulțumesc pentru informare, pentru ajutor, le răspunse inspectorul șef, conducindu-le spre ușa capitonată a biroului.

*

în centrul acestei combinații se afla „Clanul Zlotu" : Racu, șef de depozit la hala din piața orașului — omul cu „pîinea și cuțitul" —, lorgu și Marcu, frații săi, gestionari la boxele de carne...

Dacă ar fi fost numai ei !... Firul era însă mult mai lung și drumul pînă la capătul lui părea încă sinuos, cu obstacole pe care lucrătorii din inspectorat trebuiau să le înlăture cu atenție și răbdare.

Comandantul apăsă pe butonul soneriei de sub biroul său. Aproape instantaneu, își făcu apariția plutonierul Vasile, de la cabinetul conducerii inspectoratului, un tînăr zvelt, șaten, întotdeauna vioi.

— Anunță-1 pe maiorul Melinte să vină pînă la mine.

4

Maiorul Melinte, un bărbat corpolent, care părea greoi la prima vedere, dar a cărui privire inteligentă arăta o deosebită vioiciune, înțelegea supărarea inspectorului șef. Nu numai că o înțelegea, dar o și simțea în egală măsură.

— Trebuie să urgentăm investigațiile, Melinte... Oamenii ne-au sesizat, ne sesizează în continuare și așteaptă de la noi să-i demascăm pe hoți. Să nu le punem la prea mare încercare răbdarea...

— Ne grăbim, tovarășe colonel, am demarat o serie de măsuri, dar...

— Să ne grăbim Melinte, să ne grăbim, dar să nu scăpăm nici un amănunt. Cînd s-or vedea la strîm- toare, infractorii or să caute să se folosească de orice fisură existentă în cercetările noastre... Ar fi bine să-1 pui în temă și pe tovarășul procuror Lucian Trancă, să-1 ținem la curent cu ultima... măgărie a celor din „Clanul Zlotu“. .

Banu adoptase expresia Măriei, care i se părea nu numai plastică, ci conținînd o mare doză de adevăr. Frații Zlotu formau un adevărat clan.

Maiorul Melinte nu răspunse. Aștepta ca inspectorul șef să continue, dar acesta tăcu, așteptînd date noi din partea celuilalt.

— Tovarășe colonel, am aflat că Racu Zlotu scoate carne din depozit, o degresează și o dă la diverse persoane. Grăsimea o dă vînzătorilor din boxele de carne, cărora le spune : „Fiți deștepți, descurcați-vă, eu am obligații mari, trebuie să mă înțelegeți"...

— Și care sînt „obligațiile" lui Racu Zlotu ? Ați putut afla ceva ?

Maiorul Melinte își umezi buzele. Parcă nu-i venea să rostească numele „obligațiilor" lui Racu Zlotu și

inspectorul intui ce se putea ascunde în spatele acestei ezitări.

— Fețe mai... înalte, asta vrei să spui, Melinte ? !

— Da, cam așa, tovarășe colonel, asta voiam să raportez...

Inspectorul șef zîmbi.

Telefonul sună înainte ca maiorul să nominalizeze „obligațiile[11] lui Racu Zlotu.

— Da, maiorul Melinte se află la mine. Acoperi cu palma receptorul și-1 făcu atent pe Melinte că este căutat de șeful Inspecției comerciale.

Melinte făcu ochii mari, vru să spună ceva, dar colonelul luă palma de pe receptor.

— Puteți să veniți, vă așteaptă. Puse receptorul in furcă. Ai vrut să spui ceva, Melinte ?

— Este unul din lupi, tovarășe colonel. Tocmai vroiam să vă raportez că mi-a mai dat telefon și de dimineață, nu știu ce vrea să spună. Poate aveți dumneavoastră timp să-1 ascultați.

— Nu, nu pe mine mă caută el...

Miru Ruginitu, șeful Inspecției comerciale, intră în birou afișînd o mină de om serios, preocupat. Dădu bună ziua și luă loc pe scaun.

— Tovarășe maior, datoria mea de om cinstit mă obligă să vă solicit sprijin în organizarea unui control în piața orașului, cu ai dumneavoastră, de la economic, pentru a depista din timp unele nereguli și a preveni altele. Prevederea este mama înțelepciunii, spune un vechi proverb românesc...

„Al naibii demagog, se gîndi Melinte, cum de i-a venit în minte chestia asta cu controlul ? Nu s-o fi înțeles cu Zlotu să ne dea o mostră de cinste și corec-

titudine ? O fi mirosit ceva și vrea să ne spulbere eventualele bănuieli ? !“

După puțin timp, maiorul Melinte îi răspunse :

— De acord cu dumneavoastră. Trebuie să sprijinim Inspecția comercială, să conlucrăm... De amănunte o să se ocupe tovarășul căpitan Mag, aci de față.

Controlul a început a doua zi de dimineață și a produs agitație printre lucrătorii din piața orașului și printre cîțiva dintre cumpărători. Calm, neobișnuit de calm, Zlotu arbora un zîmbet, ca și cum tot ceea ce se petrecea l-ar fi bucurat nespus. Apoi începu să se agite. „Controlați, controlați, eu ăsta sînt, om cinstit, nepătat". I<a toate rigorile verificării manifesta o supunere absolută.

Așa cum era de așteptat, concluziile n-au indicat nimic necinstit. „Clanul Zlotu“ și cu cel care „solicitase" acest control — Miru Ruginitu — erau fericiți că reușiseră să-i „ducă“ pe „cei de la Dinamo“, cum le spuneau ei lucrătorilor din cadrul Inspectoratului județean M. I.

Dar nu știau, nu aveau de unde să știe că, în timpul acesta, organele M. I., maiorul Melinte și căpitanul Mag, derulau cu repeziciune firul infracțiunilor și că această „înfrîngere" făcea parte din planul unei „bătălii" perfect regizate.

Nu știau nici că organele de cercetare stabiliseră deja suma exactă pe care Zlotu o obținuse, împreună cu clanul său, din vînzarea cu suprapreț a cantităților de carne sîngerîndă : peste 40 000 lei. Atîta „agonisise" clanul, bani din buzunarele cumpărătorilor, numai din această „mică acțiune". Aceasta era însă o bagatelă pe lîngă ce storseseră din avutul obștesc și din buzunarele oamenilor cinstiți, din cealaltă calitate de carne — ,,extra“.

«

Fane Orbu, șofer la întreprinderea județeană de vînzare a cărnii, iubea autoizoterma sa așa cum numai el era în stare. De familie cam uitase deși parcă de ăla mic îl apuca uneori dorul. Zile și nopți le petrecea în „clipele de fericire" extraconjugale cu fetițe cu trup frumos și piept tare, pe care le răsplătea cu ce avea și el, cu inele de aur și alte mici atenții... îi era din ce în ce mai greu să se descurce cu banii care i se... lipeau de degete, din carnea pe care o transporta. Ce reprezentau pentru el 400 de lei zilnic ! Sora sa, femeie... înțelegătoare, îi dădea o mînă de ajutor, ca să „valorifice" carnea pe un plan „mai macro", drept care „instală" la ea acasă un fel de centru de vînzare a cărnii. Numai că Fane, așa îi spunea ea fratelui său, deveni dat dracului de zgîrcit și de nerecunoscător. Pînă și ei îi pretindea bani pentru carnea pe care i-o dădea spre consumul familiei. Se dondăneau, se împăcau și, pînă la urmă, familia înghițea fără noduri carnea sustrasă de întreprinzătorul frate.

Lui Orbu nu-i ajungea însă ce scotea, pentru că trebuia să achite și lui Costache Pamfil garajul pe care acesta i-1 construise. Și altele și altele... Cîte nu-i mai trebuiau ! Așa că, în afară de „microcentrul" amintit, mărșălui cu izoterma și pe la Dumitru N., Corneliu N., Polizu, C., Marin P. și mulți alții, oameni care nu se întrebau de unde avea Fane Orbu atîta carne, să vîndă și la porțile oamenilor ? ! Chiar dacă unii își dădeau seama că marfa nu era „curată", totuși cumpărau ca de la piață ; de ce să se mai ducă ei acolo, unde „jegmănea" alde Zlotu ? !...

Deci, cam de pe-atunci, Fane și-a zis că așa nu mai merge, adică cu un cîștig doar de cîteva sute p

ezi. Pe deasupra, el nu se considera un amărît de speculant, ci un „boss“. în această postură, era de înțe- les că nu erau de nasul lui mici ciupeli. Și s-a decis să fure cu autoizoterma. De aci și dragostea lui pentru aceasta.

Ca să înceapă afacerea proiectată, Orbu n-avea nevoie de capital, ci doar de cîțiva oameni care să-1 ajute... Oameni care... să nu-1 „supere". Adică să facă ce le va spune el, fără să clipească. Și nici nu trebuia să alerge ca să-i găsească. Erau indivizi pe care-i cunoștea bine, despre care știa că s-au mai ocupat cu asemenea „mici" învîrteli. De fapt, nu se știa încă precis dacă Fănică Orbu a fost singurul cu ideea furtului în stil marc. Poate că fiecare dintre infractori se gîndisc la ea. Cert este însă că fără el „afacerea" nu numai că nu s-ar fi urnit din loc, dar nici n-ar fi putut fi concepută. El, „Fane", cum îi spunea clanul hoților, era o piesă de bază, fiindcă autoizoterma era pe mîna lui. Doar el era cel care transporta carnea de la abatorul județean, la I.I.S. „Antrefrig" din București. Scăzămintele ce se acordau pentru carnea depozitată la „Antrefrig" erau o... mană cerească pentru infractori. Și cum unii de la „Antrefrig", ca Fănică Ianculescu (alt Fane...), Nicu Oncescu sau Martin Dumitraș îl cunoșteau pe Fane Orbu, de-abia așteptau ca să toace ca șobolanii scăzămintele acordate prin lege. Planul lui Fane a fost primit cu entuziasm și, într-o zi de august, mai precis 9 august, a început lanțul furturilor în stil mare din avutul obștesc.

Fane Orbu a primit un telefon de la București, de la... Fane Ianculescu.

— O jumătate, șefule !

A priceput că era vorba de o jumătate de tonă de carne, din cea care urma s-o transporte la „Antre- frig“ și care trebuia dată la o parte.

Fane Orbu a dat fuga la Ghiță Bibanu, principalul merceolog tot la întreprinderea cu pricina, și i-a spus :

— Șefule, treaba s-a urnit din loc... O juma’ de tonă e cam puțin, da’ pentru început e bine. Să fie într-un ceas bun !

Lui Ghiță Bibanu i-au rîs ochii și după ce și-a frecat mîinile negustorește, a întocmit avizul de expediție către „Antrefrig“.

Fane Orbu și-a încărcat autoizoterma și... la drum ! Se spune că tot drumul ar fi cîntat : „Banii aduc fe- ricirea“. Ajuns în București, s-a gîndit că îi e mai aproape de piele cămașa decît haina, că, adică, bine ar fi ca mai întîi să aranjeze cu jumătatea „lui“ de tonă de carne și pe urmă cu cea care trebuia predată firmei ,,Antrefrig“. Și cum fusese prevăzător și dispunea de „piață de desfacere", s-a dus direct în piața Pantelimon, la o altă legătură, gestionarul Ică Tamaș.

— Meștere, te fac om, înțelegi, te fac om, îi zise Fane. Am o juma’ tonă carne vită a mai prima. îmi dai nouă mii, restu’ la tine... E bine ?

— Valabil, i-a răspuns Ică Tamaș.

A luat carnea, i-a dat banii și gata. Fane Orbu a ambalat autoizoterma care, acum mai ușurată, a ajuns ca gîndul la „Antrefrig". Acolo, celălalt Fane, gestionarul lanculescu, i-a confirmat primirea cantității de carne cu nota de intrare-recepție în regulă, inclusiv pentru cele 500 kilograme care fuseseră plasate prin Ică Tamaș. Pentru acest... serviciu, Fane Orbu i-a dat lui Fane lanculescu o mică atenție de 4 500 de lei și o strîngere de mînă frățească. Apoi, la

drum, înapoi la Ghiță Bibanu, să-1 omenească și pe el. Modest, Bibanu nu lua decît un leu pentru fiecare kilogram de carne sustrasă.

Fane Orbu intră ca o furtună în biroul lui Ghiță Bibanu și-i spuse :

— Șefule, ia plaivazul și „arde“ două avize. Unul pentru 900 kilograme de carne de porc, altul pentru 1 846 kilograme do carne de vită. Știi, omul nostru de la „Antrefrig" poate să suporte cantitatea.

— Bine, băiete, i-a răspuns radios Bibanu și a întocmit numaidecît noile avize de expediție.

Cu avizele în mînă, Orbu a ținut-o tot într-o alergătură. A încărcat carnea și fuga cu ea la Racu, gestionarul depozitului din piața orașului județean.

— Lasă porcu* și fugi la București cu vaca, i-a spus Racu Zlotu.

Și Fane Orbu s-a conformat. I-a lăsat cele 900 kilograme do carne de porc și, a doua zi de dimineață, glonț la București, în piața Pantelimon, unde i-a lăsat lui Ică Tamaș restul de 1 846 kilograme de vacă, de la care primește peste 20 000 lei. Tamaș, dintr-un hop, și-a făcut o „parte“ de 8 000 de lei.

Și ca treaba să fie acoperită, a dat fuga la Fane de la „Antrefrig", care a întocmit nota de intrare-re- cepție, confirmînd fictiv primirea întregii cantități de carne în depozitul al cărui gestionar era. Pentru „osteneală", Fane primește și el o bagatelă de 12 000 lei.

Revenit „acasă" Orbu a alergat într-un suflet la Racu Zlotu, de la care a primit cele 10 000 lei. Modestul Ghiță Bibanu și-a primit și el partea, adică 2 000. Cînd și-a făcut... casa, Fane Orbu a trecut la activ suma de 11 000 lei. „Mda, așa mai ține", s-a veselit el.

„Treaba" le mergea în plin. Mai ales că „acționarii" afacerii se înmulțiseră. Și nu cu persoane de mîna a

treia, cu ciurucuri, ci cu oameni subțiri, care mai ocupau și niște posturi de răspundere. Deci, oameni solizi, bine înfipți în scaune plușate, avînd relații care, la o adică... Și nu erau nici așa de pretențioși. Nu cereau să împartă hoțește, adică frățește, ci să fie omeniți așa cum se se crede de cuviință că merită niște oameni ca ei.

în privința reviziei, care ar fi putut să le cam încurce socotelile, ,,acționarii“ atrăseseră în ,,solda“ lor pe contabilul șef al Direcției comerciale județene, Irinel Negulici, pe care îl rebotezaseră cu... dulcele nume „Șarpele cu ochelari".

Fără să știe precis de amploarea „afacerii", dar mirosind ceva, acest individ cu poreclă de tîrîtoare, căruia chiar îi plăcea să sugă nu sînge sau lapte, ci vin, coniac și altele de acest soi, era omul care-i ,,vă- muia“ pe Racu Zlotu și pe frații săi.

„Revizia o fac eu“ !, amenința de fiecare dată cînd avea nevoie de carne. Și Racu Zlotu înțelegea aluzia. Vîra mîna în depozit, ca în propria-i cămară, și-1 îndestula pe Irinel Negulici. Așa că, din partea asta, puteau să fie liniștiți ; nu era nici un pericol. De cîte ori își suna clopoțeii, „șarpele" era domolit cu cîteva kilograme de carne, pe care se ducea să le digere în liniște cu ai lui.

Cît privește inspecția comercială, era total anihilată de Miru Ruginitu și el verigă a clanului de hoți.

între timp își împărțiseră „munca", așa, ca niște oameni gospodari, pentru ca fiecare să-și merite tainul din furt. Ghiță Bibanu, de pildă, avea sarcina să socotească cît revine fiecăruia din pradă și, în același timp, cumulase și funcția de casier, calitate în care încasa banii de la Zlotu pentru carnea furată pe care i-o aducea Fane Orbu.

Și hoții au găsit .și o „soluție" pentru a induce în eroare posibilele controale „neasigurate". De cîte ori Fane Orbu descărca fără forme legale carne în depozitul gestionat de el, Racu Zlotu defecta instalația frigorifică. Dacă l-ar fi surprins vreun „dinamovist" în timp ce descărca, ar fi avut o justificare plauzibilă : nu putea să lase carnea să se altereze...

Omul însă care a participat la „perfecționarea" sistemului infracțional era unul la care nimeni nu s-ar fi așteptat.

— Măi Zlotule, măi Orbule, nu așa se face treaba. O să dea într-o zi miliția peste voi și s-a zis. Din partea mea cu n-am văzut, n-am auzit... De ce vă prostiți, măi, așa se fac afacerile ? Fără acoperire ?... Uite, Orbule, îl luă de un nasture al hainei, cînd mai lași carne lui Zlotu, să ai și o cantitate oarecare cu forme în regulă... E clar ?

Racu Zlotu s-a izbit cu palma peste frunte. „Cum naiba nu m-am gîndit la asta ?“ Orbu, și el, a rămas mut de uimire în fața acestui argument simplu, pri- vindu-1 cu evlavie pe „inventatorul patentului", Ni- cușor Frasin, nume de lemn tare. „Tare" — așa cum se și considera directorul comercial, cel care aducea o „notă de perfecțiune" în sistem.

— V-am spus asta, deși nu prea meritați..., îi dojenea mai departe Frasin. Se gîndea că și Racu Zlotu și Fane Orbu nu prea îl mulțumiseră cum trebuie pînă atunci. în august, cînd cu cele 900 kilograme de carne de porc pe care cei doi le făcuseră bani și cu consimțămîntul său tacit, i-au dat doar 1 000 lei.

Mai tîrziu... Era consum mare de carne în casa lui Frasin. Avea și un cîine lup, ori ăsta mînca pe măsura numelui rasei.

Apoi, la mare, să umble omul după hrană ! Și a plecat șoferul Nicu Cioc, trimis expres de Racu, cu

peste zece kilograme carne de fripturi, să facă plajă pe litoral. Directorul Frasin era cam pretențios, dar își merita „tratația'[1]. Doar el, Nicușor Frasin, l-a promovat în muncă pe Zlotu, deși acesta era cunoscut de tot județul, ca ins „cu antecedente"... A ! Unele mici „lipsuri", „ciupeli", a motivat Nicușor Frasin celor din jur și povestea a ținut.

Frasin mai avea și alte „ticuri". împrumuta „mici atenții", bani și obiecte... de la subalterni și, cum era foarte obosit și avea multe pe cap, uita să-și achite datoriile.

— Măi Puiule, obișnuia Nicușor, directorul, să se adreseze cîte unui subaltern, am o rețetă de făcut la farmacie, da’ n-am bani la mine. Subalternul se... simțea, băga mina în buzunar și își „împrumuta" șeful cu 35,47 lei, exact cît avea omul nevoie. Numai că schema cu rețeta se repeta și contul precis al zilei creștea la beneficii. Treaba se repeta peste cîteva zile. Bineînțeles datoriile rămîneau... datorii.

Asta se întîmpla în „zilele de lucru", adică atunci cînd nu era ceva de sărbătorit în casa lui Nicușor Frasin (zi de naștere, ziua numelui, a soției, a fiului ș.a.). Cînd erau „sărbători", cadourile constau în obiecte mult mai costisitoare : costume de haine de 4—500 lei metrul, băuturi alese, cravate și — de ce nu ? — se făcea și cîte un șlat cu „premiații", aprobat foarte simplu și frumos de el, de Nicușor F. Și toată lumea era mulțumită.

Racu Zlotu ofta după bani, dar n-avea ce face. Era în mîna lui Frasin. Și, pe deasupra, Frasin perfecționa și sistemul, ca să nu mai vorbim despre faptul că Frasin avea relații mai „sus", cu oameni care, la o adică...

Racu Zlotu trecea printr-o perioadă mai grea. Nu prea stătea grozav cu finanțele. în ultima vreme a avut cheltuieli mari. Fusese ziua de naștere a drăguței lui, lulica Popeangă, o femeie ce-1 băgase în draci.

Și a dus-o pe lulica la restaurantul „Bucur“ la București, să-i sărbătorească cei douăzeci de ani ai ei. Cu mașina mică o dusese, mașina lui Mitică Secă- reanu zis Nebunaticul. Și mai fuseseră la masă și prieteni. îl costase pe Racu aproape 6 000 de lei — de ,,macaoni“, cum spunea el — și alte vreo 6 000 de lei cadoul. Numai cruciulița de aur pe care i-o oferise cîntărea 11 grame, bașca un lănțișor de aur tot de „greutate". Dacă la astea mai adăugăm niște covoare, carpete și un casetofon — atenții pe care la plasase pe ici, pe colo — ne putem face o idee de ce Racu era cam îngrijorat. Aștepta să-i pice un nou transport, să se „refacă", și pe urmă...

îi mai dădea bătaie de cap și Mircea, frate-său, vînzător la o boxă de carne, părtaș și el la afacere. Că juca barbut pînă făcea scurtă la mînă, treaba lui ; că „închidea" restaurantele și schimba femeile ca pe ciorapi, iar treaba lui, dar că se lăsa jecmănit de Frasin, care îi luase carne de vreo 4 500 lei, fără să plătească un ban, ca și de Irinel Negulici, „șarpele cu ochelari", care îl „vămuise" cu carne de vreo 2 500 lei, ca și de M. Ruginitu, care își luase și el tainul, în valoare de vreo 1 500 lei, asta nu-i putea fi indiferent lui Racu Zlotu, șeful „clanului", „antrenorul", cum îi plăcea lui să-și mai spună. îi era necaz pe fraierii’ de frate-său și, mai ales, îi era teamă să nu i se descopere... gaura din gestiune. Atunci s-ar fi dus naibii toată șandramaua, iar el n-avea chef să stea după gratii. Trebuia să vorbească cu frate-său și,

dacă era nevoie, cu cei ce-i luau „haracine“, pentru că nu le ajungea nesătuilor ăștia cit le dădea el...

Dar, ca să-i sature, mai avea nevoie de un... șut, așa cum fusese cel din noiembrie. Atunci Bibanu fusese „salon“. îl ajutase să „prăduiască'[1] 4 392 kilograme de carne. Fane Orbu, la ieșirea din abator, îl luase și pe Biban în cabină. Carnea o lăsaseră la el, la Racu Zlotu, și, după cîteva zile, Bibanu încasase banii, vreo 50 000 lei, pe care îi „sortase" pe persoane împreună cu Orbu, care a trebuit să se grăbească la București, la „Antrefrig", să aranjeze acolo cu Nicu Oncescu, ca să-i dea acte pentru primirea fictivă a mărfii.

Din afacerea aceea, el, Zlotu, s-a „ales“ cu 36 000 lei. Bineînțeles, Nicușor F., „șarpele cu ochelari" și Ruginitu își primiră și ei partea. De restu’, treaba lui Orbu...

Racu Zlotu aștepta ca Orbu să-1 „viziteze" cît mai repede cu autoizoterma lui „vrăjită", aducătoare de carne și de bucurii. Și nu numai pentru el. Dar nici Zlotu, nici acoliții săi n-aveau de unde bănui că...

*

Inspectorul șef Banu citea scrisorile care, în ultimul timp, se adunaseră pe biroul său. îi scriau oamenii din oraș și din județ, care se loviseră de neregulile celor din „clanul Zlotu". îi dădeau exemple de nereguli și-1 asigurau c-o să-1 ajute, să se termine odată cu toată șleahta de pungași. Dar, mai ales, două scrisori îi reținuseră atenția. Una semnată de Constantin Branea și alta semnată de Tudor Pancu. Ceea ce se sesiza în ele erau confirmări așteptate la niște bănuieli care, în ultimul timp, se transformaseră treptat în certitudini. Și nu numai atît. Scriso-

rile aduceau și elemente noi, sugerînd niște piste care, exploatate, ar fi elucidat și petele, deocamdată nebuloase, ce mai acopereau ici-colo lanțul infracțiunii.

Banu derula din nou întregul film. Ghemul se desfăcea. Firele erau clare. Ceva însă, ca o neliniște vagă, îi persista în inimă. îi revenea în minte, sîcîitoare, o întrebare, pe care o mai pusese maiorului Melinte, cînd de-abia au început să se ocupe de această murdară infracțiune. „Cum s-a putut ajunge la așa ceva ?“ întrebarea îi înnegurase multe zile și nopți, iar cînd au apărut în combinație și oameni ca Nicu Frasin, M. Ruginitu, Irinel Negulici și alți inși „de suprastructură", implicați direct în toată mocirla, inspectorul șef a simțit cum începe să-i vuiască ceva în cap. Nu înțelegea, nu putea să înțeleagă și să admită că aceștia, unii cu funcții de răspundere, cu o situație și o poziție bună, fuseseră capabili să se înhăiteze cu elemente de soiul lui Fane Orbu sau Racu Zlotu.

Era sfîrșit de an, afară începuse să ningă, oamenii se pregăteau de sărbători, dar inspectorul șef nu vedea, nu putea să vadă nimic din toate acestea. Trecuse de mult ora prînzului, uitase să se ducă la masă, nici nu-i era foame. Aștepta. Aștepta ca Melinte să se înapoieze de la București cu dovada, cu una din cele mai zdrobitoare dovezi ale infracțiunii. în birou începuse să se întunece, dar nu se grăbi să aprindă lumina... Ei, bine, Melinte avea să aducă dovada, dar asta nu avea să schimbe cu nimic gîndul care-1 urmărea pînă la obsesie. Dacă infracțiunea căpătase o asemenea proporție, fără îndoială că și el era vinovat. Vina o simțea chiar aici, lîngă el, ca pe o prezență

materială. O prezență ciudată, pe care n-o putea defini... Era vinovăția de care se simte apăsat omul cinstit cînd află de necinstea care a murdărit totul în jur și cînd, în chip firesc, își pune întrebarea dacă a făcut totul pentru ca fapta urîtă, reprobabilă, să nu se fi întîmplat... Inspectorul încercă iar să recapituleze totul și să se întrebe dacă, într-adevăr, făcuse ce trebuie ca să prevină infracțiunea. Era o datorie față de sine. Era o datorie față de oamenii cinstiți, care îl ajutaseră pe el și pe tovarășii de muncă ca să dea de capătul firului atît de încîlcit al infracțiunii.

Un ciocănit în ușă, și inspectorul șef se smulse din gîndurile sale. Răsuci comutatorul și lumina neonului izbucni rece și albă, gonind întunericul.

— Intră !

Maiorii Melinte și Secuiu aduceau cu ei miros de ger și zăpadă proaspătă. Erau obosiți. Inspectorul șef îi invită să-și scoată paltoanele și să ia loc. Nu-i întrebă nimic. Melinte rupse tăcerea cu o voce ce și-o voia cît mai calmă, cît mai indiferentă, dar inspectorul șef desluși, chiar de la primele cuvinte, o bucurie ascunsă.

— Tovarășe colonel, se confirmă... Nici pe 18, nici pe 19, autoizoterma lui Fane Orbu nu este înregistrată ca fiind intrată în unitatea ,,Antrefrig“. Deci se confirmă primirile fictive de carne...

— Bine, bine, eram sigur, spuse, parcă fără nici un chef, inspectorul șef. Pentru astăzi este destul, dar să nu fie scăpat din vedere Orbu... Am fost sesizat că a lăsat carne gestionarului Costache Marinaș din Videle. O să se ducă după bani, hoțul ! Trebuie să-1 prindem în flagrant, să nu ne mai irosim forțele și timpul cu confruntări și alte probe.

Fane Orbu a fost prins chiar a doua zi, pe cînd încasa suma de 31 000 lei de la gestionarul cooperative

idin Videle pentru carnea pe care o primise de la el fără nici o formă. Carne furată, carne luată de la gura oamenilor. Carne intrată fictiv în gestiunea legăturilor lui Orbu de la „Antrefrig“ — București.

Fane Orbu, frumos îmbrăcat, în cojoc de peste 3 500, costum la fel, n-a rămas fără grai cînd fu adus la miliție. A încercat chiar să protesteze, să spună că banii nu erau ai lui...

S-a dispus arestarea lui, ceea ce, așa cum prevăzuse inspectorul șef, avea să stîrnească panică printre „asociați“. Nicușor Frasin a început să zbîrnîie cu telefoanele la cunoscuții săi „de sus“, dar... nimic ! Unul din oamenii lui „forte[11] nu mai răspundea la telefoanele știute, alții de pe „la centru’[1] încercară să-1 ajute, ba cu telefoane, ba cu scrisori pe tonuri diferite, dar se putea sperja cineva de gesturile unor asemenea indivizi ? ! Cu atît mai mult un om ca Banu putea avea cea mai mică ezitare ?

Curînd, toți au fost arestați... iar procesul a fost public

.

— Acum, va trebui să porniți pe urmele altor hoți de carne : hoți de porci în bandă ! Am fost sesizat telefonic azi de dimineață — le spuse inspectorul șef acelorași iscusiți ofițeri care acționaseră în cazul Zlotu. O voce de bărbat m-a informat că la ferma Burdea s-au furat 70 de grăsuni. Știți, desigur, că mai avem cîteva cazuri de acest fel, încă nelămurite. E posibil ca hoții să fie aceiași.

La orele 10 noaptea, o „autospecială'[1] îi transportă pe maiorul Melinte .și grupa lui operativă tocmai la marginea comunei Vedea.

Adia, aspru, vîntul care aducea înghețul. Se lăsa o noapte rece și grea.

Oamenii din echipă se mișcau repede, înfruntînd troienele de zăpadă.

— Niște urme, tovarășe maior ! exclamă unul din componenții echipei, căpitanul Andrei Dangu, criminalist cu experiență. Sînt patru, patru urme care duc spre grajduri... Poate că pe aici au trecut infractorii...

Le examinară cu atenție. Se observau destul de bine. Un om „normal" n-ar fi lăsat astfel de urme. „Ăștia, conchise Dangu, au avut la ei ceva încărcătură"...

— Au avut porci ! replică unul din ofițeri..

Dar cu ce îi putuseră căra ? Animalele furate aveau în jur de 50—60 de kilograme fiecare.

S-au întors în șosea. Noroc că nu ninsese deloc în ziua aceea. O urmă apăsată de mașină arăta că vehi- colul staționase acolo. Se imprimaseră pneurile în zăpadă. Se ajunge rapid la concluzia că a fost o „Dacie". Da, o „Dacie 1300". Dar cum puteau să fie îngrămădiți în ea porcii ?

Echipa se retrage la postul de miliție.

începe o muncă atentă de investigare, se verifică, se emit ipoteze, cad ipoteze, se emit altele.

Vestea furtului de porci de la ferma Burdea s-a răspîndit repede. Telefonul dat inspectorului șef des- tăinuise o realitate.

în aceste împrejurări, cînd miliția se tot mișca în dreapta și în stînga, satul, firesc, s-a trezit din amorțeala lui. Cîțiva săteni se strînseră în jurul postului de miliție.

Un bătrîn scund și uscat, ușor încovoiat din șale, s-a strecurat prin mulțime și a intrat în post. Șchiopăta și abia își trăgea picioarele.

— Am auzit că sînteți de la județ, am venit să vă spun un necaz. în noaptea trecută, așa, pe la miezul nopții, în timp ce mergeam peste cîmp, spre gara Atîrnați, am fost atacat de niște huligani. M-au bătut de m-au frînt, de-aia merg așa. Pe mine și pe alți doi consăteni.

Auzind aceste vorbe, maiorul Melinte tresări și-și aruncă privirea spre bătrîn.

— Ce-ai zis ? Ia mai repetă o dată !

— La noi, aici, începu bătrînul, există o potecă peste cîmp, care scurtează mult drumul pînă la gară. In noaptea aceea am plecat de-acasă împreună cu Bică și Ion, am trecut peste șoseaua ce merge spre Roșiori și am luat-o pe poteca de care vă zisei. La un moment dat, cîmpul fiind acoperit cu nămeți, ne-am rătăcit, am pierdut poteca. Eu eram înainte, ceilalți doi în urma mea. Am aprins lanterna, ca să găsesc poteca, și am văzut, culcate pe zăpadă, patru mogîl- dețe. Pînă să mă dumiresc, m-am trezit lovit cu un ciomag și am căzut jos. N-am mai știut de mine. Cînd mi-am venit în fire, mogîldețele tocmai se re- peziseră la ceilalți și-i loveau. Ion a reușit să scape mai ușor. Nu l-au ajuns, era mai tînăr, mai iute... După aia, mogîldețele au luat-o la fugă. S-au pierdut în beznă.

— Și n-ai mai auzit nimic, n-ai mai reținut nimic? Vreo voce de om, pe care s-o fi recunoscut ?

— Nu. Voce de om, nu... Am auzit un grohăit de grăsune, dar nu puteai ști de unde anume vine... Am crezut că sînt grăsuni de la fermă. S-o fi dus pe-acolo paznicul, mi-am zis, și i-a deranjat din somn. Am strigat totuși după el, după paznic... A venit pînă la

noi. A zis că avem vedenii, că să ne vedem de drum. N-am mai spus întîmplarea aceasta la nimeni, dar acum, cînd auzii că de la ferma noastră s-au furat din animale, venii să vă spun. Poate că ăia or fi hoții...

Pe fața maiorului Melinte apăru o licărire de speranță și un zîmbct discret îi descreți fruntea. Raportă situația inspectorului șef Banu, care ordonă să fie aduși la postul de miliție și ceilalți doi oameni bătuți, ca să dea amănunte. S-a discutat mai întîi cu Petre, care, mai mult decît bătrînul, n-a prea avut de spus. A fost chemat apoi Ion, de la care s-au obținut cîteva indicii foarte prețioase. Acesta a povestit că, înainte de a se abate pe potecă, a văzut, pe șosea, o mașină, care staționa pe partea dreaptă. S-a oprit și s-a uitat pe geam. In ea dormea un bărbat, întins pe banchetă.

— Nu-ți amintești, cam ce marcă era mașina ?

— Mda, răspunse acesta după o scurtă pauză, era, cred, o „Dacie 1300“. Sigur, o „Dacie 1300“ de culoare închisă. Nu putea fi altă marcă, după cum arăta...

— Altceva, ce-ai mai observat ? întrebă maiorul Melinte.

— Altceva, n-am mai observat... Ba nu, stați, am mai văzut ceva. Am observat că scaunele din față aveau ceva deasupra. Erau mai înalte decît la alte „Dacii". De-alea, știți dumneavoastră, ca să poată omul sta rezemat.

— „Cefare", replică maiorul Melinte.

— Așa, cum le ziceți dumnevoastră, „cefale“... Și mai era ceva. Sub geamul din spate erau două perne cusute cu motive naționale, cum se fac pe-aici, pe la noi.

— Mulțumesc, nea Ioane. Dacă o să-ți mai aduci aminte vreun amănunt, te rog să mi-1 spui.

După plecarea lui Ion, s-a hotărît căutarea autoturismului. Existau, de acum, cîteva indicii bune pentru descoperirea infractorilor.

Este găsită, în comuna vecină, o mașină „Dacia 1300“ care corespundea întru totul celor declarate de Ion. Aparținea fraților Mutulică. Unul din ei, cel mijlociu, era în pușcărie. Erau patru frați, toți cu antecedente penale, cunoscuți infractori.

Este adusă mașina. E cercetată amănunțit. în portbagaj se găsesc saci. într-unul din ci, urme de excremente. S-au mai găsit cizme de cauciuc, pufoaice și ciomege. Are loc o consultare între oamenii din echipă. Maiorul Melinte încearcă zadarnic să-și ascundă bucuria :

— Băieți, se pare că acțiunea se apropie de sfîrșit. Toate indiciile duc către... Ne trebuie însă probe pentru documentarea cauzei.

Din nou cercetări, investigări, căutări, interogări... Mutulică, cel mijlociu, neagă. ,,N-am făcut nimic. Ce aveți cu mine ? De cînd m-a avertizat tovarășul șef de post Tilă, n-am mai condus mașina. Nu recunosc. N-am circulat cu mașina. Nu am nici permis de conducere !“

Fusese însă văzut, în noaptea aceea, în jurul orelor cînd s-a comis furtul, de către secretarul Vasile, conducînd autoturismul spre marginea comunei.

Inspectorul șef aprobă propunerea ca Mutulică să fie adus Ia județ. Se fac probe, confruntări și, pus în fața lor, e nevoit să recunoască :

— Da, am condus, într-adevăr, mașina în noaptea trecută. Am zis că să nu uit meseria, să mai învăț, că urma să dau examen ca să iau din nou permis... Mi-a fost greu să recunosc de la început. Știți, am mai fost prins o dată... și-1 am și pe frate-miu la pușcărie

.Ancheta este încredințată aceluiași experimentat maior Secuiu.

— Să ne spui atunci cum ai acționat și cu cine.

— Unde să acționez... Ce... Nu cumva credeți că eu sînt...

Culmea ! Rezultatul analizelor excrementelor găsite în portbagajul mașinii încurcă lucrurile. Nu erau de porc, ci de păsări.

Se cere extinderea cercetărilor, găsirea de noi probe, se fac noi confruntări...

în cele din urmă, lui Mutulică cel mijlociu i se dă drumul acasă.

Maiorul Melinte, iritat și extenuat, se adresă, totuși, celorlalți pe un ton domol :

— Nu-i nimic, mergem mai departe, trebuie să găsim...

în aceeași zi e identificată o altă „Dacia 1300“. Proprietar era Poujade, salariat la construcții; un om încrețit la obraji și sur la păr. Este trimis un subofițer să-1 cheme la inspectorat. lar culmea ! în timp ce subofițerul care îl adusese urcă să raporteze că l-a adus, omul cu încrețituri pe obraji și sur la păr dispare. Se iau măsuri excepționale și este găsit aproape de București. Era în mașină, cu fratele său, și gonea cu peste suta la oră. Așadar, clanul Miticanilor.

— Mă grăbesc, domnule, trebuie să-1 duc pe fratele meu la București. Ce-aveți cu mine ?

Este adus la maiorul Melinte. Poujade însă protestează. „Vă rog să mă lăsați în pace! De ce mă aduceți fără voia mea aici? Sînt om cinstit!“ Obrajii au început însă să-i tremure. în același timp, afară i se cercetează mașina. La deschiderea portbagajului, un miros specific de cocină izbește nările. Tot în portbagaj — cîțiva saci, paie împrăștiate...

— De data asta, nu cred că mai greșim, tovarășe colonel ! raportează maiorul Melinte inspectorului șef Banu, care intrase în biroul de anchetă.

Au trecut, pe nesimțite, patru ore de cînd tot încercau să-1 convingă pe Poujade să spună adevărul. Omul susținea sus și tare că se încearcă o înscenare. Dar probele adunate erau îndestulătoare. Inspectorul șef nu aproba însă încriminarea, pînă cînd Poujade nu se hotăra să spună adevărul despre el și despre complicii lui. în meseria lui, Banu nu putea considera elucidat un caz decît după ce au fost clarificate și pozițiile împricinaților. Ținea foarte mult la aceasta, nu accepta ca un dosar să fie încheiat numai pe baza depozițiilor martorilor. își dădea bine seama că Poujade va trebui să-și dea drumul, deși, după toate aparențele, nu prea aparținea celor slabi de înger...

Atît Melinte cît și Secuiu aveau ochii congestionați de oboseală. în schimb, Poujade arăta proaspăt, ca un campion în așteptarea startului. Colonelul Banu îi înțelese, dintr-o privire, pe toți și, în cele din urmă, spuse :

— încheiem discuțiile, deocamdată. Mergeți și vă odihniți — se adresă el anchetatorilor — iar Poujade să se mai gîndească pînă mîine dimineață. Și te avertizez, omule, să fii serios cu noi !

A apăsat, pe butonul soneriei și a chemat subofițerul de la arest. • • • .

— Duceți-1 în arestul preventiv.

Era semnul cel mai evident, pentru Poujade, că inspectorul are toate datele în legătură cu activitatea lui. Altfel, nu ar fi...

A doua zi, anchetatorii au la îndemînă și rezultatul verificărilor ordonate de Banu la toate târgurile și oboarele din județ, ca să se afle dacă se vînd porcii furați. S-a stabilit că porcii fuseseră însemnați de

unitățile de unde se furaseră, ceea ce ușura sarcina identificării. S-au găsit cîțiva porci în oborul de la Smîrdioasa. Proprietarii sînt chemați spre „recu- noaștere“. Se identifică și omul ce-i vindea. „Este din Perețeni. De la el i-am cumpărat. Am dat 1 000 lei pe unul“, spuse omul ce-i cumpărase. 1 000 de lei grăsunul, frumoasă afacere : 70 de grăsuni, egal șaptezeci de mii ; și cu alții 60...

Se ordonă identificarea lui. Este găsit. Nu se aștepta să fie căutat de organele de miliție. Locuia în- tr-o casă arătoasă, cu etaj, împrejmuită de un gard orb de ciment, care împiedica orice vedere spre curte. Omul, auzind uruitul mașinii, încercase să se ascundă, dar nu a mai avut timp. „Ce vreți de la mine, domnule ? La mine, porci ?! Ferească sfîntul ! De Crăciun am tăiat doi curcani, ca să zic și eu că a fost sărbătoare... M-a ferit dumnezeu să am porci. Nici nu mănînc carne de porc. Știți, eu sînt și... sectant !“ •

într-adevăr, la percheziția efectuată nu s-a găsit nimic. Omul avea însă o fată, care locuia la cîteva case de el. „Acolo cred că i-a dus“, își spuse în gînd maiorul Melinte. Se repezi într-acolo și găsi ceea ce aștepta. Fiica intermediarului îi ascunsese în spatele casei. S-au găsit 4 porci cu „semnalmentele" cooperativei.

Este rîndul sectantului să fie adus la miliția județeană.

Existau, de acum, probe certe că Poujade era ini-. țiatorul furtului. Confirmase și sectantul acest lucru. Este adus Poujade.

— A venit momentul să ne spui adevărul, i se adresă pe o voce calmă maiorul Melinte.

— Asta am făcut și pînă acum. Iar dacă vă imaginați că am să recunosc ce doriți dumneavoastră,

numai pentru a vă fi pe plac, vă înșelați. Sînt nevinovat.

— Da, nevinovat ?! Săracul nevinovat ! Ia uita- ți-vă, ajunse un nevinovat chiar în arestul miliției județului... Și asta cum? Cu aprobarea șefului de județ ! Păi adică, amice Poujade, crezi dumneata că inspectorul șef ar aproba o încarcerare dacă nu ar fi sigur de vinovăția celui în cauză ?!

Intră pe ușă inspectorul șef. Poujade se scoală automat în picioare.

— Ți-am atras atenția să fii serios, Poujade !

— Sînt serios, tovarășe comandant.

— Dacă-i așa, atunci să lucrăm... Ce-ți spune numele de Biblie ?

— Biblie ? O carte sfîntă...

— O fi cartea sfîntă, dar eu mă refer la Biblie, complicele dumitale.

Ochii mici, ca de asiatic, ai lui Poujade se făcură parcă mai mari... Sarcasmul și dîrzenia lui încep să cedeze, să alunece, își

zice în gînd maiorul, „spre dezorientare", ca acul unei busole, sub influența unei surse magnetice... Privirea-i atentă caută cu fixitate ochii colonelului și ai maiorului. Cei doi nu-1 slăbesc cu întrebările. Poujade vede că nu mai are chip de justificări. Privirea-i cade pe piept, umerii îi alunecă parcă și ei în jos, odată cu mîinile sprijinite pînă atunci pe rama biroului.
— Recunosc, am furat, sînt hoț... bolborosește el.
— Ați avut dreptate cînd ne-ați spus că trebuie să avem răbdare, tovarășe colonel ! exclamă maiorul Melinte. El era hoțul !
— Acum, să-i adunăm pe toți ! Aici, într-adevăr, este vorba de o întreagă bandă. Să nu uităm însă că trebuie găsiți și porcii. Așa că, măi băieți, să încercăm să recuperăm prejudiciul sută la sută
!De la sectant și Poujade, maiorul Melinte și Se- cuiu ajunseră la ceilalți complici, întregul clan.
Poujade recunoscu, pînă la urmă, furtul celor 70 de porci de la ferma Burdea, cum și cealaltă serie, de 60 de porci, în greutate de peste 100 de kilograme, de la ferma Săceni.
— La prima vedere, pare a fi vorba de fapte mai mărunte. Să ne gîndim însă la eforturile ce se fac pentru sporirea șeptelului — le spuse colaboratorilor săi inspectorul Banu. Banda asta de hoți a acționat împotriva acestor eforturi. Plus specula, plus îmbogățirea pe spinarea oamenilor...
Cuvinte simple... Dar care spun destul
.

Era o dimineață senină, ca un zîmbet de fată. Ploaia din ajun, vijelioasă, limpezise cerul. Cei de la punctul de control al circulației anunță prin stație că Mercedesul de culoare închisă și-a făcut din nou apariția. Duce în el o femeie și un bărbat. S-a îndreptat spre sud, spre Dunăre.
Apariția aceluiași Mercedes, pentru a treia oară, în această zonă, cu aceleași fețe la geam, a trezit suspiciuni. Care să fie scopul acestor reveniri repetate ?
Se întreprind măsuri adecvate, pentru a repera ce e de reperat...
Musafirii depășesc pe șosea o unitate militară. Rulează o bucată de vreme cu aproape 150 la oră, după care se înapoiază, căutînd parcă să scape de echipajul de circulație de pe traseu, sau, cine știe, de vreun alt echipaj din șirul cel mare de mașini...
în dreptul drumului ce duce spre unitate, mașina încremenește circa zece minute. Bărbatul dinăuntru coboară apoi ridică capota mașinii, pentru a „repara ceva“. Tot timpul însă privește, pe furiș, spre ce fac militarii din unitate. Execută, mascat, și niște fotografii, cu un aparat dotat cu un teleobiectiv puternic, deși chiar acolo se află un semn foarte clar : fotografierea interzisă.
Dinspre unitate vine spre șosea o patrulă militară. Văzînd-o, străinul a demarat cu mare viteză, îndrep- tîndu-se spre oraș. Merge direct la hotelul „Central". Parchează mașina în fața acestuia. Urcă apoi în camera pe care și-o rezervase, dar numai după cinci minute coboară, avînd în mînă o valiză mică de voiaj. Se îndreaptă, pe jos, spre autogară. Studiază afișele cu traseul autobuzelor. Așteaptă, privind, plecarea mai multor mașini. Apoi ia o hotărîre bruscă... Deși autobuzul care îl interesa este pus în mișcare, se urcă din mers. Este tocmai autobuzul ce face legătura cu localitatea unde se află unitatea militară.
La prima stație, în autobuz se urcă și doi muncitori. Au la ei cabluri telefonice, ca să repare, probabil, niște linii. Din cînd în cînd, își aruncă privirile spre străin.
Soția străinului a rămas la hotel. Se odihnește. în stradă, un autobuz al O.J.T.-ului, vrînd să întoarcă,
a tamponat ușor mașina cu număr de T.C. parcată în fața hotelului. Recepționerul s-a sesizat și a urcat repede, sunînd la ușa camerei unde erau cazați străinii. După mai multe insistențe, și-a făcut apariția doamna. I-au fost relatate cele întîmplate. Au cobo- rît în stradă, să vadă autoturismul. Anunțate fiind, au sosit de îndată la fața locului, cum era normal, organele de miliție. Șoferul de pe autobuz și-a recunoscut vinovăția și s-a angajat să remedieze avaria, care nu era cine știe ce.
In timp ce soția străinului era încă în stradă, par- lamentînd cu șoferul, recepționerul reveni în camera străinilor spre a chema la telefon femeia de servici. își aruncă ochii prin cameră și... descoperi un carnet cu diferite însemnări, care i se părură inte- resante. După circa 30 de minute, soția străinului s-a întors în cameră, dar nu a sesizat nimic despre „vizita" făcută în lipsa ei.
Străinul coboră din autobuz și, discret, făcîndu-se că cercetează cu privirea cîmpul, că „admiră" culturile de grîu, se apropie mult de unitatea militară. „Admira" de data aceasta, hărnicia soldaților din interior... De aici, el putea ușor observa și fotografia modul de amplasare al unității, precum și stația radar, de curînd instalată... Surîzător, se înapoia la hotel cu același autobuz. Soția îi relatează cele întîmplate. Revoltat, omul coboară să-și vadă mașina. Avaria fusese, între timp, remediată, așa că aproape nu se mai cunoșteau urmele. Mulțumit, urcă din nou în cameră, ca să se odihnească.
Din analiza atentă a fotocopiilor de pe carnetul de însemnări, o filă a reținut atenția colonelului Banu. Pe ea erau notate indicativele unității militare, precum și numerele ei de telefon. Aceste date constituiau secrete de serviciu, și ele nu puteau fi obținute decît dintr-o sursă aflată acolo, în unitate.
Inspectorul șef ordonă să se facă o verificare atentă a musafirului străin, folosindu-se toate măsurile adecvate.
Se stabilește că străinul sosise în țară în anul 197... vara. Pînă atunci, fusese în mai multe țări din Europa Occidentală și, evident, văzuse și auzise multe. Era un tip scund, cu fața rotundă, cu ochi mici, ascunși sub niște sprîncene stufoase. Nasul coroiat, dar estompat oarecum de mustața neagră. întotdeauna umbla proaspăt ras și cu o ținută foarte îngrijită, după ultima expresie a modei. Vorbea destul de bine românește. Cum de învățase atît de repede ? Se află, în sfîrșit, că era fiul unui emigrant român, care ținuse ca progenitura-i să știe și limba țării unde- se născuse. Pe timpul cît locuise în Occident se știa că se ocupa cu contactarea românilor, în scopuri de exploatare informativă...
Comportamentul lui era auster. Nu-și făcea niciodată relații intime cu alte persoane, prefera tovărășia unei cărți ușoare... Băutură, aproape deloc. în schimb, era un mare consumator de cafea. Invidia realizările obținute de România și — mărturisea — că nu se aștepta ca în țara lui Dracula să nu existe manifestări de violență, că potrivnic propagandei de
acasă a găsit o lume evoluată, pașnică, deschisă, prietenoasă și n-a auzit de nici un lei de reținere politică. Se afirma deci ca un prieten loial și entuziast al
poporului nostru.
Cetățeanul străin părăsește însă localitatea în grabă. Cei care au reperat datele certe ce probau existența unui spion au fost dezamăgiți.
— Nu-i nimic ! le-a spus colonelul Banu iscusiți- lor săi lucrători Iliescu și Floareș. Pe străinul ăsta îl interesează, cum am văzut, ceva de la noi. Cu siguranță, va reveni. Noi îl vom aștepta...
...Și, după alte trei săptămîni, același Mercedes, cu același străin, își face din nou apariția în județ. Se iau măsurile ce se impun. De data aceasta, mașina părăsește orașul-capitală de județ și se îndreaptă spre zona de vest. Face însă primul popas în orașul de pe Vedea. Străinul, după ce se asigură că nu-i urmărit, se îndreaptă, pe jos, spre parcul orașului. Se așază pe o bancă, scoate din buzunar un ziar și se preface că-1 citește. Din cînd în cînd, privește trecătorii care se perindă prin fața sa. La un moment dat, își face apariția un bărbat care ia loc pe aceeași bancă și, ca omul în parc, venit să se relaxeze, intră în vorbă... Cei doi fac nu numai un schimb de cuvinte, ci, discret, ca din greșeală, și de cărți, după care se despart, luînd-o în direcții' opuse. '
Verificările efectuate au stabilit că bărbatul care fusese contactat de străin se numește Vangu Varade, profesor la unul din licee, fiul unui fost politician burghez. Vangu era bine cunoscut în oraș.
Despre acest profesor se știa că, în tot timpul studenției, călătorise frecvent, ca sportiv, în țări străine, într-o asemenea deplasare, într-una din zile, s-a desprins de grup, intrînd într-un magazin de filatelie. Aici s-a oprit îndelung asupra unei colecții pe care, ca filatelist pasionat, ar fi vrut s-o cumpere. Făcîndu-și socoteala banilor, a realizat că are suma necesară, dar că prețul era cam pipărat. Nu s-a îndurat nici să cumpere, nici să părăsească magazinul, continuînd să soarbă din ochi dreptunghiurile minuscule de hîrtie colorată. Captivat de colecție nu luase în seamnă faptul că și el, la rîndu-i, era studiat, cu deosebită atenție, de un alt bărbat ce se afla în magazin. După cîtva timp a plecat, fără să ia vreo hotărîre. A hoinărit cît a hoinărit prin oraș, apoi a trecut din nou pe la magazinul filatelic, cu gîndul să mai vadă încă o dată acea serie frumoasă de timbre. Dar colecția

dispăruse. Vînzătoarea l-a informat, cu amabilitate, că „fusese cumpărată de dumnealui", arătîndu-i un individ ce se uita la el. Individul s-a și apropiat și, pe un ton politicos, s-a oferit să renunțe la timbre, mai ales, zicea el, că și-a dat seama, după accent, după felul în care vorbea studentul, că este vorba de un român... Pe el, continuă celălalt, îl leagă multe amintiri de acest „minunat colț de lume". Ba, mai mult, auzind că Vangu este un filatelist pasionat, proaspăta cunoștință l-a invitat să-i arate colecția lui și să viziteze împreună clubul filateliștilor din localitate. Fără să bănuiască nimic, Vangu s-a
lăsat condus de străin într-o casă așezată pe una din străzile mai retrase ale marelui oraș.

— Aici este unul din cluburile filateliștilor, frecventat însă numai de lumea bună, i-a zis celălalt, de data aceasta în românește. într-o românească cu accent străin...

Și Vangu a găsit acolo, într-adevăr, diverse publicații despre timbre, multe panouri pe care erau expuse raritați, ba chiar și vreo doi colecționari prinși în discuții febrile. Posedau clasoare bine garnisite cu timbre, pe care erau ,,dispuși“ să le schimbe. Vangu, priceput în ale filatelici, și-a dat ușor seama că erau niște ageamii. Și și-a zis că ar putea profita de incompetența lor, mai ales că bărbatul din magazin îl tot îndemna să ia cît mai multe timbre chiar dacă n-are bani suficienți, pentru moment. O să-i împrumute el, urmînd ca Vangu să îi restituie, cînd acesta va veni în România unde vrea să-și petreacă concediul. Și Vangu a fost de acord...

După un an, bărbatul acela, pe care Vangu nici măcar nu știa bine cum îl cheamă, a venit în țară, aducîndu-i în dar niște timbre rîvnite... I-a mai adus niște clasoare legate în piele și niște cataloage dintre cele mai interesante. Omul mai avea asupra lui și niște serii de timbre care nu figurau printre „daruri". Serii din raritățile cu totul excepționale. întrebat de prețul acestora, celălalt i-a răspuns că nu-i cere bani, ci doar niște mici „comisioane".

— Și dacă refuz comisioanele ? a întrebat Vangu.

— Atunci, ai să ajungi la închisoare, i-a răspuns, calm, străinul, sfidîndu-1. Așa, ca să plătești cu vîrf și îndesat timbrele pe care le-ai primit ! Dacă vrei să te convingi, uite facturile cu valoarea tuturor timbrelor în cauză, a continuat el. Autoritățile românești n-o să-ți ierte că ai achiziționat timbre repre-

zentînd figuri proeminente ale fascismului din străinătate și din România de altădată. Asta-i „literatură interzisă", înțelegi ?!... Ca să nu-ți mai spun că îți pot pune la dispoziție filme care te înfățișează stînd de vorbă prietenește cu doi indivizi. Vrei să-ți spun cine sînt aceștia ?... Am impresia că ești destul de isteț să pricepi ce „bucurie" vor produce aceste fotografii dacă le voi preda... știi tu unde. Să nu uit! Vrei să-mi plătești și datoriile? Conform acestor acte oficiale, pe care ai avut proasta inspirație să le semnezi, fără să le citești cu atenție, îmi datorezi 127.500 dolari. Ești amabil ?!...

Și Vangu s-a simțit pierdut, prins într-un laț strîns și necruțător. Individul nu glumea deloc și el era victima. Neavînd încotro, a acceptat să-1 ajute.

— Vezi, ai grijă, nu încerca să ne duci, că te găsim și-n gaură de șarpe și e vai de pielea ta !...

Așa a ajuns profesorul nostru să furnizeze informații unui agent străin.

La început, i s-au cerut date despre unele evenimente din țară, despre unii oameni cu funcții de răspundere... Ulterior, lucrurile au luat amploare. I se cereau date din ce în ce mai complicate, mai greu de procurat, din domeniul economic, militar.... Străinul identificase în județ o unitate specială și i-a cerut să folosească toate mijloacele pentru a-i stabili programul de lucru, aparatura cu care este dotată etc.

Vangu s-a simțit speriat de „perspectivele" pe care i le deschisese grava încurcătură în care intrase. Se- sizîndu-i frămîntarea, soția, care abia se întorsese de la maternitate, unde dăduse naștere unui băiat, l-a tot descusut, pînă a aflat totul.

— Trebuie să mergi urgent la securitate și să istorisești tot ce ți s-a întîmplat !

1 — Mulțumesc de sfat, a răspuns Vangu. Crezi c-o

să mă creadă cineva ?! Doar știi cine a fost tatăl meu...

f — Or să te creadă, n-or să te creadă, asta o să vedem ! Dar tu trebuie să te duci neapărat. Dacă nu te duci tu, mă duc eu. Gîndește-te la copilul nostru. Singura salvare este adevărul și recunoașterea greșelii. Singura ! Singura ! . .

Vangu nu și-a ascultat soția, a continuat aventura în care intrase. Nevastă-sa însă nu l-a slăbit și pînă la urmă, s-a dus în audiență la inspectorul șef, căruia i-a povestit tot ce reușise să afle sau să deducă în legătură cu încurcătura în care intrase soțul ei, spu- nîndu-i că acesta ar recunoaște, dar nu are curajul necesar...

O vreme, s-a părut că Vangu, în sfîrșit, a renunțat la „activitatea" sa... Nu l-a mai căutat nimeni, pînă în momentul cînd același bărbat cu care se întîlnise ' în magazinul de filatelie din străinătate — și cu care, ulterior, s-a întîlnit în parcul orașului — l-a vizitat acasă. Soția profesorului, deși n-a asistat la discuții decît foarte puțină vreme, timp în care i-a servit cu cafele și în care s-au schimbat amabilitățile de circumstanță, a fost totuși numai urechi... Trebuia să-și salveze copilul, bărbatul, să se salveze pe ea... Trebuia !

— ...Toate bune, dar datele găsite în carnetul de însemnări al străinului nu puteau fi furnizate decît de unul din personalul unității militare, zise colonelul Banu la analiza cazului. Trebuie să vedem dacă nu cumva profesorul nostru și-a creat acolo vreo relație.

Se fac investigări și verificări în rîndul cadrelor unității. Datele conduc spre un oarecare Niki, telefonistul unității, originar dintr-un sat din Banat și stabilit ulterior, împreună cu mama sa, într-o comună din sudul județului. Pînă la încorporarea în armată, Niki lucrase la o întreprindere din orașul de pe Vedea și, paralel, urmase și liceul, la seral. Coincidența a făcut să-1 aibă ca profesor de germană chiar pe Vangu. Niki, așadar, ar fi putut furniza acele date care constituiau secret de serviciu (indicativele și numerele de telefon).

După mai multe verificări se stabilește că Niki, în timpul permisiilor, se deplasa, de fiecare dată, în orașul de pe Vedea, unde se întîlnea cu Vangu. Vangu avea grijă să-1 exploateze ,,în orb“, adică fără ca Niki să-și dea seama, oferindu-i, în schimb, o serie de ,,atenții“. După care Vangu transmitea informațiile obținute străinului, cu care se întîlnea în oraș sau, uneori, la București.

Pentru a-1 împiedica pe diplomat să intre, în continuare, în posesia unor date secrete, se hotărăște chemarea la organele de securitate a lui Vangu.

Prezentîndu-se, Vangu arboră inițial figura unui om ocupat, teribil de ocupat, deci deranjat acum din- tr-ale lui... și oricum surprins de această invitație. L-â luat pe ,,nu“ în brațe și nu înceta să-și manifeste mirarea și indignarea.

La un semn al inspectorului șef — intră în birou soția lui Vangu. Era palidă, cu ochii încercănați și umezi.

— Omule, în numele copilului, al dragostei noastre, în numele vieții noastre cinstite de pînă acum, spune adevărul, spune tot, tot, rosti femeia printre lacrimi și cu un ultim licăr de speranță.

Apariția neveste-si a fost un veritabil șoc.

— Vangule ! interveni colonelul Banu. Soția ta a făcut tot ce e posibil să te salveze. A venit la noi de la bun început. Știm cum ai fost șantajat și de ce ai tăcut pînă acum. Și așa e destul de tîrziu pentru tine și va trebui să dai socoteală oamenilor, dar mai ai timpul să repari ce se mai poate repara. Oricum — mulțumește femeii tale. Altfel, acum era mult prea tîrziu.

Pe fața lui Vangu încep să se prelingă dîre de transpirație. Buzele-i tremurau. Se uita cînd la nevastă, cînd la Banu. Cîtva timp s-a lăsat o tăcere absolută ; Vangu își auzea respirația, iar bătăile inimii le simțea în gît.

— Am să vă spun cum a fost, zise el, în cele din urmă. Am să vă spun. Am fost și prost și laș. De ce nu te-am ascultat la timp, femeie ?

— Lasă Vangule, lasă lamentările. încearcă să ne fii de folos măcar acum. Fii om ! Fii bărbat ! Măcar acum !

Și, într-adevăr, Vangu a relatat, cu lux de amănunte despre cele ce i se întîmplaseră în străinătate, despre legăturile lui cu „filatelistul“ pe care-1 cunoscuse acolo și cu care apoi se întîlnea în țară, fur- nizîndu-i fel de fel de date... Și cum, prin intermediul unui fost elev de liceu, acum militar în termen la unitatea militară, a obținut acele date militare și toate amănuntele acestor evenimente.

La analiza finală ce a avut loc la inspectoratul șef, după ce s-au tras concluziile, Banu simți nevoia să povestească colaboratorilor lui apropiați un caz similar, petrecut cu ani în urmă.

...Comandantul meu de atunci, colonelul Firulescu, studia cu atenție conținutul ultimei piese din dosar... Se clarificaseră, într-o oarecare măsură, lucrurile : Beker va sosi în marele oraș din sud peste trei zile, cu rapidul „Traian“, după-amiază, și va locui, pentru început, la hotelul ,,Palace“.

— înțelegi, Banule ? mi s-a adresat comandantul. Individul vine să ia legătura cu agenții care i-au cules informații, pentru a le transmite afară. Lucrul e cert. întrebarea e însă de ce nu le transmit prin radio ? Probabil, pentru că așa este stabilit, pentru că

așa socotesc ei că e „mai sigur". Apoi, insul are un pretext plauzibil de vizită : vine, ca turist, să-și vada părinții.

— Sînt de aceeași părere cu dumneavoastră, i-am răspuns eu.

— Mda, mulțumesc ! în fine, căpitane Banu, ai misiunea de a-1 supraveghea cu atenție pe acest „turist". Vei răspunde personal de acest lucru. îi ai la îndemînă și pe locotenenții Guriță și Mărcuș. Ai grijă să nu se comită greșeli. Ei abia au ieșit din facultate și n-au experiență. E clar ?

După un „Am înțeles !“ hotărît, m-am îndreptat spre locul misiunii.

De la intrarea pe poarta Stamorei, Beker încerca un sentiment deosebit, pe care nu-1 trăise de ani de zile. Constata, uimit, transformarea peisajului românesc. Dorul de țara pe care o părăsise cu douăzeci de ani în urmă nu se stinsese definitiv. Ba, parcă, dimpotrivă, îl încerca mai tare... Era nerăbdător să

ajungă cît mai repede, să-și revadă familia și locurile unde și-a petrecut copilăria. Ar fi fost și mai entuziasmat de revedere, dacă nu l-ar fi apăsat pe conștiință însărcinarea primită de la șefii lui, niște transfugi fără scrupule, puși în slujba spionajului străin. Fețele lor îi apăreau în umbră,- amenințătoare, și îi stricau buna dispoziție. îi părea rău că acceptase, dar acum era prea tîrziu ; știa că nu se glumește cu asemenea indivizi. ,,Traianul“ alerga nebunește și Beker nu contenea să se încînte, la fereastra compartimentului, de priveliștea românească.

începu să-și pregătească bagajele, recapitulînd, instinctiv, tot ceea ce avea de făcut.

...Va locui un timp la hotelul „Palace“. Se va putea plimba prin oraș, dar, luni seara, va trebui să fie neapărat la întîlnire. Cine vor fi cei doi indivizi ? Unul îi va da un pachet de țigări ,,Winston“, în parcul de lîngă liceu ; celălalt, trei copii după tablouri de Grigorescu. „Nu ne faci decît un simplu comision", i se spusese...

Ieși pe culoar și deschise un geam. Văzu orașul în care trebuia să coboare. Sorbi cu nesaț aerul rece, înviorător. Privi, uimit, spre siluetele gigantice ale construcțiilor industriale de la poarta de vest a orașului. Simți bucurie și chiar mîndrie. Apoi, dintr-o dată, plecă cu umilință capul...

♦

Am întins pe biroul comandantului lista călătorilor sosiți în acea zi la hotel : doi soți din Italia, o bătrînă din Austria, cinci tineri floretiști suedezi și un spaniol cu nume românesc, Beker Adrian Vică. Cu un creion negru, am subliniat numele lui Vică.

Raportez, tovarășe colonel, că, identificînd mai multe familii cu numele de Beker, am dat de un anume Beker Adrian pe Calea Dunării. Are un fiu stabilit în Occident, de la care primește, sporadic, scrisori. Scrisori care vin din Spania sau din alte țări occidentale. Mărcuș l-a supravegheat pe oaspete. La părinți nu s-a dus încă, nu prea se simte-n largul lui, e cam stînjenit, stîngaci, poate fricos. Nu s-a în- tîlnit, deocamdată, cu nimeni.

— Ce-i cu casa asta ? — întrebă comandantul, privind atent o fotografie înfățișînd o căsuță cu trei camere și cîteva dependințe lipite de ele, toate acoperite cu iederă și cu viță de vie.

— E casa părintească a lui Beker.

— Mda. Perfect. Foarte bine. Continuați urmărirea ! Dealtfel „prietenul" nostru se va întîlni mîine cu cineva ! Știm precis asta ! Ia-1 ca ajutor pe Guriță și nu scăpați nici o clipă din vedere „legătura" cu care se va întîlni. Pe Beker să-1 „conducă" Mărcuș la reîntoarcerea la hotel.

— De-aș da ochi cu Barnave, aș fi un om fericit! N-o fi ăsta ? îl căutăm de atîta timp !

— Nu este exclus să fie chiar Barnave, dar pot fi și alții. După acțiunea de mîine, raportați ! Cred că vă vor mai trebui ajutoare.

Vorbele colonelului sunară într-un fel ciudat...

„Șeful știe ceva", mi-am zis.

M-am simțit dintr-o dată cuprins de nerăbdarea cu care pornești, de regulă, la o misiune mai grea, mai deosebită...

*

Tot întinsul grădinii „Sfîntul Dumitru" vuia sub larma clopotelor de vecernie ale catedralei, cînd, pe banca de lîngă clopotniță, s-a așezat un ins blond,

cam de vi'eo 30 de ani, cu. o barbă scurtă, cu ochelari negri. Avea alura unui om liniștit, ieșit să se recreeze. De la un timp, a început să privească iscoditor, dar discret, în jur, ca și cum ar fi așteptat pe cineva.

De bancă s-a apropiat, cu aparentă indiferență, un alt individ cu același aer al unuia ieșit la promenadă. Privea, ca din întîmplare, spre necunoscutul care scotea, ostentativ, o țigară dintr-un pachet „Winston". Ceru voie să se așeze. Urmă un moment de tăcere, de parcă cei doi s-ar fi ignorat reciproc... Dar „tu- ristul“ Vică face, mașinal, gestul de a-și căuta o țigară. Necunoscutul i-a întins pachetul, invitîndu-1... Numai un ochi experimentat ar fi putut observa că, în același timp, îi înmînase un al doilea pachet, neînceput.

Au mai schimbat, ceremonios, cîteva vorbe, apoi s-au salutat cu indiferență, ca oamenii ce se întîlnesc pentru prima oară. Bărbosul plecă primul, ameste- cîndu-se printre oamenii ieșiți la plimbare pe bulevard. A mers un timp agale, apoi a grăbit pasul.

— Fir-ar să fie ! Asta nu-i Barnave !

Taxiul îl aduse pe Vică la casa părinților săi. Cei doi ofițeri își parcaseră mașina într-o fundătură, în imediata apropiere a casei cu numărul 15, și așteptau.

— Mă tot bate gîndul la pachetul ăla cu țigări, pe care l-a luat Vică ! Ce-o fi putut, oare, să-i transmită filfizonul ăla bărbos de Wagner ?

— Ce altceva, Guriță, decît informații ? replică scurt Mărcuș.

— Filfizon-nefilfizon, Wagner lucrează la un institut de cercetări ! E prieten la toartă și cu fiul direc-

torului, are intrare liberă în biroul lui, ba și în casa lui, așa că...

Cînd am sosit lingă ei, le-am curmat sporovăială. Liniște și atenție ! le-am cerut. în acel moment, pe străduța lui Adrian Beker apăru o Warsawă vișinie, care se opri lîngă chioșcul de răcoritoare.

— Un taxi, șopti Mărcuș. L-o fi comandat Vică mai înainte. în orice caz, nu-i cel cu care a venit. Ce facem, tovarășe căpitan ?

— Așteptăm.

S-a mai scurs un timp, cam 15—20 de minute. Dinspre casa lui Adrian Beker se auzeau, neclare, mai multe voci de bărbați, apoi un plînset de femeie, provocat, desigur, de emoția neașteptatei apariții a lui Vică.

Forfota se prelungi pînă noaptea tîrziu.

La ora șase dimineața, pe strada cu pricina își făcu apariția, din nou, un taxi.

— L-o fi comandat „turistul", ca să-1 ducă la hotel... sau în altă parte... șopti unul dintre cei doi ofițeri. Are aceeași culoare și același număr ?

— Nu. O să ne convingem !

Din Warsawa vișinie coborî un om în vîrstă, cu un geamantan de mărime mijlocie. Avea pălărie cu boruri late, purta și el ochelari fumurii. Tacticos și prudent s-a îndreptat spre casa lui Beker.

— Ei, dar ce-mi văd ochii ? !

Ofițerul mai scoase o dată fotografia din buzunar.

— Frații lor, ăsta-i Barnave !

Individul cu ochelari fumurii se uita grijuliu în jur, apoi s-a oprit în poarta lui Beker. A bătut scurt, de trei ori. I s-a deschis încet și străinul a intrat fără vorbă.

Orele 6 și 25 de minute... Vică și Barvane stăteau sub halingar. Discutau încet, dar gesticulau aprins.

Din locul meu, bine ales, tocmai pregăteam un mesaj pentru șef, cînd am auzit prin radio vocea comandantului :

— Ce face eroul nostru ?

— Adică eroii, tovarășe comandant ! M-am convins că sînteți un profet ! Dar, să știți, nu-i timp de pierdut. Schimbați, vă rog, canalul, continuai eu. „Prietenul meu cel vechi" a apărut de o oră și ceva în urmă. Are cu el un geamantan. Acum face o con- versație cu amabilul musafir... Mărcuș îmi aduce vestea că i-a predat „marfa", care se află pe masă. Se pare că nu se grăbesc să plece la gară. Totuși, aș zice că trebuie să fiți glonț aici, să ridicați marfa, deoarece timpul s-a înseninat. Trimiteți ajutoare !

— Mă bucură înseninarea timpului, dar nu trebuie să grăbim ridicarea „mărfii". Să vedem, mai în- tîi, unde a stat pînă acum, în ce condiții și cine mai știe de ea.

— Tovarășe șef, acum e cel mai bun timp. Vă rog, grăbiți-vă, altfel riscăm să pierdem „marfa". Și știți cît de mult am umblat pînă am găsit-o !...

— Nu mai am nimic de adăugat, fă ce ți-am spus, Banule !

— Tovarășe șef...

— Continuați în aceeași formulă. Mărcuș va rămîne acolo și, la nevoie, va ține legătura directă cu mine, iar dumneata și Guriță știți ce aveți de făcut. Executarea ! ne-a ordonat, scurt, comandantul.

Pe moment cei doi ofițeri au rămas nedumeriți.-

— De ce n-o vrea șeful să-i arestăm acum ? Au și „materialul" asupra lor ! I-am „sălta" magistral, tovarășe căpitan, zise nerăbdător Guriță.

— Măi Guriță, să .știi că tot șeful nostru are dreptate, zise Banu intr-un tîrziu. Vezi tu, activitatea asta a noastră presupune tact, răbdare, strategie. Noi prea am pornit în galop. Cum să-ți spun eu ție... Șeful are dreptate ! De pildă, în cazul acesta : dacă i-am „sălta[11] acum, așa cum am vrut noi, am face o mișcare greșită. Tipul este uns cu toate alifiile și, în anchetă, va merge doar cu jumătate de măsură. Or, noi trebuie să-i stabilim toate legăturile ; eventual, unde lucrează, unde domiciliază ; mai precis, unde s-a ascuns de atîția ani ! Asta este ideea șefului. Așa că... dragă Guriță, noi mai avem de învățat...

în toiul acestor vorbe rostite mai mult în șoaptă, Mărcuș ne-a făcut atenți că omul cu pălărie se pregătește de plecare, lăsîndu-i lui Vică un pachet dreptunghiular.

„Turistul[11] nu era așteptat de vreun taxi, așa cum credeam noi, ci s-a urcat în autobuzul 1, de gară.

— De-acum te afli în mîinile noastre, domnule Barnave ! mi-am zis eu, plasat pe undeva, prin apropiere.

Controlat în toate mișcările, omul cu pălărie cu boruri late a fost descoperit în persoana lui Bazil Ilarie, economist la o întreprindere din țară, care executa importante lucrări de construcții civile și militare. Tocmai în acel timp întreprinderea respectivă construia un obiectiv deosebit, iar Bazil era la . curent cu evoluția lui.

Omul poseda buletin de capitală, unde figura și cu domiciliul stabil. în localitatea unde lucra i-a fost pusă la dispoziție — așa cum se obișnuiește — o garsonieră. Trecea ca o persoană de frunte în întreprindere.

în scurt timp, la adresa din București, menționată în buletin, a fost găsit adevăratul Bazil Ilarie, econo-

mist de profesie, căruia, cu vreo cîțiva ani în urmă, pe cînd călătorea de la Timișoara la București, i-a dispărut, în chip misterios, portofelul în care erau buletinul de identitate, o adeverință de la Ministerul construcțiilor, unde lucra, niște bani, precum și diploma de economist, în original.

Omul a publicat dispariția acestor acte, dar nu a reușit să reintre în posesia lor.

Acum, adevăratul Bazil părea să recunoască, în fotografia arătată, pe unul dintre „tovarășii[1]' lui de drum din timpul călătoriei cu pricina.

— El este, tovarășe căpitan. Acum sînt chiar sigur ! El este ! A spus după un oarecare timp.

Cercul s-a închis, probele adunate erau suficiente și zdrobitoare.

Comandantul ne-a ordonat să trecem, simultan, la reținerea „turistului[11] Vică, a spionului Bazil-Barnave și a agentului Wagner.

în biroul comandantului se aflau trei oameni. Stăteam în fotolii, fumînd și întreținîndu-ne cordial.

— Să-mi permiteți, tovarășe colonel, să vă mărturisesc că, în dimineața aceea în care am hotărît să dăm buzna peste Barnave, ordinul dumneavoastră ne-a încurcat, ne-a nemulțumit într-un fel... Și ce mare dreptate aveați 1 Vă cerem scuze !

— Nu-i cazul, Banule. E adevărat că tinerețea e cam pripită. Despre voi trei se poate spune că ați lucrat minunat. Vă felicit !

In orașul de pe malul Vedei plouă înverșunat. O tăcere cenușie alunecă peste acoperișuri, peste asfaltul umed al șoselelor și străzilor.

Este încă lumină, o lumină de amurg de septembrie. De sub podul de la Vedea se aude rîul bolborosind.

Dinspre capătul podului pornește un țipăt. Cîțiva indivizi dispar în goană mare peste terenul bîlciului anual. Apoi, tot din aceeași direcție, apare, speriat

parcă, un bărbat. Se uită în dreapta, în stînga. Fuge tot spre teren, ca și ceilalți. Nu reușește însă să ajungă pînă acolo, pentru că două brațe puternice îl prind zdravăn ca într-un clește. încearcă să scape, se zbate, dar... zadarnic. Se resemnează și răsuflă greoi, degajînd în juru-i damfuri de alcool.

Omul care-1 imobilizase este foarte vînjos. La o nouă încercare de eliberare este strîns și mai tare.

îndată, tot dinspre pod, se aud strigăte : „Salvarea, salvarea ! Să vină repede salvarea și miliția ! Repede, să vină salvarea și miliția..."

— Ce-i acolo, mă omule ? Acolo, sub pod, de un- de-ai fugit...

Individul nu răspunde. Geme, iar ochii îi sînt tulburi și părul răvășit. încearcă, din nou, să scape din brațele care l-au imobilizat.

— Stai liniștit ! se răstește celălalt. Spune ce-i acolo ?

Individul rămîne însă tăcut. Și este împins, încet, încet, către locul cu pricina.

— Acolo-i Vancu, domnule, da, el, Vancu... încearcă el să vorbească, moale, fără vlagă, pe cînd se apropiau de pod.

Rostogolit către piciorul podului, este găsit un tî- năr care geme. Salvarea — anunțată de la punctul de control din apropiere — sosește în goană. Tînărul este urcat pe targă și expediat imediat la spital. Cu mașina circulației, care sosește la timp, individul este dus la sediul miliției.

Maiorul Fătu și căpitanul Tomescu sînt însărcinați de inspectorul șef cu efectuarea cercetărilor.

— Tomescule, Vancu și-a dat sfîrșitul, îi spune maiorul Fătu.

O liniște grea îi cuprinde pe amîndoi. Se mișcă încet, cu pași tîrșîiți, prin birou, gîndindu-se care să fie mobilul faptelor. întunericul se lipește încet de ferestre, ca o nevăzută ureche, ascultînd parcă tăcerea din cameră.

Maiorul sună la arest, ordonînd aducerea lui Han- ganu la anchetă. Apoi îi face semn lui Tomescu să aprindă lumina și să-și pregătească mașina de scris.

Hanganu este adus. Miasmele alcoolului dospit s-au risipit, dar fața individului trădează încă sta- rea-i de mai-nainte : pometii obrazului și nasul sînt plini de pete, cînd vineții, cînd galbene, ochii-i sînt înroșiți, mîinile-i tremură.

— la loc, îl invită maiorul. Hangane, cum zici că s-au petrecut faptele ? Te rog să ne relatezi tot ce s-a întîmplat și numai adevărul ; altfel ne pui pe drumuri și complici cazul; te complici și pe tine. Știi, cred, ce spune legea privitor la mărturia mincinoasă. Ai de ales deci și, în ceea ce te privește, n-am prea întîlnit cazuri ca ale dumitale, cînd indivizi care ajung să fie certați cu legea caută cu luminarea, ca să zic așa, circumstanța cea agravantă...

Hanganu, așezat pe colțul scaunului, se uită spre parchet, de parcă i-ar fi căzut ceva, un obiect pe ca- re-1 caută... Poate că se gîndește ce să declare. Maiorul nu-1 tulbură, îl lasă să-și adune gîndurile, să și le mistuie, să-și facă ordine în ele.

Afară, adierea vîntului înlătură ultimii nori.

Hanganu îi privește cu atenție pe cei din jur, pe căpitanul Tomescu, în mod special, dar de ce ?

— Dînsul este căpitanul Tomescu. îl vei mai vedea și de-acum încolo, pentru că dînsul, împreună cu mine, trebuie să clarificăm piesa asta în care un rol îl are și un anume Hanganu, precizează maiorul Fătu.

Hanganu tresare, se mai uită o dată atent la căpitan, apoi îl măsoară cu privirea pe Fătu, apoi, din nou, pe Tomescu...

— Numele, prenumele, vîrsta, adresa stabilă și cea nestabilă... îi cere căpitanul Tomescu.

— Hanganu Lepăduș, mi se spune și Lebădă, 29 de ani, în Plopii, răspunse Hanganu cu o voce stearsă, în timp ce mașina de scris țăcăne sub degetele căpitanului, umplînd golul dintre întrebare și răspuns.

— Profesia !

Hanganu ezită.

— Am lucrat la un șantier, la o centrală termică a I.C.M., ca mecanic, deși am și liceul... Acum, caut de lucru.

— De ce nu mai ești la I.C.M. ?

Hanganu tace.

— Și de cînd cauți de lucru ? intervine maiorul Fătu.

Hanganu rămîne, mai departe, tăcut. își desface șireturile de la pantofi (i s-au umflat picioarele?), își descheie nasturii scurtei, care răspîndește în jur un miros de tutun și de băutură...

— Tovarășul căpitan te-a întrebat ceva, îi amintește maiorul Fătu.

— De vreun an, aproape doi, răspunde Hanganu.

♦

Inspectorul șef se strecoară încet în biroul de anchetă, întinde mîna celor doi ofițeri ridicați în picioare, apoi se așază alături de Fătu. Hanganu își ridică fruntea și-1 privește cu insistență și pe noul venit.

— Cu Vancu cum zici că s-a întîmplat, Hangane? — Nu știu, cred că eram beat, răspunde Hanganu. — Și Vancu era tot beat ?

Hanganu ezită, îl mai privește o dată pe noul venit, pe ceilalți, mai privește podeaua, apoi :

— Nu... sau poate că da, revine el repede.

— Ați băut împreună ?

— Nu.

— De ce l-ai lovit ?

— Nu l-am lovit eu.

Inspectorul șef îl privește drept în față. Mașina se oprește din țăcănit.

— Cum zici că... nu l-ai lovit tu ?! Atunci cine ?

— Nu, nu l-am lovit eu, de ce nu mă credeți? protestează Hanganu... Altcineva l-a lovit.

— Atunci de ce-ai fugit de lîngă capul podului, de lîngă Vancu, tocmai cînd era în starea aceea ?

— Nu știu... eram beat... poate de teamă, nu știu... Erau însă acolo mai mulți, era și unul înalt cu părul mare, cu lațe... Asta l-a lovit... Pe onoarea mea !

— Hangane, fii, te rog, mai ordonat în ce spui... intervine inspectorul. Tu zici că ai absolvit liceul, ești băiat cu școală. Te rog să povestești metodic. Aceasta înseamnă că trebuie s-o iei pas cu pas, de la început, de cînd ai plecat de acasă ; și atunci, o să vezi că n-o să scapi nimic. Nu putem pierde timpul.

— Da, tovarășe comandant, vă spun așa, cum ziceți, cronologic. De acasă am plecat pe la 9 dimineața. Am intrat la ,,Vedea" să beau o răcoritoare, o tecola...

Hanganu se oprește brusc, lăsînd impresia că se gîndește la ceva, doritor să nu scape nimic.

- Și?

— ...Și am băut două coniacuri, pentru că nu aveau tecola. După ce am mîncat o friptură, am dat-o pe bere.

— Răcoritoare la ,,Vedea“, la restaurant !... De unde aveai bani ? intervine inspectorul.

— Cum de unde ? De la părinți, răspunde Han- ganu, pe tonul cel mai firesc, ca și cînd acest lucru trebuia subînțeles de anchetatori.

— Părinții unde lucrează ?

— Numai mama, tată n-am, a plecat de cînd eram mic... Ea e manichiuristă, tovarășe inspector.

— Mda... Deci, ai numai mamă. Continuă !

— După ce am mîncat și am băut vreo trei halbe, am plecat... la alt local, la bufetul ,,Rapid“. Am plecat de la „Vedea“, pentru că n-au mai vrut să-mi mai dea de băut. La ,,Rapid" am luat cîteva șprițuri. Bere n-aveau.

— îmi permiteți, tovarășe comandant ? și maiorul Fătu primi, printr-un semn încuviințarea. Cu cine ai mai fost în timpul acesta, Hangane ?

— Singur.

— Și apoi ?

— Eram destul de amețit, doream să merg acasă, în drum, pe strada mare, prin dreptul hotelului „Central", niște inși, niște tineri, s-au luat de mine, m-au înjurat... Umil din ei m-a îmbrîncit și mi-a dat una după ceafă. Am rupt-o la fugă, că eram în minoritate... Am ajuns la „Vedea", unde știam că-1 voi găsi la ora aceea pe Vancu. Și l-am găsit. L-am rugat să meargă cu mine, că, i-am zis, m-au bătut unii, sînt în primejdie... Vancu m-a însoțit. I-am ajuns pe ăia la locul bîlciului, în zona podului. Vancu i-a întrebat ce au cu mine. S-au repezit la noi, ne-au lovit,

• apoi au fugit. Vancu a rămas jos, în nesimțire... M-am speriat și am rupt-o și eu la fugă... Asta-i tot ce știu.

Colonelul stătea pe gînduri. Un tînăr ca Vancu să-și fi pierdut viața în acest chip? Așa de repede?... Doar asta să fi fost cauza ? Un oarecare act de huliganism ?!

— Nu cunoști pe nici unul din ei ?

— Nu, nu-i cunosc ! răspunse Hanganu, repede.

— Caută să-ți amintești, Hangane, este în interesul tău. Aici e vorba de moarte de om... Te previn că cercetarea va fi minuțioasă. Iar tu ești implicat direct în tot ce s-a întîmplat.

— Parcă pe unii i-aș recunoaște, tovarășe comandant, parcă i-am mai văzut... După cîte știu, ar lucra pe un șantier, care aparține de București. Nu-s din județ, cred că dorm într-un cămin al burlacilor, din cartierul... Katanga.

— Și altceva ce-ți mai amintești ? Mai gîndeș- te-te — și să declari anchetatorilor totul, îl îndemnă inspectorul, după niște clipe îndelungi, în care celălalt tăcuse.

Hanganu ridică din umeri și-1 privi pe inspectorul șef cu ochii lui injectați și tulburi.

Banu se retrase, nu înainte de a atrage atenția lui Fătu și lui Tomescu — în fața lui Hanganu — că nu are încredere în cele declarate pînă acum de interogat. Ceru ca Hanganu să-i însoțească pe ofițeri la căminul burlacilor, pentru a-i „recunoaște" pe cei amintiți.

Fătu și Tomescu îi cerură lui Hanganu să-i însoțească. îl determinară însă cu greu...

Reușiră să-i vadă la față, în plin miez de noapte, pe toți locatarii căminului șantierului. Dar Hanganu nu recunoscu pe nici unul. Reveniră la sediu. Han-

ganu fu trimis în camera sa. iar cei doi ofițeri plecară acasă, ca să se odihnească... Odihnă ?! Nici unul, nici altul n-aveau să ațipească decît aproape de ziuă. Nu avansaseră mai deloc în cazul pe care îl cercetau... Se gîndeau ce vor raporta, dimineața, inspectorului care, probabil, se aștepta la mai mult.

A doua zi dimineața, inspectorul Banu îi chemă pe Fătu și pe Tomescu, pentru analiza cazului. După ce a răspuns la cîteva telefoane și după ce a cerut sergentului major Vasile I. trei cafele, comandantul intră în problemă.

— Cum a fost ?..

— Tovarășe colonel, Hanganu ori ne minte, ori a fost atît de beat, încît chiar că nu mai știe ce s-a întîmplat.

— M-am așteptat că nu va ieși mai nimic. Măi băieți, trebuie să vă puneți întrebarea : de ce a fugit de lîngă amicul său, Vancu, cînd acesta era în starea în care era ? De ce nu i-a venit în ajutor, de ce nu a strigat el — și nu alții ! — după salvare după miliție ?...

— Poate de teamă, poate de rușine... Pentru că și el a fost amestecat în povestea aceea cu huliganii, își dă părerea căpitanul Tomescu. Ne-am formulat și noi asemenea întrebări, dar...

— Huliganism?! Poate ! O să mai vedem. Deocamdată, avem în față un caz de omor clasic. Și cine este omorît ? Un tînăr. Adică un om care, în primul rînd, trebuia să trăiască și să muncească, în al doilea rînd, să se însoare, în al treilea, să facă doi-trei copii, în al patrulea, să fie ostaș, în al cincilea, să ajungă și el cineva, poate chiar un savant etc. etc. Oricum, ucigașul trebuie găsit. Iar pe cel picat în brațele masi

-vului nostru sectorist, Covescu, adică pe acest Han- ganu, nu-1 putem exclude, deocamdată, din cercul suspecților.

Inspectorul făcu o pauză, trase aer în piept de la geamul întredeschis.

— După ce verificați bine ce-a declarat Hanganu în legătură cu ziua de ieri, de cînd a plecat de acasă, la local, pe stradă, peste tot pe unde a umblat, după ce aflați de unde are bani de dat pe băutură, odată ce nu muncește, reluați ancheta. Vedeți, vă rog, și cum stă cu echilibrul psihic... Prea are ochii tulburi și mintea răvășită. Să mă anunțați cînd terminați. O să caut să particip măcar la o parte din anchetă.

Cei doi ofițeri se retrag în biroul lor.

— Are dreptate șeful. Fătu îi adresă lui Tomescu o clipire semnificativă din ochi. Cine știe ce surprize o să avem ! părea să spună.

După-amiază, Fătu reluă anchetarea lui Hanganu, Tomescu continua singur verificările ordonate de inspectorul Banu.

Fătu era nerăbdător. Se gîndea că Hanganu avusese tot timpul ca să-și „amintească" mai multe lucruri. Nu se înșela. Hanganu făcu o declarație care contrazicea flagrant ceea ce susținuse ieri.

— ...M-am gîndit să vă spun cum a fost, tovarășe maior. Că așa mi-ați cerut, „să vă spun cum a fost". Dar, vă rog, dați-mi și mie o țigară...

Fu servit cu o țigară. Hanganu și-o aprinse cu mîini care încă tremurau. După ce trase cu sete fumul, începu să povestească :

— Cu Vancu aveam o răfuială mai veche. Acum trei luni ne-am și bătut. Adică, el m-a bătut, că era mai puternic. Ieri m-am întîlnit și cu un alt prieten al meu, Gibu Fane, cu care am lucrat pe la Sibiu.

17 — Inspectorul șe

fVenise aici cu niște treburi de șantier. I-am cerut lui Gibu și altor prieteni de-ai lui de aici să mă ajute să mă răzbun pe Vancu... Gibu a fost de acord. L-am ademenit pe Vancu la restaurantul „Vedea“, i-am zis că dau ceva de băut, că e onomastica mamei... Și, în drum, lingă pod, băieții au tăbărît pe el. Gibu a scos cuțitul, a dat, apoi a fugit împreună cu ceilalți.

— De ce n-ai spus de la început ? îl întreabă, sever, maiorul.

— N-am vrut să-1 „dau" pe Gibu, că mi-e prieten...

Fătu se grăbi să-i raporteze inspectorului șef că, în sfîrșit, Hanganu a fost „spart". Adică își recunoscuse vina. Deci, „totul s-a clarificat"...

— Ați adunat toate datele din teren ?

— încă nu, tovarășe comandant. A rămas să se ocupe de ele căpitanul Tomescu. Eu am reluat ancheta... Lucru pe care, dealtfel, l-a cerut insistent și Hanganu.

— Crezi că e bine că ai reluat ancheta, cînd n-aveai încă toate detaliile de ipe teren ? Cunoști măcar din ce familie provine acest Hanganu ? Cu ce s-a ocupat ? De unde are bani ? Cum își petrece timpul ? Ce a făcut, concret, pe parcursul zilei de ieri ? Cine-i sînt prietenii, relațiile ? Care îi e starea sănătății ? V-am spus că nu este exclus să avem în față un dezechilibrat, un psihopat, un alcoolic... Te rog să întrerupi orice dialog cu Hanganu, pînă cînd Tomescu n-o să-ți aducă toate detaliile. Să nu-mi încâlci ordinul.

— 'Nțeles, tovarășe colonel !

în ziua următoare, în jurul prînzului, căpitanul Tomescu dă buzna peste Fătu, în birou, fără să mai bată la ușă.

— Sînt mort de oboseală, tovarășe maior. Sînt mort și de foame. Am umblat peste tot, dar am și găsit...

— Spune-mi repede ce-ai făcut cu Gibu ăla din Sibiu, despre care ți-am zis ieri la telefon...

— Gibu Mazuru, zis Gini, a lipsit, într-adevăr, din Sibiu, în ziua cînd s-a petrecut crima.

— A lipsit ? E formidabil ! Asta înseamnă că Han- ganu nu m-a mințit. Mă reabilitez în fața comandantului... M-a făcut praf, știi, i-am încălcat ordinul. Mi-e cam rușine...

— Da ? Păi stați așa, că n-am terminat. Gibu a lipsit din Sibiu, dar am stabilit că a fost la Săcele, la socrii lui. Am verificat asta prin organele de acolo, prin sectoristul locului, care-1 cunoaște bine pe Gibu. De fapt, pe Gibu-Gini, l-am adus totuși aici, pentru o eventuală confruntare.

Maiorul reveni la starea inițială, crispată... Deci, Hanganu m-a dus din nou ! își zise el. Ceea ce înseamnă că iar are dreptate comandantul...

Sună și ceru să-i fie adus Hanganu.

— Și zici, Hangane, că Gibu l-a lovit pe Vancu ? — Da, tovarășe maior, răspunse apăsat Hanganu. — Bine, Hangane, aprobă Fătu. Dar, uite ce-i, îl avem chiar aici pe Gibu, pe prietenul ăsta al tău... O să ți-1 aducem de față. Să spui și în prezența lui ceea ce ne-ai declarat nouă.

— Aduceți-1 ! conveni, cu prefăcută bucurie, Hanganu, dînd a-nțelege că, în sfîrșit, e ușurat, odată ce sosise momentul să se clarifice totul... (Sau poate că nu credea că Gibu fusese adus aici ?)

Gibu fu introdus în camera de anchetă. Han- ganu păli.

— îl cunoști ? îl întrebă maiorul.

— Da. Este Gibu Fane din Sibiu, zise răgușit Han- ganu.

— Susții ceea ce ai declarat la anchetă ?

— Da. Susțin. M-am întîlnit cu el duminică, la ,,Vedea“. El l-a lovit cu cuțitul pe Vancu.

— E nebun, tovarășe maior! sări celălalt. Pe smintitul ăsta nu l-am mai văzut din '70, cînd ne-am certat pe niște bani. Ne-am bătut și... și el a plecat la spital, să-și îndrepte falca. Apoi s-a cărat de pe șantierul nostru. Nu ți-e rușine, mă, smintitule, să mă năpăstuiești pe mine ? Și să-i minți pe tovarășii ofițeri ?

Hanganu îl privea fix pe Gibu. își strîngea și deschidea pleoapele și înghițea în sec. Bărbia îi tremura.

Gibu este retras.

— Hangane, mă, Hangane, ascultă ce-ți spun ! interveni, calm în felul lui, căpitanul Tomescu. Sîm- bătă și duminică, Gibu a fost la socrii lui de la Săcele.

— Minte ! sări de pe scaun Hanganu.

— Bine, să zicem că el minte, dar organele de acolo ? Dar sectoristul, care-1 cunoaște ? Dar oamenii din Săcele, care au stat cu el de vorbă? Toată lumea minte, numai tu spui adevărul ?! Noi zicem să te mai gîndești puțin... Adu-ți aminte ce spunea to- varășul comandant : „moartea de om e moarte de om...“

Hanganu deschise gura, vru să spună ceva, dar renunță.

— Ei, hai, spune ! A fost Gibu la „Vedea“ duminică, sau nu

?— Nu, n-a fost, dădu din cap Hanganu... Am vrut să i-o plătesc, că prea mi-a mutat falca de la locul ei... Asta a fost.

— O să-i plătești altceva. Trenul, dus și întors, îi spuse căpitanul.

După un timp în care stătu cu privirea pironită în podea, Hanganu ridică capul :

— Eu l-am omorît pe Vancu, tovarășe maior. Ca să mă răzbun. I-am întîlnit pe băieți și le-am spus că vreau să mă răzbun pe Vancu. Ei m-au înțeles. L-am adus pe Vancu, ei l-au lovit, iar eu am dat cu cuțitul. Apoi am fugit.

— Bine, dar ei au fugit mai înainte...

— Da. Eu, fiind băut, n-am putut să mă țin de ei. Și pe urmă, trebuia să văd ce se întîmplă cu Vancu.

— Și cum de nu-i cunoști pe nici unul din grupul acela care a consimțit să te-ajute ?

— Nu, tovarășe maior, nu-i cunosc pe nici unul, de ce să vă încurc !

— Și cuțitul unde-i ?

— L-am aruncat. Parcă v-am spus de ieri că l-am aruncat, pe cînd fugeam... Nu știu unde, dar l-am... cum v-am spus, pe cînd fugeam. Apoi m-a prins omul ăla, găligan, al dumneavoastră. Altceva nu mai știu nimic.

își lăsă capul, moale, între palme, și puse privirea, din nou, în pămînt.

Metru cu metru este scotocită întreaga zonă în care fusese comisă crima. Cuțitul cu care Hanganu declarase că-1 lovise pe Vancu nu-i nicăieri.

Era încă de alergat, nu glumă, și se hotărîră să-și împartă sarcinile și sectoarele.

— Dar tovarășului comandant nu-i raportăm că plecăm ?

— Nu mai raportăm decît atunci cînd cazul va fi limpede... Nu știi c-a ordonat să obținem detalii, inclusiv despre relațiile lui Hanganu ? îi replică lui Tomescu maiorul Fătu.

Firele erau încurcate, Fătu și Tomescu identifică, cu răbdare, grupul de diverși „prieten?*, frecvenți ai străzii. Tomescu reușește să dea de un fir. Află că dintr-un astfel de grup face parte și un anume Hosu, care ar lucra pe șantier. Un tip, i se spune, cu pigmentul feței „mai mult decît brunet**, cu părul mare și cu tatuaje pe ambele antebrațe. Dar județul are peste 25 de șantiere. Pe care dintre ele se află Hosu ? Sînt aflate, pe șantierele din județ, patru persoane cu numele Hosu. Care or fi avînd tatuaje ?

Se organizează un control medical al tuturor lu- crătoriloi' din șantiere. Un Hosu brunet, cu tatuaje, iese îndată la iveală.

Hosu cel cu tatuaje este invitat la sediul inspectoratului. Discuția cu el se prelungi destul de mult.

Cînd i se făcu cunoscut, de către Fătu, cum că se știe că face parte dintr-un grup format din patru tineri, cu care bate zilnic, după-masa, străzile, că au avut în cursul zilei de sîmbătă o neînțelegere cu alți doi, tot pe stradă, și că s-au încăierat cu ei lîngă pod, Hosu începu să se agite, să protesteze. Chiar și cînd i se prezentă un martor care-1 recunoscu, continuă să protesteze.

— Cer să fie aduși cei trei colegi ai mei de pe șantier, Tibiș, Nanu și Franc, care știu că în ziua aia eu mă aflam la căminul burlacilor.

Căpitanul îi invitase deja pe cei trei, care, în altă cameră, fuseseră puși să dea, în scris, declarațiile.
Culmea ! Toate declarațiile semănau. Toate coincideau cu cele spuse de Hosu, deși în ele erau o seamă de amănunte nesemnificative, imposibil de reținut cu atîta fidelitate de către toți...

— Ăștia s-au înțeles între ei, Tomescule !

— Și eu cred tot așa, tovarășe maior. Asta înseamnă că și Hosu și, poate, și ceilalți, sînt amestecați...

Dar n-apucară să continue raționamentele, că în birou intră inspectorul șef. I se prezentă situația, Hosu fiind scos afară din încăpere.

— Vă felicit ! Cred că ați reușit să picați, cum se zice, pe cercul de suspecți... Și chiar pe cel mai suspect dintre ei ! M-a informat ofițerul Oltiu, de la judiciar, că Hosu, ca și ceilalți din grupul lui, nu sosiseră la cămin nici la orele 22... S-a stat de vorbă cu colegi de dormitor de-ai lor. Toți confirmă că Hosu și ceilalți au ajuns la cămin abia cînd se transmitea radio-jurnalul de noapte. Că erau afumați de băutură și că, după șoșoteli între ei, s-au culcat... Așa că, nici vorbă de orele 18, cum au declarat ei.

Este reintrodus în camera de anchetă Hosu.

— De ce minți anchetatorii, Hosule ? Mai e nevoie să-ți aducem vreun martor ? îl întrebă, aspru, inspectorul șef.

— Nu, nu mai este nevoie, răspunde cu voce moale Hosu... Dar să știți că nu eu l-am omorît. Nu eu am dat cu cuțitul ! se apără el, speriat.

— Dar cine, Hosule, dacă nu tu ?

— Tibiș, el a dat ! Eram cam băuți... Ne-au înjurat, acolo, la pod, și unul din ei l-a lovit pe vărul lui Tibiș, pe Nae... Și Tibiș a dat cu cuțitul. Știți, el a fost măcelar înainte...

— Deci, cine mai era cu tine ?

— Tovarășe colonel, păi... Eram eu, erau Tibiș, Nae, vărul lui Tibiș și Filip. Vă jur, ei ne-au provocat... Ei l-au lovit pe Nae. Și atunci Tibiș, care era și el băut, a scos cuțitul și...

— ...Și ați omorît un om, un tînăr ca și voi! Du- ceți-i în arest pe toți patru !

Este readus în biroul de anchetă Hanganu.

— Gata, Hangane, am găsit vinovății. Am terminat treaba și fără ajutorul tău. Ca să nu mai spun că ne-ai făcut atîtea greutăți.

— Cum adică, tovarășe comandant ? Cum adică, nici acum nu mă credeți că eu am dat cu cuțitul?!... Eu am lovit, de ce nu mă credeți ?... Aveam răfuiala aceea cu Vancu, m-am răzbunat !

— Hangane, nu m-ai înțeles ! Făptașul a fost prins. Sînt și martori care confirmă, s-a găsit și cuțitul, iar ucigașul a mărturisit...

— Păi și eu am mărturisit, tovarășe inspector !, susține, încăpățînat, Hanganu. Cînd v-am spus că eu am făcut-o, eu am făcut-o ! Știți, pentru cafteala aia veche ! Așa e drept, să recunoști... Eu sînt vinovatul, legați-mă !

— Ia-1 de-aici, Tomescule, și dă-1 pe mîna unui psihiatru. Eu nu sînt medic, dar cazul lui mi se pare clar : pe un fond de alcoolism s-au suprapus faptele la care a fost martor și... Și uitați-vă ce s-a ales de el ! Internați-1 repede la spital... Poate că va fi recuperat.

Comandantul oftează. De ce oftează? Se gîndește, poate, la niște tineri care, necontrolați de părinții lor și de cei de la șantier, au ajuns unde au ajuns
?• ___ Acum, cred că ați înțeles ce importanță are verificarea oricărui indiciu rezultat dintr-o cerce-
_____îi aud, din senin, Tomescu și Fătu. V-ați ră- . - fuit aproape trei zile cu un zdruncinat mintal, iar ucigașul și complicii lui- zburdau liberi...

___Vă mulțumim pentru • sprijin tovarășe comandant.

— A fost de datoria mea. Acum, duceți-vă să vă odihniți..

.

Olteni — localitate din sud, din lunca Vedei, comună cu gospodari ai ogoarelor și cu navetiști în drum zilnic spre întreprinderile din capitală. O viață activă, închinată muncii. Case noi se înșiră de-a lungul șoselei, alternînd cu grădini și livezi. Peste garduri se vede vegetația bogată a curților și vița de vie cățărată pe spaliere. Senzație tonică de așezare statornică. Cînd, într-o asemenea așezare, apare umbra unei fapte rele, străină de morala obștii, întreaga
colectivitate trăiește, pe bună dreptate, sentimentul ofensei nemeritate.

Aerul ușor umezit de boarea dimineții poartă peste cîmpuri aroma strugurilor copți. Soarele începea să-și arate roșcata, dincolo de dealuri. Rouă strălucește metalic pe firele ruginii de viță.

Nunta Anuții lui Drăghici era încă în toi. Așa este obiceiul prin locurile acestea, ca nunta să țină două zile. La o masă, moș Pândele, paznicul de la C.A.P., discuta cu un grup de cheflii.

— Și zi, nu te grăbești ? Ar fi timpul să intri în post !

— Lasă, mă, că nu piere pămîntul, noaptea e lungă. Oi trece eu și pe la vie... Da' nu-i păcat să lași nebăut vinul ăsta ?

Era trecut de ora șase. Moș Pândele abia intrase în post, îndemnat de nuntașii care îi spuseseră că se cherchelește dacă mai bea, că rămîne via fără struguri, că o să dea graurii iama prin ca... Se așezase pe o buturugă, în fața covercii părăginite, încercînd să aținească. Nu putea, căci îl frămîntau fel de fel de gînduri și de vedenii... I se părea că, pe coama dealului, siluete nedeslușite se strecoară printre spaliere și, ridicîndu-se, începu să strige cît îl țineau rărunchii : „Stai, bă ! Cine ești, bă ?... Te-am prins !“...

Dîndu-și seama că este numai o părere a sa, moșul strînse mai bine între genunchi ciomagul și încercă din nou să aținească. închise ochii... Nu peste mult, prin abureala somnului, auzi niște glasuri:

— Moș Pândele a adormit, asta-i sigur, că prea a gustat din vinul lui nea Drăghici...

Moșul tăcu.

„Ce mai, se vede treaba că, în dimineața asta, am să prind pe careva la struguri", gîndi el.

— Lasă, Bombonele, moș Pândele chiar treaz n-o fi atît de rău să nu ne lase și pe noi să luăm o burtă de struguri. După cîte știu eu îți este rudă mai îndepărtată, așa că...

— Rudă ? zise Nicu, pe care moș Pândele îl recunoscu după glas. Ruda asta e în stare, pentru o boabă de strugure, să ne cînte în tot satul. Iar pentru o burtă, ne dă chiar pe mîna miliției.

Ceața începu să se ridice de-a binelea și paznicul, printre pleoapele întredeschise, deslușì acum patru trupuri aplecate. Erau patru tineri, aplecați peste vițele pe care le păzea ca pe ochii din cap.

Sări ca ars și, tiptil, tiptil, o luă către locul cu pricina. în același timp, un boldei, pe care nu-1 observase, lătră scurt și-1 prinse de pantaloni, speriindu-1. Moșul mai să cadă de frică și, înjurînd printre dinți, lovi cu piciorul cățelul care, schelălăind, se rostogoli printre vițe.

Cei patru auzind hărmălaia se îndreptară din șale, și, arătîndu-și curajul, rămaseră pe loc, pînă ce moșul s-a apropiat.

— De ce-ați venit, mă, la furat ? Să mă nenorociți ?

— Unchiule Pândele, noi... încercă Bombonel.

— Voi, mă, voi ! Să mă nenorociți, ha !

Și ridică bastonul lovindu-1 pe Nicu. Ceilalți se strecurară în fugă pe lîngă el, răsturnîndu-1. în cădere, își pierdu un dinte ; mai bine zis un colț de dinte... Cățelușa, lătrînd, se pierdu în urma băieților.

Moș Pândele se ridică, se șterse de praf, supărat, și, înjurînd, o luă la vale, către primărie...

— Dă-mi, Pistaie, o hîrtie și-un creion. îi învăț eu minte. Păi cum așa, măi Pistaie, să mă omoare ?

Secretarul primăriei îl privi curios și, fără să scoată o vorbă, îi dete hîrtie și creion. „Să fure din averea C.A.P. ! Auzi, domnule ! Legați îi duc, da, da,
legați !“ Mînios, moșul începu să scrie. Creionul se rupe și cere altul. „Unde ne aflăm, măi Pistaie ? Unde ? își fac de cap, da-i aranjez eu ! Auzi, auzi... mă Pistaie, tu ești ca și copilul meu, ție pot să-ți spun : auzi, să mă omoare hoții ! Dă tu un telefon la post, să-i prindă". Și se apucă iar de scris... *„Cerere.* Subsemnatul Pândele Iordan, pîndar, din anul 197... la C.A.P., viile din coastă, vă reclamez pe numiții... care au furat cu nerușinare struguri, venind cu noaptea în cap, avînd și cîine asupra lor, care m-a mușcat și care, cînd m-au îmbrîncit, am pierdut un dinte, de am rămas știrb. Să-i puneți să plătească paguba și dintele meu, că o să iau și certificat de la doctoră cînd vine, că e la București, vine marți, că eu de cînd sînt n-am pățit rușinea asta. Drept care mă semnez eu, în puterea forțelor mintale, I. Pândele".

Așa cum îl rugase moșul, Pistaie, secretarul Consiliului, sună la postul de miliție, comunicîndu-i sergentului major Iliescu Radu despre cele întîmplate lui moș Pândele. Subofițerul veni la primărie. îl găsi și pe primar, venit și el între timp, care și primise jalba paznicului.

— Poftim, tovarășe Iliescu, citește și dumneata ! Vezi ce faci cu ei !

Iliescu citi cu atenție reclamația, zise un „’nțeles !“ scurt, îl salută pe primar și plecă la „locu faptei".

Din primele cercetări făcute și audierea celor patru tineri, se stabilește că nu e vorba de un pericol social, că prejudiciul este mic... Sergentul major n-a mai raportat întîmplarea la județ. Celor patru tineri le-a aplicat amendă contravențională. Dar moș Pândele nu s-a lăsat. El a rămas fără dinte, și apoi... de ce să-și bată joc de el niște copii, adică niște tîlhari ? Și-a scos certificat medical și a venit în audiență la județ.

La inspectorul șef Banu a fost chemat căpitanul Popeangă, șeful judiciarului, cel ce cercetase dosarul. Pe birou, o foaie de hîrtie pe care erau scrise patru nume : Nicu, Bălașa, Tudorică și Ghiță. Tudorică și Ghiță erau sublimați cu cîte o linie îngroșată. Tudorică era însoțit de un discret semn de întrebare, iar Ghiță era urmat de o liniuță subțire, verticală, ce voia să sugereze o mirare nehotărâtă. Toate numele erau înconjurate de contururile unei eclipse aproximative, din care țîșnea o săgeată trasată energic.

— Mi se pare că lucrurile sînt clare... raportă Popeangă. Toate probele îi acuză... Cu toate că muici oameni pun mîna în foc pentru ei.

— Și ei, tinerii, ce spun ?

— Nu recunosc, tovarășe colonel. Susțin că sînt nevinovați, că au vrut să mănînce și ei, acolo, doi- trei struguri...

— Dar de furat, au mai furat ?

— Nu. Cel puțin nu ,,apar“ cu așa ceva...

— Și ce fel de purtări au ? V-ați interesat ?

— încă nu. N-am avut timp.

— Și ce-ați găsit acasă la ei ?

— Nimic... Cred că strugurii furați i-au ascuns bine.

Colonelul Banu se ridică de pe scaun și se apropie de fereastră, atingînd cu fruntea geamul lucios și rece.

— Atunci de ce v-ați grăbit să arestați niște tineri ? Vom discuta după ce o să-i primesc în audiență pe părinții lor. îi vezi ? Uite-i, așteaptă în stradă să fie chemați.

Popeangă înghiti în sec, ca și cum ar fi luat o doctorie amară. Cunoștea exigența inspectorului șef în asemenea cazuri.

După audierea părinților celor arestați, colonelul Banu ordonă căpitanului Popeangă să vină cu dosarele la el. îl intrigase faptul că nimeni nu crezuse că e nevoie să se discute cu părinții sau oamenii din comună și că subofițerul, proaspăt în meseria sa, nu raportase, adică raportase tardiv, după ce dosarul se și afla la procuratură, iar paznicul Pândele Iordan ceruse audiență la județeană de partid. Acum, se edificase. Aflase destule amănunte despre familiile lor. Trebuia totuși să discute cu tinerii. Dar în libertate. Așa hotărîse. Așa era omenește. După părerea sa, se făcuse o greșeală, o gravă greșeală.

Popeangă, cu dosarele sub braț, intră la inspectorul Banu.

— Să trăiți, tovarășe colonel.

— Noroc, Popeangă.

— Am adus dosarele, așa cum ați ordonat, zise acesta, stînd în poziție de drepți.

— Spune-i tovarășei Niculina, secretarei, să aducă stenograma audiențelor.

Căpitanul reveni și, la invitația colonelului Banu, luă loc. Jos, în stradă, se auzi o mașină frînînd puternic. Apoi liniște.

— Sînt văduvă... E singurul meu copil, tot ce am pe lume, tovarășe colonel... Bărbatulmi-a murit de tuberculoză. Și cît m-am chinuit cu copilul ! N-a furat, vă asigur, tovarășe colonel ! Tîlhar la 16 ani ? ! adăugase femeia, în șoaptă. Trebuia să-i împlinească peste o lună...

— Al meu va fi de 17 peste cîteva zile, tovarășe colonel, intră în vorbă un alt părinte, îi împlinește în... Nu mai continuă, izbucnind în plîns. El, tatăl, bărbat în toată firea !

— Cît m-am chinuit să-1 cresc ! reluă femeia. Că a fost și el bolnav, răcit la piept, ca taică-său, mi-e frică să nu se îmbolnăvească iar, tovarășe colonel. E așa de plăpînd ! Cînd a venit și mi-a spus că a fost la vie să mănînce struguri, l-am bătut măr, l-am făcut ca pe-o albie de porci. „N-avem noi, măi, Bom- bonele, struguri în curte ? Și cu sacoșa aia de plastic, ce-aveai de gînd să faci ? M-ai făcut de rîs, de rîs m-ai făcut !“ Și femeia începu să plîngă cu sughițuri. Și băiatul mi-a zis : „Mamă, bate-mă, omoară-mă, am greșit... Că și moș Pândele ne-a altoit cu ciomagul. Că ne-a prins și ne-a zis că ne dă pe mîna miliției." Am rămas singură, tovarășe colonel, el e mîngîierea mea. Cine știe ce-o ajunge ? Tîlhar la 16 ani ?! — și femeia iar începu să plîngă.

o

— Ei ce zici, căpitane Popeangă ? Nu v-ați grăbit arestînd niște copii ?

— Păi eu...

— Adică noi, Popeangă, noi. Așa-i corect spus. Nu tu ești șef la judiciar ?

Colonelul ceru legătura cu procurorul șef al județului.

— Alo... da, eu, Banu. Referitor la tinerii aceia de la Olteni... S-a comis în grabă o greșeală... Trebuie, tovarășe procuror, trebuie să-i eliberăm... Desigur, nu este vorba de tîlhărie. Vă aștept pe la mine, bună seara. Vă mulțumesc

!Așează reccptoi ul în furcă și ordonă căpitanului Popeangă să-i pună pe tineri în libertate, imediat, și să-i aducă în biroul său.

— Vreau să discut personal cu ei. Și te rog să fii și dumneata aici.

Căpitanul părăsi imediat biroul colonelului și, peste cîteva minute, cu ochii privind țintă... covorul grena, se aflau în fața inspectorului cei patru tineri etichetați drept „tîlhari“. Acesta îi privi lung, apoi, cu vocea sa gravă, dar calmă, îi întrebă :

— Nevinovați ?

— Da, tovarășe colonel, răspunseră toți într-un glas. Cel mai înalt dintre ei, cu ochii în lacrimi rosti:

— Nu sîntem tîlhari ! Pentru cîțiva struguri, moș Pândele era să ne rupă cu bătaia. Nicu are și-acum mîna neagră. L-a lovit cu ciomagul. Arată, Nicule, mîna tovarășului comandant !

— Noi n-am vrut să-i facem nici un rău moșului, îndrăzni cel mai mic din grup — Bombonel, fiul femeii văduve.

Colonelul Banu îi asculta în tăcere. „Copii !“ Parcă undeva, în adîncul sufletului, regreta că nu-i întîl- nise în altă împrejurare. într-adevăr, greșiseră, dar lucrurile se puteau rezolva, cel mult, printr-o amendă contravențională sau printr-un avertisment, așa cum îi spusese procurorului, și nicidecum prin trimitere, în judecată. „Tîlhari la 16 ani ? !“

— Sînteți liberi, dar să nu se mai întîmple ! zise inspectorul. Vedeți-vă de școală și de munca voastră !

Tinerii clipiră des, toți deodată.

— Sîntem chiar liberi ? Păi...

— Cum ați auzit. Duceți-vă la casele voastre

.— Vă mulțumim, tovarășe colonel, zise unul din băieți. Altfel... Și așa ne-am făcut de rîsul satului... Vă mulțumim...

— Bine, bine. Să vedem cum o să vă comportați în continuare. Poate că ne vom întîlni și-mi veți povesti și lucruri frumoase despre voi, despre munca voastră. Vedeți că vă așteaptă și părinții. Au suferit foarte mult din cauza voastră. Mergeți cu bine !

La cîteva săptămîni după ce tinerii arestați fuseseră puși în libertate, o femeie, la poarta unității, cerea cu insistență să ajungă la inspectorul Banu. O femeie între două vîrste, îmbrăcată simplu, o femeie cu o floare în mînă. Inspectorul o primi.

— Vă mulțumesc încă o dată din inimă, tovarășe colonel ! Băiatul e bine, își continuă școala, are numai note bune. Numai de dumneavoastră vorbește. Vrea să fie ca dumneavoastră, că el... și o lacrimă curată țîșni din ochii ei mari, negri. Apoi, cu mîna aceea bătătorită, de țărancă muncitoare, întinse colonelului Banu o floare proaspătă, roșie, roșie, încărcată de toate miresmele cîmpului și ale sufletului omenesc, bîntuit, nu o dată, de neliniști, dar mereu luminat de dragoste și de înțelepciune

.

Alexandru Proorocii a ajuns primul la casa de rugăciune din comună. Era sîmbătă. Anul abia începuse. De fiecare dată, la început de an, Alexandru Proorocu trăia un coșmar. Amintirea crimei îi revenea obsedantă. Nu dintr-un sentiment de remușcare, ci de teamă. îi era frică să nu iasă cumva la iveală faptul că el săvîrșise omorul. Și de fiecare dată, la început de an, se grăbea spre casa de rugăciune, pentru ca, singur cu „Domnul^, să-i poată aduce rugi pentru a-J mai păsui, pentru a-i mai da putere să reziste. îmbă-

trînise prematur*. Nervii nu-1 mai ajutau. Întîmplă- rile triste care, în ultimul timp, se abătuseră asupra copiilor săi, nu-i păreau altceva decît vrerea Dom- t nului. Pe Nelă, unul dintre băieții săi, îl luase, atunci, □ la 2 ianuarie 196... părtaș la crimă. Nu se gîndise că îl împinge pentru totdeauna, spre periferia vieții, spre ' un șir de fapte antisociale, care, poate aveau să se răzbune... Nelă nu împlinise nici măcar 14 ani ; ceilalți erau mai mari.

Un avocat mare din București, pe care l-a consultat în taină, frate fiindu-i și el după credință, i-a spus că o crimă se prescrie numai după 15 ani de la săvîr- șirea ei. El avea nevoie, deci, de încă doi ani... Drept care îl implora pe „Domnul“ să-i acorde și acest răgaz. Doar doi ani !

A încercat prin toate mijloacele să șteargă amintirea acelei crime. A căutat să-și creeze o aureolă de om al cinstei. Se număra în rîndul adventiștilor de ziua a șaptea. A fost primit în sectă cu oarecare neîncredere, dar a reușit să-i facă pe „frații întru Domnul" să-și schimbe părerea, să-i treacă cu vederea faptele din tinerețe, să-și astupe urechile la zvonul în legătură cu omorul petrecut la începutul anului 196... Oamenii din sat îl porecliseră „Criminalul". Porecla îi fusese dată încă din tinerețe, cu mult mai dinainte de a făptui omorul. O poreclă care plana, deci, de multă vreme asupra lui... Toată lumea îi spunea așa, iar despre copiii săi, oamenii din sat ziceau, de asemenea, că sînt „ai Criminalului".

Nelă, ieșit a doua oară din penitenciar, unde ispășise o pedeapsă pentru un viol în grup, pus la cale de el, îl luase tare :

— Tu-mi tot vii cu basme de-ale voastre, de la casa de rugăciune ! Crezi că am timp să te ascult ? Faci pe sfîntu’ cu mine și cînd colo !... Tu trebuia să

fii în penitenciai, nu cu ! Să știi că nici acum nu-i tîrziu ! Dă-mi două miare, ca să tac din gură ! Altfel...

N-a avut încotro și i-a numărat de douăzeci de ori cîte o „foaie". Nelă, după ce-și mai numără o dată banii, ca să se convingă că n-a fost înșelat, îi aruncă în obraz, drept mulțumire : „Din cauza ta am făcut ce-am făcut" !

L-a durut pe Proorocu, dar ce să zică ? Nu făcuse nimic pentru acest copil. Din contră, l-a împins de mic spre fapte grave.

Nelă, după puțin timp, a intrat din nou la popreală : mai făptuise un viol.

Nu din partea lui îi era însă frica lui Proorocu. Nelă era doar copilul lui. „N-o să mă divulge tocmai el, sîn- gele apă nu se face"...

Frica era chiar în el. îl urmărea ca o umbră. Nu știa dacă dosarul său s-o fi închis, ori nu. Trebuia să fie mereu în gardă, mereu la pîndă.

*

Căpitanul Popeangă luă din fișet dosarul care purta numărul 1 din 196...

Dintre cele patru dosare cu „autori necunoscuți", dosare repuse în lucru de către noul inspector șef, trei fuseseră, în sfîrșit, rezolvate. Doar acesta îi dădea încă de furcă. Era un caz dificil, întrucît data de mai mulți ani. Urmele, desigur, au fost șterse de vreme, oamenii își reamintesc mai greu...

Au fost răsfoite filele îngălbenite, pentru a se descoperi, în ancheta făcută atunci, o breșă, un fapt pe care vechea cercetare nu l-a sesizat, un amănunt cît de mic, care să-i pună pe o nouă pistă.

După ce a întors ultima filă, fu cuprins de amărăciune. Nu găsise firul de care avea nevoie. Și totuși...

în mai multe rînduri, printre filele dosarului se ivea un nume : Alexandru Proorocu.

Insul — cu toate că unele indicii, încă de la început, conduceau către el — fusese scos din cauză. Motivul ? El fusese acela care, în scara crimei, anunțase la Sfatul Popular și la miliție că Tipu Petre „se află mort“ în fața Agenției C.E.C.

Din momentul în care A. Proorocu, împreună cu Nelă, fiul său, s-au prezentat la Sfatul Popular și la miliție începuse ancheta... Adică începuse să fie căutat criminalul, cel care, cu o lovitură de cuțit, una singură, bine țintită în zona inimii, răpusese viața unui om. Omul murise aproape instantaneu, după cum constataseră medicii care au efectuat expertiza.

Cu aceeași atenție și minuțiozitate a examinat acel dosar prăfuit și colegul lui Popeangă, căpitanul Tomescu, șeful cercetărilor penale. Nici el n-a descoperit vreun lucru nou...

Căpitanul se înfățișă în cabinetul inspectorului șef, ținînd în brațe voluminosul dosar.

Aștepta să fie luat la întrebări, să-i fie cerute explicații, justificări... Dar comandantul îi făcu doar semn să-i lase dosarul. Dorea să-1 studieze personal...

A doua zi dimineața, inspectorul șef ordonă ca atît căpitanul Popeangă, cît și căpitanul Tomescu să intre în biroul său de lucru. Și să fie chemat și .maiorul V. Fătu.

Colonelul le făcu semn să ia loc la masa de lucru

.— V-am convocat în legătură cu acest dosar cu AN — Nr. 1. înțelegeți de ce poartă numărul 1 ? Pentru că datează tocmai din 196..., le răspunse tot el, arătînd coperta dosarului. Trebuie să-1 găsim pe făptaș. S-a lucrat cam superficial în acest caz, altfel era deja clarificat. Știu, vă gîndiți că e greu, că a trecut atîta timp... Dacă vom porni cu astfel de prejudecăți, nu vom ajunge prea departe. Premisa de la care vom porni e că un criminal, chiar dacă i se prescrie timpul de pedeapsă, nu trebuie abandonat, ci descoperit. Și arătat lumii !

Trebuie deci întocmit, își urmă ideile Banu, un plan de muncă, în care să se ia totul de la început. Se pare că nu s-a făcut chiar totul. Iată, spre exemplu, n-au fost audiați toți acei care puteau să vadă sau să audă ceva ; e necesar să lărgiți cercul bănuiților, să verificați pe toți acei care au făptuit vreo violență ; să fie identificați toți acei care au frecventat drumul în seara aceea ; să fie identificați cei care se găseau atunci la cinematograf și au ieșit în timpul filmului ; victima, după cum știți, plecase de la cinema... N-a fost limpezită pe deplin nici situația celor cu care victima a avut diferende, mai mari sau mai mărunte. Se impune și o nouă reconstituire a cazului, mai exact un experiment, brodat pe mărturiile martorului, a celui care a auzit și a văzut niște fapte din acel vagon- dormitor aflat în curtea vechiului Cămin cultural...

Ofițerii convocați nu pridideau să-și noteze în caiete tot ceea ce le spunea inspectorul șef. Și doar cu o zi înainte ceruse dosarul pentru a-1 studia ! Au ieșit din biroul șefului cu gîndurile ușor învălmășite.

Faptul că inspectorul Banu îl angrenase în elucidarea cazului și pe maiorul Fătu dovedea încă o dată importanța pe care i-o acorda dosarului. Banu avea în vedere, în acest sens, și starea de spirit a oamenilor din comună, cam neîncrezători în operativitatea organelor statului, care, ziceau ei, nu au reușit încă să descopere autorii crimei.

*

A doua zi porniră, plini de încredere, spre Pereți, satul din cîmpie.

într-adevăr totul trebuia luat de la început, trebuia răscolită din nou cenușa acelui foc care mistuise un destin... Și nu numai unul. Omorul lăsase, în urma victimei, o soție și doi copii preșcolari. Criminalul mai era oare în sat ? Plecase oare în altă parte ? Sau, poate murise și el, de bătrînețe ?... Ori de inimă amară ?...

— Nimeni nu e perfect și nici o crimă nu poate să fie perfectă, reflectă sentențios căpitanul Popeangă. Omul este supus greșelii. Numai că, pînă acum, n-a greșit criminalul, ci aceia care au cercetat cazul.

La sediul postului de miliție îl întîmpină plutonierul Pleșoianu, șeful de post. Plutonierul era mai nou în comună. Auzise ceva despre crima de demult, dar era sceptic. Cazul nu-1 preocupase decît așa, tangențial... Se gîndea că, oricum, nu se întîmplase

„în timpul lui“. Șeful de post nu se sfii însă să-și mărturisească, în fața superiorilor îndoiala.

— Dacă nu l-am dibuit pe criminal atunci, cum o să-1 mai găsim acum, după atîta timp ? Cred că ne pierdem vremea, n-o să mai scoatem nimic de la cei care, atunci, poate că mai știau ceva. Oamenii uită...

— Uită, plutonier Pleșoianu... Dar există lucruri pe care oamenii le reține, fără să-și dea seama. Cred, de pildă, că tu n-ai să-mi poți spune, în mod sigur, ce ai mîncat alaltăieri la prînz. Dar sînt convins că îmi vei relata în amănunțime evenimentele care s-au petrecut în ziua în care ai absolvit școala de subofițeri, sau în noaptea cutremurului...

— Aveți dreptate, tovarășe căpitan, așa e ! confirmă, de data asta ceva mai convins, plutonierul. Sînt bătrâni în sat care își amintesc cu lux de amănunte fapte petrecute în primul război mondial. Ori alte lucruri și mai vechi.

— Să-i căutăm și noi, plutoniere, pe acești bătrîni...

Căpitanul Popeangă avea o listă de vreo 40 de martori, care fuseseră ascultați cu prilejul cercetărilor anterioare. Se consultară cu care dintre ei să înceapă. Și au început... Cercetările, de prisos s-o mai spunem, se anunțau mai mult decît dificile. Se lucra intens... Coli de hîrtie albe deveneau declarații de martori. Se contura un alt dosar al crimei. Rînd pe rînd, oamenii con- vocați la postul de miliție își răscoleau amintirile. Avea să se dovedească, cu acest prilej, că oamenii numai în aparență uitaseră. Criminalul nedat în vileag era, pentru ei, un motiv de teroare ascunsă, de permanentă, nedeslușită teamă. Mulți dintre cei chestionați își mărturiseau mîhnirea că ucigașul nu fusese încă găsit și pedepsit. Se străduiau să ajute organele de stat în elucidarea cazului.

Unul auzise cîte ceva atunci, demult, altul auzise altceva mai tîrziu... Un zvon circulase cîndva, o vreme, apoi interveni un altul... Cu Sandu Proorocu n-au stat de vorbă de la bun început. El fusese acela care, în seara crimei, venise să anunțe organul de miliție și pe paznicii comunali că victima, Petre Tipu, era bătut, în fața Agenției C.E.C., de doi necunoscuți...

Toate faptele reconfirmau concluzia că Petre T. fusese ucis printr-o lovitură — una singură — de cuțit, dată de mina sigură a criminalului.

Și totuși... Atunci, nimeni nu ținuse seama de acest amănunt, a cărui semnificație scăpase. Victima, de fapt, nu se bătuse cu nimeni, ci fusese răpusă din- [1] tr-o dată, prin acea unică lovitură a criminalului.

O bătrînă, care acum era anchetată, pentru prima dată, relată lucruri revelatoare.

— De ce n-ai spus atunci, maică ? îi reproșă căpitanul Tomescu.

— Nu m-a întrebat nimeni.

Astfel de dialoguri s-au mai purtat și cu alte persoane.

Unii dintre cei care ar fi putut, în 196..., prin amănunte de esență, să contribuie la elucidarea cazului, nu fuseseră întrebați... Iar ei nu avuseseră inițiativa de a se prezenta singuri, la organul de cercetare. Au purtat în ei, peste ani, apăsînd greu pe conștiința lor, niște lucruri știute, dar despre care se fereau să vorbească. Cuțitul ucigaș se strecurase în viața lor și îi îndemnase să tacă.

Maiorul Fătu se prezentă, seara, la sediul postului de miliție.

Pînă tîi’ziu în noapte, acest om cu multă experiență citi declarațiile care se adunaseră în noul dosar de cercetare penală. Din cînd în cînd, pe unele din ele le compara cu cele care fuseseră date cu ani în urmă.

— Cred că e bine cum ați procedat pînă acum, le spuse el colegilor săi, da, e bine, dar mai sînt multe de făcut... Cred că acum trebuie să-1 chemăm și pe Proorocu Sandu. Apoi, unul din noi ar trebui să se deplaseze la Brașov, să-1 găsească pe martorul care s-a stabilit acolo, pentru ca acesta să-și reînnoiască decla-

ația > u pensionul. Consider, deocamdată, ca vechea sa mărturie stă încă în picioare...

„Eram în vagonul de dormit mobil — reciti maiorul din vechea declarație a martorului — și am auzit o discuție aprinsă între trei persoane : una avînd o voce de copil, o alta răgușită și cea de-a treia un timbru normal. Cele trei persoane au plecat apoi spre marginea comunei. Nu rețin, din cearta lor, decît cuvintele de la început ale copilului : „Ăstai, ticule !“. în urma lor am auzit pașii unui om. N-am putut să-i observ fizionomia. în orice caz, după mers și după timbrul vocii, era un om tînăr. „Ce-i făcurăți, mă, îl omorîrăți ?“ a zis el, apoi și-a continuat drumul".

Au mai auzit și alții cîte ceva ! — își zise Fătu. Să coroborăm deci faptele, pentru a reconstitui în întregime tabloul acelei seri de ianuarie. Ar fi necesar să refacem schița străzii principale a satului de atunci, cu toate detaliile sale. Din cîte am aflat, s-au schimbat multe. Acolo unde se afla vechiul Cămin cultural e astăzi complexul comercial cel nou. Trebuie să stabilim și cam pe unde se afla vagonul mobil. Și, în mod evident, cine a mai fost pe stradă în jurul orei respective. Comuna era și în timpul acela electrificată. Era, deci, lumină și, cum oamenii se cunosc între ei, n-au putut trece neobservați unii pe lîngă alții...

Proorocu Alexandru aflase de cercetarea începută și era destul de îngrijorat, mai ales că el nu fusese chemat. Aștepta invitația, era pregătit sufletește și totuși cînd s-a trezit în fața maiorului V. Fătu a rămas derutat. Fața acestuia îi era cunoscută, dar uni-

forma îl neliniștea. Era sigur că se mai întîlnise c

uacel om, dar unde ? Și vocea lui Fătu îi era familiară. Brusc, își aduse aminte : se întîlnise cu el în ultimele zile, chiar aici, la Pereți. Stătuseră chiar de vorbă, fără să-i treacă prin gînd că străinul ăsta care se plimba prin sat ar putea fi ofițer de securitate. O frică rece îl cuprinse. Versiunea pe care o stabilise împreună cu Nelă, fiul său, în seara crimei, o memorase foarte bine, o repeta mereu și o considera inatacabilă. „Știu oare ofițerii acum mai multe ca atunci ?“

N-a mai avut cînd să caute răspunsul la întrebare. Se trezi prins într-un interogatoriu încrucișat, în care n-avea timp să formuleze răspunsul la o întrebare, că urma, pe neașteptate, o alta, care părea că nu are nici o legătură cu omorul. Viața lui întreagă, din acești 13 ani, îi era răscolită.

— Spune, cetățene Lisandru Proorocu, ai avut vreun diferend cu Ilie Proorocu în ultimii doi ani ?

După ce îl privi îndelung pe anchetator, dîndu-și seama de tîlcul ascuns al întrebării, A. Proorocu răspunse :

— Ilie Proorocu este nepotul meu. între ginerele meu și el a fost, e adevărat, o ceartă, pentru un capăt de pămînt, moștenit de la părinți. Eu am înclinat să-i dau dreptate ginerelui, adică fiicei mele. însă n-am avut nici o discuție directă cu Ilie. N-am nimic cu el. Pămîntul i-a rămas lui..

— Prin înțelegere firească, frățească, sau n-ați avut încotro ?

— Copiii s-au înțeles între ei și eu am fost de acord cu înțelegerea lor.

— Minți, cetățene Proorocu ! Să-ți spun eu cum s-a întîmplat, ca să nu pierdem timpul. Cînd Ilie Proorocu a văzut că nu cedați și că vreți să-i luați o bucată din capul lotului, ți-a trimis dumitale o vorbă care suna cam așa : „Spuneți-i lui Nică Lisandru să se potolească, că știe el că eu am tăcut, dar n-am să mai pot tăcea". Și dumneata, atunci, te-ai conformat, î~ªî. ^sa^ pămîntul lui Ilie... Ba cred că erai în stare să-i mai și dai ceva, numai să tacă. Dar Ilie n-a mai putut să țină taina în suflet și a spus...

Interogatoriul a continuat în același spirit.

. într-un tîrziu, cînd, încolțit, nu mai găsi nici o ieșire din impas, Proorocu își compuse o față îndurerată și, cu o voce teatrală, joc pe care și-1 însușise în convorbirile avute cu frații ,,întru Domnul", spuse, după ce, prin mătănii repetate, imploră divinitatea să-i acorde clemență :

— Văd că n-am încotro... Va trebui să fac ceea ce n-am îndrăznit, n-am vrut pînă acum, datorită legăturii de sînge... Domnul mi-a poruncit — urmă el, solemn — să vă spun adevărul, cu toate că-i greu pentru mine. Domnul mi s-a arătat și mi-a spus : „Alexandre, ai suportat îndestul calvarul. Eu îți poruncesc să-ți izbăvești păcatul care te apasă și să-1 dai !“ Așa mi-a poruncit Domnul... Și eu trebuie să-i ascult glasul. Am să vă spun tot, nu mai pot să rabd povara. E vorba de nepotu-meu, Ilie Proorocu. Dacă el spune că eu l-am omorît pe Tipu, eu spun că el e ucigașul, domnule maior, o jur !

Această „noutate" neașteptată, intervenită în anchetă, îl făcu pe maiorul Fătu să întrerupă discuția.

— Mai consultă-te cu „Domnul" și cu cine vrei, ce- tățene Proorocu, și mîine să-mi mărturisești adevărul.

împreună cu căpitanii Popeangă și Tomescu au analizat, pînă tîrziu în noapte, noua situație ivită. Nu aveau voie, acum, cînd obținuseră o serie de date importante, să facă vreun pas greșit. Declarația lui Ilie Proorocu contrazicea cu totul pe cea a unchiului său și confirma omul văzut de pensionar în spatel

eucigașilor. Totuși, situația rămînea încă neclarificată pînă la capăt.

Colectivul de cercetare a fost completat cu doi specialiști, căpitanul Odăngescu și plutonierul Bădin.

Din fapt în fapt, din amănunt în amănunt, după o muncă răbdătoare, ofițerii au reușit să șteargă colbul așternut peste acea seară de ianuarie 196... încet, încet, faptele întîmplate atunci fuseseră readuse în memoria acelora care le trăiseră.

Cel care se ascundea printre frații ,,întru Domnul" a fost demascat și adus în fața legii. Nepotul își acuza unchiul, cu amănunte care fură confirmate integral de alte coroborări.

Trecuseră treisprezece ani de cînd Ilie Proorocu, nepotul lui Nică Alexandru, cum obișnuia să-și zică, tăcuse. Nu făcea parte din sectă și nu vreo dogmă îl silise să ascundă adevărul, ci numai teama de cuțitul unchiului.

Un coșmar care, mulți ani, planase asupra satului liniștit din cîmpie, se risipise. Ultimul dosar A. N. din 196... putea fi închis
.

O săptămînă întreagă căzuse o ploaie măruntă și deasă, ca o pînză imensă ce unea cerul cu pămîn- tul, topind totul și toate într-un cenușiu compact, mohorît și murdar. Apoi, cerul a început să-și limpezească obrazul și oamenii parcă s-au înviorat. Mai era porumb necules. îi aștepta în cîmp, scuturîndu-și apa de pe foile îngălbenite și tresărind uimit, în bătaia vîntului, de minunea rodului copt.

Comandamentul local mobilizase oamenii, i-a organizat astfel ca munca lor, a tuturor, să nu se risipească, ci să ia drumul hambarelor. Oamenii munceau, dar sarcinile de plan încă nu erau realizate.

în dimineața aceea, în care cerul își mai descreților se fruntea, ARO-ul cooperativei, „navigînd“ prin bălțoace și noroi, ,,acostă“, în sfîrșit, în fața clădirii primăriei. Portiera s-a deschis larg și președintele a coborît lipăind cu cizmele prin pasta moale de noroi. Era un bărbat înalt președintele, și bine legat, iar în colțul buzelor îi anina, într-un echilibru precar, nelipsita-i mărășească. Un timp stătu parcă în cumpănă în fața clădirii apoi, tropăi mărunt, ca să-i alunece noroiul de pe cizme, și, după ce aruncă țigara, care-și dădu duhul sfîrîind în mijlocul unei bălțoace, urcă cele cîteva trepte de ciment și pătrunse în primărie.

Se convocase adunarea generală ca să se lămurească povestea aceea neplăcută cu nerealizarea sarcinilor de plan la porumb. Adunarea a fost furtunoasă și cei mai... scărmănați au fost cei din echipa care răspundea de lotul cu pricina. Șeful de fermă, un om trecut de a doua tinerețe, înghițise în sec tot timpul, făcînd fețe-fețe, și se întreba mereu, șoptind ca pentru sine tot felul de vorbe, unde naiba putea să fie porumbul, că de cules ei l-au culeș. Dar zeci și zeci de tone de porumb lipseau și nu putea găsi nici o explicație. Parcă s-ar fi topit, parcă l-ar fi înghițit pămîntul. își bătea capul degeaba ; cei care l-au făcut să dispară nu au lăsat nici o urmă. Cel puțin așa credea el, șeful fermei, și nu numai el.

Șeful de post, plutonierul major Dănilache, împreună cu ajutorul său, sergent major Stoican i-au mobilizat pe cei din gărzile patriotice și pe vînătorii
din comună ca să prindă... stafia ce le dijmuia recolta. Au organizat pînde, au controlat utilajele și remorcile ce se întorceau din cîmp, dar nimic. Dacă nimeni nu... subțiase recolta de pe tarlaua fermei, atunci unde era porumbul ? Un semn mare de între- bare chinuia gîndurile plutonierului și... atît. Dar, ia stai ! ! în mintea șefului de post și-a făcut loc, deodată, o aducere aminte. Cu doi ani în urmă, la I.A.S. tot așa se... vaporizase porumb. Și, atunci, a reușit să afle ce și cum... Nu cumva se repeta treaba ? „Ar fi prea de tot“ și-a spus șeful de post.

întrebase cîțiva tractoriști de încredere dacă au văzut ceva, dacă... în noaptea cînd năvălise acea aducere aminte, șeful de post nu a putut să doarmă. S-a chinuit un timp, strîngînd cu înverșunare pleoapele, dar somnul hălăduia undeva departe de el. S-a îmbrăcat și a plecat la post. Dinspre baltă sufla un vînt subțire cu miros de ger timpuriu și sus, pe cer, luna alerga ca beată prin pilcurile rare de nori.

S-a zgribulit și a iuțit pasul. Ajuns la post, descuie fișetul și scoase o mapă pe care începu s-o răsfoiască. Din cînd în cînd se oprea și nota ceva pe o bucată de hîrtie.

Noaptea curgea leneș pe lîngă ferestre, iar luna rîdea de una singură, acolo, sus, unde ultimele petice de nori se destrămau spre aiurea.

Dimineața a sosit încet, căznit, parcă luptîndu-se cu întunericul ce se încăpățîna să rămînă lipit de pă- mînt și case. Cînd sergentul major Stoican a sosit la post, lumina ardea încă și șeful de post îl aștepta. în fața sa, stăteau cîteva file pe care le înnegrise cu scrisul său mărunt și ordonat.

— Eu plec la inspectorat, spuse șeful de post... Te rog să-i inviți la post pe cei de pe această listă... Sînt
unii din cei care sînt „predispuși“ să comită infracțiuni ca aceea de care ne ocupăm noi.

— Am înțeles, îi răspunse scurt sergentul major.

Inspectorul șef îl asculta pe șeful de post, care îi raporta cele petrecute în comuna lui. Cînd acesta termină ce avea de raportat, Banu îl întrebă :

— Și nu bănuiți pe nimeni ?

Șeful de post făcu o pauză, după care răspunse :

— Nu, tovarășe colonel. Cei cunoscuți de noi, cu antecedente, se pare că s-au făcut oameni de treabă..: Am lista lor. Și o așează în fața inspectorului șef. Unele nume erau subliniate cu creion roșu.

— Nu sînt cam mulți ?... Ar fi bine ca toți, sau măcar majoritatea, să nu mai repete faptele, dar... nu-i așa ?

Subofițerul tresări, vru să spună ceva, dar își luă seama.

— Ai luat legătura cu șefii de post din comunele vecine ? S-ar putea ca făptașii să fie de pe-acolo... Deși, mai sigur, pot fi din comuna dumitale. Cred că-ți mai amintești de cazul de acum doi ani...

Șeful de post își amintea. Se putea să se repete povestea cu gropile ?... Cu gropile unde hoții își as- cunseseră prada, porumbul furat. Se putea. Dar cine erau acești noi jefuitori și cum reușiseră să fure fără să lase vreo urmă ?

Inspectorul șef era înnegurat. îl căută pe... Mi- halcea în dorința de a termina cît mai repede po-, vestea asta neplăcută.

Mihalcea, șeful miliției județului, era însă plecat la Salcia. Probabil că acum, împreună cu cei de acolo, se ocupa de culesul po
-rumbului ele pe ultimele suprafețe. Agricultura, ce să-i faci ! Inspectorului i-ar fi trebuit totuși cîteva relații pentru a putea pune rînduială în gînduri și pentru a da de acel sîmbure care ar fi putut lumina, după aceea, totul. Poate că cei de la Direcția generală a județului ar putea să lămurească chestia cu cocenii... întrebă de directorul Mihuț. Plecat. Sigur, tot în agricultură ! Nu, în Statele Unite. Da, firește, treburi... Atunci, adjunctul — Banciu. E plecat și dînsul. Tot în... ? Da, în străinătate, în Grecia. Atunci...

— Formidabil ! Ștefane, cei din conducerea agriculturii se plimbă pe meridiane acum în toiul campaniei ? !

Inspectorul bătea cu degetele în masă, îngîndurat. — Ai vreun caz în lucru, căpitane Ștefan ?

— Cazul de la Udupu, pe care mi l-ați dat acum o săptămînă, tovarășe colonel. Este ca și finalizat.

— Mda...

Fusese și aceasta o ,,poveste“. Ieșită, parcă, din snoavele cu Păcală. „Eroul“ ei, un măgar, un fel de... porumbel-voiajor care cunoaște foarte bine drumul spre casă. Zile în șir, ieșea patrupedul dintre rîndu- rile înalte de porumb, legănîndu-și desagii încăr- cați — corabie minusculă pe valurile toamnei — și mergea leneș, netulburat către casă. Nici măcar nu-și ciulea urechile. Zile în șir dijmuia astfel porumbul, făcînd pereche bună cu stăpînul său. Cînd stratagema a fost descoperită, acesta — stăpînul — a încercat o ultimă măgărie : să nu-și recunoască măgarul.

Pentru dijmuirea de acum însă ar fi trebuit desagii unei întregi turme de măgari.

Căpitanul rămase uitîndu-se întrebător.

— la loc, îl invită inspectorul. O să preiei alt caz. Și colonelul începu să-i explice despre ce era
vorba. Este vorba, din nou, de unii care iau bucatele de la gura oamenilor, înțelegi Ștefane ? De aceea trebuie să ne ocupăm grabnic și eficient. Mă vei informa personal de mersul acestei acțiuni, i-a spus în loc de concluzie și căpitanul s-a ridicat de pe scaun, a salutat și a părăsit biroul.

Cazul era destul de complicat. Nici un fir care să urnească din loc cercetările. Oamenii din comună se grăbeau cu recoltatul, că iar se arătaseră semne de ploaie. Și el, Ștefan, se grăbea. Dar se grăbea... încet, așa cum i-a atras atenția colonelul că trebuie să facă. Șeful de post era posomorit și el. Nici ajutorul său nu arăta altfel.

...în dimineața aceea de sfîrșit de săptămînă, Ștefan îi raportă inspectorului șef primele date pe care reușise să le adune și care, strînse la un loc, păreau că înjgheabă o pistă. Sau poate, chiar mai mult. Dar nu bănuia că pînă către prînz...

— Ne lipsesc probe concludente, tovarășe colonel.

— Nu vor lipsi mult, căpitane. Hai să mergem împreună la fața locului... Aș vrea să stau și eu de vorbă cu acest Călina... După cîte mi-ai spus, ai vorbit și dumneata cu el... De fapt, Călina ăsta, cu care ați discutat, lucrează în cooperativă sau pe șantierul de irigații ?

— A lucrat pe șantier, la irigații, pînă în septembrie. Acum s-a întors acasă să-și ajute soția la culesul porumbului. Are și el acord global...

— Știi ce mi se pare curios, Ștefane, la acest Călina ?! Nu l-a văzut nimeni pe tarla la cules. In schimb, așa cum ne spune și cooperatorul lordache,
el deschide bufetul din comună, el îl închide... Ca și ăsta, cum naiba—1 cheamă... Fleancu, nu ? Dar au pătulele pline cu porumb. Așa-i ? Cum, de unde și-au umplut pătulele ?

— Păi, din... lotul personal, a răspuns Ștefan neconvingător, rupt de îndoială, și îl fulgeră așa, ceva ca o presimțire.

— S-o creadă el, zise colonelul. Asta o s-o vedem.

Porni cu căpitanul Ștefan către tarlaua cu pricina, de pe care porumbul aproape că fusese cules. Numai cocenii, e drept, puțin cam jumuliți, rămăseseră într-o resemnare mută.

— Mergem pe jos. Face bine mișcarea, căpitane.

Și au pornit-o mai departe, urmați de plutonierul Cristache, șoferul de pe mașina cu care sosiseră în comună.

La o curbă a apărut o căruță, burdușită de coceni.

— Ăsta e chiar Fleancu, tovarășe colonel, zise surprins și puțin emoționat căpitanul Ștefan.

— Oprește-1.

Căruța fu oprită pe un podeț. Căruțașul s-a repezit să deschidă porțile.

— Te grăbești Fleancule, te grăbești, interveni căpitanul. Omul încremeni cu mîna pe poartă.

— Ca omul cu munca, cu necazurile lui, că acuși începe să pice iar de sus, și dădu iar să deschidă poarta.

— Cam devreme cu căratul cocenilor, zise și inspectorul șef, care, între timp, se apropiase. Vi i-a repartizat... ?

— Nu știu, tovarășe șef, nu sînt ai mei. M-a rugat un prieten să-i aduc și gata, că eu nu mă bag, nu-mi trebuie. între timp Cristache, șoferul, la semnul discret al inspectorului, trebăluia în spatele căruței, fără ca Fleancu să-1 observe.

— Tovarășe colonel, uitați, priviți, i-am găsit.

— întoarce căruța, Fleancule. Hai la post.

Cîțiva oameni s-au și strîns pe la porți. „Ce-or fi găsit în căruța lui Fleancu ? A dat de dracu Călina, la el îi ducea[11]. „Bine că i-ați prins, maică, exclamă o bătrînă, ăștia au de gînd să aducă tot cîmpul acasă*. „S-a terminat cu hoțiile și chefurile, Fleancule !“, adăugă un om bătrîn.

în cercul bănuiților s-au aflat și cîțiva dintre cei care și în trecut „călcaseră în strâchini".

— Că infractorii au „lucrat[11]... ingenios, este adevărat, dar asta nu scuză pe lucrătorii noștri care i-au descoperit tîrziu pe hoți. Greșeala constă în faptul că nu a fost sesizată graba acestor oameni de a tăia cocenii și nu s-a verificat cît porumb a fost dus la bază. Apoi, paza. Ce a făcut paza ? Cine sînt paznicii ?

întrebările inspectorului șef plutiră parcă în încăpere, grele, așteptînd răspunsuri ce întîrziau să ..vină[11]. Dar nici șeful de post, nici ajutorul său, nici președintele, nici ceilalți nu deschideau gura. Și se mai puteau pune și alte întrebări, și ei le așteptau ca pe niște mustrări. Colonelul însă continuă pe altă direcție. Vorbea rar, ca și cum ar fi vrut să recapituleze pentru sine cum s-au petrecut lucrurile .

Ideea de a lăsa știuleți neculeși a fost a lui Gheorghe Călina, zis Cocîrlă. Culegeau porumbul doar pe capetele tarlalei, iar rostul... Fleancu, prieten cu Călina, poamă de chefliu, s-a angajat să care cocenii. Pentru cîteva sticle de țuică și două vedre de vin. „Vă fac oameni, le zisese, mai în glumă, mai în serios, părtașilor la furt. Dacă vă prinde, mă ard și eu și voi. Dar...[1]

[1]Ceilalți au scuipat în sîn. Dar Fleancu a avut parcă gura aurită. A fost prins în flagrant delict.

Cînd inspectorul șef l-a întrebat pe Călina „Ce faci, omule, cu atîta porumb, nu-ți ajunge cît ți se dă ?“ hoțul s-a făcut verde-galben.

— Ba da, tovarășe șef, dar... acum o făcui, o făcui!

Colonelul l-a privit cu dezgust pe rotofeiul cu părul aproape alb, care acum înghițea în sec și stătea cu privirea pironită în pămînt așteptînd parcă de acolo, dacă nu scăparea, cel puțin un gînd bun. Dar pămîn- tul tăcea...

Sala Căminului cultural era arhiplină. Procesul acesta, în fața obștei, adunase și oameni din comunele învecinate. „Să-i vedem, acuma. Hoții trebuie pedepsiți cum se cuvine. Ne-au făcut comuna de rîs“, spuneau mulți dintre ei. Mecanizatorul Ifrim, care arase, semănase și prășise porumbul furat de alde Călina și complicii acestuia, s-a așezat împreună cu doi paznici — Vamanu și Iordan — care aveau și ei partea lor de vină, lîngă Ariton, contabilul șef al S.M.A.

— Ăștia, tovarășe contabil, pe ăștia, să-i dăm afară din comună. Auzi dumneata, păi eu, pe timpul ăla nenorocit, că știi ce-a fost astă-primăvară, am semănat, am muncit toată vara și ei, păcătoșii, să ne fure ? ! Ne-au furat munca, fir-ar ai dracului de panglicari, că la bufet, cînd veneam duminica, „nu iei una mică, Ifrime ?“ îmi zicea Călina. „Nu iau, mă ! . beau berea asta a mea și plec.“ „Treaba ta, îmi răspundea hoțul, să n-aștepți să zic de două ori“. Auzi dumneata, parcă aveam nevoie de mila lui. De unde avea Călina bani ? Fura. Fura și vindea, că la percheziție s-au găsit în ograda lui fel de fel de lucruri furate de pe șantier

.Dar contabilul șef îl privi pe Ifrim într-un mod ciudat, sau, cel puțin, așa i se păru acestuia.

— Dacă ai... mirosit că Fleancu ăsta cam umbla cu lucruri necinstite, de ce nu ai anunțat la miliție, omule ? Sau la cooperativă ? Sau la primărie ?

Ifrim se foi pe scaun, fără să răspundă.

— Ce-i Ifrime, ce zice tovarășul contabil șef ? îl întrebă Vamanu.

— Ce, ne ce, chestia e că trebuia să fim cu ochii deschiși. Și eu și tu și noi toți... Asta e... Să n-așteptăm să ne facă alții ordine în casa noastră.

La fel gîndeau și șeful de post și președintele și primarul. Aici, în comuna lor, ei ar fi trebuit să facă ordine la timp. Ei, cu ceilalți oameni din comună.

în sală intră completul de judecată și liniștea se lăsă grea, plină de așteptare.

începea procesul celor care furaseră din averea lor comună. Din *casa asta mare a lor,* a tuturor, pe care ar fi trebuit, și ar fi putut, s-o mătură de gunoaiele care acum se aflau, cu capetele plecate, în boxa acuzaților.

Ștefan privi pe fereastră.'Cerul se înseninase și de departe, de sub zările toamnei tîrzii și blînde, răzbătea parcă pînă aici marea și liniștita respirație a pămîn- tului

.

Potirul a fost totuși găsit

Țîrîitul telefonului l-a trezit dis-de-dimineață pe Măgură, șeful postului de miliție din Popești. Plutonierul, după ce s-a întins și a căscat de două ori, ridică alene receptorul. Se auzi o voce baritonală, cu un accent grav. Preotul Serafim, din satul Caravaneți, cu glasul gîtuit de emoție, îl anunță că hoții au făcut o spargere în biserică.

Era vorba nu de o spargere, ci de o a treia, toate săvîrșite, într-un interval de timp destul de scurt, la cele trei biserici din comună.

Somnoros, căci era obișnuit să se scoale pe la ora 7, șeful de post i-a spus preotului să aibă răbdare,
că, puțin mai tîrziu, o să se deplaseze chiar el, „personal", la locul infracțiunii... Fără tragere de inimă, se echipă și plecă spre Caravane ți.

Drumul dintre Popești și Caravaneți trecea prin cîmpul neted și drept, străjuit de o parte și de alta de plopi înalți, pînă-n arcadele de beton ale podului de peste rîul Mostiștea. Era o toamnă tîrzie, dar timpul se menținuse frumos, înclinînd spre uscăciune.-Cerul era străveziu, fără nici un pic de nor, și văzduhul plin de o lumină de aur moale... Adierea vîntului uscat se simțea din plin cînd drumul urca clin vale spre dealurile din apropiere. Pe cîmp era liniște și pustiu. Plutea un miros de praf și de pămînturi arse, de po- rumbiști răscoapte, dezgolite acum, cu glugile de coceni frunzoși, înghesuiți în rînduri rare și lungi, și un miros de poamă dulceagă, venind dinspre livezile și viile însîngerate de dincolo de rîu. Subofițerul ținea cărarea, cu ochii la frunzele căzute din plopi, prins de foșnetul lor moale. Se oprea din cînd în cînd, persecutat totuși de un gînd...

— A treia spargere...

In sfîrșit, în jurul orei 9, căci nu s-a grăbit deloc, i-a apărut în față biserica, ale cărei turle albe se înălțau deasupra plopilor din jur. Preotul îl aștepta în curte, la intrare. Se frămînta și era plin de teamă, începură să cerceteze.

Ferestrele cu gratii nu prezentau urme de forțare. Ușa de la intrare, din lemn masiv, fusese însă găsită de preot deschisă...

— Ieri după-amiază, la plecare, am încuiat ușa cu cheia... De asta sînt sigur. Dintotdeauna am obiceiul ăsta. încui, apoi încerc ușa. O încerc de două sau trei ori. Nu mi s-a întîmplat niciodată s-o uit descuiată. La o anumită vîrstă, vezi dumneata, îți formezi
niște tipicuri, după care te conduci... Niște reflexe, cum se spune acum.
— Să lăsăm reflexele și să vedem ce s-a întîmplat, zise subofițerul, scurt și plin de importanță.
Au pătruns amîndoi în biserică. Aici, lucruri răvășite, iar în altar, pe jos, cîteva icoane. Preotul informă că lipsesc două potire suflate cu aur, trei icoane vechi, de mare valoare istorică, și o lanternă.
— Altceva a mai dispărut ? întrebă Măgură.
— Da. Banii din cutia milei. N-am desfăcut-o de multă vreme. De regulă găsesc în ea numai mărunțiș...
Plutonierul mormăi înciudat. Se uită în toate părțile, doar-doar o zări ceva, dar nu zări nimic.
în ce direcție trebuie să-și orienteze cercetările ? Nu prea s-a omorît cu așa ceva. A mai avut de-a face cu cîteva cazuri încîlcite, dar veneau de obicei cei de la județ și le rezolvau. El era mai mult un fel de ghid al celorlalți...
Să raporteze spargerea, să n-o raporteze ?...
Un furt de la biserica din sat, își dădea seama, nu putea fi tăinuit prea multă vreme. Și, într-adevăr, vestea s-a dus repede în sat, a ajuns chiar și la Popești... Așa că a fost nevoit să raporteze „evenimentul".
De data aceasta, a primit ordin să ia măsuri urgente de cercetare la fața locului, pentru descoperirea autorilor. Un ordin categoric... N-avea ce face. Așa stînd lucrurile, și-a luat ajutorul, pe sergentul major Feleagă, și a trecut la treabă...
Exista o urmă digitală pe un potir, dar asta, pentru Măgură, era prea puțin ca să însemne un fir. A
mai întrebat în stînga și în dreapta, printre curioșii adunați să vadă ce se întîmplă, a întocmit un proces verbal de cercetare la fața locului... Apoi a luat corpul delict — potirul — ș-i a plecat la postul de miliție.
Și... au trecut zile și săptămîni. Ancheta n-a mai înaintat cu nici un pas. Plutonierul a uitat de obiectele furate, pînă cînd a fost chemat la județ, cu prilejul unei analize asupra „cauzelor cu autori necu- noscuți“.
Șeful inspectoratului, colonelul Banu, l-a ridicat în picioare. I-a cerut subofițerului explicații, „despre ceea ce s-a făcut în dosarul respectiv."
Măgură a ridicat din umeri. N-avea ce să spună...
Colonelul Banu i-a ordonat să reia cercetările și să raporteze, în scurt timp, rezolvarea cazului. Măgură știa că inspectorul șef „nu poate fi dus“ cu scuze. S-a bîlbîit de cîteva ori, îngăimînd niște vorbe și..
A plecat de la ședință supărat și, pe drum, spre postul de miliție, s-a tot gîndit ce că facă pentru a ieși din încurcătură. De ce să fie el ridicat în picioare ?
Ideea i-a venit repede și s-a simțit ușurat. O să-1 cheme pe preot, iar acesta o să dea o declarație că a găsit icoanele și potirele. în fond, sînt niște obiecte „fără valoare". Cît despre banii luați din cutia milei, cîți să fi fost ?... Nu-i mare lucru, și-apoi părintele îi poate pune de la el ; nu va sărăci din atîta.
Ajuns în comună, și-a trimis ajutorul să-1 invite pe preotul Serafim la post. Și, pentru că nu voia ca ajutorul să fie martor la discuție, cînd a venit preotul l-a și trimis pe sergentul major ca să rezolve niște... „probleme" de serviciu, într-un sat învecinat.
Preotul Serafim intră sfios în lăcașul miliției. Nu mai fusese pînă atunci acolo. Măgură l-a invitat să ia loc.
— Sfinția-ta, am intrat în mare încurcătură cu șefii de la județ. Și nu mi-ar fi necaz, dar obiectele astea furate n-au, zic eu, cine știe ce preț...
— Sînt obiecte de cult, păstrate din moși-strămoși în sfînta biserică, i-a replicat, cu timiditate, Serafim.
— Nu știe nimeni ce ai în biserică, continuă plutonierul. Ce-ai zice, cuvioase părinte, dacă mi-ai da o declarație că le-ai găsit ? Erau puse de dascăl în altă parte, să zicem...
— Eu nu pot să fac asta, intru în păcat.
— Gîndește-te că am peste 20 de ani de serviciu și că, dacă nu rezolv cazul, o să fiu dat afară. Așa mi-a zis șeful ăl mare de la inspectorat.
Preotul și-a șters nădușeala și a oftat atît de tare, încît s-a mișcat anteriul pus pe speteaza scaunului.
— Domnule plutonier, cum aș putea să fac una ca asta, să mint ?
— Te rog, te implor, dumneata ai făcut mult bine oamenilor, ajută-mă și pe mine ! O să-ți fiu recunoscător !
Și iar te rog, și iar insistențe, și iar apel la bunătate, și iar...
La rugămințile atît de disperate ale șefului de post, preotul dădu declarația. A socotit că această grea abatere îi va fi iertată de oameni și de dumnezeu, pentru că a săvîrșit-o întru izbăvirea unui biet creștin, iar nu pentru a trage vreun folos.
Plutonierul, după ce smulse declarația, se grăbi să raporteze despre rezolvarea cazului. Era din nou liniștit. Putea să se odihnească. Era sigur că, la o vi
-itoare ședința de analiză, va putea să stea nemișcat pe scaunul său, fără să mai fie ridicat în picioare de inspectorul șef...
De atunci, lungi și negre au fost nopțile pentru sărmanul preot Serafim. S-a sucit bietul preot, s-a învîrtit, și-a frecat mîinile, și-a smuls cîteva fire de păr din barbă, pînă s-a convins în ideea că e vinovat de ceea ce făcuse și că, pe bună dreptate, va fi pedepsit.
Ba a mers și la părintele Climet, vecinul și prietenul său de la biserica din Sărdăreasa, spunîndu-i :
— Sfinția-ta, ca mai bătrîn și mai citit, ce pe- i deapsă socotești că ar putea să dea un episcop ?
— Canon, destituire, excludere din tagmă.
— Și mai ce ?
— Blestem...
Plecă cu sufletul negru de la Sărdăreasa.
El, care spovedise atîtea suflete întru izbăvirea păcatelor, simțea, acum, nevoia să se destăinuie cuiva, să se ,,spovedească“. Conștiința încărcată nu-1 lăsa să doarmă. Nu voia însă să-i vorbească oricui despre această întîmplare... Ci numai cuiva care l-ar înțelege, care l-ar scoate din încurcătură... Dar unde să se ducă ? Cui să se spovedească ? La episcopie, la patriarhie ? Numai bine nu i-ar fi... Se gîndea la cele spuse de părintele Climet. 11 vor întreba, cu siguranță, de ce a făcut asta, de ce a încălcat cele zece porunci ale Domnului ?
După multe frămîntări și îndoieli, gîndurile preotului s-au îndreptat către inspectorul șef. S-a hotă- rît să mărturisească totul acelui tînăr colonel, despre care auzise că e un om de inimă, măcar pentru ușurarea sufletului
.își mai făcea și socoteala că, pe lingă ușurarea sufletului, „spovedania[1]' făcută inspectorului șef ar mai putea duce, cine știe, fiind vorba chiar de către șeful cel mare, la măsuri pentru găsirea hoților, a valorilor furate din altar. Nu se împăca deloc cu gîndul ca acele lucruri să încapă pe mîna unor netrebnici. Au fost ele păstrate, din vechime, cu grijă, au înfruntat pînă la el timpul și vitregia vremurilor... Și acum să se piardă ?
Serafim s-a interesat de zilele de audiență ale șefului inspectoratului. I-a fost ușor să afle. Se gîndea cum să se prezinte : în straie preoțești, sau în straie obișnuite ? în cele din urmă, și-a îmbrăcat hainele cele mai bune, pe care numai atunci cînd era chemat la mitropolie le folosea, și-a pus pe cap epitrahilul și a luat-o spre autogară.
Aici, lume multă, îmbulzeală mare. Preotul n-ar prea fi vrut să fie văzut de cei din fruntea satului. Nu de alta, dar l-ar fi întrebat unde se duce și ar fi trebuit să mintă din nou. într-adevăr, cîțiva dintre consăteni chiar l-au întrebat. Le-a răspuns, evaziv, că la oraș, și a scurtat vorba. Grijile i se citeau pe față. S-a furișat pînă în holul inspectoratului.
— Vrea să merg la șeful cel mare, a zis cu o voce stinsă preotul.
Subofițerul l-a condus în camera de așteptare.
Peste cîteva minute preotul s-a oprit în fața ușii capitonate de la biroul inspectorului șef. O emoție puternică îl stăpînea, picioarele abia îl purtau. Zîm- betul încurajator al colonelului Banu, care l-a poftit să ia loc, i-a mai risipit îndoiala, dar...
— Ce aveți de zis, părinte ? Care vă e numele ? Că nu v-am întrebat.
— Serafim, domnule comandant. Sînt preot în satul Caravaneți.
— Cum merg treburile, acolo ? îl întrebă din nou colonelul Banu, privindu-1 atent.
— Bine !... cu ajutorul lui Dumnezeu.

— Și pe la noi ce vînt vă aduce ? V-a supărat careva ?

— Greșit-am înaintea Sfîntului, domnule comandant. Și păcatul ar fi și mai mare dacă aș încerca să-1 ascund mai departe... să micșorez ceea ce nu se poate micșora. Dar oameni sîntem. Și mila celui de sus e mare, iar bunătatea și priceperea dumneavoastră îmi vor îngădui să arăt cum că abaterea pe care am săvîrșit-o de la slava sfintelor canoane nu se dato- rește necinstei.

Și preotul se destăinui comandantului, relatîndu-i amănunțit toată întîmplarea.

Colonelul Banu îl ascultă cu atenție. Urmărea șirul povestirii analizînd parcă fiecare cuvînt. Gestul preotului era, desigur, motivat și scuzele lui nu puteau fi puse la îndoială. îi spuse, după un timp, că înainte cu o zi subofițerul Măgură, dîndu-și seama de greșeală, a venit și a raportat... îl asigură pe preot că va lua toate măsurile să-i descopere pe hoți și să redea bisericii obiectele furate. S-a interesat, apoi, în amănunt, despre spargere. Preotul amănunți grijuliu, cu glasul încărcat de tristețe, cele în[1] împle te. Apoi s-a sculat de pe scaun, a mulțumit pentru buna primire și, după ce făcu o plecăciune, a ieșit din birou. Plecă de la inspectorat ca un tînăr, cu pas vioi. S-a oprit la primul bufet și a sorbit dintr-c înghițitură un pahar de țuică bătrînă. Cînd paharul rămase gol, a zîmbit cu mulțumire. Drumul de întoarcere spre sat, acum, cînd se simțea descărcat de povara care-1 chinuise, îl făcu cu inima plină de voioșie. Mai trebuia să facă o vizită. Să-1 vadă p

eșeful de post și să-i spună că a fost la șeful de județ. La post — nimeni. Unde să fie plutonierul ? I-a lăsat un bilet.

Imediat, colonelul Banu l-a chemat la el pe căpitanul Popeangă, șeful judiciarului.

Șeful inspectoratului a intrat direct în subiect:

— Cum este posibil, căpitane, ca în satul Carava- neți, într-un interval scurt, să se comită trei spargeri, toate la biserici, să se fure obiecte ce reprezintă piese istorice, iar voi, judiciarul, să nu-i descoperiți pe hoți ?

— Obiectele au fost găsite. Așa mi s-a raportat.

— Nu-i adevărat. Plutonierul din comună te-a indus în eroare. Te ocupi personal de caz și să-mi raportezi că ai găsit hoții !

Cu un „înțeles, tovarășe colonel !“, Popeangă ieși din birou.

Plutonierul Măgură, luat din scurt de căpitanul Popeangă, încercă, în continuare, o soluție cît de cît salvatoare. Și-a recunoscut, în fața inspectorului șef, grava greșeală, știa că va fi pedepsit, dar acum vroia să facă totul să găsească obiectele. Poate chiar au fost deja găsite. (Oare nu de asta îi lăsase părintele biletul în care îi scria că are ceva important să-i spună ! !).

— Iar în cazul că n-au fost găsite ?

— Păi, o să le căutăm... Și totuși, vă rog să mă iertați, de ce atîta vîlvă pentru niște cruci, pahare de alamă, chiar și argintate ?... Ce valoare au ?

Căpitanul se făcu foc. De felul său, era un om de un calm desăvîrșit, dar îl scotea din sărite atitudinea subordonatului. îl mustră și el aspru pe pluto-

nierul Măgură care, deși își recunoscuse greșeala, urma să fie pus în discuția *consiliului de onoare.*

Așa a început „cea de a doua etapă, a cercetării spargerilor de la biserică..."

De mai bine de o lună și jumătate, cei de la postul de miliție îi căutau pe hoți... Nu se obținuse nici un indiciu. Că spărgătorul era unul, că erau mai mulți, că vindeau, ori nu vindeau obiectele furate — nu se știa nimic.

— E mîna unor infractori ,,pricepuți“, raportă căpitanul Marin, pe care Popeangă îl cooptase în echipa sa.

— Te gîndești concret la cineva ? La cei din corturi ?

— Da și nu ! Da, pentru că la ei vom găsi potirele. Nu, pentru că, de regulă, ei nu fură, ei se ocupă doar cu traficarea obiectelor. Autorii sînt alții care însă cunoscîndu-le „pasiunea" pentru... colecționarea de potire, le-au furat tocmai pentru a le vinde acestora. Se plătesc sume mari pentru ele.

Popeangă știa și el cîte ceva despre asemenea afaceri. Unii au un adevărat cult pentru astfel de obiecte. își atribuie chiar respectul reciproc după numărul și valoarea potirelor deținute de fiecare. Tot după ele se categorisesc, între ei, ca bogați, mij-locii și săraci. Se spune că o fată de-a lor nu se poate căsători dacă nu are un astfel de potir. La sărbători, ele sînt scoase din ascunzători și se bea vin. Cei bolnavi, ca să atingă o singură dată un potir foarte vechi, trebuie să-i plătească posesorului o sumă de bani în raport cu valoarea obiectului. La bătrînețe, închid ochii tot cu potirul în mînă...

O zi călduță de iarnă. Spre seară, cei doi ofițeri s-au oprit la bufetul din comună, să mănînce ceva.

Uitîndu-se spre tejghea, au văzut o femeie care dez- noda o batistă, scoțînd din ea bani, ca să-și plătească berea.

— Faceți vînzare serioasă! intră Popeangă în vorbă cu gestionarul. Bani berechet, adăugă, arătînd cu coada ochiului spre femeia care număra un pumn de mărunțiș.

— Asta nu-i nimic, răspunse gestionarul. Să mă fi văzut alaltăieri, 80 de lei ! Și numai din ăștia, vorba cîntecului : cinci bani, zece bani...

— Și cine a făcut „gluma“ asta ?

— Nu-i glumă. Vica, nevasta lui Pîrciu, ea... Sînt amărîți, dă-i încolo.

— Amărîți și cumpără băutură ?

— A băut două lichioruri și a luat cu ea patru litri de vin. A .vrut pe urmă să cumpere și mîncare, dar, cînd am văzut altă legătură de mărunțiș, i-am zis : „Du-te și cumpără de la alimentara, că mă îmbolnăvești !“ A plecat supărată, zicea că ea n-are nici o vină, dacă așa i-a primit Pîrciu de la... serviciu.

— Soțul ei lucrează ?

— Nu e încadrat nicăieri, dar se duce cînd pe la unul, cînd pe la altul, și mai ajută la lucru.

Căpitanul a și ,,mușcat“ din acest fir. Mărunțișul nu este oare din cutia de la biserică ?

A făcut imediat o scurtă verificare la locuința Vicăi, cu consimțămîntul ei. Nu s-a descoperit nici un obiect de cult din cele furate. Căpitanul Popeangă privi însă cu atenție o lanternă aflată pe masă.

— De unde o ai ?

Vica tresări. A încercat să spună ceva, dar s-a încurcat.

— îți spun eu, zise ferm căpitanul, luînd-o la sigur. E de furat, de la biserica din..

.Mai tîrziu, preotul avea să-și recunoască singur lanterna.

Un pumn de mărunțiș aruncat pe tejgheaua bufetului, o lanternă găsită într-o casă din sat au fost indicii suficiente pentru experimentatul căpitan. Mai departe, totul a decurs aproape de la sine.

Infractorii, trei la număr, au fost arestați. Furaseră în grup. Ofițerul criminalist a stabilit că urma găsită pe potirul ridicat de Măgură din biserică, urmă pe care șeful de post uitase s-o ia în seamă, fusese lăsată de degetul mare de la mîna dreaptă a lui Căldărar, cumnat cu Pîrciu.

Peste cîteva minute, Vica i-a condus pe cei doi ofițeri la locul unde erau ascunse potirele și icoanele. Nu se ivise încă prilejul să le valorifice.

Peste două zile a avut loc ședința *consiliului de onoare.* Plutonierul Măgură fu ridicat în picioare, începea judecata aspră a colectivului..

.

Se lăsa încet seara, stingînd luciul zăpezii și făcînd pădurea, care întrerupea brusc întinderea cîmpiei, să semene cu însăși noaptea. Era atîta liniște în aer, în- cît se auzea cum se strînge chiciura pe ramurile întunecate. Și, deodată, liniștea aceasta înghețată fu spartă de o explozie care cutremură nemărginirea cîmpiei încremenită de ger. Vîlvătaia, izbucnită vio-

lent spre cerul care arăta ca un uriaș clopot nins, se întindea cu repeziciune, trosnind, bolborosind, arun- cînd pe zăpadă lumini fantastice. Sute de iepuri și de căprioare, stîrnite din culcușurile calde, alergau bezmetic, parcă hăituite de o cohortă întreagă de vînă- tori năpustiți asupra lor cu furia zgomotului și a flăcării.

Era sfîrșit de ianuarie. De cîteva zile timpul se înăsprise. Sondorii lucrau cu rîvnă, continuînd să „sape“ pentru a scoate la iveală aurul negru din cîm- pia Burnasului. Sonda fusese instalată încă de la sfîrșitul toamnei trecute. Se fora cu aceeași îndîrjire, uneori cu ușurință, alteori cu greutate, atunci cînd roca era tare. Acolo, departe în străfundul pămîntului nu ajunsese nici gerul și nici urmă de zăpadă. Doar ei, cei aflați la suprafață, aveau de luptat cu natura.

Se apropia seara și sondorii se pregăteau să oprească lucrul. Gică Golgojan, un tînăr cu chipul contrastant față de albul imaculat al cîmpului, continuă să lucreze, și rîvna lui opri locului toată echipa.

— încă puțin, băieți, zise el, și ceilalți îi urmară îndemnul. Unul din ei își aprinse o țigară, dar o stinse de îndată la observațiile celorlalți.

Sapele scrîșneau în străfundul pămîntului la peste patru mii de metri.

Deodată, în adîncuri, se simți zbaterea zăcămîntului de petrol „deranjat“ de foreze. în cîteva secunde, uneltele care cu tenacitate și răbdare scormoniseră glia și straturile de dedesubt, zburară prin aer și se produse erupția Gaze, pietriș și noroi, la o presiune de 80 de atmosfere, țîșneau spre înălțimile întunecate de seara timpurie a sfîrșitului de ianuarie. Hăuliră văile de zgomotul exploziei, stîrnind fajuna cîmpiei și pădurilor din apropierea Ciupercenilor.

Sondorii se retraseră cu repeziciune, rostogolin- du-se cît mai departe de sondă. Flacăra cînd înroșea, cînd albea cerul. Natura se dezlănțuise. Pentru un moment stăpîni teama. Apoi...

♦

Din loja Casei de cultură a orașului — reședință de județ, colonelul Banu urmărea spectacolul Teatrului de revistă „Fantasio“. Fiind sezon ,,mort“ pe litoral, teatrul constănțean „învia“ în orașele din sudul țării. Locotenentul Floareș Dănuț intră discret, se apropie și șopti ceva colonelului. în timp ce Jean Constantin se străduia să se descurce printr-un lanț de dansatoare, colonelul se ridică precipitat și părăsi sala.

Inspectorul șef știa relativ multe despre asigurarea instalațiilor petroliere, despre modul lor de funcționare, măsurile obligatorii contra incendiilor etc. etc. în județ se afla o mare schelă petrolieră cu puzderie de sonde și s-a mai întîlnit cu situații neobișnuite. Se gîndea ce s-ar fi putut întîmpla acolo, în nordul județului. El știa că o singură scînteie apărută la instalația petrolieră, într-un anume loc, poate declanșa un incendiu greu de stăvilit. Eventualele materiale aflate în dezordine, drumul de acces blocat pot duce la întîrzierea intervenției pompierilor, la creșterea pagubelor materiale și chiar la pierderi de vieți omenești. Sistemul de iluminat și instalațiile electrice trebuie să prezinte o securitate maximă în cazul unor avarii, ele trebuie verificate periodic și bine întreținute. Deși pînă la stratul de țiței mai sînt foarte mulți metri totuși oricînd gazele puteau apărea...

Autoturismul „Gaz“, condus de șoferul Cristache, rulă în noapte cu viteză mare, ducîndu-1 pe inspector la locul faptului. Depăși cu repeziciune coloana Grupului județean de pompieri, condusă de colonelul Dima, și ajunse, printre cei dintîi de la județ, la locul faptului.

A început investigările din mers spre a afla, mai întîi, dacă sînt victime, dacă au fost luate din timp toate măsurile de prevenire de către echipa de sondori, dacă s-a pierdut circulația fluidului de foraj, ceea ce ar fi determinat o manifestare bruscă și violentă a gazelor la gura, sondei.

A aflat, cu satisfacție, că nu erau victime, iar în ceea ce privește cauza preliminară a erupției, se bănuia că o mică defecțiune în structura materialului prevenitorului, provocată de o bucată expulzată din adîncuri, însoțită cu pietriș, lovise părțile metalice ale suprastructurii și provocase scîntei, aprinzînd gazele ce erupeau. împreună cu primarul orașului petroliștilor, Ciupică Alexandru, și cu directorul schelei a ajuns repede la concluzia că primul lucru ce trebuie făcut, și cît mai repede, este stingerea flăcării foarte puternice, ca apoi să se poată estompa și zăgăzui țițeiul.

Se constitui un comandament de intervenție care cuprindea : primarul orașului, specialiști din domeniul stingerii incendiilor, specialiști petroliști, geologi precum și inspectorul șef al județului ; comandamentul a elaborat pe loc un plan de acțiune.

Principalul gest ce s-a impus, pentru a se putea interveni cu succes la nificarea incendiului, a fost deblocarea gurii sondei de supra și substructura me-

talică ce se prăbușise datorită temperaturii foarte ridicate, operațiune deloc ușoară necesitînd multe strădanii și chiar acte de vitejie, curaj și abnegație.

Faptul că sonda se afla în plin cîmp, la o distanță de circa 5 kilometri de șosea, condițiile atmosferice grele și în special drumurile impracticabile constituiau factori care îngreuiau concentrarea forțelor cît mai aproape de obiectiv.

încă din primele ore ale dimineții a început aducerea întregului utilaj de luptă, a rezervelor de hrană, echipament, carburanți și mijloace de legătură prin radio.

Comandamentul făcea pregătiri pentru echiparea cu costume aluminizate și instruirea de urgență a personalului pentru securitatea oamenilor în momentul apropierii de sonda incendiată.

Primele încercări de apropiere de sondă au făcut să se observe pe „viu“ cum omul poate rezista la condițiile de temperatură ridicată existente în astfel de situații.

Se continuă tractarea tehnicii de luptă de la punctul de concentrare spre locul acțiunii. Pentru a se putea interveni cu autospeciala de stingere cu jet de gaze, se fac îndiguiri care opresc înaintarea apei și a noroiului expulzate de sondă. Concomitent cu operațiunile de îndiguire, se fac pregătiri pentru acțiunea turbo jetului precum și încercări de a se ancora în cîrlig părțile metalice prăbușite, în scopul degajării lor.

Prima acțiune de deblocare nu reușește. Și totuși gura sondei trebuia deblocată. Trebuie să se pătrundă cu orice preț pînă la sondă pentru a smulge partea metalică prăbușită care protejează, acum, flacăra. Greu să pronunți nume. Cine vrea să încerce ? Cine

are curaj ? Cum cine ? Ei, sondorii, pompierii s-au și oferit. Sub protecția jeturilor de apă, pornesc. Parcă umblă pe nisipuri mișcătoare. Se afundă uneori în noroi pînă la brîu. O dată, de două ori, de trei ori, de patru ori... Izbutesc, în sfîrșit, să prindă cîr-

ligul cu cabluri de monstrul acela de fier. Tractoarele tremură, urlă, parcă vor să se înfigă în pămînt. Cablurile zbirniie, cîteva se tocesc... Grămada de fier nu se clintește. Autospeciala de stingere cu jet de gaze este acționată. Se încearcă o dată, de două ori, de trei ori, de patru ori... Flacăra joacă, ironic, parcă, spre cer. Alte strădanii. Cine vrea ? Cine are curaj ? Cine... ? To ți. O da/tă, de două ori...

*

Alarmă la nivel central. De la București sosesc de urgență „puzderie" de specialiști din mai multe domenii care zumzăie în jurul incendiului și al comandamentului local cu tot felul de „soluții". în mod deosebit un om, Pacoste, adjunct la resortul geologic central, în ciuda numelui, se dovedește de mare utilitate. Ceilalți, deși pricepuți și bine intenționați, reușeau să se încurce reciproc. Ba mai mult, îi derutau și pe cei ce făceau treabă efectiv.

Și ziua se sfîrșește într-o astfel de zumzăială. Cerul lumină o nouă zi parcă și la stăruința acelei flăcări.

— Vîntul și-a schimbat direcția. Putem încerca în condiții mai bune smulgerea părții metalice din direcția opusă celei de ieri, nu, tovarășe Pacoste ?

— Da. De acord cu dumneata, inspectore.

în aerul înghețat au răsunat din nou ordine, îndemnuri, încurajări. Sub arcul trombei de apă, oa-

menii iau din nou iarăși cu asalt diforma „redută" de metal, legînd-o zdravăn cu cabluri de oțel. 15 tractoare scrîșnesc pe șenilele lor și, în sfîrșit, substruc- tura sondei este dislocată. Flacăra, însă, prinde puteri, erupția devine și mai violentă. Se fac îndiguiri. Autospeciala cu jet nu trebuie să se scufunde în noroi. Alte două țevi sînt pregătite pentru a acționa odată cu turbo jetul. Ele vor răci prevenitorul de erupție în cazul în care flacăra se va stinge, împiedicînd astfel reaprinderea gazelor datorită temperaturii ridicate.

Prima încercare de deblocare a prevenitorului de erupție nu reușește. Autospeciala de stingere cu jet de gaze a acționat cu apă, apoi prin presiunea gazelor arse ale turboreactorului și, în sfîrșit, cu praf special.

Era acum mai greu parcă decît la înlăturarea sub- structurii sondei. Comandamentul de intervenție hotărăște să se acționeze pentru ruperea prevenitorului de erupție. Noi pregătiri, noi încercări, nu lip* site de primejdie. Ore întregi de încordare și de exemplar spirit de sacrificiu dovedit de întreg personalul civil și militar aflat la locul intervenției. Treizeci și cinci de ore de muncă asiduă, de extraordinară dăruire pentru fiecare acțiune, dovedite de oameni ca inginerul Popescu, muncitorii lancu Vasile, Soare Dumitru și alți muncitori, pompieri, militari și civili.

Popescu ! Acest ad'mirabil inginer, despre care o anonimă adresată inspectorului spunea că... el este vinovatul, că el a dat

foc... cu o țigară... că el, care este fiul unuia cu cazier judiciar... Colonelul Banu știe însă că inginerul Popescu este un om muncitor, cinstit, pasionat și urmează să fie promovat. Știa, de asemenea, că nici nu fumează ! Cit despre tatăl său,

da, furase, în ’44, cinci pîini de la patronul său, pentru care făcuse șa^se luni închisoare. Un fel de Jean Valjean...

O nouă ședință a comandamentului în plină noapte, în vagonul mobil în ferestrele căruia tremură flacăra neînvinsă încă. Se hotărăște smulgerea prevenitorului de erupție pentru a putea fi stins incendiul. „Specialiștii" de la centru au altă părere. Sînt vizibil afectați de „afrontul" pe care și-1 „îngăduie" localnicii. Intervine Ciupică, primarul, și îl susține cu argumente inspectorul șef. Colonelul cere tot mai multă disciplină, ordine și calm. Aluziile au fost înțelese. Alături participa cu trup și suflet același inimos și util Pacoste.

*

în conformitate cu hotărîrea comandamentului de intervenție, se confecționează un jug sub forma literei U care, tractat cu cabluri de oțel tare, este lansat spre prevenitor.

Acțiunea eșuează din nou, deoarece după ce a mișcat din loc prevenitorul, care are o greutate de peste 4 tone, jugul a trecut peste acesta.

Alte pregătiri. O nouă încercare.

De data aceasta un lanț format de un cablu tractat de două șiruri de tractoare și... tentativa tot nu reușește. Cablul culcă prevenitorul, fără a-1 smulge.

Se produce totuși o schimbare a prevenitorului, acum și mai nefavorabilă pentru reușita stingerii incendiului

.Se hotărăște o nouă tentativă de rupere — de data aceasta din sens opus încercării anterioare care, chiar în caz de nereușită, va aduce totuși prevenitorul în poziția în care presiunea sondei ar putea fi împinsă de acțiunea autospecialei cu jet de gaze, lichidînd astfel arderea.

Două cabluri din oțel de secțiune 40—50 de mm, două lațuri formate din acestea, 22 de tractoare dispuse pe 4 șiruri, dirijate chiar de șeful miliției județului — locotenent-colonelul Mihalcea, aflat și el la fața locului, motoarele în plin și, poziția prevenitorului este schimbată în sensul dorit.

*

Se trece la atacarea dispozitivului stabilit. Alimentarea cu apă este asigurată de la un pîrîu situat la trei kilometri de sondă prin două conducte cu un debit total de 3 000 de litri pe minut care serveau, la rîndul lor, prin autopompe, mașinile din sectorul intermediar și autospeciala de stingere cu jet de gaze.

Suprafața flăcării ieșită din pămînt fiind de aproximativ 40—50 mp oamenii-pompieri ai autospecialei de stingere cu jet de gaze primesc misiunea să rupă flacăra pe centru, unde presiunea sondei se manifesta intens, iar cele două autotunuri cu jeturi de apă la presiuni mari să rupă flacăra dinspre exterior. Utilajul de luptă din sectorul de stingere este adus în apropiere și atacul se declanșează.

Incendiul fu lichidat după aproximativ cinci minute de presiune. Acțiunea continuă apoi alte circa zece minute pentru răcirea prevenitorului de erupție. Cantitatea mare de apă refulată a dus la penetrarea îndi-

guirii, inundînd în unele locuri utilajul de luptă care a fost retras pe noi poziții.

Se auziră urale și bătăi din palme, parcă s-ar fi încheiat un spectacol lung și plăcut ? !...

*

Pe tot timpul executării operațiunilor, concomitent, s-au efectuat la o distanță de circa 200 de metri de sondă lucrările de asamblare a clopotului de erupție care, după demontarea prevenitorului, a fost tractat și amplasat peste beciul sondei pentru oprirea erupției, operațiune care a durat aproape o săptămînă, atunci cînd se retrăgea, în sfîrșit, la sediu și inspectorul șef.

Da, fusese un „spectacol". însă unul care a probat curaj, pricepere, devotament și, de ce nu, eroism.

A mai avut loc o întîlnire a comandamentului unde nu a mai fost nevoie să se ia hotărîri, ci s-au schimbat opinii diverse sub semnul satisfacției pentru reușită.

— N-am putut să-i înțeleg pe unii oameni de ce s-au agitat atîta ! Indiscutabil, cu cele mai bune intenții, dar și cu panică. Desigur că erupția trebuia estompată, însă nu la întîmplare și mai cu seamă nu cu... nervi. Apoi, de ce atîta supărare cînd ea, erupția, a adus aurul negru de care azi are atîta nevoie omenirea ? ! Ar fi trebuit să se joace în jurul acelui foc o horă mare de bucurie, în loc de atîta supărare...

Părerile inspectorului șef, formulate cu un zîmbet ușor obosit, au fost acceptate de toți.

— într-adevăr !

— Are dreptate inspectorul Banu. Oamenii aceștia care lucrează la județ trăiesc într-adevăr cu picioa

-rele pe pamint, simt mult mai bine șoptitul pămîn- tului, avea sa conchidă omul care dovedise atîta înțelepciune pe tot parcursul acțiunii — Pacoste.

S-au retras cu toții la cantina consiliului popular unde primarul orașului petrolist, analiticul, dar și spiritualul Ciupică, făcu cinste tuturor.

...Și totuși erupția aceea mai exista în ei. Flacăra continua parcă să le lumineze chipurile, scoțînd din adîncurile sufletelor mai multă înțelegere, înțelepciune, omenie

.

— Atenție ! Inspectorul șef ! în rînd, cîte unul, și gata la raport ! anunță în fiecare cameră plutonierul major Huiban.

însoțit de ofițerul Tomescu, șeful cercetărilor penale, inspectorul șef al județului trecu din cameră în cameră și întrebă dacă are cineva de raportat ceva. Nimeni... Cîțiva dintre cei implicați într-un mare scandal din orașul R. începură să mulțumească, fiecare, în felul lui.

— Aci, mai ceva ca-n sînu’mamei, dom’inspector șef ! Pat cu saltea de lînă, mîncare d-aia bună, cu
carne. A mai prima, dom’șef ! Ca-n rai, dom’șef, nu ne-am așteptat, zău ; zău că nu ne-am așteptat. Ne îngrășăm, nu alta. Auzisem că dă mîncare bună în pușcărie numai la criminali, înainte de moarte, dar noi nu sîntem d-ăia, dom’șef... Ce-o fi cu noi de ne îngrășați ca pe gîște ? Sîntem numa niște amărîți de huligani, dar n-o să ne împuște ; sau, mai știi, doamne ferește ! Sîntem rigidiviști unii, dar n-am omorît oameni, dom’șef, și ne-am bătut între noi. Știți, la noi : ne batem după legea veche, fie pentru bani, și, dacă-s de aur, mamă mămulică, trebuie să cadă unul ; dar mai ales ne batem pe femei că de, ele-s dracu’ pe pămînt. Avem femei frumoase, dar rele de muscă ; și cum unii din noi sîntem... plecați mult, oacheșele noastre sînt stătute și, cînd prinde unul, care-i place, se îndrăgostește de el, uită legea și-l stoarce pînă-1 face scîndură. Apoi, scandalul, și s-alege și cu moarte de om. Acum făcurăm și noi un mic scandal, dom’șef ; poate ne iertați.

— Din păcate, un scandal mare, Zumzule ! Ați sculat un oraș întreg. L-ați întors cu susul în jos ! Huliganism, și nu numai atît ; tentativă de crimă ! Consecințe : 13 oameni în spital, din care 6 copii, 7 cai tăiați, 4 căruțe făcute țăndări, din acelea lungi, cu coviltir, geamuri sparte, sticle sparte, un om cu <
ochiul scos... nu-i destul pentru pedeapsă ? Și legea (
e lege ! Dar dacă mîncarea...

— Aaa ! Nu, nu dom’șef, a fost o glumă a noastră, că sîntem și noi oameni care mai greșește...

— Bine, bine, încercă inspectorul șef să încheie discuția.

Cînd a încercat să se retragă, sări de la locul său un altul, Kalib.

— Am mai avea o dorință, dom’inspector șef, că văd că ești bun, pupați—aș ochii, spuse mieros.

— Zi, Kalib, că de-aia am venit, să vă ascult dacă aveți ceva de reclamat.

— Cum să zic eu... nu-i răclămație, e o dorință : să nu ne bată la tălpi, dom’șef. Știi matale, noi mergem desculți și n-o să mai putem...

— Dar v-a bătut cineva ?

— Aaaa, nu, pînă acu’, nu, dar dacă...

Inspectorul a rîs cu poftă și i-a asigurat că niciodată, nimeni n-o să-i bată ; se aplică legea fără excepție, fără nici o încălcare.

— Să vă trăiască Dumnezeu, dom’șef, și să vă videm gineral-locotinent.

După ce au rămas numai între ei, unul zise puțin înfricoșat:

— Auleo, mămulică, e nasol de noi... Tentativă de crimă... Arde-l-ar focu pe alde Neamu, cu care sîntem neamuri ; el, dacă el nu-i dizloca ochiul baragladinei de Zazu, nu eram băgați la căpitolul crimă. Sîntem pierduți. Rămîne pirandele iar singure. Tu, tu și tu, Zumzule, aveți muieri tinere, rămîn neconsumate. Săracile !...

— Nici o grijă, prostule, îl lămuri, în bătaie de joc, Auraș, că găsesc ele... Trece râul la lingurari sau vin ăia la ele, că știu să înoate. Nasulia e alta. După ce ieșim, le găsim încurcate, și iar scandal, și iar nenorociri... Mai bine nu veneam pe lume !

în cameră s-a făcut liniște, oamenii erau bîntuiți de gînduri negre. Se gîndeau la femeile lor tinere, plinuțe, cu pieptul tare, pe care le cumpăraseră, după obicei, cu bani grei. Cerură țigări sau tutun, ce-o fi, să aibe să fumeze, ca să le mai treacă focul de pe inimă

.în ultima cameră, unul privea absent pe fereastră. Afară, dimineața era mohorîtă, cerul plumburiu, lăsat în jos, parcă voia să strivească orașul peste care vîntul rece de octombrie alerga hai-hui. Cînd inspectorul șef îl întrebă dacă are ceva de reclamat, a întors capul într-un gest scurt, repezit.

— S’trăiți, domnule șef, spuse el cu o vioiciune suspectă. Dom’șef, v-aș raporta ceva, dar... mai bine să tac.

Colonelul îl privi atent în ochi, pînă ce învins de licărul acela albastru, ca o alică de oțel, acesta a co- borît privirea.

— Nu, nu privi în jos, îl îndemnă, uită-te aici, în ochii mei... Așa ! Acuma, spune-mi ce ai de spus.

— Dom’șef, v-aș spune, dar mi-e frică de dom’Co- lombo.

— Cine-i ăsta, Colombo ?

— Dom’comandant Lisandru, așa îi spunem noi în oraș. E dișteptfoc și al dracului; e ixtraordinar, nu-i scapă nimic. Ne-a prins în flagrant. Dacă vrei matale să mă primești la raport... Am să spun adevărul.

Colonelul Banu ordonă șefului de arest ca, a doua zi, omul să fie adus la el.

Revenit în biroul său, încercă să reconstituie o parte din tabloul scandalului provocat în cartierul de sud al orașului R., așa cum îl reținuse de la comandantul orașului, căpitanul Alexandru.

în apropierea focului din curte, plutea un nor gros de fum. Cîțiva dintre ei, așezați în jurul unei mese joase, jucau cărți. Pe lîngă aceștia, alții, cu femeile

lor, se buluceau în spinările celor ce jucau. Peste tot, dezordine : pahare, sticle eu băuturi, oale din lut arse chiar de ei, cînd fuseseră în Dobrogea, la fabrica de cărămidă.

în răstimpuri de liniște se auzea susurînd rîul din apropiere, în mersul lui către inima cîmpiei.

— Pas ! hîrîi unul dintre jucători.

— Deschis.

— Pă da trei, spuse aținat altul.

— Merg, zise al patrulea.

Grămada de bani din fața lor se rotunjea : numai bancnote de 25 și 100.

Cel care cîștigă „potul" numără satisfăcut peste două mii de lei.

*

Ostenit, soarele se rostogolea spre apus, învăluit într-o pînză roșiatică de jar. Liniștea serii aluneca ocrotitoare și blîndă peste orașul R. La un timp, dinspre zări, începură să se strîngă nori negri, prevestitori de ploaie. Apoi, din cerul cu stele tot mai rare, începură să cadă stropii care explodau sfîrîind pe asfaltul străzii. Trecătorii erau din ce în ce mai rari. Ploaia bătea liniștită darabana pe acoperișuri ; din depărtare se auzea, estompat, uruitul gros al autobuzelor care făceau curse între gară și barieră.

Deodată au țîșnit strigăte, țipete, zgomot de geamuri sparte... Apoi cai nechezînd, ca și cum i-ar fi înjunghiat cineva.

Ileana lui Vlad s-a smuls de la fereastră și a fugit în dormitor. A început să-1 miște pe bărbată-său, care abia ațipise.

— Scoală-te ! Scoală-te, Vlade ! Afară se bat unii! Cred că vecinii noștri s-au încăierat iarăși. Trebuie să fie ai lui Neamu, care abia s-au întors de la pușcărie.

Au sunat imediat la ușa a doi vecini, care aveau telefon. Nu li s-a răspuns.

— Trebuie să dăm într-un fel alarma, a zis Vlad, în timp ce se îmbrăca. Ăștia nu se lasă pînă nu moare cineva : îi cunosc eu bine.

Pe strada Calea Dunării, un șir lung de mașini au blocat circulația. Un autobuz al LG.C.L.-ului, încărcat cu pasageri, a fost lovit cu pietre și cărămizi, i s-au spart geamurile. Rănită, taxatoarea a trebuit să fie internată în spital.

Erau mulți bărbați, femei și chiar copii — împăr- țiți în două tabere. S-au încăierat și s-au lovit cu sălbăticie. Pe stradă, mormane de cărămizi și sticle sparte. Caii lui Neamu erau tăiați la coaste, pe șolduri, iar geamurile erau făcute țăndări.

Oamenii din cartier, ieșiți la porți, priveau îngrijorați, fără să poată face ceva. Să iasă din curți, nici vorbă.

Cărămizile și sticlele se terminaseră și, acu, aruncau unii în alții cu copii, care țipau amarnic.

Hărmălaia era de nedescris.

în sfîrșit, sosi și miliția. Erau doi ofițeri, Ciurică și Ferecatu — și patru subofițeri. Dar nici toată miliția orășenească nu ar fi putut potoli „gîlceava“ care luase dimensiuni pe care doar un Ion Budai De- leanu le-ar fi putut înfățișa artistic.

Stația radio intră în funcțiune și se raportă situația la județ.

Colonelul Banu, care știa că asemenea încăierări se pot termina cu accidente foarte grave, dacă nu se

intervenea la timp, ordonă să se deplaseze urgent la locul... „bătăliei" și alte cadre. După numai douăzeci și cinci de minute, zece ofițeri și subofițeri sosiră în oraș și fură puși sub comanda căpitanului Alexandru.

Văzîndu-1 și pe Alexandru, bătăioșii au încercat să se împrăștie. Săreau gardurile ca la cursele de obstacole. Pînă spre seară au fost reținuți șaptesprezece scandalagii, aduși la miliție și introduși în arest, cu tot protestul celorlalți.

Inspectorul rămînea, însă, nedumerit. De la un joc de cărți să iasă un scandal așa de mare ? Nu, pesemne că mai era și altceva la mijloc !

*

Ancheta a fost încredințată căpitanilor Tomescu și Alexandru.

— Te ascult... Să-mi spui tot, auzi ? îl avertiză căpitanul Alexandru pe Mericanu.

— Spun, dom’căpitan. Tot spun, dar să nu mă bateți.

— Cîți erați cu toții ? Și lasă bătaia. De bătut v-ați bătut voi. Aici vrem doar adevărul.

— Să fi fost f-o șaișpe, s’trăiți, dom’căpitan. Și a început să-i spună : Viscol, Robinet, Zazu, Auraș, Rapiță, Bică, Zumzu, Kalib...

Mericanu ocolea totuși adevărul. încerca, prin fel și fel de vorbe mieroase, să-1 înduplece pe căpitan să-1 creadă.

— Dom’căpitan, să nu-mi văd copilu’boier, dacă sînt vinovat. Să moară dușmanii mei să cadă p-ăla d-a spus că eu am dat primul și nu altu’ !

Căpitanul Alexandru apăsă nerăbdător pe butonul soneriei. Apăru plutonierul Stoian care îl scoase pe Mericanu din birou și-1 duse în arest.

A doua zi a avut loc „ieșirea" la raportul inspectorului șef.

Mișu Boșu, un bărbat cam la 40 de ani, nu mai fusese condamnat, ci numai amendat de cîteva ori pentru mici „ciupeli", mai cu seamă porumb pentru cai de la depozitul de lingă gară, și pentru faptele copiilor minori — vreo șapte — care furau, vara, pepeni verzi din grădinile de lingă riu ale cooperativei. Mișu nu era cunoscut cu infracțiuni grave și nici ca huligan. Acum, căzuse în cursă printre alții și pentru alții : pentru Mericanu și alde Neamu, cu care, după nevastă, era ceva neam. Dacă în scandalul cu pricina nu ar fi dat și el, ar fi riscat să fie bătut zdravăn de adversarii lui Mericanu.

— Ia loc, Mișule, pe scaunul acela, și spune-mi ce ai pe suflet... Te ascult.

Boșu nu se așează pe scaunul cu pluș vișiniu, ci pe unul fără pluș, de lîngă bibliotecă. Avea hainele nu prea arătoase. Probabil, se gîndise să nu murdărească plușul scaunului.

— Dom’inspector șef, cum să vă spun eu matale... Ăsta, alde Neamu, deși mi-e neam, nu vreau să-l apăr, că din cauza lui fusăi arestat de domnul căpitan Colombo, dar... l-adevărat că a luat toți banii la cărți. Douăzeci de mii de lei, bani făcuți cu palmele de ai lui Mericanu și de alții, și de mine ; tocmai în Dobrogea la Capul Midia, am făcut cerămică. Am rămas fără bani. Nu i-am cerut altceva decît să mai jucăm pe datorie. Pe deasupra, a amenințat pe Zazu

că nu-î mai dă fata, pe Nobila, o nepoată pe care o crește el, el era tutore... care era cumpărată pentru Arșinel, fiul cel mic al lui Zazu. Ce era să facă Zazu ? L-a pocnit pe alde Neamu. Neamu l-a pocnit și el, de i-a dizlocat ochiul ăla din stingă. Da’ să știți că ochiul era bolnav, clipea mereu din el, de mult, de cînd s-a mai bătut cu alții, că și lui Zazu ăsta îi plac scandalurile. Ne-a sărăcit și acum sîntem și-n pușcărie !

— Cît zici că i-a dat Zazu pentru Nobila ?

— Mult de tot, dom’șef. Le-a luat la tot neamul lor cadouri ; le-a dat treizeci de vedre de vin și cinșpe de țuică ; treizeci de saci cu mălai, pantofi la toți nepoții lui Neamu și zece galbini napulioni austrieci de optșpe caracte. Dacă nu-i dă ăsta fata, Zazu este nenorocit ; și-i nenorocit și ăla mic, Arșinel, care are paișpe ani și moare după ea.

Stenografa, care nota cu fidelitate discuția, părea disperată. Se gîndea cum o să descifreze jargonul lui Boșu.

— Bine, dar din treaba asta rezultă, pînă acum, că și alde Neamu, cum spui tu, a ieșit destul de pocit. Obrazul drept deplasat, casa cu geamuri sparte, pa tru cai înjunghiați, căruța țăndări, toți ai lui cu răni. Dar nu știu de unde am aflat și de o bătaie care a fost între Neamu și Mericanu. Cînd a avut loc și de ce s-au bătut ?

— Ee ! aicea e, dom’inspector șef ; ăicea vream să ajung, să vă ixplic, că de aici a plecat totul, adică de la Argentina, nevasta lui Mericanu, dar... cum te cheamă fătuco care ne asiști aci — mă iertați dom’co- lonel — nu cumva ești din sîngele nostru ?

— Niculina mă cheamă.

— Să mă bată dumnezeu, mă iertați, dom’coman- dant, seamănă ca două picături cu a lui Mericanu, cu Argentina.

Boșu îl rugă pe inspector să fie de acord ca Argentina adică Niculina, să nu mai asiste, pentru că ceea ce are el de depănat nu e potrivit pentru urechile ei.

— Dacă ar fi fost... era alta...

— Da, de acord, Mișule. Te voi asculta eu și căpitanul Tomescu. Cred, însă, că n-ai nimic împotrivă dacă „Argentina" noastră o să ne... trateze cu cîte o cafea.

— Aaa, sînteți bun ca mama, dom’inspector, nu m-așteptam să fiți așa salon, cu noi. Credeam că d-aici o să ieșim, cînd o fi timpu’, burdușiți de bătaie.

— ...la tălpi, îl completă colonelul.

— Da, așa ne-așteptam, că o să ne bată la tălpi, că așa ne-a zis bulibașa al nostru ; c-așa-i bătea pe ei jandarmii. Și acum i-o zisese lui dom’Colombo că, dacă nu ne astîmpărăm, o pățim. Nu ne-am gîndit decît la tălpi, c-o să fie vai de piciorușele astea ale mele !...

— Care piciorușe, măi Mișule — mă scuzați, tovarășe inspector șef — că văd că-s labe, nu alta. Cît porți la picior ? îl întrebă căpitanul Tomescu.

— Patrușnouă-cincizeci, s’trăiți. Am mari defecul- tăți cu procuratul încălțămintei, dom’căpitan, și pe comandă îți ia și pielea cismarii. Mă-ncalț numa’ iarna, vara merg desculț, că de aia-mi era mare teamă : să nu-mi strice tălpile dom’Colombo... Cu ce aș mai călca ? Și asta vream să vă rog, dom’inspector : să nu mă bată la tălpi !

Niculina aduse cafelele. îl servi mai întîi pe Boșu. Inspectorul o rugă să cumpere și un pachet „Mără- șești“ pentru Boșu, că lui numai de astea-i plac.

— ...sau tutun, dom’inspector ; tutun, dacă se găsește c mai bun, vă pup ochii...

Boșu se uită la ceașcă, se uită la inspector, îl măsură și pe Tomescu. Nu știa ce să mai creadă. De ce s-o purta inspectorul ăsta așa frumos ? Așa o fi el cu toți ? Dar mîine, cum s-or purta ăilalți cu mine, tot așa, sau se duc dracului tălpile mele ?... cugetă, cu inima îndoită, Boșu.

— Să continuăm, Mișule... Uite, acum îți aduce fata și tutun și țigări.

— Era cam f-o opt ani în urmă, dom’inspector. Eram cu toții în Dobrogea. Nu mai țin minte dacă eram dincolo sau dincoace de Vadu’Oii. D’eram pe malul Dunării și ne ciuguleau al naibii țînțarii. Eram cam optzeci de suflete, cu mic cu mare, și-l aveam ca bulibașe pe răposatul Uju bașa. Știu că erau cam optzeci de suflete, că restul, aproape jumătate, rămăseseră la casele noastre din oraș, așa cum hotărîse Uju bașa... Deodată, la porunca lui Uju bașa, toți am ieșit din corturi. Ne-am așezat pe locul acela cald bătut bine de soare toată ziulica. Așa-i în Bărăgan. Am făcut un fel de cerc. Ne-am așezat după rînduieli vechi, fiecare la locul lui. Unii nu știau nimic, alții bănuiau cîte ceva, că de, știrile, chiar alea mai ascunse, tot trec din om în om.

Neamu, cu nevasta lui, Argentina, a venit mai la urmă, cu fereală. După ei, urma alde Mericanu. Dar privirile îl căutau pe Neamu care părea pus pe bătaie. Veni în față și Argentina. Mericanu se așează lîngă noi. Toți erau încruntați, Argentina, subțire ca trestia, fir-ar ea să fie, se uita însă limpede și părea liniștită. Oare știa ce-o așteaptă ?

Tocmai atunci, ca un făcut, un vapor răgi ca un măgar.

Uju bașa dete să înceapă, dar nu putu. Un alt vapor începu să sune. Parcă ne cobește a rău, gîndeau mulți dintre noi. Am rămas în așteptare. Era o tăcere care nu mirosea a bine.

— Ascultați, spuse Uju bașa, v-am chemat pe toți la judecată.

Au fremătat murmure. Adevărul trebuia să iasă la iveală. Cei trei așezați mai în față păreau pregătiți. Noi... ce să vă mai spun ! ?

— V-am chemat, zise mai departe Uju bașa, ca totul să se știe și hotărîrea ce vom lua aici, pe malul apei celei mari, să fie dreaptă și după legea noastră.

Nu de mult am trăit cu toții la un loc o mare petrecere, tot într-un loc ca ăsta, pe malul unei ape mari, dar mai încolo, mai spre Burnas. Atunci s-a pus la cale căsătoria lui Neamu cu Argentina. Flăcăul era de-al nostru și-1 știam. Am întrebat-o atunci pe Argentina dacă vrea și ea. Țineți minte ! A tăcut o vreme și, cu jumătate de glas, a spus da.

Și erau cu toții fericiți că Neamu și-a ales o femeie frumoasă. Că familia noastră s-a îmbogățit cu încă o muiere grozavă, care o să facă copii mulți și frumoși.

După asta, Uju bașa s-a uitat, cu ochii lui mari peste tot locul și, un timp, n-a mai zis nimic. Nici noi n-am zis nimic.

— Să mergem acum mai departe, ca să știți pentru ce v-am adunat pe toți din corturi, a zis Uju bașa.

— Spune-ne tot, bulibașe ! ;

— Neamu a plătit prețul și Argentina trebuia să respecte vechile și neclintitele noastre legi. Așa a și jurat. Două zile și două nopți ne-am veselit cu toții la nunta lor. A fost cea mai frumoasă nuntă și n-am avut nici supărări.

De atunci Argentina a rămas printre noi.

Totul a mers bine, aș putea spune, pînă în noaptea trecută cînd Neamu nu și-a mai găsit nevasta. Plecase cu ce a avut pe ea și el de disperare a început s-o caute. Dar pînă în zori nimic nu află, nimic nu zări. Pe unde n-a căutat-o. A umblat prin toate locurile, pe toate cărările. în zori, a găsit-o. Era cu Meri- canu ! !

Un murmur se făcu auzit, apoi tăcere.

Argentina tresări, dar nu cine știe ce. Aștepta dreaptă și frumoasă.

— Alde Neamu, potrivit cu vechea noastră lege, putea să lovească cu cuțitul, să facă moarte de om. Dar el n-a făcut-o, a judecat el că ar fi bine să vină înaintea noastră a tuturor. Acum să aflăm întîi dacă o iartă sau îi dă drumul.

Neamu, după un timp de tăcere, răspunse :

— Nu, nu, nu mă pot lepăda de Argentina. Fără Argentina nu pot trăi ; dar nici de iertat n-o pot ierta. Nu pot. Nu vreau. Vreau judecata.

— Vrei să se împlinească obiceiurile noastre vechi?

— Da. Altfel, nu se poate.

Mai murmurară ceva femeile, dar tăcură și ele.
— Dar tu, tu, Mericane, știai că este nevasta lui. Știai legile noastre ! Știai ce te așteaptă ?
— Știam, bulibașe, știam tot, dar la Argentina nu puteam renunța.
— Ei, drăcie ! Adică nimeni nu-i vinovat ? Ce ziceți voi, cine-i vinovat ?
— Este cineva vinovat, este, bulibașe. Se auzi vocea tare a Argentinei. Vinovată-i dragostea mea grea pentru Mericanu.
— Da, daaa ! se auziră mai multe voci. De vină este ea, dragostea, dragostea !
Se așternu iarăși tăcerea peste adunare. Se auzea numai susurul marelui fluviu și zgomotul din depărtare al unui vapor.
Se auziră mai departe tot vorbele muierii. „Dragostea, dragostea e vinovată. Eu nu m-am dat cu toată inima după alde Neamu. M-a cumpărat, după obicei. Am jurat, acum un an, amintiți-vă, am jurat că nu mă voi uita la un alt bărbat din altă parte, dintre cei ai lui Uju bașa nici vorbă. Dar aici l-am văzut pe Mericanu. El era omul meu. Și uitați-vă, cine e cel mai frumos bărbat de aici ? El este, Mericanu ! Și cine este cea mai frumoasă ? Ați spus-o chiar voi, chiar tu, Uju bașa, eu sînt, Argentina, fiica lui Alimut bașa. Omorîți-mă, dar de Mericanu nu mă las !“
Iarăși murmure, mai cu seamă ale femeilor, pentru că erau, pesemne, unele care se credeau mai ceva decît Argentina. Se așternu iar tăcere în marginea Dunării, la Giurgeni.
Judecata era însă abia la început.
*
Inspectorul Banu rămase la început uimit de modul coerent în care Mișu Boșu depăna întîmplări petrecute cu opt ani în urmă. Descoperea astfel un om inteligent, sensibil, cu imaginație și reale ta-
lente de povestitor. Dealtfel, dacă se gîndea bine nu era prima oară cînd descoperea talente ascunse printre acești oameni. Ei ! Dacă-ar duce o altfel de viață și ar avea școală !... Povestea suna ca o pagină de literatură. Cine știe ?...
— Văd că ții bine minte lucruri petrecute de mult, Mișule ; cîtă carte ai Mișule ?
— Am patru, dom’inspector, patru, nu le-aș mai avea...
— De ce ?
— De ce ? Păi mă poartă cu toții după ei : la primărie, la depozitul de lemne, la cumpărat ceva cu facturi, dar la ce nu mă ia, ca să le semnez, că ei nu știe să iscălească ; ar ști copiii mei, dar n-au încă buletin. Eu i-am dat pe toți la școală măcar să facă patru clase, apoi la cărămidă, că aia-i de ei.
— Nu-i așa, Mișule, să nu faci greșeala asta. Dă-ți copiii să-nvețe mai departe ! Învățămîntul e gratuit și obligatoriu ! E lege, Mișule ! Și cu legea... nu te joci ! Dar ia zi-mi, cîți copii de școală, de la voi, nu se duc la învățătură ?
— Aaa, păi, cine-i știe ? Știu de la bulibașa ăl nou că-s v-o nouăjdoi. Nu-s prea mulți, dom’inspector. Ce ne trebuie carte ? Așa zic toți, chiar și stăpînul nostru, bulibașa.
— Mai vrei o cafea, Mișule ?
— Cum, dom’inspector, cum să vă refuz cu pe matale, care sînteți un om așa bun ? Să fiu drept, aș mai bea, și, cu voia matale, aș mai fuma și-o „mă- răsească“.
— De acord.
Tomescu o sună pe Niculina și o mai rugă să facă o cafea pentru Mișu.
Veni fata-subofițer cu cafeaua și o așează pe colțul mesei, acolo unde sta Boșu, așezat pe acel scaun de lemn neîmbrăcat în pluș vișiniu. Apoi, fata a luat tăvița din plastic.
— Mă iertați, dom’inspector, rog să mă iertați, fata asta seamănă nemaipomenit cu Profira mea, pe care am lăsat-o acasă... Cînd îmi dați drumu’ dom’șef, să ajung la ea, să ajung la Profira mea ?
— Este de neînțeles, Boșule, interveni Tomescu. Ziceai că fata noastră seamănă ca două picături cu Argentina ; acum... seamănă cu Profira ? !...
— Cu Argentina seamănă pînă la mijloc, dom’că- pitan, de la mijloc seamănă cu Profira mea, pupa-i-aș tălpițele ei... Plîngînd, Boșu, suspină încet: Cînd îmi dați drumul, să ajung la copilașii mei, dom’șef, la Profira mea, dom’inspector !...
Inspectorul vru să-1 apostrofeze, dar renunță.
— Să continuăm cu ce ai început, Mișule, pentru că, drept să-ți spun, mă interesează. Mă interesează istoria începută și tu povestești frumos. Cît despre scandalul din R., îl cunosc foarte bine.
— Știți, într-adevăr, dar nu totul. Nu știți de ce a început scandalul, iar eu nu v-am spus pînă la cap... Boșu își reluă povestirea, trăgînd adînc din mărășească.
...Cînd Uju bașa a dat să-și continue vorba, un vapor, din nou, a răgit lung, ca un măgar nemîncat.
— Dacă nimeni nu-i împotrivă, a zis Uju bașa, atunci să se înfăptuiască vechile obiceiuri.
— Da ! au răspuns toți, și cu ei și Argentina, și Neamu și, mai puțin bucuros, Mericanu.
Soarele se făcu mai întîi galben, apoi roșu, țînțarii începură să ne bîzîie pe la urechi și să ne piște și toți așteptam cu sufletul la gură.
— Pregătiți-vă! le zise Uju bașa și cei doi, Neamu și Argentina se îndreptară către cort. Argentina reapăru îmbrăcată într-o fustă lungă, subțire și roșie, desculță, și într-o bluză albă, tot subțire.
Părul lung, negru ca noaptea, și-1 legase la spate într-un mănunchi, ca o coadă de cal. Iar Neamu apăru și el cu un bici în mînă, luat de la căruță. Era dezbrăcat pînă la brîu ; pantalonul negru îl avea sumes pînă aproape de genunchi, așa cum ai trece peste o apă.
Uju bașa cercetă biciul, îi făcu două noduri, pesemne că să aducă a harapnic, pentru că în vechime pedeapsa se dădea cu harapnice lungi, din piele neagră, cu noduri, care, ca șarpele, se încolăceau de cî- teva ori pe corp, cînd te plesnea cu el, în timp ce toți eram în picioare, arși de nerăbdare, cu ochii holbați. Ne călcam pe picioare și ne înghioldeam.
Uju bașa grăi :
— Biciul n-are plumb pe el, se poate întrebuința.
Neamu o aducea pe Argentina de mînă, de parcă se pregătea de dans. Doar încruntarea din privire spunea altceva. Fel de fel de cuvinte se rosteau. Ba să fie fără milă, ba să aibe grije să n-o omoare, ba s-o ierte. Strigau și bărbații și femeile. Ba chiar, ici-colo, se auzeau glasuri subțiri de țînci.
Mericanu, aflat în cercul de oameni, se dichisise și el. își dăduse cămașa jos, își sumesese pantalonii, ca și Neamu, și aștepta să înceapă lupta. Uju bașa nu fusese însă de acord să se bată ei, bărbații, întîi, deși alde Mericanu ceruse să se bată cu alde Neamu
,pentru că el este de vină în chestiunea cu Argentina... Se făcuse puțină hărmălaie, dar Uju bașa strigase să se facă liniște ! Și se făcu liniște. Uju bașa dădu apoi biciul lui alde Neamu. Neamu o duse pe Argentina în fața noastră. Toți așteptam să vedem ce-o să facă. Deodată s-a oprit. Cu o mînă ținea biciul, cu cealaltă, întinsă, se apropie de Argentina. Oare o va mîngîia înainte de..., gîndeam noi. A stat așa o clipă, dînd din cap și legănîndu-se de pe un picior pe altul. Apoi a lăsat mîna în jos, a sărutat-o pe ochi, s-a întors la o distanță nu prea mare și a început să privească numai biciul. Alde Mericanu dădu să sară în mijlocul cercului, dar îl puse la punct Uju bașa. își mușcă buzele și rămase mai departe acolo, la locul lui.
Neamu ridică biciul și începu să lovească frumusețea de femeie care sta dreaptă în peticul de pămînt înconjurat de șatră. Sta dreaptă și mîndră, mîndră din cale-afară. Lovi o dată, de două ori, de trei ori... Lovi de patru ori, lovi de cinci ori, tăindu-i bluza subțire, albă. Dungi mari apărură pe sînii arămii ai Argentinei, care nu se văita și stătea mereu dreaptă. Din cînd în cînd se auzea că icnește.
Neamu se tulburase de tot și se năpusti iarăși, asupra Argentinei. Și iarăși o lovea acum, cu meșteșug. Biciul îi tăie și-i zdrențui toate țoalele de pe ea, pînă ce Argentina rămase goală. Ba nu ! Mai erau pe mijlocul ei, legate strîns, betele cu care-și încinsese fusta ei lungă și roșie.
Alde Mericanu fierbea, fierbea tare și mulțimea, simțea, poate, durerile iubitei lui, dar nu putea să facă nimic. Era porunca lui Uju bașa...

Și iar mai stătu puțin alde Neamu și-o privi pe Argentina. Femeia avea pielea plesnită, plină de
sînge. Se auziră voci de femei bătrîne, înverșunate și rele. Și alde Neamu, sub privirile noastre, credea că e drept să facă ceea ce face. Era înfuriat că muierea sta neîndoită, mîndră, ca și cum ar fi arătat tuturor că nu-i pasă de nimic și că-1 înfruntă.

Dar, istovită de năprasnicele lovituri, Argentina căzu. Nu-și ceru iertare, cum ar fi așteptat Neamu și mulțimea. Și-atunci omul transpirat și plin de furie, se înverșună și continuă s-o lovească de parcă ar fi înnebunit.

Pe urmă s-a oprit. în fața lui, întinsă la pămînt, Argentina părea fără viață. Uju bașa s-a apropiat de ea. Părea speriat.

Se aplecă peste ea și își apăsă urechea de pieptul femeii.

— Aruncați cîteva găleți cu apă, ca să-și vină în fire. Trăiește !

Neamu, palid, tremurînd, aștepta ca femeia să deschidă ochii, să se ridice, și, după obicei, să-i ceară iertare. Adică să recunoască că a fost învinsă. Argentina, plină de sînge, cu pielea crăpată, se ridică în genunchi. Dar nu ca să-și ceară iertare. Ochii ei îl înfruntau pe Neamu cu mîndrie și dușmănie. Parcă i-ar fi aruncat în obraz că nu ea, ci el, Neamu era cel învins. Și-atunci Uju bașa strigă să se facă liniște.

Copiii, tinerii și femeile, care se aflau în spatele bărbaților, își lungiră gîturile, ca să și vadă, nu numai să audă cum se hotărăște chestiunea.

— Fie ! Să se bată ei, bărbații, dar nu cu cuțitele, nici cu biciul... Să se bată cu pumnii. Așa e bine. Așa hotărăsc, răsună glasul bulibașei.

Am murmurat. Am înțeles că bulibașa nu vroia moarte de om. Știa că or să se bată cu pumnii pînă ce-or să cadă amîndoi lăți.

— E bine ! E cel mai bine, bulibașă ! E bine așa cum hotărăști tu ! au strigat mulți dintre noi la auzul hotărîrii luate.

Timpul trecea. începuse să se lase noaptea. Și broaștele din băltoace orăcăiau. Și mai tîrziu apărură stelele... Cîțiva aduseră felinare de la căruțe și le agățară în pomi și pe niște pari pe care-i bătură în pămînt. Apoi, făcură și focul mare. Să-i vadă pe Neamu și Mericanu cum se bat...

Neamu și Mericanu, amîndoi pletoși, amîndoi bărboși, amîndoi păroși, și, mai ales, ochioși, se priviră crunt. Ne uitam și noi la ei, nimeni nu scotea o vorbă. A trecut așa mai multă vreme. Apoi au început să se apropie unul de celălalt. Unul venea mai spre dreapta, celălalt mai spre stînga. începură să se miște în cerc, dar nu se loveau încă.

De la un timp însă, cum cei doi n-aveau de gînd parcă să se încaiere, au început să se audă nemulțumirile noastre. Nu ne plăcea că Neamu și Mericanu se priveau ca doi cocoși fără să se pocnească.

Uju bașa interveni și le spuse să tacă din gură. Atunci se auzi din nou glas de vapor. Poate era un semn 1 Uju bașa era trecut de șaptezeci de ani, așa că oftă și dădu din mînă a lehamite. Cîinii începuseră să urle, de ziceai că i-a lovit strechea...

Neamu și Mericanu prinseră să vină unul către altul, cu ochii numai scîntei, gata să se lovească. Așteptau ca Uju bașa să dea ordinul de începerea luptei.

— Nu ! Nu, oameni buni, nu-i bine să se bată astă seară ! E tîrziu, sînt mulți țînțari... Ar putea ține
mult, și nici n-a fost făcut de mîncare, copiii sînt cu burțile goale. Le e foame. Mîine, mîine în zori, pe lumină, ca să se vadă bine !

Cuvîntul bulibașei, era ordin ! Nimeni n-ar fi cutezat să-1 încalce, așa că ne-am retras la căruțe și femeile începură să facă mîncare.

Neamu și cu Mericanu se mai priviră un timp, apoi își întoarseră spatele și plecară fiecare la ale lui... Nici la mîncare, nici la somn nu se gîndea vreunul din ei...

Mișu Boșu ceru o ,,mărășească“ și băgă o dată degetul arătător în ceașca de cafea, luînd pe el zațul de pe fund, trăgîndu-și apoi degetul prin gură semn că ar mai bea o cafea.

Inspectorul șef făcu un semn lui Tomescu și acesta înțelese...

Apăru pe masă aceeași tăviță din plastic, aceeași ceașcă, dar pe Mișu nu-1 mai servi Niculina. Nicu- lina, fata-subofițer, pe care Mișu o asemăna cu Argentina lui Neamu — de la mijloc în sus — și cu Profira lui — de la mijloc în jos. Nu mai apăru ea, ci un bărbat bine legat, pe care Mișu îl privi surprins. își zise în gînd : „Cine-o mai fi și ăsta ? De ce n-o mai fi venit fata aia, care seamănă cu Fira mea, pupa-i-aș tălpițele ei ? S-o fi supărat pe mine pentru chestia cu pupatul picioarelor ?“ După o clipă de cumpănă întrebă, rupt de îndoială.

— Am făcut năsărîmba, dom’inspector, taman aici, la matale că fata aia frumoasă n-a mai vrut să-mi aducă ea cafea, să mă sîrvească ? Iertați-mă, dom’inspector, da’ m-a luat așa, cu amețeală, cînd am văzut-o... Parcă era Profira mea, zău că seamănă
,copie, nu altceva, la picioare. Cînd îmi dați drumu’, dom’inspector, să mă duc la ea, să-i pup tălpițele ei?

~ Mișule, fata care te-a servit are alte treburi, îl lămuri, calm, inspectorul șef... Dînsul este plutonierul Vasile, făcu prezentările colonelul.

Mișu l-a privit cu aceiași ochi nedumeriți, fără să spună ceva.

A sorbit apoi din cafeaua fierbinte, după care și-a supt buzele repede. Se arsese la buze. Vasile, care nu l-a slăbit din ochi, s-a retras la semnul făcut de colonel.

— Am rămas acolo cînd trebuia să-nceapă lupta cu pumnii dintre Neamu și Mericanu. Să ducem acum lucrurile pînă la capăt. De fapt, Boșule, am avut sute de audiențe, ba poate chiar mii, dar nu-mi aduc aminte ca vreuna să fi durat atît de mult. Dar... te ascult !

— Noaptea, ca orice noapte de vară, scurtă, trecu. A doua zi, odată cu răsăritul soarelui, fu în picioare toată lumea, cu mic — cu mare, ca să vadă bătaia amînată din seara trecută. Veni și Uju bașa, odată cu bătrînii ; se așezară...

Sosiră și Neamu și Mericanu. își dădură jos cămășile, de rămaseră goi pînă la bîru și iar se priviră ca doi cocoși. Bărbații își aprinseră lulelele și începură să le sugă ca pe niște alvițe, dar cu ochii atenți numai la ăi doi.

— Gata ! Puteți începe ! comandă bulibașa.

Și lupta începu. Primul, atacă chiar „păgubitul", alde Neamu, care-1 lovi în fălci pe alde Mericanu.

Dar nici Mericanu nu rămase dator. începu să-1 piseze cu pumnii în coaste pe Neamu, care se clă-
tină, dădu înapoi, dar veni iar spre Mericanu și începu și el să-i care la pumni... Se băteau ca doi draci, de le ieșeau scîntei din pumni. Dacă te uitai la mutrele lor, nu-i mai cunoșteai. Ziceai că sînt în stare să se omoare unu’ pe altul...

Cineva strigă spre bulibașă să-i lase să se bată cu biciul sau cu cuțitele, că așa nu mai termină pînă dă bruma. Dar Uju bașa nu răspunse, semn că totul ră- mînea așa cum hotărîse el.

După aproape o oră, amîndoi aveau sînge la nas și la gură, dar se loveau și mai al naibii ca la-nceput. Ochii li se făcuseră ca la broscoi cînd orăcăie și suflau ca niște foaie, da’nici unu’ nu se da bătut.

în timpul ăsta, Argentina se tîrîse afară din cort și privea la ei, cum se stîlcesc din cauza ei... Striga de jos :

— Lovește-1, Mericane, lovește-1 odată, omoară-1, strigă Argentina... Dă-i, nu-1 lăsa... Lovește-1, Mericane, sînt cu tine, omoară-1 !...

Nici Neamu, nici Mericanu, orbiți de sînge, au auzeau ce striga Argentina. Nu-1 auziră nici pe mai- marele nostru, pe Uju bașa, care le cerea să facă o pauză, ca să le arunce pe trupurile goale cîteva căldări cu apă din Dunăre. Așa că se băteau înainte, cu ură...

Deodată, au apărut, ca din pămînt, și milițienii. Erau trei. Unul, șeful de post din comună, ceilalți doi veniți tocmai din orașul R. Veniseră călări.

— V-ați sculat ? Ce se întîmplă acolo ? De ce se bat ăia doi ?

Uju bașa strigă cît îl ține glasul la cei doi dușmani :

— Destul ! Destul ! O să vă mai bateți și altă dată...

Dar strigătele erau zadarnice. Întărîtați și orbiți de sînge, nu-1 auzeau, sau, poate, îl auzeau, dar nu voiau să-i dea ascultare.

Milițienii îi priviră și unul întrebă din nou de ce se bat.

— Pentru o muiere, dom’șef, pentru un fund de muiere, știți, ele-s dracu’ pe pămînt.

Uju bașa strigă mai tare la ei, dar nu avu curajul să meargă să-i despartă. Atunci, unul din milițieni se apropie de cei doi și-1 smuci pe Neamu deoparte.

Neamu și Mericanu se opriră uluiți și se uitară, la milițian : ,,Ei, doamne... potera, potera-i pe noi!“...

...Se aruncară pe cei doi bătăuși epuizați căldări cu apă...

— El este Neamu, ăla care calcă acum spre cort. El este ! Priviți și fotografia ! zise unul din milițieni celorlalți.

— Neamule ! strigă același milițian, vino pînă aici !

Neamu stătu un moment pe loc, se uită la restul suflării, își privi îndelung nevasta, care, tolănită pe o rogojină, sufla greu și se văita încet. își zise în gînd : „Tot din cauza ei mă ia acu' potera... Mă ia, și ea rămîne cu Mericanu. Mai bine o omoram, mai bine o omoram !“...

— Neamule, o să mergi cu noi. Te căutăm de un an... Să nu faci d-alea nefăcute, că p-ormă...

— Vin, vin dom' șef, să-mi iau și eu ceva pe pielea asta nenorocită. I se aduse din cort îmbrăcămintea dar bocancii îi aruncă cît colo ; o mai privi încă o dată, îndelung, pe Argentina și izbucni într-un piîns cu lacrimi mari, ca stropul ploii de vară. Se urcă pe cal în fața unui milițian, și-i zise lui Uju bașa

:— Să mă ierți, bulibașe, să mă ierți ; nu te-am ascultat cînd trebuia, la însurătoare, așa-mi trebuie acum, așa-mi trebuie ! Să mă iertați și voi, ăilalți ; și pe voi v-am supărat, să mă iertați. Iar voi, Meri- canu și Argentina, voi n-o să scăpați de mîna mea, n-o să scăpați !

Uju bașa îl întrebă pe unul din milițieni :

— De ce este ridicat Neamu ? Nimeni nu știe, și nu știu nici eu...

— Cum nu știi, bulibașe ? Ce-ați mîncat acum un an, la nunta lui Neamu ?

— Ce să mîncăm ?... Friptură de bou și de mînzat.

— Așa-i... friptură de bou și de mînzat, furați de Neamu de la ferma I.A.S.

Uju bașa clătină din cap. Poate a dojană pentru Neamu, poate a supărare că-1 descoperise miliția. Și se grăbi să le spună la toți pentru ce-1 ridica miliția pe Neamu.

Cel mai cîștigat nu putea fi altul decît Mericanu. Rămase cu Argentina lui Neamu și făcură și vreo trei copii pînă ce se întoarse alde Neamu de la popreală.

— Mai departe nu mai este nevoie, Mișule, se ridică inspectorul șef de pe scaun... O să mai stăm de vorbă, Mișule...

Mișu se ridică și el, greu, ca și cum o povară i-ar fi apăsat umerii. Ochii negri priveau rugători la colonel, ca un strigăt surd de ajutor. își frămînta mîi- nile și se schimba de pe un picior pe altul.

— Dom'șef, rosti în sfîrșit, cu glas de om istovit, peste care a dat un mare necaz. Dom'șef, pupați-aș mîinile matale, vezi ce faci, că se usucă Profira mea fără mine... Ca floarea fără apă, dom'șef, așa se usucă... Și-i păcat de ea, că-i muiere tînără, dom'șef și n-are astîmpăr... Și-odată să n-o ia din loc dom'șef... Că s-alege prafu'de mine p-ormă... Și de ea, dom'șef, și de ăla care o să... Mă-nțelegeți, dom'șef.

Inspectorul șef privi la ochii răvășiți ai lui Mișu, cu înțelegere și regret...

— Bine, Mișule, să vedem ce putem face pentru tine, spuse el... Întîi, o s-o chemăm pe Profira, s-o vezi, Mișule... Și-o să stăm și noi de vorbă cu ea... Ca să nu s-aleagă praful nici de tine, nici de Profira ta... Da' legea-i lege, ce să-i faci...

Mișu își ridică umerii, ca și cum ar fi scuturat de pe ei povara aceea nevăzută.

— Ești un suflet, dom'șef... Pentru matale sar și-n foc, să n-o văz pe Profira mea dacă mint...

Peste birou plutiră, parcă, materiale, cuvintele lui Mișu, sau poate așa i se păru inspectorului șef...

„Ești un suflet...“ așa-i spusese Mișu.

„Ei, na, parcă ce putea fi decît un om, un suflet de om ?u

Inspectorul șef l-a chemat în biroul său pe căpitanul Alexandru.

— Cum merge ?

— Cred că sîntem gata, tovarășe comandant. Neamu a recunoscut. S-au luat de la jocul de cărți. El cîștigase bani, ăilalți au vrut să continue pe datorie, el n-a mai vrut, s-au agitat spiritele, erau băuți bine din timpul zilei, de la bîlci, unde chefui-seră cu lăutarii, și încă ce lăutari : Mieluță cu ai lui, Bidigaie la țambal, Neațu la acordeon, Tanța di- zeoza și toți ai lor, vestiți în toată Muntenia... Au sărbătorit venirea pe lume a lui Arșinel, un nepot al lui Neamu, cît și... venirea lui, a lui Neamu, din pușcărie. Le-au cîntat lăutarii toată ziua în bîlci, apoi, pe seară, s-au apucat de cărți, și de-aci scandalul...

— Nu-i ăsta motivul, căpitane. Mobilul este altul. Mobilul a început acum opt ani. Da, da ! Acum opt ani.

Alexandru rămase surprins de cele auzite. Mobilul a început acum opt ani ?... Și el, care credea că a lămurit totul, fiind pregătit să raporteze, cînd va fi chemat, că a clarificat mobilul cazului.

— Ești nedumerit, căpitane, te văd surprins... Ascultă banda asta ! Da, banda asta, proaspăt înregistrată. Ia-o în birou la tine și ascult-o, apoi întoar- ce-te. între timp, eu văd probațiunea. Și nu uita ! Cînd o asculți gîndește-te că citești o carte. Se poate. Se poate imagina și un film. Mișu ăsta este un talent.

Inspectorul șef analiză, împreună cu căpitanul To- mescu, toate datele și probele cu referire la grupul celor reținuți.

Se opresc și asupra încadrării juridice a faptelor: poate fi și închisoarea, pot fi și niște amenzi, conform decretului 153, zice căpitanul.

— Da, ai dreptate, Tomiță... Să mergem pe linia aplicării unor amenzi și să le dăm un avertisment tuturor, mai puțin Neamu. Cu toate că-mi pare rău și de ăsta ; i-a luat neisprăvitul de Mericanu nevasta... Neamu însă i-a vătămat ochiul lui Zazu și,

în plus, se vede lucru că nici nu l-a potolit detenția anterioară. El, oricum, trebuie să ajungă în fața justiției.

— Te-ai lămurit, Alexandre ? i se adresă colonelul Banu.

— Da, m-am lămurit, tovarășe inspector șef. Acum mi-am dat seama de ce Mericanu tot îmi spunea în anchetă că motivul scandalului este „altceva". Mi-a repetat acest cuvînt „altceva" de cîteva ori. Cred, însă, că i-a fost greu să-mi detalieze în ce consta acest „altceva". Aici, după cum văd eu, trebuie să mergem cu o parte la justiție, cu o parte la amendă conform lui 153.

— Am hotărît deja cu Tomescu, după ce am~văzut toate datele cazului, ca numai cu Neamu să se meargă la judecată. Dealtfel, nici nu este o altă soluție. Pentru restul, amenzi. Dați-le amenzi. Și încă ceva : să plătească toate oalele sparte, iar cazul să-1 prelucrăm cu cetățenii din cartier, în prezența lor. Avertismentul să le fie dat acolo, în fața cetățenilor. Trebuie să participe neapărat și bulibașa lor. Căpitane Alexandru, în calitatea pe care o ai, de comandant al miliției orașului R, te vei ocupa personal de acest „ceremonial". Prezinți cazul primarului, u soliciți sprijinul ; el este interesat în liniștea orașului și te va ajuta. în plus, prezintă-i și nota cu cei care nu lucrează nicăieri, poate se găsește soluția încadrării lor într-o muncă utilă. Că de mîncat, ma- nîncă !... Uite, ai aici și o situație a^ locurilor vacante la întreprinderile din oraș, luată recent de la Direcția județeană a muncii. Mai notează acolo și chestiunea aceea cu copiii neșcolarizați. Am aflat e

la Mișu Boșu că sînt aproape o sută care nu merg la I școală. Culmea ! Nu de mult am ascultat un raport... : și datele nu se prea potrivesc. Spune-i și asta primarului. Oamenii trebuie ajutați în corectarea vieții lor, să-i integrăm !...

— 'Nțeles, tovarășe comandant.

— Tu, Tomescule, încheie instrumentarea în ce-1 * privește pe Neamu, pentru justiție, și acționezi imediat, spre a se putea aplica procedura de urgență. Ai grijă ca la procesul lui să participe toate neamurile, să tragă învățămintele cuvenite. Să mă informați despre realizarea în practică a celor hotărîte și efectul măsurilor noastre... Aa, încă ceva : nu uitați ca pe Boșu să-1 aduceți la mine, înainte de plecare. I-am promis că voi mai sta cu el de vorbă.

Ambii ofițeri răspund simultan :

— 'Nțeles !

în ziua următoare, discuția dintre colonelul Banu și Mișu s-a desfășurat în aceeași atmosferă de încredere și reciprocă simpatie :

— Mișule, am vrut să-ți fac o surpriză... Ți-am adus-o pe Profira, s-o vezi...

— Mulțumesc, dom'șef, dar unde-i Profira mea ?

— Ai răbdare...

Fu introdusă în biroul comandantului Profira, o femeie frumoasă și deloc timidă. Cei doi s-au repezit unul la altul, s-au strîns în brațe, s-au sărutat de sute de ori, de parcă erau singuri, apoi au început amîndoi să plîngă în hohote.

Inspectorul șef le-a făcut semn să ia loc și să se liniștească. între timp, Niculina le-a adus două cafele. Femeia însă continua să plîngă și să-1 jeleasc

ăpe Mișu al ei, cel bun, cel drag, cel puternic, cel sfînt, cel iubitor, cel drept.

Abia acum colonelul Banu și căpitanul Tomescu au putut observa că Mișu Boșu nu i-a mințit. Nicu- lina și Profira semănau ca două picături.

— Ai dreptate, Profira, i s-a adresat inspectorul șef, așezîndu-se lingă ei, la masa din față. Mișu, bărbatul tău, este un om sincer. A greșit că s-a lă- • sat prins intr-un scandal... Dar, pentru sinceritatea lui, pentru comportarea lui, am hotărît să-i dăni numai o amendă de 1 000 de lei. Deci nu ți-1 trimitem în judecată, îl iei acasă. De-aia te-am chemat, să-1 iei acasă, să vă bucurați de copiii voștri, care, să știi, trebuie să învețe carte și să muncească bine. Dar să ai grijă de el, de Mișu, dacă vrei să-1 păstrezi.

Cei doi s-au ridicat în picioare, ca la comandă :

— Ești un suflet, dom'șef, ești un suflet! Profiro, dom'inspector e un suflet ! O să facem așa cum ai poruncit matale, dom'șef !

Zilele și nopțile colonelului erau deosebit de încărcate. Uneori, tracasat de telefoanele ce zbîrnîiau mereu, de rapoartele care anunțau diferite cazuri, de tot felul de probleme, inspectorul șef simțea nevoia evadării din cotidian. își găsea relaxarea, după un vechi obicei, într-o odihnă activă ; pleca prin satele județului și se interesa de munca oamenilor, de recolte. Pleca „la aer", „afară", cum îi plăcea să spună. Alteori, mai ales duminica, însoțea în deplasări

echipa de fotbal preferată, care, după succesul înregistrat în campionatul județean și după un baraj cu destule emoții, ajunsese într-o serie din a treia lojă a fotbalului.

Era una dintre cele mai tinere echipe ale seriei și toți componenții, în aceeași măsură, se bucurau de încrederea și dragostea colonelului Banu și a tuturor cadrelor inspectoratului. „Sînt copiii noștri" — spuneau ei adesea. Mergeau cu toții în tribuna stadionului cel mare al orașului, înciorchinată de spectatori, mai ales tineri și copii, urmăreau jocul băieților cînd mai frumos, cînd mai puțin inspirat. Era plăcut să fie ascultat cîntecul echipei, interpretat de corul improvizat al tribunei : „Hai Dinamo, Hai Di- namo, Vrem și astăzi tu să învingi, Hai Dinamo, Hai Dinamo, fă și astăzi un meci mare..."

Echipa era în creștere de formă, juca din ce în ce mai bine. Poate îi prinsese bine înfrîngerea suferită pe teren propriu la începutul campionatului. Ifrim, Nicușor, Mihăilă, Dănuț — fiul inspectorului șef, Florică, Stelică, Călin, Mișu, Zână, Marian și ceilalți erau mobilizați de meșteri pricepuți : losif Szoke, celebrul internațional, și Andrei, secundul, care au lansat formula : „am pierdut un joc, nu campiona- tul". Puneau tot mai mult suflet în pregătirea lor și formația se sudase. Multă vreme îi va rămîne în memorie inspectorului Banu și colaboratorilor săi, meciul cu Flacăra, cea mai redutabilă echipă a seriei. în dimineața aceea, străzile care duc la stadion deveniseră animate. Mașini și oameni, suporteri, se îndreptau către stadion. Și nimeni nu avea să re- grete. Mînjii au atacat din primul pînă în ultimul minut de joc, aruncînd multe goluri în poarta unei echipe puternice. Oamenii tribunei cîntau întruna j „Festival, festival, Dinamo dă recital"... „Cu Zână

în apărare / și Ifrim la-naintare / cîștigăm și-n de- plasare" — scanda publicul.

— Bravo, băieți! Ați fost minunați. Cîteva partide tot așa și ne instalăm în fruntea seriei. Și parcă niciodată băieții nu-1 văzuseră pe colonelul Banu atît de fericit ca în ziua aceea.

Cel mai bine se simțea însă inspectorul șef în imensa cîmpie cu păduri răzlețe, la vînătoare. Vînă- toarea, literatura și studiul teoretico-științific în domeniul dreptului formau un veritabil triptic al pasiunilor colonelului Banu.

în anii lui cei mai tineri mai avusese o pasiune — echitația. Acum ea a rămas doar o amintire, ceva de domeniul trecutului, legată de anii în care abia îmbrăcase tunica sublocotenentului. Și totuși...

îi plăcea și astăzi să audă vîntul, în galopul calului, cum îi vîjîie pe la urechi, îi plăcea să simtă calul cum se cabrează și zvîcnește în zbor de săgeată. Cîndva, participase chiar la un concurs republican, apoi la unul balcanic, e adevărat, în deschidere, unde obținuse rezultate oarecum mulțumitoare. Dacă ar fi continuat... activitatea profesională îi consuma însă cea mai mare parte din timp. Totuși n-a abandonat definitiv echitația, nu lipsea de la nici o reuniune hipică mai importantă. Rămăsese un statornic și pasionat spectator.

Colonelului Banu îi plăcea pînă și pescuitul. Dar tot vînătoarea rămînea marea dragoste și, oricum, una care a rămas constantă, rezistînd timpului. Cînd reușea să-și facă timp, putea fi văzut, cu pușca de vînătoare sub braț, colindînd după sălbăticiuni. Sear

ase întorcea ostenit, dar destins și, a doua zi, arăta proaspăt, cu poftă de muncă.

Șeful e-n formă ! remarcau principalii colaboratori, care știau că Banu iar dăduse „iama" printre mistreți. Dintre toate vînătorile, cea de mistreți îi plăcea cel mai mult. Mistrețul nu era un biet iepure care s-o ia la goană la cel dintîi zgomot. Mistrețul este o fiară periculoasă și Banu avea sentimentul unei confruntări într-adevăr sportive, în care pericolul plutea și asupra vînătorului, nu numai a vînatului. Și vînătoarea de cerbi era plăcută. Nici ei, cerbii, și nici țapii nu „stau în pușcă", mai degrabă fug de pușcă... Știu, probabil, că trofeul lor este atrăgător.

Așa a fost și în ziua aceea. Sezonul de vînatoare a cornute se apropia de sfîrșit. Cu autorizația în^ u- zunar și pușca sub braț, colonelul Banu se urca in mașină. în față, la volan, șoferul Cristescu^ un ar bat solid, trecut de prima tinerețe, dar încă un un vînător și el ; lingă colonel, un prieten, Ion usu, aflat în trecere.

Rusu cocheta cu literatura și, cum Banu nu nici el în afara ei, tot drumul au discutat espr scris. Nici nu au știut cînd au ajuns. Au cobori ~ cumpăna Brînceni1or, au gustat din apa crista ina a fîntînii din bîrne, cu miros de frunze de copac o borîte de vînt, amintindu-și de o altă ciutura, i Lola de Tupșa, de unde căra Banu apa cu ulcioru , cînd era copil. După ce s-au răcorit, porniră cu pași rari, prin pădure. Și, din una, din alta, Banu începu să istorisească din pățaniile sale de vechi vina or.

— N-am să uit de o pățanie cu niște porci sălbătici, în pădurea Calopăr... Era să fiu sfîșiat de un

sprezece mistreți) îndîrjiți de „tiUiuiala nesigură a vînătorilor de pe „standul principal", rîse Banu.

„Ce se întîmplase ? continuă el. Eu închideam standul pe laterală, într-o vale, ca să pot trage cu arma cu- glonț. în fața mea era un deal, o adevărată biută naturală. în apropiere, pîndeau alți doi vînă- tori, tot cu arme cu glonț. Deodată, auzim focuri în standul principal. Se trăsese cu brenike. în mai puțin de un minut, răsar, pe coastă, nu mai puțin de unsprezece mistreți, galopînd furioși. Veneau exact în direcția mea. Pun pușca la ochi, dar mistreții veneau iureș și-mi era greu să ochesc. Vecinii strigau la mine să mă dau la o parte din fața lor, să fug. Dar unde ? Știam că un mistreț rănit devine deosebit de agresiv. Ce să mai fac ? Vecinii mei se împrăștiaseră și, probabil, își puseseră mîinile la ochi, ca să nu vadă ce-o să se întîmple. Jivinele trecură firul mic de apă ca fulgerul, sau așa mi se părea mie. Nu mai erau decît cinci-zece metri pînă să dea peste mine. Am făcut cîțiva pași înapoi și m-am dat în spatele unui fag. Mistreții trecură ca turbați, izbindu-mă în goana lor besmetică peste picioare, lăsîndu-mi stria- ții din humă pe cizme. M-am întors brusc, părăsind postura de statuie, și, ducînd arma la ochi, țintii spre o namilă din cele unsprezece, care trecuseră pe lîngă mine. Am apăsat pe trăgaci, simțind zvîcnitul armei în umăr. Am văzut cum. namila sare în sus, ca o minge uriașă, lovindu-se de copaci. Dacă fiara s-ar fi întors, aș fi pățit-o... Dar își continuă fuga dezor- donată după turmă, încă vreo doi kilometri, după care căzu, grohăind de moarte. Celor care asistaseră la scenă, nu le venea să creadă văzîndu-mă viu și nevătămat. Ne-am strîns apoi la locul stabilit și a fost adus vînatul. Am făcut... bilanțul bătăliei : trei porci doborîți de -vînătorii din standul principal și

mistrețul pe care-1 lovisem eu. Deci, patru ! Unul din vecinii mei a povestit celorlalți ce mi se întîm- plase în urmă cu cîteva minute. S-a rîs, s-a glumit și mi s-a lăudat, poate, nu atît priceperea, cit curajul.

Această întîmplare, absolut autentică, m-a convins că mistrețul este vînatul cu care trebuie, în- tr-adevăr, să te lupți și, mai ales, să cîștigi. Asta, din două mari motive : ca să nu cîștige el și, în al doilea rînd, ca animalul să nu rămînă rănit, să sufere și să moară în chinuri, să putrezească prin pădure. Iți mai amintești, Cristescule ? Odată, pe malul Dunării — la Craca — am vînat două exemplare. Al doilea, fiind numai rănit, era să ne sfîșie. A trebuit să-i mai trag un glonț, iar tu să-1 orbești cu niște alice în față. Dar dacă nu mai aveam glonț în armă sau dacă nu erai lîngă mine să-mi repari greșeala ? Vî- nătoarea de mistreți, mai cu seamă iarna, este o vînătoare adevărată, care îți dă satisfacție...

Cei trei s-au oprit și așteptau. Nimic !... Numai pădurea îi împresoară cu liniște și răcoare. Mare și rotund, soarele s-a săltat din marginile pămîntului, uimit parcă și el de seninul și liniștea ce-1 înconjoară. Rusu își înăbușe discret, cu dosul palmei, un căscat. După un timp, începe să-1 zgîndărească pe colonel :

— Pînă apare vînatul, ce-ai zice inspectore, să ne mai... delectezi cu una vînătorească ?

Banu nu se lăsă rugat și începu :

— Mă aflam în concediu. Erau ultimele zile și se cuvenea ca una din ele să fie trăită la vînătoare. Stabilesc cu un.bun vînător

o partidă și, a doua zi, în zori, pornim. Era o dimineață frumoasă, într-o pădure frumoasă... Dandara, așa-i zice pădurii... Ne căutăm un loc și ne așezăm la pîndă.

Scotocim depărtările cu binoclul. Se vedea destul i^g bine, undeva, in stingă, mișcindu— se cu pași timizi. două tinere căprițe, urmate de un țap, rupmd ici-colo cîte un fir de lucernă. Se lăsau către lăstărișul din vale. Țăpușul își purta cu semeție „fur- cile“ și, în trap mărunt, întindea gîtul către cele două „consoarte". Deodată încremeni, se făcu stană de piatră, împreună cu cele două. Din pădure, un brăhnit scurt, puternic, destramă liniștea. Tufele trosniră, se rupseră și-n marginea pădurii apăru un musculos cu blana brun-roșcată. O mîndrețe de țap, nu alta ! Priveam pe rînd prin binoclu. Rozete înalte, perlate, răspîndite uniform cu ramurile, și ele înalte, aducînd culorii argintului la vîrf, contrastau cu brunul „furcilor". Punctaj ? Aproximativ 130—135. Să-1 iertăm, nene Săndică, e un țap care trebuie lăsat în teren pentru perpetuarea speciei, îi spun eu însoțitorului meu, profesor de naturale din Drăgănești. Cu coarnele scurmînd pămîntul, cu răsuflarea sacadată, mai brăhnește o dată, prăvălindu-se după tinerelul care dispăru fulgerător. Iată însă că namila se-ntoarce, în pas domol, la căprioarele care pasc liniștite, ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic. Cel tînăr, ajuns în mijlocul tăieturii, brăhnește și el, înciudat.

După ce mai fac o tură prin lucerna crudă, „mi- resele" și musculosul „mire" dispar în hățișul din vale. Doi iepuri o tulesc și ei, speriați de brăhnitul țapului. Nu trece mult, nici cît ai fuma o țigară, și apare un cerb cu trei ciute care pasc în tihnă — așa cum ne-am dori și noi acum. Masculul se ține aproape de ele și, din cînd în cînd, le mai îndeamnă, îmbol- dindu-le cu pădurea de coarne.

Dinspre izvorul din vale urcă încet, prin lăstăriș, o altă pereche. Țapul poartă un trofeu pe care și l-ar

dori orice vmator. Nea Săndică încearcă să-l ademenească cu chemătoarea. Țapul ascultă un timp atent, face cîțivă pași, de parcă ar fi vrut să vină, apoi se răsgîndește și rămîne alături de capră.

Sigur, nu-și va părăsi „iubita". Apar și doi fazani pe lucernă, ciugulind grăbiți, lacomi... Ne furișăm prin arboretul bătrîn, ocolim mărăcinișurile de mur și porumbar și ne îndreptăm către locul unde se soresc căpriorii dimineața, loc bine știut de nea Săndică.

Cu spatele spre mine, în față, un petec roșu urcă încet spre culme. Binoclul îl apropie... Un sulițar cu trup mare și puternic. Trebuie scos, îmi zic, și îndrept arma ca să-1 „achit", dar sînt oprit de mîna prietenului, care-mi face semn să stau liniștit. Ne observă și, ca un bolid, cu silueta-i elegantă, în salturi grațioase, uitînd de prudență, este gata să dea peste noi. Ne dăm seama că-i un țap tînăr, poate să fi avut un an, dar bine dezvoltat. Un țap bătrîn nu face asemenea gafe. „Bătrînul" se apropie tiptil, adulmecă, apoi face ocoluri în jurul celui ce-1 cheamă și, atunci cînd s-a convins că nu-i nici o primejdie, se apropie hotește.

Iată că, de pe un versant, coboară în fugă o capră. Aleargă în cercuri largi, spre dealul din față. De pe tăpșanul însorit se ridică și un țap. Aleargă împreună, în cercuri concentrice. Se învîrtesc în jurul Unui cerb foarte bătrîn. Apoi, are loc împerecherea, un adevărat spectacol al naturii. Țapul se tolănește la umbră, iar capra, pe pajiște, paște liniștită. După vreo jumătate de oră, jocul se reia, totul se repetă, după același ritual. Pe urmă, animalele dispar împreună în hățișul umbros. Așadar, capra urmărise secreția lăsată de glanda copitei masculului pînă ce a ajuns la el.

Ne lăsăm mai la vale, printr-un lăstăriș de carpen și salcie căprească, și intrăm într-un brîu de pădure de fag. Observăm, prin binoclu, pe versantul opus, forfota caprelor. Este un permanent du-te-vino ; țapi și capre sar de pe un povîrniș pe altul, izgonite de un bătăuș arțăgos, care nu lasă pe nimeni în pace. Cum încearcă vreun rival să se apropie de ciopor, se și repede în el. Ne apropiem și-1 cercetăm atent. Are un trup îndesat, gîrbovit, priviri ucigașe. De cîte ori are prilejul, își repede podoaba craniană, formată dintr-o furcă și o suliță, în tot ce vede potrivnic. Asta, da ! Asta-i un țap bătrîn, în regres, trebuie să-1 scoatem. Nea Săndică îmi dă mie întîietate, ca musafir al pădurii. Sau, poate, s-a gîndit că-1 scap și că el va interveni... încarc arma, ochesc și, calm, apăs pe trăgaci. Răutatea de țap gîrbov se prăvale pînă aproape de firul apei, jos. Pe suliță, bine înrămată în rozeta joasă, observăm urme de sînge și păr. Făcuse multe victime, așa că liniștea multor turme tinere a fost restabilită... Dealtfel, chiar asta ne preocupa*, să scoatem acele exemplare rău conformate, în regres fizic și fiziologic. Oricum, trofeul satisfăcea chiar dacă nu era cel mult visat.

Banu, prietenul său Ion și șoferul Cristescu se deplasară din adîncitură spre dreapta, urcînd ușor un piept de deal, pe lîngă o fîșie deschisă prin pădurea tăiată și încă neplantată. Tăietura cobora în vale și, pe laterale, mai rămăsese molidișul bătrîn, pe o suprafață de zeci de hectare. în această pădure trăiesc mai multe exemplare de cerbi lopătari, fiecare cu turma sa de ciute. Zăresc urmele lor mari, cît ale juncanului bun de jug.

în zadar așteaptă, în zadar colindă pădurea. Viclenii, retrași sub scutul pădurii, nu se făceau văzuți. Cei î[1]^[1] uicep [s]ă dea semne de nervozitate. Banu nu-și îngăduia să împuște decît un singur cerb, doar unul, pentru care avea forma legală în buzunar. Dar, desigur, nu orice exemplar, ci numai pe acela „pric“, pe care-1 mai văzuse în cîteva rînduri, cînd venea la vulpi și la pisici sălbatice. Numai pe acela îl voia! S-au instalat într-un loc de unde Banu îl mai văzuse altă dată, plini de speranță că cerbul se va ivi. Se lăsa seara. Liniștea pădurii avea să fie întreruptă de glasuri adinei, ca de orgă. Nu se istovea bine un viers voinicesc de dragoste și începea altul. Cu sufletul la gură, așteptau. Iată că cerbul apare, urmat de haremul lui de ciute. Se apropie. E într-o poziție favorabilă. Ion, ca și Cristescu, se agită și, pur și simplu, îl înghioldesc să fie atent, ca și cum el, Banu, nu ar fi observat vînatul. Rămîn dezamăgiți, văzînd că inspectorul lasă arma nefolosită. Nu, le spune el cu voce tare, nu este cazul... Animalul își reluă fuga prin pădure, cu haremul după el. Din nou, așteptare pînă la plictiseală. Reproșuri din partea lui Ion Rusu că se ,,pierduse" cel mai bun moment, că, dacă ar fi avut el arma, erau gata acum etc. etc.

— Ioane, bag de seamă că ești novice în ale vînă- torii. Vînătoarea nu-i literatură, nu-i ficțiune... Ea nu se face cu vorba. Ea trebuie trăită...

Scriitorul Ion Rusu rămîne totuși nedumerit. Nu înțelege de ce Banu, cînd i s-a ivit o ocazie atît de favorabilă, nu a tras. Mai așteptară cît așteptară, după care se . mutară în partea de răsărit a pădurii, într-un colț de unde puteau să vadă și livada cu lucernă, întinsă pe cîteva hectare.

— Stt ! îi atenționează Banu. Oare văd bine ? La marginea pădurii, mișcare ! Iată două ciute, iat-o și pe a treia ! Parcă spionează pădurea, zona, cu boturile lor ridicate, cu urechile lor ca niște pîlnii înalte. Ciutele se conving că nu-i nici o primejdie. Lucerna dulce, deși de puțin după a doua coasă, ademenește. Se mai ivește o ciută. Cei trei stau liniștiți, fără o șoaptă. Deodată, izbucnește din taina pădurii, aproape acoperită de noapte, arătarea dorită. îndesat, vînjos la trup, maroniu la păr, cu pete. Da ! Este el, „pri- cul“ pe care Banu l-a mai văzut și altă dată. Pășește mîndru, cu grumazul încomat, mișcîndu-și capul, încet, în dreapta și în stînga, și, odată cu el, frumosul lăstăriș de coarne. Și ce mai coarne ! Groase, lungi, înrămurite în mulțime de raze poleite și albe la vîr- furi. Și-a ridicat botul. Privește spre cerul de cobalt. Coarnele, coborîte, i se culcă pe spate și, deodată, „derulează'[1] sulul de răsuflare fierbinte, bufnit din pîlnia gurii, ca un muget de orgă. Pare nehotărît: să vină pe urma ciutelor, care înaintaseră binișor cu boturile aplecate în iarbă, să le supravegheze de la distanță, să aștepte noaptea ? Și cine știe ce mai trecea prin mintea cerbului în momentul acela... Doi pași, încă doi, scurți și socotiți, și se observă cum biruie puterea patimei, ajungînd din două sărituri chiar în mijlocul pilcului de ciute. Turma nu se afla prea departe. Banu își face socoteala dacă arma lui poate birui cu ușurință distanța. Se uită o dată pe lunetă, încă o dată și încă o dată. Deși luneta îi dădea siguranța unei lovituri sigure, nu s-a hotărît prea lesne să tragă. Erau răgazuri deliberate de încîntare, în fața valurilor frămîntate ale puterii dragostei... Dar timpul cernea pale de întuneric, tot mai dens, și în- tîrzierea putea să ducă la pierderea prilejului dăruit atît de neașteptat de cine știe ce zeiță a naturii. Prin

luneta armei se deslușea bine ceea ce căuta : spata taurului. Dar acesta, presimțind parcă ceva, era mereu neastimpărat. Se întorcea brusc și rămînea stană, ascultînd mugetul unui rival din desișul pădurii. Banu ridică siguranța armei, îi înșurubează patul în umăr. Ochiul drept caută unghiul de fir de păianjen gradat în interiorul lunetei, ridică încet în susul piciorului din față, pînă la spată, apoi mișcă de o palmă înspre înapoi, acolo unde este ascunsă viața animalului. Arătătorul atinge ușor trăgaciul armei și, iată, cerbul începe să execute obișnuitele sărituri ale morții, încheiate cu una mai înaltă, pe picioarele dinapoi. încă un salt dezordonat, apoi prăbușirea, cu fața spre celelalte animale care, speriate, se îndreptară în fugă către pădure. După un timp, își întorc și ele fețele, ca să vadă ce se întîmplă stă- pînului lor sufletesc.

Rusu și Cristescu se năpustesc, pur și simplu, asupra lui Banu și-1 îmbrățișează pentru excelenta lui lovitură.

Apoi, deplasarea către trofeu. Măsoară cu pasul distanța — peste 250 metri. într-adevăr, fusese o ti'agere reușită pentru distanța aceasta, mai cu seamă că glonțul fusese expediat exact unde trebuia. Era un exemplar frumos, ajuns în culmea puterii. Banu a privit un timp vînatul și o amărăciune l-a mistuit, chiar o revoltă. Regreta că a răpus un animal atîta de maiestuos, din

rîndul acelor ființe inocente, numai de dragul de a vîna... Ion Rusu încercă să-1 consoleze.
în fond, îi dădu el să înțeleagă, asta este soarta lui, a cerbului. Dacă nu se întîmplă acum, i se întîmplă altă dată, cu un alt vînător. Ba, s-ar putea spune că a avut noroc că a întîlnit un vînător sigur, care n

ul-a făcut să sufere îndelung... Putea să ajungă un hoit, undeva, în marginea pădurii, sau într-un șanț, cine știe pe unde, și să-i fie irosit frumosul trofeu. Așa, el va trăi prin trofeul lui, care merită să fie expus și apreciat.

între timp, Cristescu își etală aptitudinile de „veterinar". împreună cu Rusu, Banu asculta în noapte cîntecul de orgă al altor cerbi, dintre care, oricum, nici unul nu părea mai frumos ca al cerbului *pric* vî- nat de el. „Porci sălbatici am să mai vînez, dar cerbi niciodată !“ avea să exclame totuși inspectorul.

N-a mai putut continua dialogul cu prietenul său, nici să admire amurgul roșu ca jăraticul, pentru că, prin radio, fu chemat la bază ; desigur, apăruse un caz nou în care trebuia să acționeze...

Poiana Brașov — decembrie 197

8**CUPRINS**

Partea I — **POVESTIRI TIMPURII**

Cunoștință cu o nouă artă Cheia cifrului .

O promisiune respectată Confruntări cu pirateria

Partea a Il-a — **POVESTIRI TIRZII**

Atac la „Crinul" Atenție la... nebuni ! Fata cu ochii de ciută .

Vinovatul se pune în gardă Asasinul era pe aproape .

Efracție în lanț Mormîntul mobil Clanul Zlotu

Clanul Mitican . . • •

7

25

71

84

. 107 . 125 . 143 . 152 . 164 . 176

. 191 . 198 . 22

Musafiri care nu se anunță..... . . . 230

Tatuajul care trădează 249

Tîlhari la 16 ani ? ! 266

Ucigașul sectant..... . 275

...și casa asta mare a lor..... . . . 287

Potirul a fost totuși găsit 297

Erupția..... . . . 309

De vină este... dragostea . . 320

Relaxări..... . 350

De același autor:

AU APĂRUT:

— Revelion 214, roman, Ed. Scrisul românesc, 1973

— Descifrarea unei istorii necunoscute, voi. 1, 2, 3, în colaborare cu Ion Rusu Șirianu, Ed. Militară 1973—1975

— Piratii în acțiune, roman, Ed. Scrisul românesc, 1975

— Diplomația românească în slujba independenței, Ed. Junimea, 1977

— Călătorie în Marea Antilă, roman, Ed. Scrisul românesc, 1977

Flagelul terorismului internațional. Ed. Militară, 197

8

"A . ,u : ' 7' ;:îK f - } ’■ • • '

GVC - "

2țn

. s. ■ ’ • s;<7r , i

7' ' '' ,î .•; . • r<r'. ' \ /■ ; •’O'

>REDACTOR : ARIE MATACHE TEHNOREDACTOR : MIHAIL CARCIOG

BUN DE TIPAR 26.09.1900

COLI DE TIPAR 23

TIPARUL EXECUTAT SUB COMANDA NR. 461

LA COMBINATUL POLIGRAFIC „CASA SCINTEII, PIAȚA SCINTEH NR. 1 — BUCUREȘTI REPUBLICA SOCIALISTA ROMANI

A